

ТОШПЎЛАТ АҲМАД

ШАРҚ ГАВҲАРИ

Сайланма

**«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ – 2007 ЙИЛ**

“Шарк гавхари” китоби шоир Тошпўлат Ахмаднинг қарийб қирк йиллик шеърӣ ижоди — шеърлари, газаллари, тўртликлари ва дostonларидан саралаб тузилган сайланмадир. Ҳақли равишда “Бухорои Шарифнинг хассос куйчиси” мақомига сазовор бўлган шоир асарларини мутолаа қилган китобхон қадим Бухоронинг шонли тарихи ва қутлуғ заминига қалбдан саяҳат қилади.

Тошпўлат Ахмад дostonларида кўпгина тарихий воқеалар илк бор янгича талқинда ўз бадиий ифодасини топди. “Чорбакр” дostonида буюк “қурувчи подшоҳ” Абдуллахоннинг бунёдкорлик фаолиятига таҳсину тасаниолар айтилса, “Заъфарон нидолар” драматик дostonида Фитрат, Чўлпон, Қодирий, Усмон Носир, Файзулла Хўжаев каби улуг аждодларимизнинг қалб изтироблари ажойиб бадиий восита, яъни ҳозирги замон тарихчисининг саволларига уларнинг жавоблари тарзида маҳорат билан тасвирланган.

Шунингдек, “Сайланма”дан серкирра ижодкорнинг бошқа турфа мавзулардаги асарлари ҳам ўрин олган.

Тошпўлат, Ахмад

Шарк гавхари: Сайланма. — Т.: “Шарк”, 2007. ББК.84(5Ў)6.

ББК.84(5Ў)6.

ISBN 978-9943-00-112-1

© “Шарк” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти, 2007.

УЙҒОҚ РУҲЛАР КУЙЧИСИ

Бухоройи Шарифнинг ҳар бир тошида мўъжиза ва хикмат мужассам. Уларга боққанинг сайин ранглар, жиллар бўй кўрсата бошлайди. Кўчалари, гузарларини кезсанг, тарих билан юзма-юз бўласан. Гўё сени донишмандлар, улуғ Пирлар имтихон этаётгандай...

Аслида ҳам шундай. Бухоро, Ойбек домла таъбири билан айтганда, “тош тугён” шаҳар. Кимки “унинг бирорта тошини қийшик деса гуноҳга ботади” дея бежиз айтмаган шоҳ Машраб. Умуман, бу масканда лоқайд ва беҳис яшаш асло мумкин эмас... Бу ҳақда Бухоронинг ҳассос шоири Тошпўлат Аҳмад айтган ҳақиқатларга қулоқ тутинг-а:

*Бухоройи шарифда, дўстим,
Яшамоқнинг ўзи буюк бахт.
Муродига етолмас ҳеч ким,
Бунда юрса лоқайд ё карахт.*

Бунинг сабабини шоир бошқа бир шеърида бетакрор тарада шундай баён этади. Бу таъриф буюк эътиқодга маскан “қуббатул исломи дин” – Бухоройи Шариф шаънига айтилган эзгу дуо янглиғ калбга хуш ёқади:

*Бунда ҳатто лайлақлар мулло,
Ҳар юракка эш Каломулло.
Ҳар бир тилда: “Ё Аллоҳ, Аллоҳ...”
Буни еру осмон билади.*

Мен таникли шоир Тошпўлат Аҳмад шеърларини ўқиганимда ана шундай туйғуларни, бедорлик, безовталикни туяман. У бир шеърида Бухорони авлиё шаҳар дейди, уни Маккатулло билан тенг кўяди. Қанча-қанча авлиёлар, буюк зотлар яшаб ўтган тирик тупроқ, албатта, назаркарда, муқаддас жой бўлади-да! Ва табиийки, бу масканда яшаган ва яшаётганлар ҳар қанча гурурланишга ҳақлидирлар:

*Биламанки, “Бухорий” деган
Унвон менга бобомдан мерос.*

*Шундан доим сарбаланддирман,
Шундан қалбда гурур, эҳтирос...
Энди ўғил бола гап айтай,
Ўқинг, дўстлар, жон огайнилар:
Жаннат эшигин қоровули ҳам
Олам билган биз – Бухорийлар.*

Назаримда, бунингдай самимий сўзларни фақат ўз юрти, элу элатини жон қадар яхши кўрган кишигина айта олиши мумкин. Тошпўлат Аҳмад – Бухорони ана шундай улуғлаш бахтига эриша олган истеъдодли шоир, захматкаш адиб. У тарихни яхши билади. Шаҳрининг минораларини донишмандга, гумбазларини мунажжимга киёс этади, Сизни шулар билан юзлаштиради, тошларини куйлата олади.

Бухоройи шариф ҳақида ҳеч бўлмаса битта шеър қораламаган бухоролик ижодкор йўк. Кўнглига Бухоро ишқи тушмаган ўзбекистонлик ижодкор кам. Бухоро ҳақида ёзган ўзга халқлар қаламкашлари ҳам анча-мунча. Бундай муқаддас шаҳар ҳақида ёзиш – бахт! Бундай муқаддас шаҳар ҳақида ёзмаслик – армон! Бухорони ўз ижодининг илҳом манбаи билган истеъдодлар сафининг бошида улкан сўз санъаткори Садриддин Айний турса, бу қутлуғ анъананинг бугунги кундаги муносиб давомчиси, сўзсиз, Тошпўлат Аҳмаддир. Бугун шоир ифтихор ила “Ёзганларим бошдан-охир Бухоро ва бухороликлар ҳақида!” дейишга ҳақли. Унинг йиллар давомида нашр этилган ранг-баранг китоблари бунинг ёркин далилидир: “Минорлар ва чинорлар”, “Имон қалъаси”, “Аҳли муслим меҳроби”, “Шарқ тумори”, “Бухоронома”, “Чорбакр”, “Қутлуғ остона”... Шоир наздида Имон қалъаси ҳам, Аҳли муслим меҳроби ҳам, Шарқ тумори ҳам, Қутлуғ остона ҳам – Бухоро!

Бугун унинг “Шарқ гавҳари” деб номланган янги сайланмаси қўлингизда. Демак, ҳассос шоир ўзи туғилиб-ўсган, авлиёлари дуосидан қувват, рухидан мадад олиб яшаётган жонажон шаҳрини яна бир бетакрор сифатлаш ила таърифлаётир. Сайланма шоир ижодий изланишларининг ўзига хос сарҳисоби ўларок эътиборингизни тортиши шубҳасиз. Шоир Сизни яна улуғлар хузурига етаклайди. Имом Исмоил ал-Бухорий, Шайх Сайфиддин Бохарзий, Аҳмад Яссавий, Шайхи Гулрез, Шайх Турки Жандилар билан юзлаштиради. Пайғамбаримиз

авлодлари – Чорбакрлар ётган табаррук мавзу тарихидан огоҳ этади, катағон қурбонига айланган улуг ватандошларимиз қисматидан хабардор қилади. Боболаримиз улуглигини, уларнинг ҳаёт йўли бугунги авлод учун ҳамisha ибрат эканлигини самимий қуйлайди. Шоирнинг кўплаб ғазаллари, қўшиқлари қалбингизга ҳамроҳ бўлади.

Китобдан ўрин олган “Бухоронома”, “Чорбакр”, “Заъфарон нидолар” дostonлари ҳам муаллифнинг жонажон шахрига тўлгин муҳаббати меваларидир. Инчунин, миллатимиз тарихининг дардли ва нурли саҳифалари тасвирига бағишланган “Заъфарон нидолар” дostonи Ватан ҳақиқатини англашнинг теран намунаси янглиғ таассурот қолдиради. Бу драматик дoston мамлакатимиз пойтахтида Ватан ва эрк тимсоли сифатида Шахидлар майдонининг бунёд этилиб, катағонга учраганлар хотирасининг эъзозланиши мавзуга бағишланган. Дostonнинг композицион қурилиши диққатга сазовор. Унда Тарихчи катағон қурбонлари – Фитрат, Чўлпон, Қодирий, Усмон Носир, Файзулла Хўжаев, Мунавварқори Абдурашидхонов, Саид Аҳрорий, Қўчқор бобо, Бехбудий ва Мадминбек сингари реал тарихий шахсларнинг собиқ тузум сўроқхоналаридаги қийин-қистовлар исқанжасида тўлдирилган ва эндиликда архив жавонларида сарғайиб кетган машъум ҳужжатлари билан мулоқотга киришади. Дoston сюжети ана шу рамзий савол-жавоблар замирида ҳаракатга келтирилади. Дostonнинг номланиши ҳам бетакрор. Тарихчи билан мулоқотга киришган ҳужжатлар андуҳларни беҳад ифодалаганидан заъфарон тортган. Улар гўё адолатсиз тузум томонидан ноҳақ қатл этилганларнинг заъфарон нидоларидай акс-садо беради. Шоир бу нидоларнинг эгалари юқорида номлари қайд қилинган кишиларгина эмас, балки ном-нишонсиз кетган минглаб катағонга учраганлар эканликларини таъкидлаш мақсадида Тарихчи билан яна Ёш овоз, Аёл овози, Сўлгин овоз ва умуман овозларни ҳам мулоқотга киритиб, шу рамзий образлар воситасида катағон фожеалар қўламининг нечоғлик улкан бўлганига ишора қилади.

Тошпўлат Аҳмад – рухият шоири. Хусусан, Истиклолимиз эркинликлари унинг қўнглига тоза туйғулар, чексиз илҳом бахш этди. Ҳаётни, Ўзбекистондай муқаддас Ватанни, унинг бунёдкор халқини, ўз тарихпарвар юртдошлари интилиш ва яратинларини, кадриятларини бор

овозда куйлашни асосий мезон қилиб олди. Ва, назаримда, у бунга эришаётир. “Орифона”, “Ясавиёна”, “Ҳар каломи инжудир авлиёларнинг” туркумлари, “Ҳаёт бамисоли Минораи Калон” деб номланган саккизликлар, “Зилол қатралар” деб номланган тўртликлар туркумлари шоир ижодининг энг муҳим фазилатларини ўзида мужассамлаштирган. Шоир тўртликларида садоқат ва хиёнат, рост ва ёлғон, эътиқодсизлик ва имон, оқибат ва субутсизлик, сабот ва беқарорлик, поклик ва ҳаёсизлик, эгрилик ва тўғрилиқ, матонат ва кўрқоқлик ўзаро зид қўйилиб, комиллик сабоғини бериш кўзда тутилган.

Инчунин, Тошпўлат Аҳмад ижодининг мавзу мундарижаси белгиланадиган бўлса, унинг асарларида ВАТАН ва ИЙМОН мавзулари ўзига хос дастуруламал сифатида бутун салобати билан қўр тўкиб турганлиги аёнлашади. Бу улуғ кадриятлар шоир ҳаётининг мазмунига, эзгу амалларининг илҳомбахш манбаига айланганлигига барчамиз гувоҳмиз. Мен бухоролик истеъдодли шоир дўстим Тошпўлат Аҳмадга янада жўшқин ижодий муваффақиятлар ёр бўлишини, ВАТАН ВА ИЙМОНга сидқу садоқати саодат келтиришини истаб қоламан.

Абдулла Орипов,
Ўзбекистон Қаҳрамони,
Халқ шоири.

2007 йил, Тошкент.

Изларимдан унгай чечаклар

ИМОНГА ЁР БУ ЮРТНИНГ...

Мен бугун тонгда туриб, бошларканман тиловат,
Бошимни силаб Пирлар айладилар далолат.
Тутдинг эътикод йўлин, бергайдирмиз кафолат,
Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай.

Баҳоуддин бобомдан уқсам дарслар субҳи шом,
Тарикатлар гул очди юрагимда номма-ном.
Дедиларки: “Дил ба ёр, даст ба кор” бўлсанг мудом,
Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай.

“Хожа Абдухоликман, яъни Фиждувонийман,
Болам, рухим яшнатдинг, мен энди жаҳонийман.
Дедилар устоз тағин: сўзим-сўз замонийман”,
Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай.

Ҳазрат Мохитобондан қолган нақл бу турур:
“Адолатга таянган элни тарк этмас ғурур”,
Бу – абадий башорат. Бу – сира ўчмас сурур,
Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай.

Бобойи Самосийдан сўрдим таъзим бажолаб:
– Сизга макбулми, тақсир, биз бошлаган йўл – матлаб?
Дедилар зоти комил ҳар каломни хижолаб:
“Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай”.

Боборакот Мир Кулол, Али Ромитаний ҳам,
Муаллими мўътабар – беназир Фағнавий ҳам,
Дилдан айлаб дуолар, уқтирдилар шод хуррам,
Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай.

Бухоройи Шарифим – ўзбек элим гавҳари,
Улуғларга бешиксан – тариқатлар сарвари.
Бир-бир суҳбатлар курдим, шудир Пирлар иккори:
Имонга ёр бу юртнинг шони кемтик бўлмагай,
Иқболга ёр бу юртнинг нони кемтик бўлмагай.

1995 йил

ТАЪЗИМ

Дўстим, тўлдириб қуй арғувон бода,
Бугун сўзлаяжак каломим содда:
Ичайлик, завқимиз кезсин самода
Энг аввал, шу қутлуғ тупроққа таъзим,
Бошимизда ёнган чирокқа таъзим.

Хаёт дарсхонадир – сабоғи мушкул,
Қалбинг очолмасанг – сўроғи мушкул.
Ёниб-ёндирмасанг – адоғи мушкул –
Энг аввал, муаллим – устозга таъзим,
Жонажон, жонсўзон мумтозга таъзим.

Дунёга келдикми – яшамок жоиз,
Бир номард олдида букмадикми тиз,
Ё шамол сингари елдикми беиз –
Онажон, энг аввал ўзингга таъзим,
Ўргатган каломинг – сўзингга таъзим!

Чинордай бўйим бор – отамдан ёдгор,
Йўл юрсанг, кадаминг сочмаса ифор.
Сен фарзанд эмассан Ватанга зинхор –
Отажон, мададкор рухингга таъзим,
Тоабад бор бўлган ўрнингга таъзим!

Мен мағрур юраман дўстим бор учун,
Кўксим остонадур дўсту ёр учун,
Меҳрим пояндоздир, улфат-чор учун –
Беғараз, бериё дўстларга таъзим,
Дўстлиги бир дунё дўстларга таъзим!

Бахорий чакмоқдай кечади умр,
Нечун гоҳи алам, гоҳида ур-сур,

Йиқилсанг, баъзилар айлагай хузур,
Энг аввал, мусаффо виждонга таъзим,
Дунёни даст тутган имонга таъзим!

Дарддан йирок эмас бу ёруғ олам,
Дардига одамзот излайди малҳам,
Дўстлар, алёр айтинг, ғанимат бу дам —
Бугун меҳмон кутган деҳқонга таъзим,
Дастурхон подшоси -- ок нонга таъзим.

1982 йил

ТАРЖИМАИ ҲОЛ

Юрак, сенсан менинг созим...
(Усмон Носир)

Дўстим, юрак, сендан розиман,
Рози бўлганимдай онамдан.
Уйғоксанки, эл овозиман!
Ҳаққимни оляпман оламдан.
Биров ноҳақ чўзганда қўлин,
Беҳудага ёқам тутмадим.
Олғирларнинг нопок, каж йўлин,
Фош этмокни ҳеч унутмадим.
“Итоат қил, сеники амал!” —
Деса биров тик боқдим унга.
Идрокимни этсалар камал,
Жисму жоним этдим аланга.
Дўстим, юрак, саломат бўлгин
Уриб турсанг, мудом бедорман.
Ўзлигимсан — покиза мулким,
Сен борсанки, мен Сарбадорман!

1970 йил

• • •

Дунёда нима кўп,
Мозористон кўп.
Зотан, хар марҳумнинг кабри бор бешак...
Лекин беҳудага соврилган вақтнинг

Мозори қайдадур, жавоб бер, юрак.
Мен бориб хокига қўяй бошимни,
Кечир деб, ёлвориб тўкай ёшимни...

1974 йил

• • •

Ўғлин жангга жўнатаркан
Меҳрибон она,
Халка-халка кўз ёш тўкмади.
Дилбандига термулди у
Ёна ва ёна,
Қоматини лекин букмади.
У биларди: ёш тўқаркан
Она дийдаси,
Мухрланиб юракда колар.
У биларди: ох чекканда
Она сийнаси —
Дунёларни ларзага солар.
У биларди: кўзининг шу
Оқи-қораси
Кўз ёш кўрса, кўнгли тилинар.
У биларди: шу дилбанди —
Жигар пораси
Кўз ёш кўрса, бағри юлинар.
Дардларини ичга ютиб,
Термулди она,
Табассуми бўлди бир жаҳон.
Лекин... поезд кўзгалганда
Бўлиб гирёна,
Кўз ёшларин оқизди маржон.

1975 йил

• • •

Мағоки Атторнинг ёнида шундок,
Уч газми, тўрт газми,
Хуллас, чуқурда
Қўлда чўкич билан ёш археолог,
Тупрок ағдарарди ажиб шуурда.

Бир киши чайқалиб:
– Хой-й, бола, – деди –
Нима излаяпсан? Олтинми, кумуш?
Сўнгра истеҳзоли тиржайди, кулди: –
Олтин деб, кумуш деб йўкотмагин хуш!..

Археолог кулди:
– Олтин демасман,
Сийму зар кўйида юрмасман бўзлаб,
Билсангиз, сиздайин нодонлар кўмган
Олтин ҳақиқатни турибман излаб...

1980 йил

РАНГЛАР

Дейдилар: бу ҳаёт сайёр бир кема,
Одамзод – сайрга чиққан бир сайёҳ.
Болажон, бу гапни афсона дема,
Кемага тушибсан, бўлгайсан огоҳ:
Бу кема бўронлар, тўфонлар аро,
Гоҳо равон сузар, гоҳида калқиб.
Сен эса оламга кўз очиб қара,
Ранглар юрагингга кирсинлар балқиб.
Ранглар-ку, қуёшнинг заррин риштаси,
Кема елканида мавжланган ёлқин.
Еру кўк – жилвагар ранглар каштаси,
Рангиндир хаттоки денгизда тўлқин.
Сен ҳам битта рангсан, биттагина ранг,
Билмадим, оқмисан, қизилми, қора,
Балки чалинарсан кўзларга аранг,
Балки товланарсан равшан ё хира.
Ҳар қалай, рангинг бор, азиз болажон,
Ранглар камалаги жонингга пайваст,
Майлига порлагин, майли, хира ён,
Фақат рангсиз дея аталмасанг, бас...

1967 йил

• • •

Фозил бобо фозил эди оқил, донишманд,
Кўзларида чақнар эди минг йиллар ўти.

Ўғил-кизу неваралар жонига пайванд,
Дилга оташ ёқар эди сўзи, суҳбати.
Туғилмоғу яшамоқлик эмас асло сир,
Хаётни ҳам тарк этмоқлик оддий ҳақиқат.
Фозил бобо ёшин яшаб кўз юмди ахир,
Қалб қасримиз дарз кетди-ку, ғам тоши кат-қат.
Удум экан, ҳурматини келтириб бажо,
Она тупроқ кучоғига топширдик сўзон.
Бир асрни кўрмоқ гарчи бахти бебаҳо,
Кейин қайтдик изимизга бесас, бедармон,
Ёд этмоқ-чун хотирасин муҳтарам чолнинг.
Кимдир шунда олдимизга ёзди дастурхон
Ва келтирди бир товоқ ош, сўнг қуйди чойни:
– Олинг, меҳмон, – деди кейин, – куйинманг
бекор,

Фозил бобо тўйи бугун, табаррук ош бу!
– Юрагимнинг узилди-ку, минг битта тори,
Эй, сен нодон, келтирганинг ош эмас, тош бу!
Томоғимдан қандай ўтсин, қандай ютай ман,
Тўй деяпсан, одам кетса, тўйими унинг?
Мен биламан битта сирни: ушбу дунёдан
Кўзи юмуқ кетган эмас ҳеч бир одамнинг.
Кексага ҳам, кичикка ҳам шириндир хаёт,
Ҳар савдонинг ўз номи бор, атамаси бор.
Не десанг де, ҳаммасига розиман фақат,
Одам ўлса “тўйи” дея атама зинҳор!

1967 йил

КЎНГИЛ

Ниманидир кўмсаймиз ҳар кун,
Нимагадир кўнглимиз ташна.
Гоҳ бегона кўнгилга яқин,
Бегонадир гоҳ дилга ошнанг.
Нимагадир излаймиз чора,
Ниманидир топмоқ истаймиз.
Гоҳ бекорга бўлиб овора,
Ошкор айбни ёпмоқ истаймиз,
Ҳеч нарсага қилмаймиз тоқат,
Ҳеч нарсани кўзга илмаймиз.
Мудом хайрон, мудом бетоқат,
Паст-баландни баъзан билмаймиз.

Шундок чоғи кўнгилнинг иши,
Ҳаловатни билмагай асло.
Тирик экан ташвиш йўлдоши,
Қаноатни билмагай асло!

1968 йил

ОЛТИН КАЛИТ

Қайрағочдан еки заранг дарахтдан,
Мармартошдан ёки минг йиллик тутдан,
Ё темирдан бўлсин ёки пўлатдан —
Олтин калит ҳар эшикни очармиш.

Зулфинлари, занжирлари бўлса ҳам,
Соқчилари занжилардан бўлса ҳам.
Занжиларин ханжарлари бўлса ҳам,
Олтин калит ҳар эшикни очармиш.

Ҳеч бир кимса тўсолмаскан йўлини,
Тўсса агар, куйдираркан қўлини.
Шодон этиб соҳибининг кўнглини,
Олтин калит ҳар эшикни очармиш.

Олтин калит! Мен ҳийлангни бузарман,
Бузарману бандларингни узарман.
Кирдикоринг бу оламга ёзарман,
Ўзинг харён урсанг ҳамки, қочолмассан.

Бу очундан гарчи эшик ҳар хилдир,
Гох темирдан, гох пўлатдан — занглидир.
Зулфинлари гох садоли, мунглидир,
Очарсану аммо меҳринг сочолмассан.

Ғар олтинсан, қилмиш — ўйинг эгривдир,
Ялтираган бошинг, бўйнинг эгривдир.
Сенга энди ошкор айтмоқ еривдир: —
Менинг қалбим эшигини очолмассан.

1968 йил

ЧАРХ АЙЛАНАР

Хаёлга банд Мехри момо,
Чарх ўгириб, ип йигирар:
Гўё шаҳид кетган ўғли,
Ул томонга зир югурар.
Энтикади: келдингми, деб,
Шамол бўлиб елдингми, деб.
Айланади, ўргилади,
Болам, йўлда толдингми, деб.
Аскар бола, қайсар бола,
Дийдорингни кўрсатсанг-чи?
Ахир руҳмас, бир гул эдинг,
Атрингни бир таратсанг-чи?
Тўйиб-тўйиб хидласин ул,
Консин ташна димоқлари.
Умрида бир кулсин, ёнсин
Терс бойлаган ёноклари.
Ғижир-ғижир чарх айланар,
Айланар-у, кўп қийналар,
Момо дардин тинглаб туриб,
Чарх – давронни ғам қиймалар.

1969 йил

ҲОЛАТ

Мабодо, соғиниб юрган дўстимиз,
Ногоҳ уйимизга қўяркан қадам.
Бисёр бўлса ҳамки каму кўстимиз,
Сиртимизга ҳатто чиқармайин дам:
Унинг ташрифидан очилиб юрак,
Севиниб дастурхон ёзиб қўямиз.
Сўнг, нечун бу олам чароғон, десак,
Пойи-қадамингдан экан-да, деймиз...
Агар безиб юрган безбет “ошна” миз,
Ногоҳ уйимизга қўяркан қадам.
Ошиб-тошса ҳамки ошу нонимиз,
Нотавон йўқсулдай чекканча алам:
Қўлни ковуштириб, тош котиб юрак,
Дастурхон ёзиндан ўзни тиямиз.

Сўнг – нечун бу олам қоронғи десак,
Пойи-қадамидан экан-да, деймиэ...
Алқисса: гулга – гул, тиканга тикан!
Одамзод не экса, шуни ўраркан...

1969 йил

МУҲАББАТ

Мени мангу бор этган,
Кўзларим хумор этган.
Ишкида бедор этган –
Муҳаббат, жон муҳаббат.

Юракни этма ғариб,
Сени деганман хабиб.
Дардимга бўлгин табиб –
Муҳаббат, жон муҳаббат.

Умр – ҳамиша оқин,
Бахтимга чакма чақин.
Йўлларимга соч ёлқин –
Муҳаббат, жон муҳаббат.

Кўнгил ўзи яримта,
Уни буткул эритма.
Висолингда қаритма –
Муҳаббат, жон муҳаббат,
Муҳаббат, о, муҳаббат!

1969 йил

ТУПРОҒУ НОН ҲИДИ

Ер куёш хидидан сармастдир бу кун,
Юлдузлар хидидан фалак ҳам обод.
Навбахор хидидан ариқлар мажнун,
Чечаклар атридан булбуллар дилшод.

Она сийнасида гўдакнинг хиди,
Сут хиди анқийди яйлов бағрида.
Чаманзор оралаб кезар жон хиди,
Муҳаббат хиди бор унинг қаърида.

Хулласки, оламда хидлар бесанок,
Чарх уриб сузишар давронлар оша.
Менинг нафасимда яшайди қайнок,
Тупроғу нон хиди – мастман ҳамиша...

1969 йил

ҚУЁШ БЎЛИБ...

– Хой, сен попок кийган азамат,
Шошма, сухбат курайлик бир пас.
Қўндирганинг бошга аломат,
Ўзгалар ҳам қилмоқда хавас.
Ул чараклаб ёнган қоракўл
Бухоронинг сури эмасми?
Камалакдай ёнган тиллогул,
Бухоронинг дури эмасми?
Мамнун боқди у навкирон дил,
Кўзларида тошди харорат.
Хол сўрашди келиб астойдил:
– Қардош, – деди, – этдинг башорат.
Бўлган эдим шахрингда меҳмон,
Афсус, унча турмадим ортик.
Кайтар чоғим сендек бир ўғлон,
Шу “тилла”ни қилганди тортик...
Дўстлар, маъзур этингиз мени,
Оддий холни қаламга олдим.
Шошаётган бир йўловчини,
Балки ноҳак сухбатга солдим.
Узоқларда гар юрса одам,
Уйни эслаб уринар экан.
Ўз юртининг битта гули ҳам,
Қуёш бўлиб кўринар экан.

1969 йил,

Нальчик шахри

УЛҒАЙИШ

Чумчук боласидай чиркиллаб ҳар ён,
Томдан-томга ошиб, ўйнардик узоқ.
Тўпори, жангари эдик, “кўп ёмон”,
Оталар дердилар: “у ундок, бундок”...

Гохида кун бўйи татимасдан туз,
Жилвон ариғида чўмилардик биз.
“У одам бўлмайти” деган аччик сўз,
Таъна-маломатга кўмилардик биз.
Йиллар хорғин отдай қолди-ку ортда,
Энди бир хавасдир болалик дамлар.
Қалбларда мухаббат тошди-ку юртга,
Чайир елкамизда юмушлар, ғамлар.
Энди биз ўйлаймиз осмонни, Ерни,
Ўйлаймиз серғалва дунё ташвишин.
Мудом хаёлдадир турмуш йўқ-бори,
Ўйлаймиз ҳаётнинг сарҳадсиз ишин...
Энди шаънимизга ёғилар таҳсин,
Оталар боқиши ўйчан, сермаъно.
Гоҳо эшитамиз улар баҳосин:
“Бу бола азалдан эди кўп доно”...

1969 йил

МЕНИНГ БАҒРИМ

Шаффоф дала – менинг бағрим,
Дарахтлари ям-яшилдир.
Майсалари заррин-заррин,
Гиёҳи ҳам минг бир хилдир.
Кўкка туташ чинорлари,
Гул хиди бор ирмоғида.
Кўшиқ куйлар анҳорлари,
Бугдой хиди тупроғида.
Шабодаси майин-майин,
Юлдузлидир соф осмони.
Тунлари ҳам бахмалдаин,
Жилвагардир боғ-бўстони.
Баҳорнинг баҳоси йўқ,
Қуёши пок мисли хаёл.
Ёз-кузининг қиёси йўқ,
Мевасидан томади бол.
Сен қишлардан қўрқма, санам,
Қор-кирови – кўнгил оқи.
Кел, муштоқдир сенга далам,
Осмонида Ойдаи балқи...
Менинг бағрим – шаффоф дала...

1970 йил

МЕН ЙЎЛДАМАН

Неъмат Аминовга

Одамлар, сизлардан қарзларим бисёр,
Уларни билдирмай, пинҳон олганман.
Фақат юлғич дея ўйламанг зинҳор,
Ёшлиқдан шу дардга дучор бўлганман.
Келинг, ошқор айтай, ошқор замон бу!
Қарзларим нелигин қўйингиз билиб.
Оламга бергусиз ганжи ниҳон бу —
Яшадим бир умр унга интилиб.
Қай кун қўзингизда тошганда қайғу,
Сизни ўртаганда изтироб-алам,
Билсам-да, агарчи шу ғамлар оғу —
Аста ўғирладим... сўнг кетдим илдам.
Йўллар узун экан умр изидай,
Дуч келсам, боқдингиз мулойим, маъсум.
Буни ўғирладим... кетдим сездирмай —
Қалбимга иланди тилло табассум.
Ҳаёт – селоб экан, айтсам ҳар қалай,
Қувончлар, армонлар турар ёнма-ён.
Улар олдидан ҳам лоқайд ўтолмай,
Аста илиб кетдим... этмасдан шоён.
Мен ҳамон йўлдаман, йўқдир оромим,
Қулсангиз – иламан, йиғласангиз ҳам.
Ёнсангиз иламан, йўқдир қарорим,
Иламан, бағрингиз тигласангиз ҳам.
Хуллас, мен шунақа “ўғриман” ноёб,
Турфа туйғуларни юлиб қочғувчи.
Уларни жон қадар асраб-авайлаб,
Тинитиб-тинитиб қониб ичғувчи.
Одамлар, сизлардан қарзларим бисёр,
Уларни билдирмай, олганман пинҳон.
Ким умрим боғидан битта гул юлса,
Қарзимни узибман, мен бахтли Инсон!

1972 йил

БАХТИГУЛ

Она қизим, Бахтигул,
Доно қизим, Бахтигул.
Кулишлари чиройли,
Барно қизим, Бахтигул.

Мунчоқ-мунчоқ кўзингда,
Севинч нури порлайди.
“Адда, адда” сўзингдан,
Мунис кўнглим яйрайди.

Дурдонасан, Бахтигул,
Таронасан, Бахтигул.
Гоҳи атай “кўз юмсам”
Парвонасан, Бахтигул.

Гул анкиган бошингни,
Тўйиб-тўйиб хидлайман.
Қўнғир-қўнғир сочингни
Хидлаб сира тўймайман.

Кўзим нури, Бахтигул,
Қалбим қўри, Бахтигул.
Гулдай азиз ва сулув
Куй, сурурим, Бахтигул.

Эзгу номинг бор, қизим,
Сен бахтимиз гулисан.
Саодатга ёр, қизим,
Шу чаман булбулисан.

Гул лоласан, Бахтигул,
Шалоласан, Бахтигул.
Юрагим осмонида
Ҳилоласан, Бахтигул.

1972 йил

ГУЛ ТАРОНАСИ

Ҳабиб Саъдуллага

Мен Наманган боғларини
Кездим сахарлаб,
Шодлик жўшган юрагимга
Куйилди илҳом.
Шудринг тушган лолаларга
Аста қўйдим лаб,
Мажнунтоллар киз сочидай
Сулув, дилором.
Ҳар қадамда таъзим этар
Бинафина, райҳон,
Ҳар қадамда кўнгил яшнаб,
Кувонади кўз.
Жаннатми бу эртақдаги?
Дил буткул хайрон,
Ҳар қадамда эшитилар
Гўзалликдан сўз.
Гул мавжланар юлдузлардай
Хиёбонларда,
Раъноланар, ороланар
Кучоқларда гул.
Гул саломи янграр бунда
Сахармардондан,
Куёшланар, ял-ял ёнар
Кучоқларда гул.
Гул қўшиғи садоланар
Ўтли дилларда,
Қалдирғочдай қанот ёзар
Гул таронаси.
Гул қўшиғи ҳаволанар
Шакар тиллардан,
Гулни куйлар бу чаманнинг
Ҳар бир хонаси:
“Гул қуёшдир, гул оташдир,
Гул – дилбари жон,
Гул – нафосат, гул – назокат,
Гул – меҳригиё.
Гул – муҳаббат, гул – садокат,
Гул – жону жаҳон.
Гул дийдордир, гул мадордир.
Гул – кўзга зиё!..”

Ана шундан гулпарастдир
Кекса-ёш бунда,
Гул сайлига гулсиз келган
Қаторда турмас.
Ана шундан қалблар қайнок,
Лаблар пурҳанда,
Ошиқ умри ўтар бунда
Гуллар кучиб маст...

1972 йил

СИРЛИ СЎЗ

Дерларки, хар кимга нону насиба,
Қушларга ушоқ ҳам тайин ризку рўз.
Булбул бутуқлардан излар жозиба,
Менинг излаганим эса сирли сўз.

Шабнам қатрасида қуёш ёлкини,
Куртакнинг кўзида тасвири Наврўз.
Сахрога хуш ёқар шамол шовқини,
Менинг юрагимга эса сирли сўз.

Булут – кўкда кезган туманли хаёл,
Хаёлларга чўмиб ялтирар юлдуз.
Кимга тасаллидир ўша эхтимол,
Менинг кўмсаганим ҳамон сирли сўз.

Ана, офтоб чикди – нур шарораси,
Соялар чекинди, гулшан очди кўз.
Бу онлар – покиза диллар сафоси,
Бу онлар вазалдир ўша сирли сўз...

1974 йил

УСТА ШИРИН МОНОЛОГИ

Ўттизларда эди чамамда ёшим,
Қўшбеги чорлади саройга мени:
“Мурод ўвли Ширин, гар керак бошинг,
Тинглагил, ушбудир амир фармони.

Онхазрат кечирмас шаккоклик килсанг,
Зеро шаккокликнинг окибати – дор!
Мана сенга тилло, мармар ила санг,
“Хонаи сафидни” қургайсан зинҳор!..”

Бошимда ўйнагач камчи ва килич,
Нигоҳим ўнгида гир айлангач дор.
Хошиш этмасам-да, қолиб ноилож,
Бинони тиклашга этдим ихтиёр.

Кўзларим нурини тўқдим субҳу шом,
Киприklarим ила ўйдим нақшлар.
Ишлардим, юрагим эзарди мудом,
Киноя аралаш совуқ олқишлар.

Агарчи юрагим зиркираса-да,
Номус дашномидан зил чўкса-да Ер.
Бағримдан гарчи қон тиркираса-да,
Ғиштга-ғишт улардим, тўқар эдим тер.

Менга керакмасди шоҳ илтифоти,
Йўқ, мен ўч эмасдим ўшал тиллога.
Тиллога ўч бўлса санъаткор зоти,
У факат лойикдир ҳукми Оллога.

Менга аён эди бир сир ва лекин,
Ғамимдай кўксимда тутардим пинҳон.
Мумкин бўлса эди Олимхон мулкин,
Сангтарош тиф билан этардим яқсон.

Зеро, санъаткорнинг қуролидир тиф,
Агарчи шоҳ бағрин қилмадим хуншор.
Шу митти тиф ила тикладим қутлуғ
Қасрким, шоҳ дили бўлди беқарор.

Фармони олий шон ўқилди шунда:
“Ҳеч манзил қўрмасин бундай бинони!”
Сўнгра ҳозир бўлди жаллод ва кунда,
Бошимда қорайди юртим осмони.

Бармоғим янчилди тарик донидай,
Қонларим сачради Моҳи Хоссага.
Меъморга муккофот шу бўлди, нетай,
Илтифот шу бўлди шўрлик устога.

Бешта бармоғимдан ажрадим, аммо,
Беш минг йилга гаров мен курган бино.
Мен унинг накшига қалбимни чекдим,
У боқийдир магар тургунча дунё!

1976 йил

“ТОҚИ ЗАРГАРОН”

Бухоронинг зардўз қизларига

Гулнормисан, Дилдормисан билмадим,
Номингни сўрашга айланмади тил.
Дуч келгач, ёнингдан бир дам жилмадим,
Санъатинг сеҳридан яшнади кўнгил.
– Нима бу?
Ипми ё қуёш катими?
– Нима бу?
Каштами ё дил гавҳари!
Мулки бебаҳодай хаттот хатими?
Сочилган сочингми, эй дил сарвари.
Кўзлар тўкнашганда... назокат ила
Сизга эсдалик, деб жилмайдинг шодон.
Уни киярканман, кўнгандай бўлди
Гўёки бошимга “Тоқи Заргарон”.
Мен уни то абад севиб асрайман,
Заргар Бухоромнинг зар каштачиси.
Тортиғинг кийганда кўкка қарайман,
Ахир, бу жилвагар юлдуз парчаси!

1976 йил

ГУМОНЛАР

Ажаб, ишонмайман ўзим ҳам хатто,
Қўлим ҳам бормайди қалам сурмоққа.
Балки хақиқатлар, уйдирмалар ё,
Хар қалай арзийди ўйлаб кўрмоққа.

Агарчи золимдир, шохни ҳам бешак,
Аёл тукқанлиги сир эмас-ку сир.

Не тонгдир, унда хам бор эса юрак,
У хам бўлса юрак амрига асир.

“Онам – паноҳимдир!” дея баралла,
Айтганмиш неча бор амир Олимхон.
“Бизлар юлдузлармиз, яъни Ситора,
Мохбуви онамиз – ойдир бегумон!”..

Гарчи аёл зоти пойида унинг
Хазон япроғидек беписанд эди.
Не-не паривашлар эрмаги унинг,
Лек у хам онага бир фарзанд эди.

Меҳри кўзгаб кетди амирнинг бир кун,
Оламдан кўз юмгач Моҳбуви она.
“Қурингиз! – деди у, – онам руҳи-чун,
Бир қаср, оламда бўлсин ягона!”...

Қаср-ку тикланди, рангдор, серхашам,
Етти иклимнинг ҳар жилоси пайваст.
Аммо бу ошёнда ин кўйиб ситам,
Не-не ғунчаларнинг сўлигани рост.

Менинг хаёлимни банд этган ўзга,
Турфа саволлар бор, турфа гумонлар.
Эзгулик номи-ла кўкка бўй чўзган,
Қасрлар ичида йўқми ёмонлар?

Йўқми, ҳалолман деб қасамлар ичиб,
Оналар кўксини тилиб ёрганлар.
Балойи нафс учун виждондан кечиб,
Инсонлик шаънини лойга қорганлар!..

Кошки хаёлларим бўлсайди сароб,
Қўлим қалтирайди қалам сурмоққа.
Гумонлар... холимни айлайди хароб,
Ҳар калай, арзийди ўйлаб кўрмоққа.

1977 йил

ҚИЗИМ ОЙДИННИНГ ҚЎШИҒИ

Шалодадай ўйнаб келдим,
Шўх булбулдай куйлаб келдим,
Дил розимни сўйлаб келдим —
Мен баҳорман, мен баҳор.

Ёнар кирда қизғалдоқ,
Гўё қизғиш ойбалдоқ,
Терарлар кучоқ-кучоқ —
Мен баҳорман, мен баҳор.

Бунча нафис майсалар,
Тонг елида чайқалар,
Атри ҳар ён таралар —
Мен баҳорман, мен баҳор.

Мендан олиб андоза,
Тилаклар бўлсин тоза,
Юраклар кулсин роса —
Мен баҳорман, мен баҳор.

1977 йил

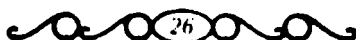
ҲАЛОВАТ

Бетиним излади уни ҳаловат,
Ортидан соядай узоқ эргашди.
Ёлворди, ялинди, бўлди бетоқат,
Киприкларига хоб бўлиб чирмашди.

Асир этолмади тиллопеч жомда
Лиммо-лим тўлдириб шароб тутса-да.
У туткич берарди на тонг, на шомда,
Бахт номли тулпорни минмоқ қасдида.

Бир куни минди у
Олтин тулпорни,
Қаранг, чақин чакнар туёқларидан.
Ҳаловат тан бериб, ғолиб қайсарнинг
Тиз чўкди ноилож оёқларига...

1979 йил

ЖАЙРОНИМ БОР ЭДИ...

(Халқ йўлида)

I

Жайроним бор эди,
Ҳайроним бор эди.
Нетай, уни сўйдилар,
Мени ғамга қўйдилар.
Мехринг хаволардами,
Рухинг самолардами?
Сени қайдан излайин,
Майли, излаб бўзлайин.
Жайроним, овоз бер,
Ҳайроним, овоз бер...

II

Қассоб, пичоғинг синсин,
Қора кайроғинг синсин.
Бағринг тошми шунчалар,
Кўзинг очми шунчалар?
Қачон қондан тўярсан?
Ширин жондан тўярсан?
Жайрон сахро гули-я,
Райхони, сумбули-я!
Гулга тиф санчармилар,
Сумбулни янчармилар?
Ўчокка ўт ёкмагин,
Тутундай тутакмагин.
Ниятингга етмассан,
Жайронни еб кетмассан!
Жайроним, хушёр бўл,
Ҳайроним, хушёр бўл.
Мен оловга сув урай,
Қозонни ҳам ағдарай.
Кўзларингни оча қол,
Сўнгра аста қоча қол.
Сени ҳеч ким кўрмасин,
Изларингдан юрмасин.
Беркингин ёбонларга,
Кўринма ёмонларга.

Саҳроларга кета қол,
Суйганингга ета қол.
Чарос кўзинг сўнмасин,
Мижжангга гард қўнмасин.
Сен саҳронинг гулисан,
Райҳони, сумбулисан.
Сени излаб топарман,
Ёноғингдан ўпарман.

Мени дўстим десанг, бас,
Бағримга бош қўйсанг, бас.
Жайроним бор эди,
Хайроним бор эди...

1980 йил

МЕН УМРИМНИ ЎЛЧАМОҚ БЎЛСАМ...

Мен умримни не орзу-ла
ўлчамоқ бўлганимда,
Тарозибон — Вақт мenden
тошларин қўйди олиб.
Ўзгаларга бурда нонни
олдирган ёш боладай,
Сукланганча туравердим
қўлларига кўз солиб.
Қаҳ-қаҳ уриб кулди шунда
мўйсафид тарозибон,
Қишлоғимнинг оқсоқоли —
юз ёшли Эл бободай.
Кўзларида қалққан кулги
ёшин артди-ю, шу он
Майин-майин гап бошлади,
сўзи оханграбодай:
— Ҳорма, ўрлон, ўлчамоқчи
бўлибсан-да умрингни.
Журъатингдан, жавлонингдан
кўринасан қўп энчил.
Тарозига қўймоқ учун
буткул йўғу борингни,
Қалб кўзи-ла чоғладингни,
аввал шундан гапиргил.

Агар билсанг, тарозининг
номин Ҳаёт дейдилар.
Унинг битта тоши борки,
Ҳақиқат деб аталур.
Бобо Вақтман, баъзан мени
Бобо меҳнат дейдилар.
Яна битта тошим борки,
Адолат деб аталур!
Кўяр бўлсам бу тошларни
айт-чи, юкинг босарми?
Ишқдан жафо чекканлардай
қолмайсанми лаб тишлаб.
Фарзандига тақдим айлаб
Бевафо тожу тахтин,
Банди бўлган Шох Жаҳондай
қолмайсанми кўз ёшлаб?!
Бу армонли дунё ахир,
болажон, сенга айтсам,
Одамзотнинг умри нима,
отилган ўқдай бир гап.
Дунё экан киприкларда
кўрдим гоҳо қайғу-ғам,
Кўрдим гоҳо жоҳилларни,
мижғовларни сафма-саф.
Очганимда шон эшигин,
улар тўкли беҳад қон,
Мухаббатга йўл бошладим,
хиёнат этди улар.
Диёнатдан оғиз очсам,
қочди улардан имон,
Софлик сари йўл бошласам,
жиноят этди улар.
Сўзла ахир, бундайларга
керакми тош-тарози.
Биласан-ку, қурук қопнинг
тик турмаслиги аён.
Улар мени сўқишади,
улар мендан норози,
Қасос деган қамчиним-ла
саваб келдим беомон.
Эвоҳ, баъзан учраб турар
шундай зотлар ҳозир ҳам.

Муҳаббатни эрмак билган
Хисравлар учрар, ёраб.
Виждонсиэлар умрин ахир,
кандай ўлчайин, болам,
Хатто менинг қўлларимни
туришса чандиб, бураб,
Яхшиямки, кўзим очик,
нигоҳларим тийракдир,
Яхшиямки, тошларим бор,
ўлчамоққа хозирман.
Битта тошим Хакикатдир,
биттаси Адолатдир,
Юкинг донми, сомонми ё
ўлчамоққа мохирман.
Шон эшигим мудом очик –
кира олсанг Бахт кутар,
Хаёт деган тарози бу –
юкинг босарми, ўғлон?!
Меҳнат билан Имон умринг
этар бўлса мунаввар,
Сенга мудом хизматдадир
Вақт деган тарозибон!

1980 йил

СЎЗЛАСИН ФУЗУЛИЙ БОБОМ

*Озар хонандаси
Зайнаб Хонларовага*

Балки шеър ёзмасдим фарахга тўлиб,
Балки келмас эди сўзлар куюлиб,
Балки яшнамасди туйғу гул бўлиб,
Хонлар кизи Зайнаб куйламаганда.

Ҳазар мавжларини балки туймасдим,
Шарора – авжларга меҳрим қўймасдим,
Боку дийдоридан балки тўймасдим,
Хонлар кизи Зайнаб куйламаганда.

Муаттар хидларни таратар сабо,
Хуш еллар тилида муҳаббат, вафо,

Садоқат кўшиғи бўлмагай адо,
Хонлар кизи Зайнаб куйлаганида.

Куртаклар нозланиб, киприк очарлар,
Чечаклар чўғланиб, ёрду сочарлар,
Шодликдан булоқлар қайнаб, тошарлар,
Хонлар кизи Зайнаб куйлаганида.

Баҳор шўх созини сендан ўргансин,
Булбул навозишни сендан ўргансин,
Дил қанот ёзишни сендан ўргансин,
Хонлар кизи Зайнаб, куйлаганигда.

Ортиқ этолмасман васфингни давом,
Сени “булбулим” дер она–Бухором,
Яхшиси, сўзласин Фузулий бобом,
Хонлар кизи Зайнаб, куйлаганигда:

“Хонси гулшан гулбуни сарви хиромонингча вор?
Хонси гулбун узра ғунча, лаъли хандонингча вор?
Хонси гулшан булбулин дерлар Фузулий сен киби,
Хонси булбулнинг суруди оху афғонингча вор?...”

1980 йил

БУХОРО ЁР-ЁРИ

Қизлар: Қутлуғ бўлсин тўйлари,
Тенг тушибди бўйлари.
Бахтли келин-куёвнинг
Бир хил орзу-ўйлари.

Йигитлар: Келин мулло ой экан,
Малоҳатга бой экан.
Севиб-севилган ёшлар,
Меҳри тошқин сой экан.

Қизлар: Ўқтам экан поччамиз,
Йўлига гул сочамиз.
Кўрманаси зўр бўлса,
Келин юзин очамиз.

Йигитлар: Жон кизларжон, пошмангиз,
Ҳаддингиздан ошмангиз.

Мард бўлмаса шу йигит,
Бўлармиди поччангиз.

Қизлар: Қизлар қўли хиноли,
Сўэларингиз маъноли.
Куёвни мард айлаган,
Қизнинг ишки халоли.

Қизлар ва Иккиси ишда илғор,
Йигитлар: Элда топган эътибор.
Халки севган фарзанднинг
Бахти бўлар барқарор.
Келин билан куёвнинг,
Умри бўлсин пойидор!

1980 йил

ШАҲАРДА ЗЕРИККАНДА

Дўстим Самандар Воҳидга

Иккимиз Жилвоннинг сувин ичганмиз,
Баъзида лойлатиб уни кечганмиз.
Тупроғу тошини бирга кучганмиз,
Орзунни саман от қилиб учганмиз —
Шу заминни бошга кўтарамиз деб.

Ел эсса, йўлига кўксимиз тутдик,
Сел ёрса, ох чекиб уни унутдик.
Гиёҳлар сўлмасин дея кўз тутдик,
Гоҳида қувондик, гоҳи ғам ютдик —
Шу замин шўрини аритамиз деб.

Шаҳарга туташди аммо йўлимиз,
Ҳаёт мавжларини туйди кўнглимиз.
Бировга тиканмиз, бировга гулмиз,
Бировга чаманмиз, бировга чўлмиз —
Ҳар қалай, бор бўлсин, элнинг гап-сўзи!

Шукур, теграмизда дўсту ёр бисёр,
Шоирмиз, гул тутган гулбаҳор бисёр.
Бирок ортимизда шундай савол бор:

“Сенлар сахройисан, шахарда не бор?”
Эх, бунча аянчли риёнинг кўзи!

Бахилдан ҳеч қачон Хотам чикмайди,
Сафарда сирдошу ҳамдам чикмайди.
Ҳақ сўзни айт десанг, ҳакам чикмайди,
У дунё, бу дунё одам чикмайди —
Эх, бунча қародир хасаднинг юзи!

Кел, дўстим, кетайлик ўша Жилвонга,
Шовқинлар, миш-мишлар тегди бу жонга,
Меҳримиз сочайлик ота маконга,
Янги кон югурсин вужудга, жонга,
Кел, дўстим, кетайлик гулгун Жилвонга!

Бунда имон бутун, ёлғон тўқишмас,
Биров биров учун милтиқ ўқимас.
Бунда соддалик бор, ҳеч ким қув эмас,
Оқибат, орийат ҳар дилга пайваст,
Кел, дўстим, кетайлик ўша бўстонга!

Қирларнинг қатига шеърлар ёзамиз,
Ўрокка, кетмонга шеърлар ёзамиз,
Яйловлар бетига шеърлар ёзамиз.
Асали, сутига шеърлар ёзамиз,
Жон, дўстим, кетайлик ўша чаманга!

Бизларни Айнийнинг руҳи қўллайди,
Донишнинг юлдузи, Моҳи қўллайди.
Иброҳим Мўминнинг ёди қўллайди,
Барча яхши ёмон зоти қўллайди,
Фидойи бўлайлик ўша гулшанга!

1981 йил

ҚАСОСКОР ДУНЁ БУ...

Тарих варақласам гоҳи-гоҳида,
Дунёнинг ишлари хўп қизиқ экан.
Бундай ўйлаб кўрсам, барча савдодан,
Одамзод қисмати кўп нозик экан.

Эмишким, “амири шахид” хобгоҳин
Тунда кўриқларкан шери мастона.
На сарой аъени, на хос мулозим,
Ичкари киролмас хатлаб остона.

Шундан яшар эди амир хотиржам,
Тунларни ўтказар кайфу сафода.
Ким ҳам таҳдид этар, у “шоҳи олам”,
Қиличли, қалқонли сомонийзода.

Ахир, кўриқчиси шердир – баҳайбат,
Қалъани ҳам пойлар шербачча – лашкар.
“Демак, бедахлдир мулки салтанат,
Демак, ишрат тайин то рўзи Маҳшар!”

Хўш, кейин не бўлди, дея сўрарсиэ,
Балки шоҳ сургандир кўп йиллар даврон?
Бедахл яшаган дея юрарсиэ,
Бедахл қолгандир у кўшқу айвон?

Хар кулфга топилгай албатта калит,
Хар ёпик эшикни очади шамол.
Қарангки, бир оқшом “амири шахид”
Нохуш мактуб олиб, бўлмиш дилтанг, лол.

Бетоқат йўл олмиш хобгоҳи томон,
Қулоғига ёкмас ҳеч кимнинг саси.
Шерни келтирмоқни унутмиш тамом,
Хаёлида тожу тахт васваваси!

Шоҳни элитганда уйқу бир замон,
Уйга аста кирмиш хос мулозим – қул.
Ҳеч ким бовар этмас, подшонинг алҳол,
Бошига қасоскор қилич солмиш ул.

Алқисса, жон бермиш амир хобгоҳда,
Тандин жудо бўлмиш тож кийган калла.
Тахт-ку қолган эмас буткул беэга,
Лекин бу савдони нечук баҳолай?

Эй, менинг онажон шаҳрим Бухоро,
Бош эгиб турибман бугун қошингда.

* Ахмад ибн Исмоил ас-Сомоний ўлдирилгандан сўнг (914 йил 12 январь)
шундай лақаб билан юритилган.

Тарих сўзлаётир: кўрдинг дуд аро,
Не-не балоларни бобо ёшингда.

Бири урди, сурди, бири ёндирди,
Бири кўзларингга ниш чекди ёраб!
Бири осди, бири эса сўйдирди,
Аммо сен турмадинг бемажол қараб.

Ҳар қонли ёзуққа тонолдинг чора,
Қасоскор дунё бу – хикматга макон.
Интиқом йўлини тўсолмас сира,
На қалъа, на қилич, на шер, на қалқон!..

1981 йил

• • •

Во ажаб, бу ҳаёт қанақа ўзи?
Гох шодон, гох сўзон фақат ўйлайман.
Бу ғазал, бу баёт, қанақа ўзи.
Гох мафтун, гох нолон фақат ўйлайман.

Осмону заминнинг дардлари бисёр,
Табиб бўлгим келар гоҳида менинг.
Ғанимнинг холини кўрганда ночор,
Ҳабиб бўлгим келар гоҳида менинг...

Во ажаб, бу ҳаёт қанақа ўзи?
Ўйламайман дея яна ўйлайман.
Бу қадру бу қиммат қанақа ўзи,
Ўйловимга етмай, яна ўйлайман.

Эшиқда мўлтирар кимгадир она,
Меҳр бўлгим келар ўшанга менинг.
Ҳиёнат найзаси санчилса жонга,
Қаҳр бўлгим келар ўшанга менинг...

Нечук ажаб дейман,
ўйлама ҳаёт,
Тирноғинг остидан кидирмасман кир.
Сен ахир нажотсан – хонаи хуршид,
Сени ўйламасдан бўлурми, ахир!

Шунинг-чун ўйлайман сени тоабод,
Бағримда гоҳ севинч, гоҳида ғамлар.
Мен-ку одамларни ўйлайман беҳад,
Мени ўйлармикан одамлар?..

1981 йил

ҚАЛБИМНИНГ РИШТАСИ

Нуриддин Шукуровга

Хиёбон, боғларни чарх уриб,
Чўнг чинор тагида тин олсам.
Бир ажиб шаббода уфуриб,
Киприкда қалкиди қатра нам.
Тангасин йўқотган боладай,
Изладим ненидир аланглаб.
Баҳорни соғинган лоладай,
Шудрингнинг юзига босдим лаб.
Шу замон бошимни силади,
Онадай нуроний бир кимса.
“Хуш кўрдик, бола”, деб сўйлади,
Бағримни ўртади бир нима.
Мен унинг пойида турдим лол,
Сув бўлиб кафтининг тафтига.
Рўёми, саробми – бу иқбол?
Тушдимми ё севги заптига.
Кимсан, эй жонажон – хушзабон,
Поёни бормикан меҳрингнинг?
Мунча ҳам мушфиксан – меҳрибон,
Дил камраб биларми сеҳрингни?!
Сен эдинг нуроний ул кимса –
Қалбимнинг риштаси – Самарқанд.
Онамсан – жонимсан, деб айтсам,
Ишонгил, бу ўғлинг бермас панд.
Номингни эшитиб қошингга
Соғиниб, қушдайин елдим ман.
Бошимни тупроғу тошингга
Саждага кўйгали келдим ман.
Улуғбек руҳига қасамим,
Юлдузлар тингласин сўзимни.

Самарқанд каломин эшитсам,
Сўроққа тутаман ўзимни:
– Тузингни мен оқлай олдимми?
Рост сўзла, рост сўзла, онажон!
Бир катим нур бўла олдимми –
Кўзингга! Рост сўзла, меҳрибон?
– Қани, сиз сўзлангиз, устозлар,
Бир дардқаш бўлдикми замонга?
Балки биз – ҳамон вўр, саёзлар,
Беҳуда юрганмиз заминда?..
Одамку оламга азалий
Меҳмондай бир келиб кетади.
Ва лекин онанинг чин сўзи
Умрингга абадий етади.
Самарқанд, онажон, каломим
Покиза қалбингга кўчиргил.
Шаънингга агар гард юқтирсам,
Майлига, номимни ўчиргил!

1981 йил

КЎЗЛАР

Боғ кўчадан ўтаман ҳар кун,
Кўзлар кўзга тушар ноилож.
Гох кўзларга бўламан тутқун,
Гох кўзлардан топаман қувонч.

Беқарор деб айбламанг асло,
Мағрурликда этманг гуноҳкор.
Лой чапламай, дўстлар, аввало,
Кўзларимга боқингиз такрор.

Олам сизар қорачиғига,
Унда порлар камалак – ранглар.
Томирлари – ҳар чизиғига,
Жо бўлгандир турфа оханглар.

Ҳаёт, ахир, сирли бир дунё,
Барча кўзга тик боқиш қийин.
Барча кўз ҳам эмасдир ошно,
Кўзлар борки, таъқибсан тайин...

Боғ кўчадан ўтаман хар кун,
Кўзлар кўзга тушар ноилож.
Гох кўзларга бўламан тутқун,
Гох кўзлардан топаман қувонч.

1981 йил

ШАРИФ НУРХОННИ ЭСЛАБ...

Шариф ота, Сизни бугун соғиниб келдим,
Қабрингизга кўймоқдаман меҳрдан гуллар.
Номингизни дилга жойлаб, сиғиниб келдим,
Мени шодон қаршилади Сиз ўтган йўллар.
Умр гарчи бевафодир – бамисли баҳор,
Билинтирмай ўтиб кетар гуллаб-гулламай.
Лекин Сизни эслаганда шубҳалар бекор,
Сизнинг умр баҳорингиз асло сўлмагай.
Ариқларнинг бўйларида яшнаб турибди,
Нафасингиз кўкартирган ниҳоллар хануз.
Шўх шаббода гул бўйини тараб юрибди,
Шеърларингиз юракларга ёққандай юлдуз.
“Боғи Нурхон” бағридаги кантак ўрикнинг
Шохларида жимирлайди зард олучалар.
Ўзингизга монанд бўлган кекса теракни
Макон этиб, яйраб-яйраб куйлар қушчалар.
Мактамоққа хожат йўқдир, магарким уфқ
Юзларига нусха олса анор рангидан.
Кўзларини ишқаб-ишқаб, не тонгким, шафак,
Киприк очса, ушбу боғнинг соз-жарангидан.
Учрагандай гоҳо кўнгил мулкин ағёри,
Унга ноҳақ *тош отгандек* беюз “зот”чалар.
Нақшин-нақшин меваларнинг чўкилаб бағрин,
Боғингизни оралайди ўғри зоғчалар...
Аммо мангу беҳазондир бу нурли чаман,
Хавоси ҳам, навоси ҳам қалбингиздай соф.
Сизнинг боғ бу, Сизнинг бўстон, Сизнинг пок
гулшан,
Сиз кўзларин очган чашма абадий шаффоф.

1981 йил

ШОХТУТ

Богимизни безаб, ўсарди шохтут,
Бирам сулув эди – худди келинчак.
Ёзда шохларига инарди “ёкут”
Етилса, бол бўлиб томарди “чак-чак”.
Ох, унинг қошида... билсангиз агар,
Жаннат мевалари ечолмасди ип.
Бир татиб кўрсангиз, ичгандай соғар,
Юрарди кўннингиз жўшиб, кўпириб.
Бизлар авайлардик уни ёт кўздан,
Худди боламизга меҳр қўйгандай.
Аммо қуриб қолди у ўз-ўзидан,
Сездик ўзимизни ўтда куйгандай.
Кенгашиб қулатдик ахир чор-ночор,
Ҳаттоки кўпордик мўрт илдизларни.
Не хол, деб кундага кўз солсам такрор,
Илғадим текинхўр қурт-қўнғизларни...
Гарчи кулгилидир шеърнинг бу ёғи,
Нетайки, ўзга йўл бермасди таскин.
Мен битта қўнғизнинг бошу оёғин
Осмондан келтириб, қузатдим мискин:
У бир оз уринди... ўнганмоқ бўлиб,
Кейин тинчиб қолди жони чикқандай.
Бу ҳолни кўрдим-у хаёлда қалкиб,
Бу фикр портлади чакмоқ чакқандай:
Кўзларда гулласин ҳаёт – шохтутлар,
Асрайлик илдизу япроқларини.
Мабодо учраса текинхўр қуртлар
Тўнтариб қўяйлик оёқларини...

1982 йил

ЭҲТИЁТ ҲАҚИДА ШЕЪР

Оқшом шамоллардан тинглаб хикоя,
Шаҳрим осмонига боқсам бир маҳал.
Ўт олиб кетгандай само саҳнини
Саноксиз мушаклар ёндилар ял-ял.

Ажиб завқу шавқ бу – бехатар ўйин,
Басма-бас ёғилар қутлов юракдан.

Одамлар ишончи, иқрори тайин —
Ёнгин чикқан эмас ҳали мушакдан.

Менга бу аёндир, лекин шу асно
Нечундир эсладим ҳалимпаз чолни.
Ки оддий хунарманд, ғариб, бенаво,
Минг йил бурун ўтган бир беиқболни.

Азиз билганидек хар ким кулбасин,
Чолга дунё экан бир кичик дўкон.
Зўрға топар экан нон-насибасин.
Сулаймон тахтидан афзал шу макон.

Бир оқном ҳалимпаз ўчок кулини
Солмиш томидаги ўйдим чуқурга.
Ёрабким, унда чўғ борлиги буткул,
Келмабди бечора чол шуурига.

Шамол томошабин эмасдир шаксиз,
Чўғни элтиб урмиш қамишли томга.
Олов олов ахир, сўнарми беиз,
Ловиллаб ўт кетмиш туташ ҳаммомга.

Ёнмиш мадрасалар, тимлар, равоқлар,
Машҳур масжиди Мох кул бўлмиш бутун.
Расталар, бозорлар, хуллас, гулбоғлар
Устида чарх урмиш қоп-қора тутун...

Эй, қадим Машрикқа дарвозан шан,
Етти иқлимга ҳам сайқал Бухоро.
Бир лоқайд ҳалимпаз чимдим чўғидан
Бўлгансан жизғанак ва мотамсаро.

Олис ўтмишинг-ла юзма-юз туриб,
Асрлар дардини тингларканман лол.
Гохида хокингда ховуч кул кўриб,
Сенга истикболдан сўрайман иқбол.

Эҳтиёт бўлмасак заминга хар кун,
Этмасак лоқайддан уни химоя.
Бу рангин оламнинг ёнмоғи учун
Баъзан эҳтиётсиз бир чўғ кифоя....

1982 йил

БЕРУНИЙ ДЕМИШЛАР...

Беруний демишлар:
Инсон тақдири
Ўхшайди тоабад унинг ўзига,
Ақлим танибманки, излайман таъбир,
Улуғ бобомизнинг ушбу сўзига.
Балки қисқа эрур, балки узундир,
Ортимда тўлкиндай туташган йўлим.
Турфа нигоҳларга термулиб бир-бир,
Турфа маъноларга дуч келди кўнглим:
Беором юраркан текинхўр мудом,
Тиқилинч бозорни кўзаларкан ўғри.
Донони нодон деб, айтолмай калом,
Тутақиб ёнаркан ҳасаднинг бағри.
Ўргимчак мисоли ўлжасин пойлаб,
Турланиб тураркан манфаатпараст.
Бировлар томоғин юраркан мойлаб,
Амалга, курсига ўч мансабпараст.
Аммо бир ҳақиқат бор экан шонли,
Аммо бир ҳақиқат экан мухташам.
Мансабу амалдан йироқ ва холи,
Бахтиёр яшаркан камтарин одам.
Камтарин иқболим, ўргилай сендан,
Тақдирим, гул сочай босган йўлингга.
Мен сенинг ўзингман, ўзимсан чиндан,
Суяниб яшайман қадок кўлингга!

1982 йил

ҚИРМИЗИ ОЛИЧА

(Халқ йўлида)

Қишлоғимиз четида,
Бордир пастак ховлича.
Ховлича атрофида
Ўсар гулу олича.

Оличазор оралаб,
Яйрайди бир қизгина.
Қизгинанинг юзлари,
Нечундир қирмизгина.

Қирмизгина кизгина,
Сенда инсоф борми-ей?
Қиёлаб қўй озгина,
Юрагим интизор-ей!

Интизоринг ўзингман,
Беқароринг ўзингман.
Оличадан сўраб кўр,
Дил хуморинг ўзингман.

Ўзингман ўйлаганинг,
Гулларга сўйлаганинг.
Отанг билса билсин-ей,
Ўзингман куйлаганинг.

Куйлаб кетмасман мен ҳам,
Оличазор боғингдан.
Истасанг шамол бўлиб,
Силайман ёноғингдан.

Ёноғингнинг холига,
Жоним нисор этарман.
Кўнглимни англамасанг,
Дунёдан тоқ ўтарман.

Қишлоғимиз четида,
Бордир пастак ховлича.
Ховличани ёндириб,
Ўсар қирмиз олича...

1982 йил

АЙНИЙ

Сўлим Самарқанднинг машҳур боғида
Юрганда сайр этиб... Айний – улуғ зот.
Рўпара келибди унга бир тўда –
Олиму шоиру, хаттоки хаттот.
Бири “Дохунда”ни, бири “Қуллар”ни,
Бирови “Судхўр”ни кетибди мактаб.
“Хуллас калом, – дебди бир сўзамоли:
Ҳар бир асарингиз каттакон мактаб!”
Хаёли тарқалиб, хушлаб-хушламай
Бош силкиб тураркан ул пири комил.

Тагин у сўзамол кетин ўйламай,
 Саволга тутибди устозни дадил:
 – Кўрган кунларингиз қайғули, ғамнок,
 Ёзгансиз, қойилмиз талантингизга!
 Кўряпсиз, бахтлимиз... Хўш, энди Сиздек
 Қалам сурмоқ насиб этгайми бизга!
 Ул шаддод йигитнинг қув кўзларига
 Бир зум тикилипти Айний синовчан.
 Табассум югуриб сўнг юзларига,
 Жавоб айлабди у белоф, беясан.
 – Мумкин, – дебди устоз, фақат қалб қонинг
 Хар сўзга қўшолсанг заррама-зарра.
 Кейин бутун бўлса имонинг, шонинг,
 Кейин емофинг шарт етмиш беш дарра!..
 Билмадим, не ҳолга тушмиш ул шўрлик –
 Сухан меҳварида йилт этган сароб.
 Бироқ англагандир: ижод – юракка
 Қаламни ботириб чекмоқ изтироб!
 Устоз, сарварисиз ҳамон сўз мулкин,
 Не бахтки, туғилмиш Сизга “рақиблар”.
 Тугён этолдилар ҳар икки тилни
 Икромий, Пиримкул, Одил Ёқублар.
 Ва лекин “Айнийи сонийман” дея,
 Юрибди минғирлаб баъзи сўзбозлар.
 Минг дарра саваланг, улардан аммо
 Оҳ чекиб, бағрини тирнар қоғозлар...
 Номингиз кўп улур, эй буюк ҳазрат,
 У нурдай муқаддас – нондек баайни.
 Хар бир каломингиз тарих – зарурат,
 Бокий Шарксиз, яъни Садриддин Айний!

1982 йил

МИРЗО АБДУЛ КАРИМ БУХОРИЙ* ИСТАГИ

Олисда юрибман бугун юртимдан,
 Иссиқ шамолларга кўксимни тутиб.
 Мужда келармикан дея ортимдан,
 Юраман ўзимни-ўзим овутиб.

* Бухоро ҳукмдори Амир Хайдарнинг Хиндистондаги элчиси бўлган, маш-хур тарихчи.

Агарчи Хиндистон – ажиб бир ўлка,
Кўзларимда қотган дарддай беканор.
Агарчи дўстлар кўп, эмасман якка,
Аммо калбим худди тилинган анор.

Гарчи саждагохим эрур Тож Маҳал,
Ки хар бир тошида мужассам идрок.
Мен унга бошимни қўйганим маҳал,
Кўзимга кўринар ўшал хоки-пок.

Кўзимга кўринар манзил-маконим,
Мен ўша ватанга ташнаман-ташна.
Бир калом кутаман энтикиб жоним,
Мени у иқболга айлагай ошна.

Кутганим “мужда”ни Амир Хайдардан,
Ёраб, оларканман, бағрим бўлди хун.
Умидим бор эди субҳи-сахардан,
Аммо кун ўрнига ёпирилди тун.

“Қайтиш йўк!”... Шу бўлди элчига фармон,
Шу бўлди амирнинг чин илтифоти.
Демак, юртга қайтмоқ армондир тамом,
Демак, Карим чолнинг синди қаноти.

Армоним – Бухоро эди бегумон,
Талпиниб яшадим тупроғига зор.
Талпиниб яшайман токи танда жон,
Жонимда ҳамиша изтироб, озор.

Эй, аҳли тамизлар, сўнгги истагим:
Зиёрат чоғида эслаб қўйингиз.
Юртимга элтсангиз бир ҳовуч хоким,
Тирилиб ўпарман хоки пойингиз...

1983 йил

ТОРОБИЙ ТЕПАЛИГИДАГИ ТУҒЁНЛАР

Мана шу оқариб ётган шўр тепа,
Тиканлар кўкариб ётган кўр тепа.
Рухлар манзилин тарк этган ўр тепа –
Маҳмуд Торобийнинг елкаларидир.

Эй, нигоҳи гирён ташна йўловчи,
Балки бир ширин хис кўнглингда овчи,
Кўрганнинг сув эмас... бу тахир томчи —
Торобий кўз ёшин кўлкаларидир.

Кўнглим, тинглаганинг эртакмас, фолмас,
Куриб, қулаб ётган теракмас, толмас.
Ё панжаси ёйиқ саксовул эмас —
Булар Торобийнинг билакларидир.

Сим-сим сас келади: рангим сўлдирма,
Бир марта ўлгандим, тагин ўлдирма.
Фанимлар кўнглин шод этиб, кулдирма! —
Бу видо Торобий тилакларидир.

Билгилким, кушандам душман эмас, йўқ,
Мени кулатганди номард узган ўқ.
Хоинни, номардни мудом англа, уқ —
Бу ницо Торобий тўлғоқларидир.

Авлодим, мен ахир сенинг ўзингман,
Хокимини топтама, қошинг-кўзингман.
Мардингман, дардингман, босган изингман!..
Бу садо Торобий сабоқларидир.

1984 йил

БУХОРОЙИ ШАРИФ БУ!

(Кўшиқ)

Тарихдан нишона маъво,
Санъатга ошёна маъво,
Қадимий, кадрасо дунё —
Бухоройи шарифдир бу,
Бухоройи шарафдир бу!

Синони сарафроз этган,
Рудакий қалбин соз этган,
Наршахий овоза этган —
Бухоройи шарифдир бу,
Бухоройи шарафдир бу!

Муканна, Торобий ёдин,
Ватан деб ўтганлар отин,
Дилга жо этолган юртим —
Бухоройи шарифдир бу,
Бухоройи шарафдир бу!

Тонгларни ҳовучлаб ичган,
Дунёни доврўғи кучган,
Шухрати калбларга кўчган
Бухоройи шарифдир бу,
Бухоройи шарафдир бу!

Донишнинг шамсу ҳилоли,
Айнийнинг сўнмас камоли,
Ахмадий бахту ихболи —
Бухоройи шарифдир бу,
Бухоройи шарафдир бу!

1985 йил

ЧЕГАРА БОЖХОНАСИДА

Божхона ходими жомадонимни
Узоқ титкиларкан бир-бир синчиклаб.
Бирдан ўт олгандай тану жонини,
Тугик рўмолчани олди чангаллаб.
Сўнг очди... каради, қисиб елкасин
Таажжуб, деганча муз қотди озрок.
Ниҳоят деди у ютиб нафасин:
— Нечун керак бўлди сенга бу тупрок?
Гарчи тайёр эди айтар жавобим,
Жим туриб, кўзига тикилдим такрор.
У бўлса кутарди тошиб хуноби —
Бироқ англамади кўнглимни бождор.
Дедимки, бу тупрок,
Билмасанг, билгил.
Битта ҳамқишлоғим хоки покидир.
У сенинг юртинг деб юмган эди кўз,
У ғамнок юртимнинг куйик оҳидир...
Кўмилиб ётибди бундайлар катор
Тупроғу тошингни бутун “гуллатиб”.

Уларнинг йўлига ҳамон умидвор,
Оналар юришар дил хувиллатиб.
Сен ахир билмайсан Мехри момони,
Фарзанди ҳажрида бўлгандир басир.
У агар ўртанса Еру самонинг
Дийдалари тўлиб, ёш тўкар охир...
Яшаб-яшаёлмас, ўлиб-ўлолмас,
Тилида ҳамиша “вой, болам, болам!”
Унинг дардларига малҳам кўёлмас,
Чаппа айланса-да бу кўхна олам.
Эй, божгир, кўркмагин, ушбу тупрокни
Мен элтиб бергайман ўшал момога.
Гарчи орттиргайман тагин фироқни.
Кампир дуч келгандай бўлар Хумога.
Фарзанди тирилиб келгандай гўё,
Бўлса-да юраги ғамдан садпора.
Ютоқиб лаб боссин шу мунис она,
Кейин хидлаб-хидлаб, жон узса зора...

*1986 йил, октябрь,
Чехия, Кошица шаҳри*

БОРАДИР

(Махтумқули оҳангларида)

Ҳаётинг гоҳо хуш, гоҳида нохуш,
Гоҳ сўниб, гоҳ ёниб ўтиб борадир.
Кунлар омонатдир – бамисоли туш,
Тонг отиб боргандай кетиб борадир.

Бировга бу дунё – умри жовидон,
Ҳатто хору хас ҳам азиз, жонажон,
Кўнгил боғи унинг бегард, беҳазон –
У сизга гулдаста тутиб борадир.

Бировга бу жаҳон мол бозоридир,
Имон ҳам, виждон ҳам пул бозоридир.
Истаса злу юрт кул бозоридир
Бундайлар инсофни сотиб борадир.

Не-не йўлбошчиман деганни кўрдик,
Халк мулкини текин еганни кўрдик.

Томоғи түрт қулоч нахангни кўрдик —
Улар ўз кўзин ҳам ютиб борадир.

Ночордир, ўз қавмин сотмайди гадо...
Бир бойвучча сири бўлгач хувайдо,
“Бизлар кўпчиликмиз... йўқ менда гуноҳ”,
Дея разолатга ботиб борадир.

Фиск-фасод хайлининг дунёси забун,
Юзлари қародир, ичлари тутун.
Халоллик қошида йиғлайдилар хун —
Бундайлар сарғайиб, тутаб борадир.

Эътикод — инсонга канотдир мудом,
Нахот етим қолмиш бу азиз калом.
Таянчим ўзингсан, элим, батамом —
Буни чин фарзандлар айтиб борадир.

Кўксимга осмондир, халким, ғуруринг,
Қаддингни баланд тут, тошсин кўз нурунг.
Мангу сарбаландсан, янград суруринг —
Сени кўролмаган котиб борадир.

Шеърда Махтумқули, Сиз ҳам бир сарбон,
Таъзим-эҳтиромдир — не битдим бу он.
“Кимлар бу дунёда айлаб кўп армон,
Кимлар хандон отиб, ўтиб борадир”.

1986 йил

• • •

Қишнинг рутубатли кунлари каби,
Ойсиз — малоҳатсиз тунлари каби,
Ярадор оҳунинг унлари каби —
Юрак афғон этгай,
Қайғуга ботгай —
Ногаҳон тухматга учраса одам.

Адашган турналар нола чеккандай,
Қуриган дарёлар кўз ёшин тўккандай,

* Махтумқули сатрлари.

Гирдобга дуч келса кема чўккандай —
Юрак мунғиб қолгай,
Заъфарон бўлгай —
Агар хиёнатга учраса одам.

Шўр ерга ўтказинг — кўқарар тутдай,
Устига хок тортинг — порлар ёқутдай,
Кишанланг, чўққини кўзлар бургутдай —
Шу миттигина жон,
Шу митти жаҳон —
Разолат қабоҳат бўлмаса агар...

1986 йил

• • •

Аҳмад ас-Сомоний Жайхун бўйида,
Юганда сипоҳни айлаб саргардон.
Рудакий она-юрт васфи-кўйида
Шундай шеър айтганки...
Шаҳаншоҳ шу он
Ҳаттоки киймасдан бир пой этигин,
Бухорога караб жилов тортганмиш,
“Қани, хей лашкарим, дархол от қўйинг,
Менинг ортимдан!” деб наъра тортганмиш,
Агарчи шахзода ғоратгар, ғаддор,
Соғинчу сурурга собит сов¹ эди.
Ва лекин жанглардан ҳориган, хоксор
Сипоҳга бу даъват зўр сийлов эди...
Мен бугун бағримга оловлар ёқиб,
Сизга хитоб этгум, ахли шуаро.
Биз тоқай юрамиз мақтовлар тўқиб,
Оппоқ қоғозларни айлаб юзқаро.
Биздан-ку Рудакий чиқмайди, аммо
Юртга ғам бўйласа, юрмайлик қарахт.
Улусни гангитган баъзи шоҳнамо
Зотларни тиёлсак... шунинг ўзи бахт!...

1986 йил

¹ Сов — жудо қилувчи, ажратувчи.

МАҲМУД ТОРОБИЙНИНГ ОПАСИГА

Бугун тарих қатларидан донгинг излайман,
Жувайнийнинг* хатларидан номинг излайман,
Гарчи исминг аён эмас... шонинг сўзлайман,
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

Гулойимми, Гуласалми, Гулбарчинмидинг,
Мунавварми, Мохирўйми, Мохпарчамидинг.
Ким бўлсанг ҳам бир қондошим – чин лочин эдинг,
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

Мен ойдан-да, юлдуздан-да изн сўрайман,
Оппок, ойдин хаёлларим нурга ўрайман.
Минг йилларнинг эшигидан сенга қарайман,
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

Ногаҳоний тиг текканда Маҳмуд уканга,
Юрагингга пок туйғудан ёкиб аланга.
Кулликка ўт кўймоқ бўлиб ташландинг жангга –
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

Тобеликни истамаган мағрур куш эдинг,
Ўйларимда эркаланган ширин туш эдинг.
Ёғийга ўч, дўстларингга ақлу хуш эдинг –
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

Сен қалбингда “эрк” сўзини битдинг қон билан,
Озодликни тенг кўролдинг тотли нон билан.
Нафас олдинг тўзғин элинг – Туркистон билан,
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

То ханузким авлодларинг эрк деб курашар,
Бўлинганни бўри ер, деб тутакиб яшар,
Бир кун бу юрт яхлит бўлар дея ишонар,
Бухоронинг она қизи – азиз сингилжон.

1986 йил

* *Жувайний* – Маҳмуд Торобийга замондош тарихчи

Ишком остидаги қалин сояда,
 Недандир аразлаб икки мусича.
 Роса чўкилашди... туриб панада
 Олишув боисин ўйладим анча:
 Эхтимол, эркаги очкўзлик қилиб,
 Топган дон-дунини ютиб қўйгандир,
 Ҳайтовур, модаси буни панд билиб,
 Таъзирин бермоқни дилга қуйгандир.
 Балки ҳув нарида чиройли, танҳо
 Юрган мусичага “эр” қисган кўзин.
 Модаси, патларинг юлғум, бсвафо, —
 Дея интиқомга отгандир ўзин...
 Ҳар қалай, ҳаёт бу, ўйламанг қанча,
 Ушбу можаронинг ташбеҳи қийин.
 Булар-ку, қуш зоти... ўла-ўлгунча
 Бир-бирига содик, беғараз, бе кин...
 Ёрабким, бу қўхна очун бағрида
 Аразлар, ғаразлар кўпки... бесабаб.
 Уларнинг асрори қўнгил қаърингда
 Бежавоб ётгайдир беном, бенасаб...

1987 йил

ЭНА ТУТ

Умрни сув каби окизгай ҳаёт,
 Хотиралар эса бўлмагай унут.
 Болалик йилларим эсласам бот-бот,
 Ёдимга тушади ошно балхи тут.
 Биз уни “эна тут” дея атардик,
 Бу сўздан йўк эди ўзга бир тимсол.
 Тонг отди дегунча ёпирилардик,
 Гўё чирқиллаган чумчуқлар мисол...
 Шундай кечар эди ҳар бир кунимиз,
 Ул дарахт бокарди бизни беминнат.
 Баҳор неъматидан яйраб танимиз,
 “Эна тут” шаънига айтардик раҳмат...
 Ҳаёт тапвишлари елкамизда, бас,
 Бошимизда тағин ҳаёллар бисёр.
 “Тут базми”ни энди, йўқ бизлар эмас,
 Болажонларимиз этди ихтиёр.

Уларга ўшал тут яна меҳрибон,
Яна тўкиб сочар бор эхсонини.
Яна унинг бағри азиз, жонажон,
Яна сийларди у ёш меҳмонини...
Энди воқеанинг давоми оғир,
Айтмасам, ҳасратлар қийнайди мени.
Десангиз, ўғилчам ёндириб бағир,
Уввос солиб кирди уйга бир куни.
– Дадажон, – деди у, битта мўйловдор
Эна тутимизни кетди арралаб.
Кесманг, деб ялиндик, канча ёлвордик,
У бизни хайдади, сўкди бўралаб...
Болам йиғлар эди, бетоқат, бетин,
Гўё ўлган каби ўз бувижони,
Мен уни не дея овутай, айтинг,
Не десам тинчийди унинг ёш жони.
Ахир, бу ҳаётда бехис, бетуйғу,
Кувончга қасд қилган қотиллар камми?
Бола идрокига сочгувчи оғу
Жохилу нодонлар, ботиллар камми?
Шулар бор – табиат ҳамиша хароб,
Шуларнинг дастидан ортгай хазонлар.
Шулар бор, юраклар чекади азоб,
Гўзаллик кўзида видо – афғонлар.
Ютокиб, антикиб: эй, болам, дедим,
Қариганда ахир “эна тут”ларинг,
Шунинг-чун кесишган... ёш тўкма, дедим,
Энди бошқасини эна тутларинг...
– Йўк, – деди, – йўк ахир, “эна тут”имиз,
Бошқача эди-да, худди энамдай!..
Бу гапдан энтикдим, табиатимиз
Кўзимга кўринди азиз боламдай...

1987 йил

ОШИҚ ЙИГИТЛАРГА

(Ҳазил)

Севганинг кўзига тикилиб туриб,
Турганда, тутдайин тўкилмай туриб.
Титрамай, чолдайин букилмай туриб,
Ё эски қопдайин сўкилмай туриб,

– Гўзалим, мен сизни севаман, дея,
Сўзим ёлрон бўлса, саваланг, дея,
Тош остига олиб, майдаланг, дея —
Айта билармисан, хей, ошиқ йигит?
Агар шу сўзларни айта олмасанг,
Уни ўзингга ром эта олмасанг,
Сочларин кафтингга тута олмасанг,
Ахир, не қиласан унга суйкалиб?
Хой, йигит, дадил бўл, ҳадеб тикилма,
Қопдайин сўкилма, чолдай букилма —
Қизлар ҳам мардларни ёктиришади...

1988 йил

РИСОЛАТ ОПАНИНГ НИДОЛАРИ

(Марсия)

Афғонистонда ҳалок бўлган Зафар Тошев ва барча шаҳид укаларим хотирасига бағишлайман.

Болам, сенга “оқ йўл” айтиб кузатгандим,
Изларингдан унлар сепиб узатгандим.
Ой боргину омон қайт, деб сўз айтгандим,
Қайда қолди оҳим менинг, зорим менинг?

Осмонларда бир қуш учса кўз тикардим,
Сендан хабар берарми деб антикардим.
Агар хатинг келмай қолса, ёш тўкардим.
Ўзинг эдинг норим менинг, торим менинг.

Беқасамдан тиккан эдим дўппи, чопон,
Белбоғингга нақш этгандим тирикamon.
Уй тўрида улар сени кутар ҳамон,
Етим қолди орим менинг, борим менинг.

Сафдошларинг гуррос-гуррос қайтар бугун,
Оналари хурсандлигин айтар бугун.
Мен не дейин... қабринг кучиб кўзимда хун,
Адо бўлди куйиб-куйиб бағрим менинг.

Болажоним, ниятларинг бисёр эди,
Шоир бўлмоқ юрагингда шиор эди.
Бедардларни севмаслигинг ошкор эди,
Хазон бўлган навбахорим, наҳрим менинг.

Сен жон бердинг дўстлик дея ул афғонда,
Ўз юрти-чун ўлмади деб мен фиғонда.
Тилим бормас, фидо бўлдинг тинч замонда,
Учиб бориб, учиб кайтган меҳрим менинг.

Сени жангга йўллаганлар жавоб берсин,
Сендайларни ўлдирганлар жавоб берсин.
Оналарни сўлдирганлар жавоб берсин,
Беканордир дардим менинг, каҳрим менинг...

То тирикман, болам, сени деб ёнгайман,
Ўлганинга икки дунё ишонмайман.
Эрта-индин келарсан деб кун санайман,
Тош-метинга айлангандир сабрим менинг.

1988 йил

ЗУФАР МОНОЛОГИ

Бизлар эгизаклар эдик. Акам Зафар пешанасидан ўқиб, жон узаётганида чангалида шоҳи рўмолча бор эди. Унинг ўлигини олиб қайтганимдан бери яшагим келмайди: ўлгим келаверади. Ахир бизнинг юрагимиз битта-ку!..

(Байналмилалчи жангчи Зуфар Тошевнинг аламли сўзларидан)

Акажоним, жоним акам, кўзингни оч,
Юрагимга тўлдирмай ғам, кўзингни оч.
Бу ҳаётнинг ўзи ситам, кўзингни оч,
Агар ўлсанг, не кечади холим менинг?

Ўн тўққизга кирмай гулдай сўлгаймусан,
Шамол юлган баргдай хазон бўлгаймусан.
Бу манзилда ё санг бўлиб қолгаймусан,
Агар ўлсанг, не кечади холим менинг?

Кулиб-кулиб чикқан эдик уйимиздан,
Онажоним ўргилганди бўйимиздан.
Отам эса сўз очганди тўйимиздан,
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Тақдиримиз нахот эрмак бўлди бу кун,
Кимга шоли, кимга курмак бўлди бу кун.
Узилган қўл, оёқ термак бўлди бу кун,
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Алам экан йигит ёшда озор кўрсанг,
Дўсту ёринг дийдасида ох-зор кўрсанг,
Хар қадамда гулзор эмас, мозор кўрсанг,
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Бу ҳаётда конга тапна зулуклар кўп,
Бундайлардан рухи маҳзун тириклар кўп.
Сендай, мендай бахтиқаро, куюклар кўп,
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Кўкрагингда асраганинг ул рўмолча,
Етим бўлиб йиғлаётир қон бўлгунча.
Нахот, севгинг сўлғай мисли пок гулгунча,
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Гарчи Жомий, Навойга бешик бу юрт,
Во дарифким, бугун илма-тешик бу юрт.
Дўст-душманни билмай қолган кемтик бу юрт,
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Биз босқинчи эмасдик-ку қўллари қон,
Нечун келдик, ким деб келдик ахир бу ён?
Биз ҳақмизми, ёки улар? Ҳакам – замон!
Агар ўлсанг, не кечади ҳолим менинг?

Юрагимиз битта эди, энди нетгум,
Жасадингни элимизга қандай элтгум?
Агар ўлсанг, бу оламдан уйғоқ ўтгум,
Кўзингни оч, акажоним, акажоним!..

1988 йил

ВАРЗОБ САТРАРИ

Тоғлардан шовуллаб тушса шалола,
Тегрангда ловуллаб ёнса чўё-лола.
Хайратдан кўзингда порласа жола,
Дўстгинам,
Неларни ўйлайсан бу дам?

Дейдилар: юракка ҳар гиёҳ опна,
Гиёҳни китиклаб сизганда чапма.
Ховучлаб сув ичсанг ва колсанг ташна,
Дўстгинам,
Неларни ўйлайсан бу дам?

Ёмғир майин ёғиб, тошса камалак,
Шу он гулдан-гулга кўнса капалак.
Уни тутмоқ бўлиб кувса бир малак,
Дўстгинам,
Неларни ўйлайсан бу дам?

Бунда тонг товланиб отишин кўрсанг,
Куёшнинг ийманиб ботишин кўрсанг.
Оқшом ой селида софланиб юрсанг,
Дўстгинам,
Неларни ўйлайсан бу дам?

Варзоб мавжларидан саболар учса,
Мирзо* авжларидан наволар учса.
Тоғларни Жўрабек* овози кучса,
Дўстгинам,
Неларни ўйлайсан бу дам?

– Оғушинг ораста кўрай ҳамиша,
Дўстларга дилбаста кўрай ҳамиша.
Икболга пайваста кўрай ҳамиша,
Тоҷигим,
Ниятим ушбудири бу дам...

1988 йил

* Мирзо Турсунзода ва Жўрабек Муҳоммадов назарда тутилмоқда.

БОБУРНИНГ ЎҒЛИ ҲУМОЮНГА СЎНГИ ВАСИЯТИ

Қисмат деганлари фалокат эмас,
Ўзга юртда ўлмоқ ҳалокат эмас...
Гарчи тақдиримдан қонлар йиғладим,
Ватандан айрилиб кўксим тигладим.
Аммо яшамадим бемаслак, беишқ,
Дардимни аритди она-қуй, қўшиқ.
Қиличим бемаврид чиқмади киндан,
Дўст бўлса чорладим узок-яқиндан.
Миллат айирмоқни кулфат деб билдим,
Виждони покларни улфат деб билдим.
Қаламим – сирдошим, ҳамдамим бўлди,
Шеър битдим, жонимнинг малхами бўлди.
Болам, Ҳинд мулкига энди сен бошсан,
Бемаслак яшасанг, сўник куёшсан.
Бу элни авайла, асра ғанимдан,
Ғамини устун қўй кулфат-ғамингдан.
Даврани кенг олсанг – давронинг яшар,
Барчани тенг билсанг – қарвонинг яшар.
Шуларни унутсанг, фалокат эзур,
Ўзга юртда ўлмоқ – ҳалокат эзур...

1988 йил

ЖАЛОЛИДДИН МАНГУБЕРДИ

Мен тушимда кўрдим Жалолиддинни:
Ётармиш бенажот гўё бир банди.
Ютармиш кўз ёшдай дардни, аламни,
Нотавон, кишанбанд туркнинг фарзанди.

У томон... овлоқдан писиб келармиш,
Қиличини сермаб ёвуз бир тўда.
Ота, хушёр бўлинг, кочинг, – дер эмиш
Юраги тилинган ўғлон – шахзода.

Кейин пайдо бўлмиш сингил – Хонсултон,
Чингизхонга асир – чорасиз келин.
– Акажон, – дер эмиш, – ётма ғофил сан,
Ташрифингга зордир Туркистон – элинг.

Сўнгра овоз бермиш ерданми, кўқдан
Кайсар Туркон хотин: – туракол, хайкир!
Неварам, андоза олма отангдан,
Кочоққа ёт улус очмайди бағир!

Тагин хитоб янграр: ирғит кишанни,
Мен Темур Маликман, келдим кўмакка.
Юртни ёғий босган, бошла кўшинни,
Жўнайлик жон элни халос этмакка.

Боз тоғлар гумбурлаб таратмиш садо:
– Нечун кинга солдинг яроғингни сан?!
Мутеликни хатто кечирмас худо,
Ахир, Жалолиддин Мангубердисан!..

Уфқдай қонталаш кўзларин очиб,
Маъюс бокар эмиш шоҳи саргардон.
– Жигарларим, – дермиш, юрмасдим қочиб,
Ахил бўлса эди ахли Туркистон.

Бировинг мулк дединг, бировинг мансаб,
Биринг у ён тортдинг, бировинг бу ён.
Қолмади на инсоф, на шаън, на мазхаб,
Ғолиб Чингизхонлар суришар даврон.

Кўйинг, чорламангиз мени курашга,
Бир оз ором олай, йиғай кучимни.
То ахил эмассиз, суғура олмам
Кўксимга санчилган ёв қиличини...

1988 йил

ТУШОВЛАМА ОТНИ, ЧАВАНДОЗИ

Тушовлама отни, чавандоз,
Чорлаётир уни кенг майдон.
Ўз эркига қўйиб бер бир оз,
Яйранига яратгин имкон.

Осмонларга турибди сапчиб,
Кўзларида оловланган шанг.
Томирлари турибди кўпчиб,
Хаялламай югани бўшат.

Кишнасин у, мағрур кишнасин,
Шамолларга кўксини тутиб.
Туёғидан чақин чакнасин,
Ёлларидан ёлқин сачратиб.

Арғумокнинг, кураш олдидан
Совутмаслар ахир, конини.
Сўндиргандан кўра шиддатин,
Узмоқ афзал тандан жонини...

1988 йил

ЎТЛИФ НИДО

- Эрк дегани не, бобо?
- Эркми?.. Бу - ўтлиф нидо!
- Унинг манзили қайда?
- Юрагингнинг қаърида!
- Ундан ажралсанг, нетар?
- Сени сарсонлик кутар!
- Ҳақиқат нима, бобо?
- Ҳақиқат... бу ҳам - нидо!
- Унинг манзили қайда?
- Ўзинг излаган жойда!
- Уни топмасанг, нетар?
- Сени армон, ғам ютар!
- Фурур нима, бобожон!
- Бу энди... болам, тугён!
- Унинг манзили қайда?
- Ўзлингингда, кўзингда!
- Уни йўқотсанг, нетар?
- Умринг қулликда ўтар!..

1988 йил

ВАРДОНЗЕ

Бир гулистон эди Вардонзе,
Ажиб бўстон эди Вардонзе,
Жаннатмакон эди Вардонзе,
Тиланчилар етиб келгунча.

Теграсидан сойлар окарди,
Мавжларидан ойлар бокарди,
Кушлари шод канот кокарди,
Тиланчилар етиб келгунча.

Кулбалардан ёвиларди нур,
Юракларга бахш этиб ҳузур,
Хатто шамол эсарди хур-хур,
Тиланчилар етиб келгунча.

Тиланчилар кўп хушёр экан,
Кўрса: барча бахтиёр экан,
Не истаса, бунда бор экан,
Роҳат экан ўла-ўлгунча.

Бунда бир-бир қола бошлашди,
Не берсалар ола бошлашди,
Аста-аста юла бошлашди,
Тўрвалари токи тўлгунча.

Бурун сукди тахтга биттаси,
Сўнг эргашди унга ўнтаси,
Ҳоким бўлди ношуд, латтаси,
Айш этдилар то бўрилгунча.

Кейин ур-сур қила кетдилар,
Дуч келганни нолон этдилар,
Разолатга тамом ботдилар,
Шилиб элни гадо қилгунча.

Ай, эрк берманг тиланчиларга,
Яъни айёр фалончиларга,
Айланурлар талончиларга —
Имонлари адо бўлгунча.

Бунда гувоҳ — гирён Вардонзе,
Шаҳри сўзон — вайрон Вардонзе.
Дили доғли, хайрон Вардонзе...
Унутмайлик буни ўлгунча.

1989 йил

РУМИЙГА СИҒИНГИЛ...

Нигоҳингни тўсмоқ бўлса тўзонлар,
Изларингни кўммоқ бўлса хазонлар,
Хаёлинггни тўзмоқ бўлса мезонлар –
Румийга сиғиниб, узатгил қўлинг:
“Кўзни юмгил, кўзга айлансин дилинг”.

Номардлар қўлида қолса гар кунинг,
Тор янглиғ узилса овозинг – унинг,
Жисму жонинг ёниб, ўртанса қонинг –
Румийга сиғингил – ёришган йўлинг:
“Кўзни юмгил, кўзга айлансин дилинг”.

Олам боболардан мерос – гулшан, боғ,
Уни кипригинг-ла ўпаётган чоғ,
Қузғунлар ин қўйса, кўксинг этиб доғ,
Румийга қўл узат – ёритгай йўлинг:
“Кўзни юмгил, кўзга айлансин дилинг”.

Хаёт – уммондаги олтин бир кема,
Сен осон йўлларни асло йўл дема,
Унга бахт кулгайдир – ким пок – бетаъма,
Румий этагин ўп – кулгай иқболинг,
“Кўзни юмгил, кўзга айлансин дилинг”.

1989 йил

УМР БЎЛСИН

Табиат зап чирой очмиш, каранг, дўстлар,
Бу олий бир неъмат эрур, яйранг, дўстлар.
Юраклар шўх, тиллар бийрон, сайранг, дўстлар,
Бу Наврўзи олам бугун масрур бўлсин!

Самода чарх урар завқдан кабутарлар,
Магар ёмғир ёғар эрса кафт тутарлар.
Бу – тириклик томчиси, деб нўш этарлар
Ки Наврўзи олам бугун сурур бўлсин!

Қуёш гўё сенинг қалбинг, ёнар шаффоф,
Бу дунёни кийинтирмоқ, тилагинг соф.

Дехкон оғам, келгин, сени қилай тавоф,
Бу Наврўзи оламга ҳам манзур бўлсин!

Дастурхонинг кўк таомдан боз лиммо-лим,
Сумалак жон роҳатидир, қувват – ҳалим.
Ўзингдайин ризқинг улуғ, азиз элим,
Бу Наврўзи олам сенга хузур бўлсин!

Ғофил эдинг, уйғонганинг қутлуғ энди,
“Эгил” деса, “йўк” деганинг қутлуғ энди.
Она халқим, “Ҳақ!” деганинг қутлуғ энди,
Наврўз сенга кадру қиммат, ғурур бўлсин!

Кўзларга жо бўлмиш яна турфа ранглар,
Қуртакларнинг кипригида куй жаранглар.
Уйғонар Ер, дилга солиб шўх оҳанглар,
Ки Наврўзи олам бугун маъмур бўлсин!

Нетай, кўрдим ўсма кўйган қошларда ноз,
Капалакми, камалакми – ёшларда ноз.
Келинчаклар, ҳалинчакда айланг парвоз,
Бу наврўзи олам тагин сернур бўлсин!

Баҳор асли баҳор эмас – муҳаббатдир,
Муҳаббатга етишмоқлик кўп захматдир.
Баҳор Сизга қутлуғ, деган Тошпўлатдир,
Бу Наврўзи олам ёник умр бўлсин!

1991 йил

ОДДИЙ ҲАҚИҚАТ

Бировлар пеш қилиб юрса мансабин,
Бировларга қалқон унинг “таянчи”.
Агар қўйиб берсанг, бундайлар тайин,
Тириклай терисин шилар қувончининг.

Уларга дуч келсам, оғрийди кўнглим,
Ҳаслим ҳазонрез баргдай эзилар.
Шуларнинг дастидан каждир ҳақ йўли,
Шуларнинг дастидан дунё бузилар.

Ёронлар, бир гапни сўраманг такрор,
Исламанг, Фитратнинг қотили ким деб?
Ул зот ҳам таянчли, мансабдор наслар
Дастидан жон узган кўксидан ўқ еб...

1991 йил

АЛПОМИШ

Профессор Охунжон Сафаровга

Дупур-дупур от солиб,
Келабергин, бобожон.
Жаҳд бўлиб, жавлон бўлиб,
Елабергин, бобожон.
Дулдулинг туёғидан
Чақнасин-эй тоғу тош.
Сир, Аму қирғоғидан,
Покланиб чиқсин қуёш.
Барчин-барчин келинлар,
Йўлингга ой тўшасин.
Кишансиз той, қулунлар
Шодон-шодон кишнасин...
Сенга ўзбеку туркмон,
Пешвоздир, тоғажон, деб.
Қозок, қирғиз меҳрибон,
Бовурим, оғажон, деб.
Соч уларнинг бошидан
Тилло, кумуш тангалар.
Ғамза билан ўйнасин.
Амма, хола, янгалар.
Бир томон Эржон ботир,
Бир ёнда Манас турсин.
Бир томон Гўрўғлибек,
Бир ёнда Аваз турсин.
Аввалгидай ўртада
Ўзинг оқсокол бўлгин.
Қилични ирғит четга
Қўлга дўмбиранг олгин.
Чал, эшилиб-эшилиб,
Армонлар тарқаб кетсин.
Бирлигимиз доврўғи
Етти иклимга етсин.

Кучок очиб келишсин
Жумла турк эл-элатлар.
Кўтарилсин ўртадан
Қайғу деган иллатлар.
Ахир, яна оёққа
Қалқди Туркистон бобо.
Булут қаъридан балқди
Хуршиди тобон бобо.
Унинг кўзини энди
Тўсмасин чанг-ғуборлар.
Таралсин изимиздан
Хушбўй-хушбўй ифорлар.
Ахил туркий элларга
Бу юрт бир кўрғон эди.
Ота Туркистон эди,
Она Туркистон эди.
Яна инок, бир бўлсак,
Хар томон чаман бўлғай.
Музаффар юрт – Туркистон
Куламас Ватан бўлғай...
Дупур-дупур от солиб,
Келабергин, бобожон.
Алпомишсан, алп бўлиб
Елабергин бобожон...

1992 йил

УСМОН ХЎЖАНИНГ ҲҒЛИ ТЕМУР ХЎЖАГА** СЎНГИ ВАСИЯТИ

Мен Ватан деб Ватандан кечдим,
Борлиғиму жон-тандан кечдим.
Бов-бўстоним — чамандин кечдим,
Кечганим йўк, аммо имондан.

Бухоро бир кадамжо эди,
Илму урфон мустажоб эди.
Маккадайин саждагоҳ эди,
Қолиб кетди аммо тўфонда.

* Усмон Хўжа – БХР даврида жумҳуриятнинг биринчи раиси бўлган.

** Темур Хўжа – хориждаги ватандошимиз, профессор.

Ростин айтсам, гўрлар эканмиз,
Кўзи очик жўрлар эканмиз.
Пешонаси шўрлар эканмиз,
Юрмас эдик йўкса армонда.

Ёлгон экан ўшал инкилоб,
Нигохимиз алдади сароб.
Юрак куйди, жисму жон хароб,
Бош кўтармай қолдик хайронда.

Кўз тегмасин, болам, сенга ҳеч,
Энди ҳаёт тугунларин еч.
Юртинг учун ҳаловатдан кеч,
Қолмагайсан биздек хижронда...

Золим асло дўстинг бўлмайди,
Еган билан кўзи тўймайди.
Ўлдиради, ўзи ўлмайди,
Улар аянч бу ломаконда.

Масжидимиз этди отхона,
Мадрасалар бузғун – ётхона.
Мозоримиз тўзгин – додхона,
Рухлар хор-зор еру осмонда...

Кўрдим: элнинг бағри ҳамон қон,
Эрк ўрнига юз очди зиндон.
Диёнатдан қолмагач нишон –
Қолган умрим кечди бўҳронда.

Билсанг, ҳамон юраман сўлиб,
Бир ёнда чин босмачи қолиб.
Биз ном олдик босмачи бўлиб...
Бундан ортиқ ғам йўқ жаҳонда.

Ўз юртимга қарши оҳ уриб,
Ўтлар очдим хорижда туриб.
Жоҳил замон ташлади суриб,
Мен беканот қолдим аффонда...

Болам, ўзи дунё бири кам,
Адашгани кечирсин Эгам.

Айбламайман ҳеч кимни бу дам,
Юрт қолмасин эски замонда.

Дўст-душманни кўрсатгай ҳаёт,
Қуёш бир кун нур сочажак шод,
Элим шунда мени айлар ёд —
Озод қулган турку Туронда.

Сўнги сўзим жисму жонга ил:
Бухорони Маккатуллоҳ бил,
Мен қилмаган хизматни сен қил,
Тинч ётайин сўнги маконда.

Юртга бориб, саломимни айт,
Соғинчимни — пайғомимни айт,
Тупроғини ўпиб-ўпиб, айт:
Рухим кезгай **ЎЗБЕКИСТОНДА ...**

1992 йил

ЎЗИНГДАН КЎР...

Махтумқули йўлида

Аламлар айланиб келса,
Гуноҳлар шайланиб келса,
Туманлар тойланиб келса —
Ўзингдан кўр, ўзингдан кўр.

Йўлингга чоҳлар қазсалар,
Қўлингга занжир оссалар,
Тилингга муҳр боссалар —
Сўзингдан кўр, сўзингдан кўр.

Шабистон бўлса кундузинг,
Хазонга айланса ёзинг,
Ёнмаса толе юлдузинг —
Изингдан кўр, изингдан кўр.

Аҳмадий, ёзиқ канотинг,
Парвозга шайдир фиротинг,

Дилларга кўчандир отинг,
Буни маъсум кўзингдан кўр,
Халол нону тузингдан кўр.

1992 йил

ЭРК АГАР...

Вужудингда кезар тошқин тўлкинлар,
Кўзларингда ёнар сирли ёлқинлар.
Хаелингни ёқар сарин салқинлар,
Эрк агар онангдан меҳрибон бўлса.

Чашмаларга боқсанг, сўйлайди эртак,
Чаманзорга кирсанг, гуллайди куртак.
Минорага қайтар чорласанг лайлак,
Эрк боғбон қалбидай беҳазон бўлса.

Дарёларинг асло бўлмас нотавон,
Самога ўрламас Оролдан фиғон,
Заҳарланиб окмас Сиру Зарафшон,
Эрк агар жон қадар жонажон бўлса.

Текин сочмасайдинг марду номардга,
Элим, зор қолмасдинг бугун мададга.
Хурлик малҳам бўлгай сонсиз дардингга,
Эрк агар қалбингда қуёшдай қулса.

Хоинлик шам янглиғ сўниб қолгайдир,
Сотқинлик муқаррар куйиб қолгайдир,
Ойдинлик тоабат униб қолгайдир,
Эрк агар дўстингдай кадрдон бўлса.

Эсмоқда хур эпкин, ташлан нахрига,
Кипрингга суриб, бош қўй бағрига.
Туманлар чекингай йўқлик қаърига,
Эрк агар болангдай дилга жон бўлса...

1992 йил

ДРАМАТИК ШЕЪР

1955 йил. Шоир Шайхзоданинг
ижроқўм раиси билан суҳбати:

Табриклаймиз, ўрток Шайхзода,
Қутулибсиз мудхиш камокдан.
Умрингизни беш йил азобда,
Ўтказибсиз Сибир ёқларда...
Хукуматдан нолиманг,
Сизни,
Дўстларингиз ҳибс айлаган...
— Қўйинг, раис, бекорчи сўзни,
Дўстни ҳеч вақт дўсти сўймаган.
Гинам йўқдир ҳеч кимдан,
Гумон —
Ожизликнинг нишонасидур.
Кафтимдаги чизиқдай аён:
Ҳасад — талант кушандасидур...
— Маъқул гапни айтдингиз, шоир...
Муддаога кўчайин энди:
Жар комидан қайтдингиз ахир,
Келинг, Сизни кучайин энди.
Мана, калит, беш хонали уй!
Фақат бир оз таъмирлаш даркор.
Яйраб яшанг... бунга ҳақлисиз!..
— Раҳмат! Аммо этингиз ошкор:
Ким яшаган аввал бу уйда,
Кўчганми ё ўчган овози?..
— Битта вазир... қай куни тонгда
Отган эди ўзини-ўзи...
— Унда ... мана, калит сизники,
Мен бу уйда тура олмайман.
Бир бадбахтнинг кулфати узра
Ўз бахтимни кура олмайман...

1992 йил

МИРТЕМИР

Сахар туриб, устоз Миртемир,
Боғ-ховлисин айланар экан.
Хаёлларин тўплаб бирма-бир
Шеър ёзмокка шайланар экан.
Туйғуларнинг жиловин тутиб,
Махв этса илхом парисин.
Дунёларни буткул унутиб,
Банд этганча сўзлар сарасин.
Бармоқлари ила... хавога
Мисраларни бир-бир тизаркан.
Сал ёқмаса, улар устидан
Такрор-такрор “чизик чизаркан”...
Сўнг арабий имлода... яна
Шеър машқида этаркан давом.
Ва... хавони инжа, туркона,
Чулғар экан... тоза рух — калом...
Бундай мавжу бундай манзара,
Еру кўкка сифарми, айтинг.
Энди бирор кавму шажара
Миртемирни туғарми, айтинг?..
Кимга ёрдир илоҳий нафас,
Тўлсин деса замин навога.
Меҳру ишқин қоғозга эмас,
Ёзмоғи шарт илк бор хавога!..

1992 йил

1937 йил. ФИТРАТ НИДОСИ

Кимга ишондигу кимга суяндик?
Ким учун елдигу ким учун ёндик?
Аланга олмасдан кулдайн сўндик,
Бу қандай қисматдир, Файзулла укам?
Дунё кўрганмиди бундай кулфатни,
Қонларга қоришган қаро зулматни,
Танларга ёпишган яра — иллатни,
Топилгайму энди бу дардга малхам?
Улар... эътиқодкуш, ғуруркуш, динкуш,
Харобот, мазорот излаган бойкуш,
Забонкуш, имлокуш — жаллоди жонкуш,
Ерданми, кўкданми бизга бу ситам?

Сизнинг ортингизда искович итлар,
Бизларнинг ортда ҳам қопонғич итлар,
Изғишар, ириллар — юрагинг хитлар,
Токай тош қотади дийдамизда нам?
Гарчи юрт сарбони эрурсиз, бироқ
Илму амалингиз бари пуч ёнғок,
Зобитлар наздида биз ҳам қўғирчоқ,
Ўйнатур... сўнг эса сўйлатур: “оғам”...
Эшонжон*, бир лаҳза юракка қайтинг.
Зулматни не учун ағдардик, айтинг,
Ким учун ох чекдик, сарғайдик, айтинг,
Эл-юртни сартосар кучди-ку мотам!
Бойлик-бисотимиз шилиб кетдилар,
Ою офтобимиз юлиб кетдилар,
Кўксимиз, кўнглимиз тилиб кетдилар,
Тилимиз ютганмиз, бошларимиз ҳам...
Чапак чалган эдик қочганда амир,
Озодлик юз очди, кулди деб тақдир,
Ёраб, бағримизга ботар тиғ, шамшир —
Бугун амир чапак чалмоқда хуррам...
“Туркистон лукмаи ҳалолимиздур,
У — ўрис тожида энг бебаҳо дур...”
Дея айш этмоқда зобитлар мағрур —
Бундан-да ортиқроқ борми кулфат, ғам?
Келгиндига кенг йўл бердик — фожеа,
Бегонага қўш қўл бердик фожеа,
Ётсан, демай кўнгул бердик — фожеа,
Адашдик... замондир энг одил ҳакам.
Алқисса, чорасиз бечоралармиз,
Саробга учраган овворалармиз,
Юраги силқиган мағоралармиз**,
Паноҳимиз ёлғиз халлоки аъзам...

1993 йил

ШОИРЛИК — ШОҲЛИКДИР...

Бировлар ўлчайди кечган ҳаётин,
Мартаба, дабдаба, сийму зар билан.
Шоирлар бу рангин, кўркем баётни
Устивор этади ғазал, шеър билан.

* Эшонжон — Файзулла Хўжаевни шундай ном билан ҳам атаганлар.

** Мақора — ўйик, ўйилган ғор.

Шоирлик – покликдир умр кўшида,
Унинг юрагида дарёлар оқар.
Шоирлик – шоҳликдир суҳан мулкида,
Унинг кўзларида гуллади тонглар,
Қуртакни болам деб билар авайлаб,
Истаса, қуёшдан симириб ранглар,
Ҳақиқат манглайин билади сийлаб.
Истаса, оламни якқалам этгай,
Ҳазрат Навоийни ўртага қўйиб.
Кишанбанд бўлса-да “Аналхак!” дегай,
Машрабдай бошини сиртмоққа қўйиб,
Унинг ўз йўли бор – пирлардан мерос,
Илоҳий кўнгли бор нурдай покиза.
Унга мансаб эмас, сийму зар эмас,
Рух беринг, Эрк унга очсин дарвоза...
Шоирлик – шоҳликдир...

1993 йил

ИМОН ҚАЛЪАСИ

Оҳиста-оҳиста қадам қўй бунда,
Тоза ҳислар бўлсин қалбингга пайваст.
Унутма: гар кезсанг сахар ё тунда:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

“Дари ҳақрах” ичра йўналсанг магар,
Хўжа Ҳафс Кабир чўзгайдирлар даст.
Пок эсанг, борлигинг тарк этгай қадар:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Исмоил Бухорий демишлар шундок:
“Илму эътиқодсиз киши хору хас”.
Заррадан, гиёҳдан ола бил сабоқ:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Ҳазрат Наршаҳийдан колган нақл бор:
“Бу эл оташга эш, яъни ўтпараст”.
Ишк ўти, меҳр ўти сенга бўлсин ёр:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Тегина Бегим Мох – бу юртнинг кизи,
Соҳибкирон фарзанд тукканлиги рост.
Амир Темурдир у... ҳақ, Имон сўзли:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Қасри Орифондан сас бергай хануз:
“Дил ба ёр, даст ба кор бўлсин хар нафас”.
Накшбанд бобом у... дуоғўй, дилсўз:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Ахли уламони қатл этмок мушкул,
Котилни сўлдириб, яшар қасдма-қасд
Диёнат фарзанди Фитрат у – донғил:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Дейдилар: фалакка нур ўрлар мудом,
Бу пок рухларнингдир, инқилобнингмас...
Нури хидоятдай боқий, бардавом:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

Қалъайи Имонсан, эй шариф шаҳрим,
Ким буни уқмаса, мангу қолгай паст.
Қаъбамизсан, шохид: “Қуръони Карим”:
“Бухоро куббат-ул исломи дин аст”.

1993 йил

МАРСИЯ

Азиз жигарбандим Илҳом Хасан хотирасига

Кўнглимга бойланган эдинг,
Кўзимга жойланган эдинг,
Қувват эдинг, қанот эдинг —
Армонга айландинг, укам.

Бири камдир бу дунёнинг,
Қўли кондир бу дунёнинг,
Нечун унга бўйин эгдинг —
Рўёга айландинг, укам.

Райҳон гулни кўп суярдинг,
“Узманг уни” деб куярдинг,
Во дарифқим, энди ўзинг
Райҳонга айландинг, укам.

Жилвон ёқдан шамол эсар,
Бир мунгли сас дилни эзар:

“Қайдасан, эй Илхом, Илхом”...
Соғинчга айландинг, укам.

Меҳрга айландинг, укам,
Сеҳрга айландинг, укам.
Дарё укам — дунё укам,
Қўшиққа айланган укам...

1993 йил

МУЯССАР МОМОНИНГ НЕВАРАСИГА ЎГИТЛАРИ

Қизим, бу гал сўзимни тингла,
Момонг билмай, онангдек англа.
Мен ҳам эдим худди сенингдек,
Сен ҳам бўласан худди менингдек.

Кундан-кунга ўсмоқда бўйинг,
Бир кун албат, бўлади тўйинг.
Шудир сенга биринчи сабоқ:
Хаё бўлсин йўлингда чирок.

Хаёт берсин инсоф ва тўзим,
Асло кесма сочингни, кизим.
У — хуснингдир, тўлғаниб юрсин,
Бир-бирига чулғаниб юрсин.

Бетга чопма, бўлгин беозор,
Дилозордан худо ҳам безор.
Сен сўзласанг гуллар очилсин,
Ховуч-ховуч атир сочилсин.

Мукаддас бил тандир-ўчокни,
Покиза тут коса-товокни.
Ўзинг ёпиб, есанг парча нон
Унутасан чарчокни шу он.

Десанг: кўнглим тортмасин хира,
Супургини тик қўйма сира.
Фориғ бўлса уйдан чанг-ғубор,
Қалбинг яшнар мисоли баҳор.

Чапламагин бӱёкни юзга,
Кӱфирчоқдай кӱринма кӱзга.
Соддаликни нафосат деб бил,
Ӱз чиройинг фазилат деб бил.

Уялмагин сигир соғипдан,
Кӱю кӱзи, бузоқ бокишдан.
Молинг бӱлса, оиланг тӱқдир,
Нонинг бутун — армонинг йӱқдир.

Хизматкор бӱл ота-онангга,
Опа-сингил, азиз укангга.
Гарчи бугун мезбонсан, кизим,
Эрта-индин мехмонсан, кизим.

Энди эшит гапнинг буёғин,
Насихатим қуюқ, қаймоғин.
Эр уйига борасан бир кун,
Мерос — Момо Хаводан бу кун.

Маҳкам ушла шундай бахт кушинг,
У порлаган толе қуёшинг.
Хушёр бӱлким учиб кетмасин,
Сени ғамга дучор этмасин.

Лозим бӱлса, олиб кӱнглини,
Сочларинг-ла супур йӱлини.
То абадким бӱлгин мехрибон,
Бошинг узра бӱлсин соябон.

Бир кун бӱлсанг азиз онажон,
Момонгни шод эсла ӱшал он:
Мен хам эдим худди сенингдек,
Сен хам бӱласан худди менингдек.

1993 йил

МАВЛОН БОБОНИНГ НЕВАРАСИГА ЎГИТЛАРИ

Болам, ховли солмоқчи бўлсанг,
Зеб-зийнатли қилма ташини.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
Учиргайдир тоғнинг тошини.

Гар оила қурмоқчи бўлсанг,
Хавас қилма қўп хушрўй кизни...
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
У сўндиргай хатто юлдузни.

Ажабмаски, мансабдор бўлсанг,
Шунда ошно этма кибрни.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
У эритгай хатто темирни...

Ўзгалардан ўзмокчи бўлсанг,
Бировларнинг минма бедовин.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
Кул қилгайдир қалбнинг оловин...

Тўлкинларга бокма беписанд,
Дарёнинг ҳам кечув жойи бор.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
Журъатингни этгайдир абгор...

Фарзанд азиз, чин ота бўлсанг,
Талтайтирма бирор болангни.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
У тоширгай дарду нолангни...

Агар обрў козонмок бўлсанг,
Англагин халқ ичра ўрнингни.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
У конатгай обғиз-бурнингни...

Бағринг тўлиб юрмокчи бўлсанг,
Унутма ҳеч элу хешингни.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
Оқизгайдир кўздан ёшингни...

Дўстлик чаман, яшнатмоқ бўлсанг,
Энг аввало, авайла тилни.

Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
У янчгайдир бевафо дилни...

Муродинга етмоқчи бўлсанг,
Хизматин қил ота-онангни.
Кўз ёмон-а, кўз ёмон, билсанг,
Кечирмагай асло хатонгни...

“Дил ба ёру даст ба кор” бўлсанг,
Баҳоуддин бобонг қўллагай.
Кўз яхши-я, кўз яхши, билсанг,
У иқболга сени йўллагай...

Насихатим дилга жо қилсанг,
Қадамингдан гулласа замин.
Бу дунёю у дунё, билсанг,
Кўз тегмагай... Иллоҳим, омин!..

1993 йил

ШАРҚ ТУМОРИ

Сен-ку менсиз яшайверасан,
Менга сенсиз яшамок душвор.
Жонимнинг жон риштасидирсан,
Эй, Бухоро, жонга жон диёр.

Иклимлар кўп очунда, аммо
Сен айрича қадим маъвосан.
Бани башар боқар махлиё,
Шарқ тумори — сирли дунёсан.

Гар санасам орифларингни,
Лозим эрур қирк кеча-кундуз.
Шарифлару зарифларингнинг
Таърифига етмагайдир сўз.

Абдулхолик Фиждувонийни
Темур бобом Пир билгани рост.
Баҳоуддин Накшбандийни
Олам аҳли Нур билгани рост.

Ал-Бухорий “Хадис”ларидан
Расулulloҳ боксалар, не тонг?
Ибни Сино “Аш-Шифо”сидан
Дардга малхам боссалар не тонг?

То ханузким Махмуд Горобий,
Жасорати достон тилларда.
“Бирлашинг!” дер Турди Фароғий
Хитоб айлаб туркий элларга.

Қонхўр жаллод нишонга олиб,
Ўқ узаркан қисганча кўзин.
Буюк Фитрат кафтини тилиб,
Ёзган экан “Озодлик!” сўзин.

Инкилобман, деган хийланинг
Келди сириш ошкор этарга.
“Юртим!” деган мард Файзулланинг
Нидосидан чўккан “Бутирка”*...

Айтаверсам оқиб келади,
Рангин-рангин хаяжон, хислар.
Тонг нуридай балқиб келади
Ифор-ифор дурахшон сўзлар.

Шундай улуғ юртсанки, шаҳрим,
Меҳробдирсан аҳли муслимга.
Истиклолга таъзим, эй наҳрим,
Қайтганинг-чун қадим аслингга.

1994 йил

СЕН СОҒИНЧ ГУЛИСАН...

Сен соғинч гулисан, неварам,
Сумансан, сумбулсан, неварам.
Жаҳоним, жонимга бойланган
Риштаи қангулсан, неварам.

Бир тола сочингни хидласам,
Кун бўйи сармасту сархушман.

* *Бутирка* – Москвадаги машҳур камокхона.

“Бобо” деб бўйнимдан гар кучсанг,
Самода чарх урган оқкушман.

Туғилдинг навбахор фаслида —
Бошингдан таралгай райхонлар.
Тортибсан онангнинг наслига,
Томоша айласин жайронлар.

Юзингга кўйганда юзимни,
Бағримни эритар нафасинг.
Севинчдан ёшлатар кўзимни,
Йиғлашинг, кулишинг, соф сасинг.

Бобонгнинг тилаги шул эзур:
Неварам, кўрмагин ҳеч завол.
Юртсевар, элсевар, мағрур бўл,
Йўлингга нур сепсин хур Иқбол!

Сен соғинч гулисан, неварам,
Сумансан, сумбулсан, неварам.
Жаҳоним, жонимга бойланган
Риштайи кангулсан, неварам.

1994 йил

ЖУРНАЛИСТ

Газетани дейдилар офтоб,
Ҳақиқат бу, лозиммас исбот.
Ўтли қалам бамисли мохтоб,
Дилга сизиб киргувчи нажот...

Бу ҳам рост гап!
Хўш, унда айтинг,
Журналист ким? Бу зот ким ўзи?
Гар кечса-да камтар ҳаёти,
Нечун бунча оловли сўзи?

Ҳароратни заминдан олиб,
Кўкда қуёш яшнаган каби.
Эл дардини ўз дарди билиб,
Нур таратгай журналист қалби.

Суянчиғи унинг калами,
Софингани — ёлғиз Оллохдир.
Ноҳакликка бордир алами,
Эзгуликка кўнгли панохдир.

Шундан гоҳо бағрида булбул,
Ошён куриб, тинмай сайрайди.
Разолатга дуч келса буткул,
Нафрат тивин бир-бир қайрайди.

У Фитратнинг кўзидаги ғам,
Истиклол деб порлаган ёлқин.
У — Чўлпондир, Эрк — азиз болам,
Дея халқни кўзғатган тўлқин.

У етмиш беш дарра еса-да,
Маслагидан қайтмаган Айний.
Боши узра дор чайқалса-да,
“Хуррият!” деб ёнган Бехбудий.

Иброхим у ал-Мўмин ўғли,
Қуюнларга отган жонини.
Гирдибодлар бағридан юлиб,
Тирилтирган Соҳибқиронни...

Алкиссаким, у шундайин зот,
Ёқлагани ҳақ сўз, пок Иймон.
Шундан унга мағрурлик канот,
Юрагига сиғади жаҳон.

Ифтихор эт, эй шоир қалбим,
Журналистсан — элнинг тилисан.
Ўзбекистон дея аталган
Юртнинг битта танти ўғлисан...

1995 йил

ТЕГИНА БЕГИМ МОХ

Ойниг кизимисиз ва ёки куннинг,
Бунча мукаррамсиз, бунча жонажон.
Сизда сеҳри бордир дунёи дуннинг,
Тегина Бегим Мох, азиз знажон.

Сиз мисли фаришта – беҳишт боғининг
Безавол, беғубор гули раъноси.
Сиз боис чекинди диллар доғининг,
Сиз боис тозарди юртнинг хавоси.

Сиз кўкрак тутаркан фарзандингизни
Ер-кўкка ишонмай, тарагансиз ок.
Айланиб, ўргилиб дилбандингизнинг
Кўнглига ёққансиз меҳрдан чирок.

Не бахтким, шул чирок етти иқлимнинг
Ёритди тангу тор йўлкаларини.
Мунаввар айлади мазлум элимнинг
Таланган, топталган ўлкаларини.

Оламга кўз солсам шуурим тўлиб,
Билдимки адолат – хаёт устун.
Демак, ўргатгансиз илк устоз бўлиб
Темурбек ўғлонга “рости русти”ни.

Шу улугъ эътикод, шу буюк иқдор
Сизнинг номингиздай жон бўлди унга.
Шу калом, шу туйғу, шу шариф шарор
Иймону инсофу шон бўлди унга.

Бугун иқлимларни бўйласам бир-бир,
Эътирофлар ёғар дўсту ёрондан.
Ўзлигин таниган элдир, элатдир,
Розидир, ризвондир Соҳибкирондан.

Қуръони Каримни ўпганча Ҳазрат,
Юракка нақш айлаб Аллоҳ номини.
Хурофот, бидъатдан этди химоят
Мулкларга таратиб нури исломни.

Мансаб деб бир-бирин чопган амирлар,
Билдилар Бирлик не, кадру қиммат не.

Бойлик деб бир-бирин қолган беорлар
Билдилар Хурлик не, шаъну шавкат не!

Энажон, англайсиз, гоҳо босар чанг,
Адлу диёнатнинг ости-устини.
Шу боис дарс ўқинг аклин босмай занг,
Гофил, жоҳилларга “рости-русти”ни.

Улар унутмасин: илм-урфон ахлин
Темурбек дўст билган, силаган бошин.
Ким тўсмоқ бўларкан уларнинг йўлин
Бир куни тўккайдир армонлиқ ёшин.

Энажон, Бухоро боғининг дуркун,
Гулисиз, меҳрнинг қоясидурсиз.
Жаҳонгир бобомдай фарзандни берган
Туроннинг энг суяк доясидурсиз.

1996 йил

ЯССАВИЙНИНГ ТИЛИНДАГИ ДУОСАН

Асил юртим, асал юртим, жон юртим,
Азал юртим, ғазал юртим, нон юртим.
Ўзбекистон, ўргилайин номингдан,
Маънафат юртим, сайқал юртим, шон юртим.

Темур бобом сенга елка тутганди,
Гоҳо қувонч, гоҳ ҳам селин ютганди.
Турон замин ичра пойиндор этиб,
Юрагига номинг мангу битганди.

Сен Навоий дилиндаги навосан,
Яссавийнинг тилиндаги дуосан.
Мирзо Бобур, Шох Машрабнинг кўзида
Соғинч ҳамда қуёш бўлган маъвосан.

Дунё билан бўйлашгудек бўйинг бор,
Дунёларга кўприк қурмоқ ўйинг бор.
Дўстлик эрур, тинчлик эрур матлабинг,
Туркона сўз, туркона саз – куйинг бор.

Асил юртим, асал юртим, жон юртим,
Азал юртим, ғазал юртим, нон юртим,
Ўзбекистон, ўргилайин номингдан,
Маънафат юртим, сайқал юртим, шон юртим.

1996 йил

ЖАННАТНИ КЎРАЙ ДЕСАНГ...

Бахмаллик дўстларимни соғиниб...

Рухни шод этай десанг,
Сангзор деган сойга бор,
Жаннатни кўрай десанг,
Бахмал деган жойга бор.
Хур-хур эсанг шаббода,
Хаёлингни мойлайди.
Шабнам деган соф бода,
Дилингга нур жойлайди.
Какарлаган какликлар
Сайраганда яйрайсан.
Чўкки ошган кийиклар
Яйраганда сайрайсан.
Хув, Ойкортот устидан
Қайнаб тушар шалола.
Рангларнинг жилосидан
Қувнайсан мисли бола.
Яшнатади нигоҳинг
Яшил санам — арчалар.
Бикирлаган булоқнинг
Юзин қоплар шарчалар.
Қирларда қизғалдоқлар
Бош эгмишлар саломга.
Куйласа чирилдоқлар,
Хожат қолмас каломга.
Олмазорда чах-чахлаб
Хониш этганда булбул.
Бошини чайқаб-чайқаб,
Маст бўлгай райҳон, сумбул...
Бу шундайин маъвоким,
Қуёшга остонадир.
Ҳар гиёҳи даъвоким,
Бош-оёқ фасонадир...
Рухни шод этгай десанг,
Сангзор деган сойга бор.
Жаннатни кўрай десанг,
Бахмал деган жойга бор...

1996 йил

СИЁВУШ

(Қадим марсия)

Ўз юртидан қувилиб,
Туронга келган Сиёвуш.
Афросиёбга қўл бериб,
Ойдаийн тўлган Сиёвуш.

Мард куён — ўғлон бўлди у,
Элу юртга жон бўлди у.
Суюкли султон бўлди у,
Туронга қалкон бўлди у.

Ўртага тушди хиёнат,
Қонлар йиғлади диёнат.
Унинг бағрини эздилар,
Хоин деб бошин кесдилар.

Ох, Сиёвуш, вох Сиёвуш,
Бошлардан учди ақлу хуш.
Тоғу тош инграр бетовуш,
Ҳавода тўхтаб, йиғлар қуш.

Кўзлардан окқай жолалар,
Сени деб тинмас нолалар.
Қалъайи Аркнинг ичинда.
Қонингдан унгай лолалар.

Асло сўлмайсан, Сиёвуш,
Асло ўлмайсан, Сиёвуш.

1997 йил

ЖАЙРОНГИНА, ҲАЙРОНГИНА...

Жимирлаган жийдазорда жайрон кўрдим,
Жийда терган кўзларини хайрон кўрдим.
У кимнидир кутар эди зор-интизор,
Қафасдаги булбулдаийн нолон кўрдим.

Жайронгина, нолонгина, хайронгина,
Ғунча дилинг не сабабдан вайронгина?

Аллаламай, алдадими алдамчи ёр,
Мижгонингда шабнам кўрдим – боронгина*.

Риё ахли борлигини билмасмидинг,
Рўёларни ё назарга илмасмидинг.
Саробларга не сабабдан урдинг ўзни?
Маъсумгина юрагингни тилмасмидинг?!

Муҳаббатнинг осмонида ўзинг ҳилол,
Оҳ чекмагин, сўзинг ҳалол, кўзинг ҳалол.
Ҳали ишқинг тумор бўлмай бир ошиққа,
Алдамчининг жазосини худога сол.

Жайронгина, жононгина, ҳайронгина,
Фунча дилинг этма асло вайронгина.
Жийдазорда жийда хиди жонинг ёқсин,
Сени кўрай булбулдайн сайронгина.

1997 йил

БУХОРО БАҲОРИ

Мен куйлайман Бухоронинг баҳорини,
Лолазору лаъли рангли наҳорини.

Чаман-чаман гул боғлари орастадир,
Чўллар кутар равон оққан анҳорини.

Мўлиёндан эсан сабо майин-майин,
Ким унутар Лаби Ҳовуз хуморини.

Муҳаббатдай боқий эрур кошоналар,
Етти иқлим билмай машхур Минорини.

Ҳазалхон юрт, жонажон юрт, дунё билар,
Довруқ ёйган “Шашмақому” ёр-ёрини.

Яна минг йил ўтар-кетар, жумла олам
Тилга олмай Ибни Сино – шункорини.

* Борон – ёмғир.

Эй, Ахмадий, бахтли элнинг фарзандисан,
Тупроғин ўп Ўзбекистон диёрингни...

1983 йил

ЧАЙҚАЛУР

Хуш саболар эсганида абри найсон чайқалур,
Турналарнинг "кур-кури"дан нурли осмон чайқалур.

От солиб майдон аро солса улокни мард бўлиб,
Мард йигитлар мардлигидан катта майдон чайқалур.

Бу умрнинг илдизидир эътиқод ҳамда ишонч,
Ушбу илдиз ўз-ўзидан сўлса, виждон чайқалур.

Сен мени танг кўчаларга бошлама, дўстим эсанг,
Дўсти қобил бағри кенглик килмаса, жон чайқалур.

Чайқалур қоним менинг ҳам покиза шоним менинг,
Тил била дил ўзга бўлса, хатто армон чайқалур.

Мен умидга сажда этгум, то ҳаёт топсин ривож,
Тинчимас эрса магар, ул бағри уммон чайқалур.

Ахмадийман, онажоним — шу Замин бўлсин, омон,
Гар фалакни қамраса дуд, даври-даврон чайқалур.

1974 йил

БУ ОЛАМНИНГ ОЛИЙЛИГИ

Бу оламнинг олийлиги она-юртим чароғидан,
Бу заминнинг зеболиги равшан кўзлар чароғидан.

Нечук бахтким, мудом менга хамрох эрур покиза рух,
Нечук бахтким, ўпиб юргум турфа гуллар дудоғидан.

Хаёт гўзал, бу бўстоннинг равон-равон йўллари кўп,
Нетай, баъзан бу бўстоннинг чиқиб қолгум сўқмоғидан.

Манзилим-ку ойдин, гахе ўтар бўлсам бу мавзедан,
Жон қийналар: тиканлари йўқми, деган сўроғидан.

Умр мисли дарё эрур, орзулардан қувват олган,
Мавжли-мавжли тўлқинлари тошиб тургай қирғоғидан.

Дош берарман бу дарёнинг довулига, аммо дўстлар,
Мен қўрқаман бировларнинг пинҳон қўйган қармоғидан.

Замон учқур, замин нотинч, бир хадик бор: еру осмон
Тўлғонмасми одамзотнинг ўйлаб топган яроғидан.

Хар мушкулга чора бордир: аммо анланг Аҳмадийни:
Хеч кимсани айирмасин она-юртнинг тупроғидан.

1974 йил

БУ КЎНГИЛ

(Туроб Тўла газалига мухаммас)

Бу не гулшан, бу не маскан, бу не тўлқинли дарёдир,
Бу не мавжли, бу не авжли, бу не ёлқинли дарёдир.
Бу не сирли, бу не торли, бу не алёрли маъводир,
Бу кўнглим минг туман орзу таманно бирла ородир,
Ажаб толе, ажаб масъуд, ажаб зебо таманнодир.

Куёш пайванд эрурким торига қалбимнинг аввалдин,
Муҳаббат шуъла сочмиш тўрига қалбимнинг аввалдин.
Шукурким, куйчиман, хам борига қалбимнинг аввалдин,
Сенинг номинг ёзилмиш, қаърига қалбимнинг аввалдин,
Ажаб дилбар, ажаб лобар, ажаб симбар таваллодир.

Кўнгилда колмасин армон бўлиб тоза бу кулгингдан,
Сабоқ олсин қалам қилмоққа парвоза бу кулгингдан.
Адо бўлсин у васфингни ёза-ёза бу кулгингдан,
Кул энди севги арши олсин андоза бу кулгингдан,
Менга бир қатла кулгинг минг туман бойликдан

аълодир.

Саодат манзил этса, кўнглим эй, мангуга ободсан,
Садоқат бор экан дунёда, кўнглим бир умр шодсан.
Нафосат манзилида бўй чўзиб ўсгувчи шамшодсан,
Мухаббат, муръдек парвоз қил, сен энди озодсан,
Кўк ўпган қоялар ҳам энди сен олдингда хулёдир.

Ғазал ёз, Ахмадий, чунки етишди жилвагар ёзинг,
На хушдир, жўр этолсанг гар ғазал савтига овозинг.
Дилоро, минг ғазал бўлсин муқаррар дилдаги розинг,
Кел, энди қуйлашайлик, қуйла сен ҳам севгимиз созин.
Сени ардоқлаган бу юртимиз тенги йўқ маъводир.

1975 йил

ГУЛЛАР ЮЗИДА ХАНДА

(Саида Зуннунова шеърига мухаммас)

Олам бунча дилрабо, бундан дилдор ўтдим,
Булбулнинг тили бийрон, созли нахор ўтдим,
Диллар қувончи борон, нозли баҳор ўтдим,
Гуллар юзида ханда, бу боғдан ёр ўтдим,
Одатин қилмай қанда, яна бедор ўтдим?

Ишқ мактуби битилган ушбу кимнинг дафтари,
Дафтарми ё маъшуқа қалб қуёшин гавҳари.
Хар сатридан уфургай нозик мушки анбари,
Еллар нечун сарсари, кетолмайдилар нари,
Кўнглимнинг мох-пайқари, кўзи хумор ўтдим?

Кўй, эй мутриб созингни, тингла, не дейди кўнгил,
Кўнгилга чўғ тушибди, кўнгилнинг ўзи булбул.
Ишқ офтоби порласа, қорак яшнайти гул-гул,
Райхонга рашқ этиб гул, бағри қон бўпти буткул,
Яна райхон хидлаб ул, бундан тақрор ўтдим?

Майса баргида шабнам, бунча шаффоф, беғубор,
Лоланинг юзи ол-ол, наргизнинг кўзи хумор.
Кутганинг келар, албат, бунча бўлма бекарор,
Хар нарсада нур, виқор, хатто тупрок бахтиёр,
Бир-бир босиб беозор, у беозор ўтдими?

Ошиқ эрсанг, Аҳмадий, билгин ёрнинг олатин,
Изхори ишқ йўлласа, тўтиё айла хатин.
Қалбин торини чертгин, сўнгра кўргин савлатин,
Дилда такрорлаб отин, тилаб умру давлатин,
Соёси бўлиб тағин, Саида зор ўтдими?

1975 йил

МУСАВВИРГА

Ҳақиқатнинг тили аччиқ дейдилар,
Нигоҳи ёрармиш хаттоки тошни.
Чайир кўлларин ҳам калта деб билманг,
Лозимдир: олмадай узгай қуёшни.

Жуда кўп ўйладим унинг тасвирин,
Қай хилда чизмоқ шарт, деб шаклини.
Гоҳ шамшир, гоҳ қилич бўлиб туюлди,
Гоҳ эса жилвагар шафақ ёлкини.

Ҳа, бу сўз талқини шундай душворким,
Удалар ким агар кечса ўзидан.
Мусаввир, ҳақ расмин чизмоқ истасанг,
Нусха ол сен Усмон Носир кўзидан...

1989 йил

ҲАЁТ — БАМИСОЛИ МИНОРАИ КАЛОН...

(Саккизликлар)

Капалакнинг – жажжи малакнинг
Умри қисқа эрур – яшар бир соат.
Камалакнинг – мавжи фалакнинг
Қисқа умри хайрат, хисдан иборат...
Ёвузликнинг – тажовузликнинг
Умри ҳам қисқадир, бешак ўлади...
Бироқ жон узаркан, ён бермас, ҳатто
Дунёи дунга ўт қўймоқ бўлади.

• • •

Ёнма-ён яшайди ҳавас ва ҳасад,
Ёнма-ён яшайди қадру қабоҳат.
Бири ҳикмат эса, бири мусибат,
Бири ҳаёт эса, бири – ҳалокат.
Ҳаваснинг кўзида мангу табассум,
Ҳасад нигоҳида кузғунона аҳд.
Қадринг гуллаб турса – яшайсан маъсум,
Қабоҳат бўй чўзса – хорсан тоабал.

• • •

Сойда ой қалқиб-қалқиб оқади,
Ойга сой балқиб-балқиб боқади.
Эй менинг чакнок кўзим, тонгни ўп,
У хозир оламга шамс ёқади.
Сой – сулув, ой – нозанин... бу ғамзалик:
Бедорсан, кўксингга гул тақади.
Ахмадий, ғофил бўлма, йўк эса
Бу ҳаёт бошга ёнғок чақади.

• • •

Ожизликнинг тили – киличдир,
Унинг дастасига “қон” деб ёзилган.
Доноликнинг тили – қаламдир,
Унинг танасига “шон” деб ёзилган.

Қилич тутган қирк йил яшаши мумкин,
Қалбингни, кадрингни тилиб, яралаб.
Қалам тутган эса яшар минг йиллар,
Қалбингни, кадрингни қуёшга улаб.

• • •

Бугун тахрирчилар кўпайган беҳад,
Улар ўзларича доноЙи замон.
Эл десак, тил десак, излашар иллат,
Агар миллат десак – кўксимиз нишон...
Эй, синчков тахрирчи, не битдим, майли,
Талкин қил, кўтаргум барча миннатни.
Тахкир этмасанг бас, осиб бўйнимга
“Миллатчи” дейилган тавки лаънатни.

• • •

Ҳаётда беҳато яшамоқ қийин,
Фақат Оллох эмиш қусурдан холи.
Тўғри йўл бўлса-да, адашмоқ тайин,
Хом сут эмган ахир, одамзод хайли...
Баъзан давлатлар ҳам қилгайдир хато,
Кўз юмиб кечирмоқ мумкин гоҳида.
Аммо келгиндига юртин топширган
Халқни оклаб бўлмас икки дунёда.

• • •

Қафолат бераман бир ҳақиқатга,
Йўл юриб, мўл юриб, англаганим бу.
Ҳаёт деб аталган азим хилқатда,
Эл кўриб, дил сўраб, тинглаганим бу.
Даврага бир фосиқ қўшилса агар,
Дастурхон қолгайдир очиклигича.
Олтин қалит солиб бурасангиз ҳам,
Қалб қасрингиз тургай ёпиклигича...

• • •

Уфққа қарайман: бўғриққан, гўё
Машрабнинг бўғзида тикилган жондай...
Уфққа қарайман: алвонранг, гўё
Айний елкасидан сачраган қондай.
Уфққа қарайман: қонталаш қуёш
Гўё Улуғбекнинг кесилган боши.

Уфкка карайман: сим-сим нур, гўё
Бобурнинг “Юртим!” деб тўккан кўз ёши...

• • •

Гарчи шамолларга кўксини очиб.
Турса-да нописанд Минори Калон.
Аммо остонада хаёли қочиб,
Ўтирган онадай туюлди бу он.
Мен унинг дардини этдим таржима:
“Булутлар чекиниб, ёришар фалак.
Сойлар кўз очмоқда, сермавж – жимжима,
Қайт, яна бағримга, эй болам – лайлак!..”

• • •

“Уруш-уруш” ўйнар болалар,
“Окопларга” бикиниб олиб.
Томошабин чоллар, холалар,
Кузатишар хаёлга толиб.
Зумрашалар қайдан ҳам билсин,
Кексаларнинг армон, охини.
Бу шум ўйин кемтик қалбларнинг
Ситиб юборганди чокини.

• • •

Хаётга узоқдан ташлама назар,
Унинг томини ҳам паст деб ўйлама.
Бугун кўлинг узун... сен уни зинхор,
Ўз қадду бастингга қараб бўйлама.
Хаёт – бамисоли Минори Калон,
Қон ва шон қоришиқ ҳар бир тошида.
Сен унга яқинроқ келиб қарсанг,
Шаксиз, тушиб кетгай дўппинг бошингдан...

• • •

Узоқдан қарсанг – Чашмаи Айюб
Кулоҳ кийиб олган дарвинга ўхшар.
Яқиндан қарсанг – Чашмаи Айюб
Қабрин излаб юрган Донишга ўхшар.
Юксакдаги қарсанг – Чорминор гўё
Заминга санчилган тўрт тилла қозик!

Якиндан қарасанг, у фалак гамин
Чекиб ўтирган тўрт табиби хозик...

• • •

Бозор, гала-говур, одам талотум,
Бакирик, чакирик – “қайдасан, хой-хуй”.
Қуёш пешонада. Эсмоқда самум...
Биров эчки сотар. Биров эса қўй...
Сотувчи ўйлайди: қиммат пулласам...
Харидор: пастрок туш, дея жонхалак.
Аммо иккисидан чўтал ундирган
Бозингар даллолга не дейсан, фалак?

• • •

Тун. Танхоман. Деразам ёпик,
Урилади ойнага ёмғир.
Жунжикаман, ўйларим синик,
Кошки келсанг, илиса бағир.
Мен ва хаёл... Деразам очик,
Ёмғир аро кадам саслари...
Бу – сен, гулим. Инжима, хозир
Пешвоз чикар олов хисларим...

• • •

Оқил одамларга қилайлик хавас,
Камтарлик, оддийлик бисотларидир.
Улар гарчи устоз... аммо ҳар нафас,
Ўзни шогирд билмоқ одатларидир.
Ёлғонми, ё чинми, Буюк Пётр
Лаъл кўзли узугин этаркан эъзоз.
Унда битилганмиш бир шеъринг сатр:
“Шогирдман, хамиша ахтаргум устоз”.

• • •

Чироғим, чарчатдинг мени бу оқшом,
Нурларинг селида ўтирдим дилғаш.
Гўёки хонамни тарк этган илҳом,
Гўёки туйғулар айқаш ва уйқаш.
Эй, ширин азобим, гўзал озорим,
Умримнинг пайванди бўлган шеъринг,
Сени деб ёнмасам ва ёндирмасам,
Чироқнинг ёнгани бенаф, берохат.

Кизилга ўч эди баъзилар бехад,
Сўзлари, созлари қип-кизил эди.
Дунёни бўяшга этишганди ахд,
Қўллари, йўллари қип-кизил эди...
Кизил шнорлардан қутулдик бугун,
Кизил қарорлар ҳам кетмоқда бадар.
Ва лекин бу хаёт қолгай сарнигун,
Кизил одамлардан қутулмасак гар...

Хаёт деганлари равон бўлмас экан ҳеч,
Йўлингда учраркан гоҳида шер, гоҳ тулки.
Йўлдошинг бўларкан гоҳо қувонч, гоҳ ўкинч,
Алқисса: иқрорим, ўртанганим шулдирки:
Деворнинг қулоғи борлигига ишондим,
Номарднинг қармоғи борлигига ишондим.
Идрокни музлатиб, бўзлатолган иғвонинг
Олтинчи бармоғи борлигига ишондим.

Сени касбинг минғир-минғир,
Минган аспинг минғир-минғир.
Минғирлайсан ўтганга ҳам,
Ходимингу каттанга ҳам.
Таассуфки, бу дунёда
То бор экан сендай қинғир.
Мудом яшар, дилни тешар
Минғир-минғир, минғир-минғир...

Шому сахар ўйлаб кўрсам,
Саболарга сўйлаб кўрсам.
Гоҳо мажнуннамо бўлиб,
Ҳақ қошида дадил турсам:
Дунё-дунё бўлмоғи-чун
Дунёдай қалб зарур экан.
Бу хаётда ҳокимнингмас,
Ҳаким сўзи манзур экан...

• • •

Ўтдик, ётавердик берух, бедармон,
Ким бизни уйғотса, тўниб қарадик.
Қотдик, котавердик беун, безабон,
Заҳарни шаккар деб ютдик, сарғайдик.
– Титроқ танамизни ўйган оғрикка
Ким шифо беражак, малҳам босгай ким?
– Нажот кутма энди катта оғангдан,
Бемор ҳам, табиб ҳам ўзинг, ўзбегим!..

• • •

Мен-ку жон бермасман осонлик билан,
Бошга қулатсанг ҳам Бесутун тоғин.
Токай чоҳ қазасан осийлик билан,
Ўлчаб босгайдирман, ахир, оёғим.
Ўйлама, мен ёлғиз эмасман, токи
Фурурим – элим бор, унга жон пайваст.
Шу бахтдан айирсанг, кулашим мумкин,
Биласан-ку бу иш қўлингдан келмас.

• • •

Товуқлар қағ-қағлаб чиқди бу кеча,
Итлар новуллади сахарга қадар.
Зилзила бўлар деб юммадик мижжа,
Юракка илашиб қўркинчу қадар.
Тонгда қўшним айтди бор гапни рўй-рост,
Ўзим ҳам кутгандим шунини муқаррар.
Қарангки, тун бўйи изғиб маст-аласт,
Кўчамизда кезган экан ифвогар...

• • •

Катта йўл бўйида бир амалдорнинг
Суратин кўргандим – жуда улуғвор.
Гўё сеҳри бордай ўшал “номдор”нинг,
Ўтганлар, қайтганлар боқарди такрор.
Замон зайли экан...
Яқинда кўрсам,
Қуни битган чоғи “номдор” раҳбарнинг,
Савлатдан безганлар, сендан афзал, деб
Суратин тикмишлар оппоқ каптарнинг.

Москва. 1989 йил

Ажойиб кўшним бор, одамшаванда,
Кибру ҳаво нелигини билмайди.
Учрашиб турамиз гоҳ кўча-кўйда,
Саломни, алиқни қанда қилмайди.
Бу олам сирлари турфа дегандай,
У юрар... қўркувдан бағрини доғлаб,
Барча ойнагида темир панжара,
Оқшом томда ухлар милтик қучоқлаб...

Эзгулик нелигин биламан мен ҳам,
Бунча доно бўлиб, ўргатма ақл.
Ўғитларинг сенинг ўткинчи, мубҳам,
Қарашларимиз ҳам тагин-да ҳар хил.
Кўп содда эканман, айтайин ошкор:
Энди дуч келганга қўнглим очмайман.
Ким менга меҳрини айласа нисор,
Ўшанга борлигим нурдай сочгайман...

Айланармиз ўтмишга бешак,
Ортимизда армон бўзлайди.
Ҳалол бўлсак, имонли бўлсак,
Тарих бир кун бизни излайди...
Айланармиз ўтмишга бешак,
Вужудимиз сўниб, музлайди.
Ҳоин бўлсак, юртга дор бўлсак,
Тарих бир кун бизни излайди...

Балки бу дунёда яшаб ўтгайсан,
Қаро булутларга тираб бошингни.
Кибру хаволарнинг домин тутгайсан,
Очмайин бир қарра ковоқ-қошингни.
Мағрурлик бедовинг суравермайин
Пастга туш, унутмай наслу насабинг.
Юксак бўлса ҳамки, унвон – мансабинг,
У шаксиз, ёзилар исмингдан кейин...

• • •

Сени кулатмокка кўп уриндилар,
Ортингдан, олдингдан гоҳо тош отиб.
Ўзларин шер билган тулкисимонлар
Юрдилар баъзида номингни сотиб.
То идрок, имонинг соф, бутун экан,
Мағрурлик ҳамиша сенга пешадир.
Кўй, шоир, бағрингга санчмагин тикан,
Тош отмок ҳосиднинг кунлик ишидир.

• • •

Ҳой, дўстим, кўй, мени бунча аврама,
“Шаштингдан туш” дея тўсма йўлимни.
“Буям ўтиб кетар”, дея жаврама,
Ипсиз боғлаб кўйма ахир, йўлимни.
У аввал юрарди кўр каламушдай,
Бу гал рўй-рост чиқди кўрсатиб савлат.
Ҳакам бўл, майли, бир олишиб кўрай,
Ёки мен қуларман, ёки хусумат...

• • •

Узоқ сафарларда бўлганим маҳал,
Хорижий дўстларим сўрашар мендан:
– Қайда туғилгансан? Қайда ул манзил?
Ўй сурмай айтаман: – Шофирконданман!
Улар елка қисиб сўрашар тагин:
– Хўш, бу жой қайси бир элнинг пойтахти?
Дейман: – Харитадан изламанг уни,
Бу юрт юрак деган мулкнинг пойтахти.

• • •

Билмадим, умримнинг қанчаси ўтди.
Ярмими, озими – ечилмас тугун.
Гоҳ қалбим аламдан зардоблар ютди,
Гоҳ қувонч кўзимда порлатди учқун.
Миришкор боғбондай билдим, алқисса:
Ёнма-ён ўсаркан гул билан тикан.
Бир шогирдинг Тоҳир, бирови эса
Қоработир чиқса, армон шу экан...

• *Ҳосид* – ҳасадгўй.

• • •

Уни кўп сийлади бу танти хаёт,
Борини ботмонлаб сочди бошидан.
Текин бўлса керак, дея у хайхот,
Хам белидан урди хамда тўшидан...
Сийлаганни, – дерлар, – лозим сийламок!
Қарангки, бугун хам “сийловда” ул зот.
– Сенга сўнгги хадям – шу жой эди, деб
Темир чамбаракда... хўшлашар хаёт...

• • •

Не-не иқлимларни кўрдим, кузатдим,
Дарёлар, денгизлар қолди ортимда.
Гохида қувондим, гохо тутакдим,
Ошнолар орттириб қайтдим юртимга.
Эй қалбим, шодмон бўл, бугун кўпайган
Таниш-билишларинг хаддан зиёда.
Лекин минг излагин, топа олмайсан
Элингдан содикрок дўстни дунёда.

• • •

Оламда кўп эрур эллар-элатлар,
Шахарлар, кишлоқлар юлдуз қадар то.
Турфа-турфа эрур мулклар, миллатлар,
Турфа-турфа эрур одатлар хатто.
Аммо дунё кезиб англадим шуни:
Узилса заминдан инсон қадами.
Бу қадим башарда она деганнинг
Бир хил бўлар экан қайғу, мотами...

• • •

– Нимани ўйлайсан, эй шоир, бунча?
Раҳминг келмайдими жонингга, ахир.
Дунё деганинг бу – эски тушунча,
Қўрик очаман деб ўртама бағир!
– Эй ғофил, қўй, мени асло ўйлама,
Қорнингни меш айла, юрагингни санг.
Дунё ташвишини ким қўймиш сенга,
Ёниб ўйламасанг, ўйлаб ёнмасанг...

Мен бугун ўғлимга тортдим шапалок,
Йиғламай, бир лаҳза турди мўлтираб.
Кейин юз-кўзимга тикилди узоқ,
Кейин муз қотгандай кетди калтираб.
Нолон нигоҳидан уқдим саволлар:
– Не сабаб? Қайси бир гуноҳим учун?
– Ғофил бўлма дея, сени эй, болам,
Танти ўстирувдим, тантиқсан нечун?..

Шундайин ҳикмати бор азиз она элимнинг:
Оталар хато қилса, фарзанд гуноҳкор эмас.
Аслида шундайку-я, баъзан эса кўнглимнинг
Розини тинглаб туриб, бунга ишонгим келмас.
Эй, меҳрдан бегона, нафси тешиқ оталар,
Дунёга келтирибсиз, тонтаманг зурёдингиз!
Улар ит боласимас, сиз орттирган хатолар –
Гуноҳларга чулғаниб, ўсаётган зотингиз.

– Бир коса сув узат “Лаби Ҳовуз”дан,
Атиги бир коса, босай чанқоғим.
Афзалдир тоза сув майдан, кимиздан,
Йўл юриб келганман қуриб томоғим.
Соддадил Афанди белбоғин ечиб,
Юз-кўзин елпиркан сўйлаб юракдан.
“Сени бир боплай” деб қув чойхоначи
Хлорли сув тутар қуйиб жўмрақдан...

Болакай қўлидан юлқинган шардай,
Учиб кетмокдасан гоҳ баланд, гоҳ паст.
Балки тутарман деб, ортга қарамай,
Изингдан қуварман, елдай қасдма-қасд.
Этай деганимда, ёндириб бағир,
Боз қочдинг, о, ёшлиқ, гуноҳкормисан?
Мен сени лок тутган эдим-ку, ахир,
Ёки туткич бермас қасоскормисан?..

• • •

Қамар, сен биттасан осмон-фалакда,
Гўзалсан, қалбларни ёқар чиройинг.
Биров ташбих излар, жони ҳалакда,
Бировга сеҳрдир чашми чирофинг.
Қуёш, сен биттасан осмон-фалакда,
Оташсан, беҳудуд олов маскани.
Биров исидим деб жони ҳалакда...
Бировлар муз котар илимай тани.

• • •

Жудаям маҳзунсан, дўстим, маҳзунсан,
Бамисли ярадор лайлак боласи.
Не сабаб қайғуга бунча маҳкумсан,
Не сабаб ниҳондир қўнглинг ноласи?
Англаким, жисмингга чирмашган олов,
Тухмат тоши бўлиб, ўчмаскан сира.
Демак, исинмоқда тафтига биров,
Лозимдир изламоқ ўшанга чора.

• • •

Афанди ўтирса хаёлларга банд,
Судралиб кирибди миждон бир одам.
Гўё туйғусига солгандай каманд,
Жаврабди: – Намунча совук хонанг ҳам?..
– Рост, – дебди Афанди ўшал захоти, –
Совук шамол эсса, майса ўсмайди.
Қай куни эшикдан бир мўраловдинг,
Шундан бери ҳеч исмайди...

• • •

Сени “Ҳазрат” дея атабди, ёраб,
Билмадим, отангми ва ёки онанг.
Ёвуз кўзларингга астойдил қараб,
Англадим, шўр экан тириш пешонанг.
Ҳунаринг – қулатмоқ, яширин, беиз,
Лек сукут сақлайсан ўхшаб кесакка.
Асли захри морсан, жонгирсан! Эсиэ...
Шундай исм сендай калтакесакка!..

• • •

Ҳой, куёш, кўп ажиб хислатинг бор-да,
Саховат бобида сен ягонасан!
Жонлими, жонсизми, олам бағрида –
Не бўлса, фарзандим дея ёнасан.
Барига фидосан, адосан, ҳатто
Нурпошсан – хувайдо зарранг қирга ҳам.
Она ҳар зурёдин оқ тарагандай,
Қизил кийдирибсан қалампирга ҳам...

• • •

Қиёфасиз кимсаларни кўп учратдим,
Сотқиндан ҳам баттар улар, баттар улар.
Диёнатсиз кимсаларни кўп учратдим,
Йўлларингда хатар улар, хатар улар.
Иккисининг маслағи бир: ўзим бўлай,
Ўзим яшай, ўзим яйрай, ўзим кулай...
Ёрилгунча ҳаром-ҳариш еб-ичса-да,
Лутф этмас: ўзим ўлай, ўзим ўлай...

• • •

Ҳар одам умрининг поёни етса,
Энг азиз кишисин тилга оларкан.
Бировнинг йўлига интиқ кўз тутса,
Унинг киприклари очик коларкан.
Мен ҳам бу туйғудан эмасман йирок,
Кўз юмсам, дегайман: “Жон онажон!” деб.
Бошимда абадий ёққан шамчирок –
Сен яша, кутганим – Ўзбекистон деб.

1985 – 1997 йиллар

Умрнинг ҳар дамин ғанимат билгин...

САВОБ ИШ

Боболар сўзи

Бу дунё ўткинчи, тўрт кунлик эрур,
Гоҳида қувончли, гоҳ мунгли эрур,
Мусаффо кундузли ҳам тунли эрур,
Савоб ишни ҳар кун, ҳар он қил, болам.

Ғарибнинг бағрини ёритмоқ эсанг,
Кўнглидан ситамни аритмоқ эсанг,
Бори ғам-кулфатни эритмоқ эсанг,
Савоб ишни ҳар кун, ҳар он қил, болам.

Умрнинг ҳар дамин ғанимат билгин,
Бу замин тоғ-тошин қаромат билгин,
Ҳатто хор-ҳасини аломат билгин,
Савоб ишни ҳар кун, ҳар он қил, болам.

Аллоҳ Еримизга солгандир назар,
Ҳалол бўл, ҳаромдан қила бил ҳазар.
Имону Эътиқод ҳаётинг безар,
Савоб ишни ҳар кун, ҳар он қил, болам.

Кўзингга сурма қил бу Ватан хокин,
Унда не улуғлар олиб ётар тин,
Авлиё бўлмасанг бўлмагин, лекин,
Савоб ишни ҳар кун, ҳар он қил, болам.

Нихол эк, боббони – Ислом бобонгдур,
Нур ёк, шарофбони – Ислом бобонгдур,
Эл-юртнинг виждони — Ислом бобонгдур,
Савоб ишни ҳар кун, ҳар он қил, болам.

1999 йил

ТАСАННО

Темур бобом хокини тавоф этаётган дам,
Кулоғимга сас келди сарин сабодай форама.
У шундай калом эди — Хақиқатдай муқаррам:
Мени сарбаланд этган Инсонга минг тасанно,
Қадримни баланд этган Инсонга минг тасанно!

Самарқанд яқинида Хартанг деган манзил бор,
Унда Имом Бухорий рухлари кезар бедор,
Шу бобомнинг пойида эшитдим сўз — шуълавор:
Мени сарбаланд этган Инсонга минг тасанно,
Қадримни баланд этган Инсонга минг тасанно!

Ахмад ал-Фарғонийдур фалакиёт сарвари,
Ул кўз очган Кувога тушмиш олам назари,
Бул зотдан ҳам тингладим асл сўзнинг гавхарин:
Мени сарбаланд этган Инсонга минг тасанно,
Қадримни баланд этган Инсонга минг тасанно!

Маккадай зиёратгоҳ бугун қасри Орифон,
Унда ётган Пир мудом дуоғўй, балогардон,
Бунда ҳам эшитдим сўз — бамисоли пок Иймон:
Мени сарбаланд этган Инсонга минг тасанно,
Қадримни баланд этган Инсонга минг тасанно!

Икки ярим минг йилга тенгдир Хива, Бухоро,
Лекин ёшларин билмай, кутдилар бир раҳнамо,
Бугун бобо шаҳарлар тилида шундай нидо:
Умримиз пойдор этган Инсонга минг тасанно,
Бағримиз баҳор этган Инсонга минг тасанно!

Мангуберди васфида бугун куй, ашъор янграр,
Алпомишнинг қўлида дўмбираю тор янграр.
Уларнинг тилларида такрор ва такрор янграр:
Бизни сарбаланд этган Инсонга минг тасанно,
Қадримиз баланд этган Инсонга минг тасанно!

Эътиқодни шаън билган мудом яшар бахтиёр,
Адолатни шаън билган асло бўлмас хору зор,
Кимга шу туйғулар ёр, дилида шундай иқрор:
Эътиқодни хур этган Инсонга минг тасанно,
Адолатни нур этган Инсонга минг тасанно!

1999 2000 йиллар

• • •

Мен сендан меҳр кутдим,
Сен эса мендан шафқат.
Мен сендан сабр кутдим,
Сен эса мендан токат.

Кутдим кўзингдан шарор,
Кутдинг нигоҳимдан ишқ.
Кутдим сўзингдан шаккар,
Кутдинг лафзимдан кўшиқ...

О, қандай ширин эҳсон,
Бир-бирдан лутф кутмоқ.
Гоҳ ошқор, гоҳи пинҳон
Бир-бирга гуллар тутмоқ.

1998 йил

• • •

Сени кўриб яшнади кўнглим,
Чинордайин ўсибди бўйинг.
Сўзинг тинглаб, шуни англадим:
Олам қадар хаёлинг – ўйинг.

Қароғингда нур шарораси,
Боқишларинг самимий, сокин.
Жаҳдинг гўё тоғ шалоласи,
Аҳдинг мисли сахарги эпкин...

Эй дўст, кошки ҳар битта юрак,
Сенга боқиб, ростласайди қад.
Яшнар эди орзу ва тилак,
Ўлар эди шубҳасиз ҳасад...

1998 йил

• • •

Уйкум келди. Юмдим миҷжамни,
Элитди-ку хоб беланчаги.
Бир вақт... эзиб ўтди тиззамни,
Араванинг офир гупчаги.

Бир инграндим... қарасам, не тонг,
Ўтар эди не-не даҳолар.
Мен уларга боқиб, қотдим тонг,
Ўтар эди нурлар, дунёлар...

Ўтмишингни кўрдинг-ку эй сен —
Ғофил банда, очгил кўзингни.
Уэр сўра, ёлвор, ялингин,
Тавоф айла улар изини...

1998 йил

• • •

У ёшлиқдан кўзойнак тақиб,
Униб-ўсди хира кўз билан.
Шабкўр эди, чала бир сўқир,
Машғул эди ўз-ўзи билан.

Не бўлди-ю, кал бошга тақдир,
Кўндиргандек бахтнинг кушини.
Бу бадбахт ҳам югуриб, охир
Тутди чоғроқ мансаб бошини.

Энг аявал у тийран кўзларга,
Бошлади қум ва қул сепишни.
Боқмайин бир карра юзларга,
Бошлади кин тегин санчишни...

Ушбу хунари-ла Муовин —
Ёлин кучди бу кўтир мия.
Оқибат ном олди “Бошлиқнинг
садокатли тўрткўзи” дея...

1998 йил

• • •

Кекса донишманднинг олдига қай кун,
Ўғлини етаклаб келгач бир одам.
Дебди: “Гўшти Сиздан, суяги биздан,
Таксир, шу думбулни қилсангиз одам...”

“Маъқул” деб донишманд киришди ишга,
Ўқитди қишу ёз, тағин неча йил.

Лекин ўйлагани айланди тушга,
Барча умидлари синдилар чил-чил.

Харчанд комил эрди устоз ва лекин
“Шогирл” нигоҳида ёнмади шарор.
Нихоят, хатога сўқмоқ очганин,
Англаб отага хат битди ул ошкор:

“Текин лукма емоқ бизга эмас тан,
Одам қилолмадим суйганингизни.
Қорин-курсак асло гўшт бўлмас экан,
Бўтам, олиб кетинг суягингизни...”

1998 йил

МЕНИ ТАНИДИНГМИ?

*Болаликдаги айрилмас дўстларим —
Аҳад Нарзиев ва Ҳалимжон Кодировларга.*

Қумлоқларда ўйнаб юрган ошнанг эдим,
Пода боқиб, қувнаб юрган ошнанг эдим,
Латифаю эртақларга ташнанг эдим,
Мени танидингми, болалик?

Оқ жўхори поясидан шаккар сўрган,
Лой ариқда “хабаш” бўлиб чаппар урган,
Бир сарпойчан, шаддод эдим бориб турган,
Мени танидингми, болалик?

Чўп сукардим уясига... ковоқ ари
Чакмасин деб қочар эдик нари-бери,
Шу боисдан ном олгандим: “қув, безори”,
Мени танидингми, болалик?

Парталарга сулув қизлар номин ўйиб;
Гоҳ жамалак сочларини боғлаб қўйиб,
Вой-войлатган мен эдим-ку қуйиб-суйиб,
Мени танидингми, болалик?

Қизғалдоқнинг баргларида исмим қолган,
Нам тупрокда дўстим чизган расмим қолган,

Хуморингда, ифорингда жисмим қолган,
Мени танидингми, болалик?

Чўнг ҳаётнинг оқимида оқиб кетдим,
Кимга ёқмай, кимларгадир ёқиб кетдим,
Лекин сенга меҳр билан боқиб кетдим,
Мени танидингми, болалик?

Мен ўзингман, куй созингман — капалагим,
Нон-тузингман, овозингман — камалагим,
Нигоҳингман, ҳақ сўзингман — лолалигим,
Мени унутмагил,
қўлларимдан тутгил,
Болалигим — тиллолигим!..

1998 йил

• • •

Ҳой, калдирғоч, баҳор элчиси,
Кел, кўзимга тухми райҳон эк.
Мен беҳато ундирай, ўссин,
Унга меҳрим берай дехкондек.

Сўнг кўчириб бир-бир ўткизай,
Дала, боғлар, йўллар бўйига.
Кекса-ёшга узиб узатай,
Тортиқ этай севги тўйига.

Ки чулғасин дейман заминни,
Райҳон хиди, райҳон ифори.
Ва тилагим: ҳар бир одамнинг
Райҳонгулдан бўлсин тумори...

1998 йил

• • •

Бисёр татиб кўрдим боғбон — ҳаётнинг
Ҳам ширин, ҳам нордон, ҳам аччиғини.
Лек алам киларкан битта сурбет — минг
Лоф уриб, пеш қилса суянчиғини.

Болам, гар одамсан, ўзингга суян,
Ҳалол топган нону тузингга суян!

Билдим сир-асрорин ушбу дунёнинг,
Елкалаб ташвишнинг кулу чўғини.
Бироқ қайғу экан бир бенавонинг
Тоғим, деб макташи суянчиғини.

Болам, белингади белбокка суян,
Магар чўпон эрсанг, таёкка суян!

Инсоф, сени кўрсам ғариб, нотавон,
Шу лаҳза сезаман дил санчиғини.
Аммо аянч экан бедин, беимон —
Кимса мактаб қолса суянчиғини.

Болам, унай десанг аслингга суян,
Маслагин пок тутган наслингга суян!

Оқибат ва шафқат кўрдим дўст-ёрдан,
Шу боис асрайман меҳр туғини.
Аммо азоб экан бахил, беордан
Эшитсанг таърифин суянчиғини.

Болам, куч-қудратинг, қўлингга суян,
Таянчинг, Виждонинг — элингга суян!

Энди ошкор айтай: ношуд аҳлининг
Магар тўлдирса хок қорачиғини.
У олиб кетгайми ҳаёт сахнидан
Ўзи билан бирга суянчиғини?

Болам, Эътиқодга, Иймонга суян,
Аллоҳнинг каломи — Қуръонга суян!

1998 йил

• • •

Мени кузатма, гумон,
Ўзим сендан безганман.
Таъкиб этма ҳар замон,
Дастингдан кўп озганман.

Ҳалолликни йиғлатиб,
Юрганларинг етмасми?
Остонангда тир тутиб,
Турганларинг етмасми?

“Ёмон”га келасан тенг,
Асабни кемиргувчи.
Биринг қўл, бировинг енг,
Юракни кемиргувчи.

Йикдинг қанча-қанчани,
Чинорни кулатгандай.
Абгор этдинг ишонччи,
Полвонни сулайтгандай.

Тўхта, бир гапни айтай:
Мен мардликни суяман.
Тинмай юрсанг ортимдан,
Сени бўғиб қўяман...

1998 йил

• • •

Кўнглимга ўхшайсан, кўкламжон,
Кипригингда шода-шода нур,
Чашмаларинг мавжли — хиромон,
Элкинларинг эсмоқда хур-хур.

Йўлга чиқсам, тутиб баримдан,
Эргашасан неварамдайин.
Огоҳдирсан йўғим-боримдан,
Тиргақдирсан ғуруримдайин...

О, кўкламжон, лўнда айтайин:
Ўзингдирсан Ер камалаги.
Ҳар бир қалбга эш бўлсин дейман,
Сенингдайин хайрат малаги...

1998 йил

Лайлаклар — сингилларим, азиз укажонларим,
Юрагимдан жой олган менинг ширин жонларим,
Не сабабдан то хануз саргаштасиз, хайронсиз,
Гўё манзили йўкдай беоромсиз, сарсонсиз?

Фамлардан асар йўқдир энди осмонимизда,
Заррача губор йўқдир бағримиз, қонимизда,
Бу чаманда гул очган энди буткул армонлар,
Бу Ватанга туташган заминлару замонлар.

Кўйинг, изламанг ўзга манзилу маконларни,
Ўзи жазосин берди уйбузар, ёмонларни.
Лайлаклар, қайтинг, кўнинг, шод яшанг Минорада,
Хохланг, ин қуриб берай кўзларим Мехробида...

1998 йил

ДИЛШОД ҚИЛИЧ

Нортўхта Қиличга

...У хавас фарзанди эди чамамда,
Кўзида яшнарди ойнинг шуъласи.
Бундайлар кам келар ахир оламга,
У эди меҳрнинг шайдо, воласи.

Боз айтсам: у нурдай бегубор эди,
Пок эди, бамисли шафақ жилваси.
Бағрида шаршара — шарор бор эди,
У эди меҳрнинг шайдо, воласи.

Симоб катрасидай эриди нахот,
Шундай маъсум Ҳилол — жоннинг толаси.
Мавжли дарёдайин қуримас, ҳайхот,
Дийдалардан оққан соғинч жоласи...

Дилшод ҳақда ёздим, дўстим, минг уэр,
Магар бузган бўлсам қалбинг қалъасин.
Ўғлинг ўйлаганда эслайман ҳар қур,
Минорга қайтмаган лайлак боласин...

1998 йил

• • •

Йўлингга туташсин деган ўй билан,
Йўлимни сен томон бошлаган эдим.
Қўлингга туташсин деган ўй билан,
Қўлимни қўлингга ташлаган эдим.

“Бандасин йўлига кўнгли мис келур...”
Деб бизга устоазлар дарс ўргатишган.
Уқсам, борса-келмас ёққа бурилур,
Йўлинг хам, кўнглинг хам сенинг каж экан...

Бас, кўнглим, кўнглингни ундан уз дедим,
Қўлим, қўлинг узат, боғлай шу нафас.
Йўлим, йўлингдан қайт, уни буз, дедим.
Бетайин дўст йўли бизнинг йўл эмас.

1998 йил

• • •

Мени суягин, эй дард,
Мени суягин, оғрик.
Рухим — парчаланган санг,
Рангим хазондай сориғ —

Ки боғимни малларанг
Зоғчалар макон этган.
Шундан эрурман гаранг,
Вужудим музлаб... қотган.

Хайдай десам, қўл калта,
Бақирмоққа овоз йўқ.
Биров беролмас далда,
(Шарх битарга қоғоз йўқ)...

Шундан зоғлар боғимни
Талашгандан талашар.
Ризқимизни буткул еб,
Ҳолимиздан кулишар...

Мени суягин, эй дард,
Мени суягин, оғрик...

1982 йил

Юксақда не учун ўсдинг, наъматак?
Сени гулинггача юлиб кетдилар.
Нечун баланд кирни кучдинг, бойчечак?
Сени бағринггача юлиб кетдилар.

Кояга чикмасанг магар, охужон,
Балки қуламасдинг овчи ўкидан.
Ошён этмасайдинг тоғни, ёнғоқжон,
Хазон бўлмасмидинг кўк чакмоғидан.

Ёвузлар кўп ахир... уларга асло.
Хуш келмас баландда мағрур турганинг.
Шу боис кўринмай ўсганинг авло,
Маъқулдир пастрокда манзил қурганинг...

1999 йил

СОҒИНЧ

Соғинч нима, деб сўраманг.
Соғинч ким, денг!
Соғинч гап ўртасида
Келса ҳам,
Бош харф билан ёзиладиган
Табаррук сўз.
У – Отам!
Ҳаётдан меҳр бўлиб,
Юрагимдан ўчмас муҳр бўлиб,
Беканор шуур бўлиб,
ғурур бўлиб,
кетган Отагинам...
Саратоннинг салқин-салқин
сахарида
Маъюсгина сағанадан
сўлғин-сўлғин,
беозор термулиб турган
Соғинч!
Кошки дийдорингни
бир кўрсатсанг эди...
Сенга сифиниб-сифиниб,
оёғинг гардларини

Ўпар эдим соғиниб-соғиниб...
Соғинч — Отам,
Отагинам...

1997 йил

ЯШНАЙДИ

Устоз Саид Аҳмадга

Саид Аҳмад номин эшитса,
Табассумнинг кўзи яшнайти.

Фармон буви ва яна қанча,
Келинларнинг нози яшнайти.

Ўтрик эмас, дўстларим, рост гап
Беваларнинг юзи яшнайти.

Умрида ҳеч кула олмаган
Кимсаларнинг сўзи яшнайти.

Яшнаб-яшнаб кетган дилларнинг
Муҳаббати, рози яшнайти.

Устозга қўл берган шогирднинг
Ҳар қадами, изи яшнайти.

Кимки кулса, кулдира олса,
Бу ҳаётда ўзи яшнайти.

Ул Пирга ким тиласа юз ёш,
Демак, нону тузи яшнайти.

1999 йил

УЛУФ НИЯТ

Эркин Воҳидовга

Эркин ака, устози комил,
Кўзингизда офтоб кўраман.
Бу гулшанда мен очайин дил,
Бағрингизда мохтоб кўраман.

Бу хислатни кимдан олгансиз,
Навоийдан, Фузулийдан ё?!
Юракларга нақш солгансиз,
Румийданми бу меҳригиё?

Мукаррамдир, дерлар шоирнинг
Каломидан мавжланса ҳаёт.
Не бахтки, Сиз битган ашъорнинг
Ҳар сатридан таралар баёт.

Мен ҳам уни қалбга қуйганман,
Қуйган каби юракка нурни.
Азиз устоз, Сизга тилайман.
Минораи Калон умрини.

1999 йил

БУХОРОНИНГ ЗАР ДҶУППИЛАРИ

Нигоҳларни маҳлиё этар,
Хаёлларни мусаффо этар.
Нафосатдан гулдаста тутар,
Бухоронинг зар дўппилари.

Қатимлари ойнинг нуридан,
Жилолари қалбнинг кўридан.
Бунёд бўлар меҳру шуурдан,
Бухоронинг зар дўппилари.

Қуёш гули, баҳор гулидир,
Муҳаббатнинг ифор гулидир.
Ошиқларнинг хумор гулидир,
Бухоронинг зар дўппилари.

Зар дўппи бу, заррин дўппи бу,
Бухорода битилган чаман.
Уни кийган сени олқишлар,
Ўзбекистон, эй она Ватан!

1999 йил

ГУЛ БЎЛГАЛИ КЕЛГАНМАН

Юртим, сенинг боғингга,
Жаннатдай кучоғингга,
Инай деб ёноғингга,
Гул бўлгали келганман.

Хизматингга бел боғлаб,
Ками-кўстинг сўроғлаб,
Меҳру сеҳринг ардоқлаб,
“Қул” бўлгали келганман.

Дўсту ёрдан ўргилай,
Елкамни тутиб турай.
Улар ўтсин уринмай,
Йўл бўлгали келганман.

Халқим — номусу орим,
Виждоним, ифтихорим.
То абад мадақкорим —
Қўл бўлгали келганман.

Гиёҳ унсин кўзимда,
Зиё унсин кўзимдан.
Ўргилай нон-тузингдан,
Чўл бўлгали келганман.

Донг чиқармас якка от,
Одам одамга қанот.
Яшнасин деб бу хаёт —
Мўл бўлгали келганман.

Бахт учун, иқбол учун,
Буюк Истиклол учун,
Ёнай истиқбол учун —
Кул бўлгали келганман.

Юртим, сенинг боғингга,
Гул бўлгали келганман.

1999 йил

ТИЛЛО ШОИР

Фулом Шомуродга

Бир дўстим бор — чин шоир,
Окилу мулло шоир.
Каттага, кичикка ҳам,
Баробар тилло шоир.

Катталар оғам дейди,
Кичиклар тоғам дейди.
Хушҳол юришин кўриб,
Баъзилар “беғам” дейди.

Сочларининг оқи йўк,
Нигоҳлари мисли чўғ.
Кўнгли тилагидай соф,
Хар каломин мағзи тўк.

У тунлари шеър ёзса,
Ой жилмайиб қарайди.
Варахшадан эсган ел,
Қалбин нурга ўрайди.

Оқ қоғозда битгани,
Тонгда гул-лола бўлур.
Элга тортик этгани,
Шаффоф шалола бўлур.

Алкисса, Бухоронинг
Жондор деган жойида.
Шундок шоир яшайди,
Гоҳ отлик, гоҳ пиёда.

Камтарликка тимсол у,
Мансаб билан иши йўк.
Бир ростгўй оксоқол у,
Ёлғон сўзга хуши йўк.

У барчанинг ғамини,
Ўз ғамим деб ўйлайди.
Халкка имон келтириб,
Эл дардини куйлайди.

Шеър унинг бойлигидир,
Виждон ҳамда имони.
Шу боис юрт ардоқлар
Бундай азиз Инсонни.

1997 йил

ТАХТ ҚУРСИН-А, ТАХТ ҚУРСИН...

Тарих ҳақиқатдир!
Ҳақиқат – тарих!
Варақлаб кўрсангиз саҳифаларин,
Ҳеч кимдан ҳеч қачон тутмайди дариг,
Кўрган-кечиргану дарду оҳларин.

Унга боқинг фақат соф назар ила,
Рухоний пок туйғу эш бўлсин сизга.
Разолатга боқинг бир ҳазар ила,
Адолат нур ёксин юрагингизга.

Ва шунда англайсиз, унинг бетоқат
Қувончидан кўра хўрсинишларин.
У магар сўзласа, қилмайсиз тоқат,
Тож деб бировларнинг ур-суришларин.

Ахир унутмас-ку бу кўҳна очун,
Хумоюн подшоҳнинг қаж бир корини.
У Бобурийзода эди, кўп охун,
Лек амал забт этган ихтиёрини.

Кишанлаб, иниси Комрон Мирзонинг
Кўзларин нил чекиб, айлади сўқир.
Эй фалак, ким тинглар банди оҳ-зорин,
Шеърият сўлди-ку, очмай кенг бағир...

Биз-ку бу фоженинг англаймиз мағзин,
Бирок қийин экан бобо тарихга.
У жим юрар экан донишманддайин,
Не-не фиғонларнинг чўмиб қаърига.

Минг йилдан аввалроқ унинг тилидан
Бир гап эшитгандим — бамисли Ёсин.

Энди уни тингланг менинг тилимдан:
“Тахт курсин, тахт курсин, ёлгон тахт курсин!..

1999 йил

• • •

Ёмон гап бўлсаям, яхши гапирсин,
Дема яхши уни бахши гапирсин.
Ёмон халол сўзни малол этади,
Ўзингга ўзингни савол этади.
Яхшининг боғида тикан гул бўлур,
Ёмоннинг доғида гуллар кул бўлур.
Яхшининг лутфида нури хикмат бор,
Ёмоннинг бўғзида занги иллат бор.
Малохат таралар яхши изидан,
Маломат кўзгалар ёмон изидан.
Ёмонни ёмон деб айтмаслар бекор,
Унинг юрагида ин қўйгандир мор.
Яхши киши эрса садоқат шоҳи,
Мурувват шоҳи у, саховат шоҳи.
Яхшилар, ўргилай забонингиздан,
Ўргилай манзилу маконингиздан.
Аҳмадий ёмондан ҳазар қилгандир,
Яхшига беғубор назар қилгандир.
Яхшилар дармони, қўлу қаноти,
Шу боис учкурдир, тиз чўкмас оти.
Яхшилар, ўргилай забонингиздан,
Ўргилай манзилу маконингиздан...

ОНАЖОНИМ – ГАВҲАРИ ЖОНИМ

(Шу номдаги туркумдан)

1

Мен дунёга келган кунданок
Йўлларимга бўлдингиз чирок.
Улғайсин деб чекдингиз фирок,
Онажоним – жону жаҳоним,
Дуогўйим – чин меҳрибоним.
Йикилганда суянч эдингиз,
Қоя каби таянч эдингиз,

Нур эдингиз, кувонч эдингиз.
Онажоним — доно сарбоним,
Дуоларй тилло карвоним.

Қадрингизни гохо билмадим,
Қўлингизга хасса бўлмадим,
Кулбангизга васса бўлмадим,
Онажоним — гавҳари жоним,
Дуогўйим — ширин забоним.

Узоқ кетсам йўлимга қараб
Ўлтиргансиз зор-зор мўлтираб,
Мен гўл эса юрганман “яйраб”,
Онажоним — чашми гирёним,
Нигоҳбоним — сарвари жоним.

Айтинг, Сизни қайлардан топай,
Калишингиз гардларин ўлай,
Қабрингизга қўз ёшим сепай,
Онажоним — тоза виждоним,
Томиримда оққан пок қоним.

Ўлим-ку ҳақ, ҳамма ўтади,
Лекин опа қолса, нетади?
Наҳотки ер тўймай кетади?
Онажоним — қўзда мижгоним,
Мунисгинам, обрўйим, шоним.

Юлдузларга бокиб сўзлайман,
Изларингиз бедор излайман,
Топиб бер деб елга бўзлайман,
Онажоним — гули райхоним,
Дуогўйим, рухи равоним.

Сиз бағримда ботмас офтобим,
Тунларимда сўнмас моҳтобим,
Дунёларга бермас китобим,
Онажоним — гавҳари жоним,
Дуогўйим — нури Иймоним...

1999 йил

2

Она, аввал элтган гулим
Босардингиз бағрингизга.
Бугун эса уни йиғлаб,
Қўярканман қабрингизга.

Воҳ, калтираб кетди қўлим,
Титрадилар мунис гулим.
Во дариф, деб хаёлларим,
Бўлиб кетди тилим-тилим...

Она, Сиз ҳам гул эдингиз,
Чиройли сумбул эдингиз.
Хушбўй-хушбўй хид таратган
Райҳону жамбул эдингиз.

Эссиз, Сизни асролмадик,
Кўксимизга босолмадик.
Муғжалару япроғингиз
Борбон бўлиб, тўсолмадик.

Уриб кетди бандингиздан,
Жоҳил шамол, жоҳил тўзон.
Унинг котил эканини
Билмай қолдик, жон-онажон.

Йўкса, Сизни қалбимизда
Кўкартириб юрмасмидик.
Посбон бўлиб, осмон бўлиб,
Бошингизда турмасмидик.

Узр, она, бугун яна
Гул келтирдим, Сиз-чи бесас...
Ахир, она қабрига гул
Қўймаганлар одам эмас...

*2000 йил
Рамазон ҳайити куни.*

3

Кечиринг, она!

Бугун Сизни яна соғиндим,
Қабрингизга бориб сиғиндим.
Елга дардим айтиб, юкиндим,
Ғўр болангиз кечиринг, она.

Сиз шамчирок экансиз, билсам,
Тоза булок экансиз, билсам.

Ширин тупрок экансиз, билсам,
Шўр болангиз кечиринг, она.

Сиз боксангиз – гул унар экан,
Сиз боксангиз – ғам сўнар экан,
Хатто лойка сув тинар экан,
Кўр болангиз кечиринг, она.

Билсам, хаёт Сиз билан кўркам,
Турмуш экан Сиз билан бекам.
Йўкса дунё бири кам экан,
Гул болангиз кечиринг, она.

Агар Сизни гоҳо интизор –
Этган бўлсам йўлларимга зор,
Ўпиб дейман хокингиз такрор:
Зор болангиз кечиринг, она.

Номингизга гар туширсам доғ,
Меҳрингизни ё этмасам боғ,
Ёки сўнса Сиз ёккан чароғ,
Ер – болангиз кечирманг, она!

2000 йил

4

Дуо қилинг

Таяниб яшардим Сизга, онажон,
Талпиниб яшардим Сизга, онажон,
Таянчим йўк, талпингувчим йўк,
Куюниб яшайман энди, онажон.

Таянчи йўк одам синган шох экан,
Қувончи йўк одам куйган боғ экан,
Тиллога кўмилиб яшаса хамки,
Кўнглининг ярми соғ, ярми доғ экан.

Боламга таяниб яшайман энди,
Қалбимга таяниб яшайман энди.
Дуо қилинг, дуо қилинг, онам деб
Элимга суяниб яшайман энди...

Дуо қилинг, дуо қилинг, онажон...

2000 йил

Умрингиздай этади давом

Жийдаларнинг хушбўй гулида,
 Боларилар хушхол куйлайди.
 Сиз сув сепган кўча йўлида,
 Болажонлар шодон ўйнайди —
 Қайдасиз, онам?

Сиз ўстирган пайванди гилос
 Бугун шафак рангга кирибди.
 Чеварангиз — тўрт нури эъзоз,
 Узиб беринг, дея турибди —
 Қайдасиз, онам?

Қоғоз гули гул эмас дея
 Айтардингиз такрор ва такрор.
 Ҳовлимизда экканларингиз
 Турфа гуллар сочмоқда ифор —
 Қайдасиз, онам?

Боғимизда беш туп ток ўсар,
 Беш панжангиз эслатар бизга.
 Хол тушибди яқинда “кайсар”
 “Халили”нинг оппоқ юзига —
 Қайдасиз, онам?

Арикчанинг бўйида ялпиз,
 Чучмомалар бўйин чўзибди.
 Улар сизни излашган чоғи,
 Кипригидан ёшлар сизибди —
 Қайдасиз, онам?

Идрокимга бериб тасалли,
 Манглайдан ўпиб кўкламнинг.
 Тақдир деган номардга холи
 Айтар сўзи шудир кўнглимнинг —
 Тингланг, онажон?

Нафасингиз теккан гул, ниҳол
 Қуримайди, сўлмас то абад.
 Умрингиздай этади давом
 Сизга — Ерга бўлганда пайванд —
 Бархаётсиз, онажон!

1999 йил

ҲАҚИҚАТНИ УЙҒОТГУНИНГЧА...

Қанча идрок, қанча куч керак,
Самовотни уйғотгунингча.
Қанча билим, қанча нур керак,
Хаёлотни уйғотгунингча.

Хор бўласан сўкир қалбда то
Муҳаббатни уйғотгунингча.
Зор бўласан беимонга то
Диёнатни уйғотгунингча.

Кўрдинг жоҳил, юракни асра,
Адолатни уйғотгунингча.
Кўрдинг ботил, руҳингни асра,
Ҳамиятни уйғотгунингча.

Жафога дуч келишинг тайин
Раиятни уйғотгунингча.
Шоир, белинг синмасин тагин.
Ҳақиқатни уйғотгунингча.

2000 йил

ТОР КЎЧАЛАР

Мен шаҳримнинг тор кўчаларин,
Ҳавас билан кезаман ҳар кез.
Ҳоҳ кундузи, ҳоҳ кечалари
Ҳаёлини бузаман тез-тез...

Бир эшикдан чиқади таниш,
Уйимизга марҳабо, дейди.
Бир эшикдан чиққан нотаниш,
Тўйимизга марҳабо, дейди.

Шунда таъзим бажо келтириб,
Қуллуқ дейман, тасанно дейман.
Улар билан гоҳо ўлтириб,
Меҳр нурын дилга ўрайман.

Тушган бўлса гар нохушликнинг
Ўпқонига бирорта эшик.
Шу он кириб кекса-ёшининг
Дардларига бўламан шерик.

Бу кўчалар хушёр кўчалар,
Кузатади хар бир қадамни.
Бу кўчалар бедор кўчалар,
Сигдиради жумла оламни.

Яхши келса, нон-туз кўтариб,
Бу кўчалар шодон кутади.
Ёмон келса, нигоҳин буриб,
Орқасига қайтиб кетади.

Тор демангиз бу кўчаларни,
Абгор деманг бу кўчаларни.
Бу кўчалар – дарё кўчалар,
Бу кўчалар – дунё кўчалар...

2000 йил

КЎНГЛИМ МАНИМ КЎКЛАМЗОР

Кўнглим маним кўкламзор,
Оху каби беозор.
Майсазору мевазор,
Кел, гулим, унда яйра.

Ҳаволари нағмали,
Наволари нағмали
Гиёҳлари ғамзали,
Кел, гулим, унда яйра.

Осмон ундан нур олар,
Дўсту ёрон кўр олар.
Жумла жаҳон дур олар,
Кел, гулим, унда яйра.

Унда Ўзбекистон бор,
Онамдай меҳрибон бор.
Шундан мангу бахтга ёр,
Кел, гулим, унда яйра.

Бу кўнгил ёрга жондир,
Ишқ-вафога макондир.
То абад беҳазондир,
Кел, гулим, унда сайра!

2000 йил

ШАЙХИ ГУЛРЕЗ

Бировлар бу зотни Шайх Рангрез деган,
Бировлар хуш калом Шайх Гулрез деган.
Не деб айтсалар-да, ул валинеъмат
Хаққа етишган бир авлиё бўлган.

Ул Пир аввал зоҳид, сўнгра хунарманд,
Матога гул босган, этган ибодат.
Барча илтижоси етган фалакка,
Йўлини ёритган нури хидоят.

Магар оқар сувга калаваларни,
Солса у, уч рангда чиккан бўялиб.
Барча шогирдлари – талабаларни
Иймонга чорлаган чин ота бўлиб.

Шайх ул-олам, яъни Бохарзий устоз
Соҳиб қаромат деб уни билганлар.
Шундайин шогирдни этганча эъзоз,
Ҳатто бир кишлокни инъом қилганлар...

Хаёлим самога етган ушбу дам,
Ўқиниб дегайман бир ҳақиқатни.
Ушбу шеърим ўқиб, баъзилар мубҳам;
Бошга солмасинлар бор маломатни.

Кошки етолсайдим шогирди хаққа,
Кошки пок тутсайди у соф шонимни.
Устоз-ку этибди кишлокни тортиқ.
Мен тортиқ этардим унга жонимни...

2000 йил

НИДО

Сўфийлик надур, деган
Савол қўзғалса бот-бот.
Айтаман Хожа Калон
Сабоғини шу захот:
– Сўфийлик – одоб эрур,
Сўфийлик – офтоб эрур.

Хар саодат ўзаги,
Хар каромат безаги,
Шаксиз, сўфийлик эрур,
Поклик — сўфийлик эрур.
Ким софлик шевадини,
Махзани дил билмаса;
Меҳрининг мевасини
Ғарибга пеш қилмаса,
Кимки азоб йўлидан
Тортар бўлса ўзини.
Заҳматнинг дашт-чўлидан
Топмаса нон-тузини,
Аллоҳдан ўзга зотни
Хотирига келтирса,
Иймону Эътиқодни,
Адолатни сўлдирса,
Адо бўлмай сўфийлик,
Ғадо бўлмай сўфийлик.
Охир замон келди деб,
Нило бўлмай сўфийлик!..

2000 йил

ЮРАК БИЛАН МУЛОҚОТ

Бугун уйда иккимиз қолдик,
Боксам, бироқ хорибсан чоғи.
Кўринасан бир оқсоқолдек,
Кўзларингда йилларнинг доғи...
 Бешиқдан то шу кунга қадар
 Ҳамроҳ бўлиб келдинг, минг раҳмат.
 Сен борсанки, кечам мунаввар,
 Туюлади ташвиш ҳам роҳат.
Дунёларнинг кўрдим қанчасин,
Самоларда учдим оққушдай.
Ўтиб кетди барча-барчаси,
Эслагайман уларни тушдай.
 Англаганим шулки, юракжон,
 Бағрикенглик бир жаҳон экан.
 Тирик юрса гар ота-онанг,
 Бошинг узра соябон экан.
Халолликка асло етмаскан,
Очуннинг на зари, бойлиги.

Яхшилик ҳеч ўчиб кетмаскан
Ва бировнинг Хотамтойлиги...
Тўлиб-тошиб турса рўзгоринг,
Бисёр бўлса фарзанд, неваранг,
Сўрокласа дўст-жўраларинг,
Омон бўлса ёринг-махраминг.
Шу экандир омадинг, бахтинг,
Шу экандир беқиёс савлат.
Шу экандир олтин, зар тахтинг,
Шу экандир туганмас давлат.
Бугун уйда танҳо эмасмиз,
Эй, юракжон, беиз кетмасмиз...

2000 йил

ТУРКИ ЖАНДИ ҚУДУҒИ

“Таги пушта” маҳалласида
Мозор бордир кўп маҳобатли.
Унда мавжуд маълум-номаълум
Сағаналар қаватма-қават.

Кўрксизгина масжид — мақбара,
Шу манзилда кўтаргандир қад.
Унда ётар Шайх Турки Жанди*,
Яъни Хожа Абу Наср Аҳмад.

Абу Исҳоқ Калободига**
Шогирди пеш эди бу аълам.
Илми Ҳадис, илми Каломда
Тенгсиз эди у сохибқарам.

Нафаси пок, лутфи пок эди,
Авлиёи ҳақ — назарқарда.
У қаздирган қудук сувидан
Бир пиёла ичсанг агарда:

Жисму жонинг топарди ором,
Соғаярди ҳар қандай бемор.

* Шайх Турки Жанди — X асрда яшаган сўфий.

** Абу Бакр Исҳоқ Калободи — X асрда яшаган буюк сўфий.

Бу сув мисли чин оби замзам,
Бемадорга берарди мадор.

Дейдиларки, ёш бир уламо:
Кудукдан сув тортаётган чоғ.
Ногоҳ тушиб кетади мис жом
Ва қолади кайфи турфарок...

Кунлар, ойлар ўтибди бир-бир,
Ул жўнабди Маккатуллога.
Ибодатлар этибди масрур,
Бошин қўйиб Каъбатуллога.

Ичмоқ бўлиб оби замзамдан,
Бир кун келса чашма қошига.
Ўз қўлидан туширган мис жом
Турган экан қирғоқ бошида.

Хайрат ичра қона ва қона,
Сув ичаркан йигит ютокиб.
Шу жом тушиб қўлидан яна
Чашма ичра кетибди ботиб...

Ул ёш хожи она тупрокқа
Қайтгач, бир кун ташналар қолиб.
Келса, Турки Жанди кудукда
Ўшал мис жом сузарди калкиб.

Эй, Аллоҳим, бу қандай қарам?
Бу қандай бахт, қандай саховат?
Назарингдан юртим муқаррам,
Кўнглимизда ўзингсан фақат.

Иймонимиз бутки, кенг олам,
Мамнун боқар шаън – Бухорога.
Боболарим қазган қудук ҳам,
Туташгандир Маккатуллога...

2000 йил

ШОИР НАРЗИЙ ҲИТЛАРИ

1

Кўзларим соф юраин десанг,
Савоб қасрин қураин десанг,
Дуо олиб тураин десанг,
Тилагиндан тилак ундиргин.

Дунёларга қўл бермоқ эсанг,
Зиёларга йўл бермоқ эсанг,
Ҳиммат гулин гар термоқ эсанг,
Юрагиндан юрак ундиргин...

2

Магар сохир эсанг, тилни тилга ула,
Мохир шоир эсанг, дилни дилга ула.
Дунёда тафаккур чаманлари қўп,
Улардан гул йиғиб, элни элга ула...

2000 йил

• • •

Дейдилар: Бухоро деворин лойи
Келтирилган эмиш ўзга эллардан.
Шу боис амири, аксар ҳокими
Тайинланган эмиш келгиндилардан...

Ур-сур-у, бир-бирин талаш-талошни,
Мен эмас, Сиз эмас, билар осмон ҳам.
Ўзи ўз бўлмагач, ўзгага ошин
Олдириб қўйгандан кулар чўпон ҳам.

Бу-ку аён қисмат, лекин мен бугун
Шаҳрим деворининг лойин ўйладим.
Йўқми бу миш-мишда чигал бир тугун,
Дея юрагимга бўзлаб сўйладим.

Наршахий бобомиз ёзганлар, ахир:
“Бухоро ерида олтин битгай деб.
Бу тупроқ зарраси мисли жавохир,
Шундай унумдорки, тиззанг ботгай” деб...

Илло, Одамзотни яратар чоғда
Бу жойдан бир ховуч хок олган Аллох.
Уни юрак қилиб, инсони аъзам
Кўксига жойлаган, сочсин деб зиё...

Бу – улуғ Валийлар сўзи – иккори;
Инчунин, ҳақни рад этмоқ гуноҳдир.
Демакким, шаҳримнинг тошириб шўрин
Юрганлар – келгинди амир, шоҳлардир.

Улар сийму зар деб не-не ёлғонни
Тўқиб, таркатганлар кечиб иймондан.
Рост гап шу: қад керган қалъа девори,
Бухоро халқининг юрак қонидан...

2000 йил

ҲАҚНИНГ ҚУЛИ ЭКАН...

Абдулла Ориповга

Ўқийман шеърларин такрор ва такрор,
Уққач, юрагимда гул очар баҳор.
Дўстларим, чин сўзни айтайин ошкор:
Халқим тили экан Абдулла Ориф.

Кўзингда не дард бор – у аён кўргай,
Кўнглингда не гард бор – у аён кўргай,
Не тилак, не аҳд бор – у аён кўргай,
Халқим дили экан Абдулла Ориф.

У – Иймон фарзанди, ростни сўзлайди,
Ноҳақликни кўрса, ёниб-бўзлайди,
Ёвузлик бош турса, бир-бир тузлайди,
Ҳақнинг қули экан Абдулла Ориф.

Юртимнинг бахтига у омон бўлсин,
Жавлони, жаҳдига у омон бўлсин.
То абад жонажон, жонга жон бўлсин,
Юз йилда бир келгай Абдулла Ориф...

2000 йил

АВЛИЁ ШАҲАР

Ҳожи Муҳаммад Рафиқов ҳикмати

Бухоройи шарифла, дўстим,
Яшамоқнинг ўзи буюк бахт.
Муродига етолмас ҳеч ким,
Бунда юрса лоқайд ё қарахт.

Бешиқдан то қабрга қадар,
Ким иймонин тоза тутмаса,
Аллоҳ номин ҳар шом, ҳар сахар
Юрагига муҳр этмаса.

Бўлсин мулкдор, бўлсин амалдор,
Дунёни ҳам сўраб турса ул.
Барча жаҳду жавлони бекор,
Барча илму амали бир пул.

Бу художўй заминнинг ахир,
Ҳар бурчида пок рухлар кезар,
Қадамимиз тўғрими, эгри
Улар бизни ҳар он кузатар...

Нигоҳимиз софдирки, эгам,
Бизни суяр то рўзи махшар.
Шу боисдан Бухорони ҳам
Демок керак Авлиё шаҳар...

2000 йил

БУХОРИЙМАН

“Бухорий!” деб чақирса биров
Юрагимда тошиб ифтихор.
“Лаббай” дея қайрилиб дарров
Ҳол сўрайман такрор ва такрор.

Ҳоҳ таниш у, хоҳи нотаниш,
Аста-аста киришаман дўст.
Англабди-ку қайданлигимни,
Ўзим тортсам, бўлмас нодуруст.

Биламанки, “Бухорий” деган
Унвон менга бобомдан мерос.
Шундан доим сарбаланддирман,
Шундан калбда ғурур, эхтирос.

Биламанки, етти иклимда
Бухорийлар номи янграйди.
Хонандалар дили, тилида
Бухорча сўз, куй жаранглайди.

Айтинг, айтинг, “Шошмақом”ни ким
Куйламаган булбул овозда.
Не-не ҳофиз, машшокларни ҳам
Дерлар бизда “Бухорийзода”.

Бухорийман, шукур, минг шукур
Дунёларга етган қўлим бор.
Менга хамрох шеър ила шуур,
Ўз таронам, қутлуғ йўлим бор.

Энди ўғил бола гап айтай,
Уқинг дўстлар, жон оғайнилар.
Жаннат эшигин қоровули ҳам
Олам билган биз – Бухорийлар...

2000 йил

КУТБИДДИН ҲАБАШ АМИДА*

Аёндурким, ҳар бир замонда
Яшаб ўтган хиёнаткорлар.
Хусусанким, мўғул хонларда
Бисёр бўлган бундай хунхорлар.

Ўтрорлик бой Ҳабаш Амида
Эл-улусни сотиб бир пулга.
Чигатойнинг оёғин ялаб,
Айланганди содиқ қулига.

Ёв лашқарин қадим Гурганчга
Бошлаб келган шу лаъин эди.

* *Кутбиддин Ҳабаш Амида* – мўғулларга сотилган ўтрорлик бой.

Яъжуж, Маъжуж, қанча бўжига
Йўл кўрсатган шу малъун эди.

Эвазига тортиқ олган у
Хоразмшоҳ сулув кизини.
Сўнг у олчок Мовароуннахр
Томон бурган душман изини.

Оловларда ёнди бу замин,
Қонлар оқди бамисли дарё.
Кайф-сафога чўмиб бу хоин
Айн этарди лоқайд, бепарво.

Ялавоч^{*}нинг^{*}бири эди у —
Яъни сотқин Кутбиддин Хабаш.
Тухмат, бўхтон пири эди у,
Донога дор айлаган пешкаш.

Уламолар – Юсуф Саккокий,
Баҳоуддин Марғиноний ҳам.
Яна қанча-қанча фидойи
Ўлимига бўлди у хакам.

Илло, қолди тарихда номи
Осий, жаллод, ялоқхўр бўлиб,
Ал-оқибат, ўлиб кетди у
Юртига зор, итдай кўр бўлиб...

Қодир эгам, биздан то абад,
Дариф тутма мададларингни.
Учраб турса мабодо, даф эт
Замонавий амидаларни...

•
2000 йил

ЙЎҚЛИК БИЛАН ЖЎРАМАН

Йўқлик билан жўраман
Жуда ёшлиқдан бери.
Шу боисдан “жўраман”,
Ишим юрмас илгари.

* Маҳмуд Ялавоч – хиёнатнинг тимсолига айланган мўвуллар ялоқхўри.

Тутиб Ой этагини,
Тонгдан бошоқ терганман.
Отамнинг этигини
Кийиб мактаб борганман.
Гарчи ўқирдим аъло,
Юрагим эди чўғли.
Лек оларди “беш” бахо
“Иккичи” раис ўғли.
 Ўчокқа таппи ёкиб,
 Қозон осганда онам.
 Сўлғин юзимга боқиб,
 Силарди бошим шу дам.
“Йўқчилик курсин, болам,
Бўлса, егизардим бол.
Ёвғонимни бил малхам,
Боқар бизга ҳам иқбол...”
 Меҳрибоним кўзидан
 Шу маънони уқардим.
 Насихати, сўзидан
 Қалбга оташ ёқардим.
Йиллар ўтди судралиб,
Гох соғ, гоҳо бемадор.
Бир кун бизга ҳам кулиб,
Боқди бахт номли тулпор.
 Унинг жиловин тутиб,
 Бўлганимда мансабдор.
 Ўнгу сўлимдан ўтиб,
 Кўпайди анча дўст-ёр.
Фалак корини каранг,
Ўшал раиснинг ўғли.
Бошимни этиб гаранг,
Менга “зам” бўлиб қолди.
 Ўргилди у ёғимдан,
 Ўргилди бу ёғимдан.
 Шарбат ича бошлади.
 Қурган гулзор-боғимдан.
Аста-аста у менинг
Йўлимга қорлар сепди.
Дорлар тикиб бошимга,
Охир оркамдан тепди...
 Англамади у даргоҳ,
 Тингламади бу даргоҳ.

Боре, деб фақирликни
Кўнглимга билдим паноҳ.
Энди собик “дўстларим”
Раис ўғлига банди.
Мен эса эшагини
Йўқотган бир афанди.
Кезаман эл-юрт аро,
Йўклик билан жўраман.
Ёлғиз ошнам Бухоро,
Ўзимга хон, тўраман.
Яримта бўлса хамки,
Топган дон-дуним халол.
Виждон тоза, иймон бут,
Шунинг ўзи, чин иқбол!..

2000 йил

“АМИРИ МАЪСУМ”

...Манғитлардан Амир Шохмурод*
Фақирликни хуш кўрган экан.
Карбос чопон, кавш-махси кийиб.
Эл-улусни сўраган экан.
Таомлари хам сал ғалати
Эшитганга туюлар ёлғон.
Лек арна нон, арпа атала
Мош ўмочу гуручли ёлғон...
Ва ҳафтада уч-тўрт бўлак гўшт
Унга буткул кифоя экан.
Биров тортик этолмас пешкаш,
Ҳалолликка чин доя экан.
“Жаннатмакон”, “Амири Маъсум”
Лақабларин олган шу амир.
Кимки золим — бойми ё ҳоким,
Жазоларкан аямай бир-бир.
Ўғриларнинг кестириб қўлин,
Сотқинларни айлаб ҳукми дор.
Шариатнинг бор қонунларин,
Авайларкан бамисли тумор.

* Амир Шохмурод – Бухорода 1785 – 1800 йилларда ҳукмронлик қилган манғит амирларидан бири.

Шу боисдан аҳли раият
Яшаб ўтган экан осуда.
Шундан, дерлар амирнинг руҳи
Шод кезаркан еру самода...

Йўк, оқламоқ эмас муродим,
Гарчи бул шоҳ банди жанда.
Хатолари лак-лақдир балким,
Ахир, у ҳам оддий бир банди.
Мени қийнар ўзга бир савол:
Йўқми ҳозир мунофик зотлар.
Амал отин суриб бемалол,
Айш жомига ботган бедодлар...
Шундоқ ўйлаб, дейман: Алҳазар!
Тўққа шўҳдан худо асрасин.
Ўзин шоҳ деб юрган кимсалар
Амир Шоҳмуродни эсласин...

2000 йил

НАВОЙНИ БИЛМОҚ УЧУН...

Навоийни билмоқ учун,
Навобахш зот бўлмоқ керак.
“Калом” илмин, “Ҳадис” илмин,
Юракка жо қилмоқ керак.

Навоийни билмоқ учун,
Нигоҳни пок қилмоқ керак.
Комилликни дунё англаб,
Ҳаққа етган бўлмоқ керак.

Навоийни билмоқ учун,
Тилни шаффоф тутмоқ керак.
Эл дардини дардинг библиб,
Меҳрини тож этмоқ керак.

Навоийни билмоқ учун,
Халқ ичига кетмоқ керак.
Фақирлару хақирларга
Иймон нурын тутмоқ керак.

Навойни билмоқ учун,
Разлатни юлмоқ керак.
Адолатни қуёш англаб,
Навойдай бўлмоқ керак...

2000 йил

КАМОЛОТИНГ БЎЛМАСА

Учмоқни қилма ҳавас, гар қанотинг бўлмаса,
Бойчибордай дулдулинг, ё ғиротинг бўлмаса.

Беҳудага лоф урма тоғни талқон қилгум деб,
Битта миҳ уролмайсан, шашт-саботинг бўлмаса.

Сен муғанний эмассан, мақомотдан очма сўз,
Камон тортиб нетарсан, муножотинг бўлмаса.

Дарёни сокин дема, гирдоби, тўлкини бор,
Ундан кеча олмайсан шижоатинг бўлмаса.

Эл-юртта довдир эмас, шункор керак, нор керак,
Посбонлик этолмайсан, матонатинг бўлмаса.

Мухтасар сўз шулдирки, эй Аҳмадий, Ватанга
Фарзандлик қилолмайсан камолотинг бўлмаса.

2000 йил

ТУҒЁН ИЛА ХУШ

Бу ҳаёт кучоғи инсон ила хуш,
Гулу гулзор ила, бўстон ила хуш.

Муборак лаҳзалар, ғанимат дамлар,
Ҳожатманд, дардмандга эҳсон ила хуш.

Еру кўк музайян, борлиқ музайян
Ки олам хуршиди тобон ила хуш.

Куртаклар кўз очар, ғунчалар кулар,
Чаманлар — булбули хушхон ила хуш.

Кўнгилининг эшигин очик қўйингиз,
Магар вайронадур, меҳмон ила хуш.

Такаллуф этибон айланг такаллум,
Хар уй остонаси мезбон ила хуш.

Муҳаббат қўйида диллар чок эса,
Бўлгайдир ёр ила — жонон ила хуш.

Хушзабон, хушкалом дўстларни чорланг,
Сухбату машварат комрон ила хуш.

Ахмадий, сўзинг хуш, созинг хуш, юртга —
Сидку садоқатинг тугён ила хуш...

2000 йил

УЛҒАЙДИМ

Мен дунёнинг ғам-кулфатин ичиб улғайдим,
Шамолларга кўксимни ланг очиб улғайдим.

Темур бобом адолат деб жилов тортганда,
Ислому нурын — иймон нурын сочиб улғайдим.

Мангуберди қўшинида ялов кўтарган —
Сарбоз бўлиб, ёвга кафан бичиб улғайдим.

Улуғбекка погирд эдим, Али Қушчидай
Ғоҳ падаркуш — жохиллардан кочиб улғайдим.

Ҳинд сориға юзим бурдим мен — Бобур, воҳким,
Юрагимга юрт дардини санчиб улғайдим.

Машраби дил хастаманам, Ҳакка етгали,
У дунё деб бу дунёдан кечиб улғайдим.

Гарчи банду баст этдилар қадрим, гурурим,
Шуур ила камандларни ечиб улғайдим.

Фитратман, кўксим ўқ тешиб ўтса-да,
Туроним деб она-ерим кучиб улғайдим.

Аҳмадийман, элимнинг кўз қорачигиман,
Эрким тўсган тўғонларни янчиб улғайдим...

2000 йил

ШИРИН

Ҳаётнинг ҳар они, ҳар дами ширин,
Юракка ишк тушса, малҳами ширин.

Киприкка илолсанг нашъу намони,
Саҳарнинг шудринги, шабнами ширин.

Қарагин, қирларнинг бағри ёнадир,
Лолалар, ялпизлар замзами ширин.

Осмон жой берибди симоб саҳнидан,
Камалакнинг ерга саломи ширин.

Чумоли ғайрати филчами дейман,
Унинг ҳам ўзига олами ширин.

Онасин излаган жайрончани кўр,
Жовдираб тургани – алами ширин.

Табиат, болангман, деб уйғонибди,
Валлох, тиканнинг ҳам каломи ширин...

Ёр деган қошингга ноз ила келса,
Воҳким, хиромлари — қадами ширин.

Алқисса, шириндан ширин хикмат кўп
Ва лекин севгининг кўклами ширин.

Аҳмадий, ширин еб, кўп ширин дема,
Англаким, сўзнинг ҳам кам-ками ширин...

2000 йил

ЎРГИЛАЙ

Куёш янглиғ кулиб келган Наврўзингдан ўргилай,
Ўсмаланган, сурмаланган қон-кўзингдан ўргилай,
Қизғалдоқдай қирмизланган оразингдан ўргилай,
Халол топган ризку рўзинг, нон-тузингдан ўргилай,
Азиз элим — жону дилим, сўз-созингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, кундузингдан ўргилай.

Бугун сенинг ўқтамлигинг жумлаи жаҳон айтар,
Сулувлигинг, кўркамлигинг ори бор инсон айтар,
Дунёларни бўйлаганинг хинду турк, испон айтар,
Мағриб айтар, Машрик айтар, ахли Туркистон айтар,
Азиз элим — жону дилим, гул юзингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, кундузингдан ўргилай.

Япроқларинг дилга боссам, яйраб кетгайдир жоним,
Тупроқларинг кўзга сурсам, яшнаб кетгай имоним,
Чорбоғларинг чаппар урсам, сайраб кетгай забоним,
Сен — шавкатим, сен — давлатим, сенсан безавол

шоним,

Азиз элим, киш баҳоринг, юз-кўзингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, кундузингдан ўргилай.

Юрагимга расминг солдим куёшга монанд килиб,
Меҳру сеҳринг, саховатинг жисмимга пайванд килиб,
Ҳаётимга, баётимга асал ҳамда қанд қилиб,
Бухоройи шариф қилиб, сайқал Самарқанд килиб,
Азиз элим, ҳар йигиту ҳар қизингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, кундузингдан ўргилай.

Отам ўтди эркинг ўйлаб, энди отам ўзингсан,
Онам ўтди умринг тилаб, энди онам ўзингсан,
Дуоғўйим, чароғбоним, қалбга малҳам ўзингсан,
Кўксимдаги мох-анварим, мангу ҳамдам ўзингсан,
Азиз элим — жону дилим, қор-музингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, кундузингдан ўргилай.

Сибизганинг савтларида сени хандон кўраман,
Бахшиларнинг байтларида бағринг осмон кўраман,
Мунажжимнинг кайдларида бахтинг омон кўраман,
Муаррихнинг хатларида йўлинг равон кўраман.

Азиз элим, овозингдан, баёзингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, кундузингдан ўргилай.

Сендан айри тушган кунни асло-асло кун демам,
Шайдоман деб ким лоф урса, уни ҳеч мафтун демам,
Агар сенсиз умри кечса, Аҳмадий мамнун демам,
Хуморингсиз, мадорингсиз бу дунё бутун демам,
Азиз элим — киблагоҳим, намозингдан ўргилай,
Илдизингдан, юлдузингдан, Наврўзингдан ўргилай.

2000 йил

МУҲАББАТ

Билмадим, қай аср сахари эди,
Ёш эдинг, кўзингда порларди хайрат.
Дилингда булбулнинг изҳори эди:
“Баҳорим — муҳаббат, борим — муҳаббат
Мадорим — муҳаббат, орим — муҳаббат”.

Зероким, муҳаббат — дилдоринг эди.
Кўнглингда кўқарган гул ёринг эди,
Ҳаётинг, баётинг — алёринг эди...
Шу боис ишқ майин ичган нор эдинг,
Осмонга сапчиган бир шунқор эдинг.

Борлигинг бугдойдай сочдинг зарралаб,
Кўзингда яшнади шуълаи хайрат.
Сўйладинг бир байтни шому сахарлаб:
“Ғурурим, сурурим, шоним — муҳаббат,
Қанотим, қувватим, жоним — муҳаббат!”

Зероким, муҳаббат — бунёдинг эди,
Ўғлинг у, кизинг у — зурёдинг эди.
Гох Ширин, гох эса Фарҳодинг эди,
Шу боис дедилар сени: баҳор у,
Илдизи қуримас теран чинор у!

Дунёдай оқарди сочинг-соқолинг,
Ҳамонки кўзингда порлайди хайрат.
Тилингда то хануз шундай мақолинг:
“Чорбоғим, чироғим, наҳрим — муҳаббат,
Ардоғим, қароғим, баҳрим — муҳаббат!”

Зероким, мухаббат — неваранг эрур,
Шўху шан эваранг, чеваранг эрур,
Ойдан-да гўзалроқ дилпоранг эрур,
Одамэот, шу боис асло ўлмайсан,
Хазондай сарғайиб, асло сўлмайсан...

1997 йил

ИШҚИМ СЕНИ ТОПАДИ

Қизгалдокни конатгай,
Менинг ўтли нигохим.
Лекин нечун етмагай,
Сенга қалбдаги оҳим.

Майса юзида шабнам
Порласа, сени кўргум.
Тунлари танҳо қолсам,
Ойлардан холинг сўргум.

Бинафшанинг баргига
Номингни ёзган ўзим.
Тузалмас ишқ дардига
Чалиниб, тўзган ўзим.

Олмазорда қолдириб
Кетган изинг излайман.
Бўтакўзни қулдириб,
Кетган кўзинг излайман.

Ошнам бўлур мажнунтол,
Панасига бекинма.
Сени кўрсатгай дарҳол,
Ундан асло ўкинма.

Агар билсанг севгимнинг
Тори сенга бойланган.
Узаман деб ўйлама,
У юракдан жой олган.

Биламан, кўрсанг мени
Нигоҳинг ерни ўпар.
Қайга қочсанг ҳам сени
Ишқим албатта топар.

1998 йил

ГУЛЛАРГА КУЛГУ БЎЛМАНГ

Йигит қизни “гулим”, деди
Гуллар ундан кулдилар.
Қалбига йўл излаганди,
Йўллар ғамга тўлдилар.
 Қизғалдоқнинг қулоғига
 Исмин айтса, лаб бурди.
 Гулхайрининг ёноғига
 Чумолилар югурди.
Қўй, ўхшатма уни бизга,
Дея ўксинди ялпиз, —
Олов сепма юзимизга,
Куйдирма кўп бағримиз.
 Атиргул дер: бизнинг хам бор,
 Фуруримиз, оримиз.
 “Гулинг” сенинг кўп беқарор,
 Ундан афзал хоримиз.
Турфа уйлар меҳмони у,
Турфа кўллардай эрмак.
Ишк боғининг сарсони у,
У беифор, бекуртак...
 Тинглаб гуллар ох-зорини,
 Йигит тушди ўйлашга.
 Ўртанган дил иқрорини.
 Тушди очик сўйлашга:
 Алаф экан “гул” деганим,
Уэр, уэр, гулларжон.
Сиз ўзингиз чин севганим,
Кўксимга килгум маржон.
 Энди билдим, тоза гулсиз
 Юраклар сағир экан.
Сиз — гулларга кулгу бўлмок,
Баридан оғир экан...

1998 йил

ВИЖДОНИМДАЙ МАНГУ ПОКСАН

Азиз элим, осмонингда
Тўлин ойинг бўлойин ман.
Гуркираган бўстонингда
Гулдай яшнаб кулойин ман.

Намозжойсан, қиблагохсан,
Ота-онам ётган хоксан.
Кўзга суртгум зарраларинг,
Виждонимдай мангу поксан.

Ал-Бухорий бобом сендан,
Йирок кетса, хумор бўлдинг.
Ибни Сино софинганда,
Дуо каби тумор бўлдинг.

Ёғийларнинг босқинидан
Тўзган ўзинг, озган ўзинг.
Темур бобом қиличига
“Адолат” деб ёзган ўзинг.

Жалолиддин Мангуберди
Сен деб жангга киргани рост.
Фитратларинг, Чўлпонларинг
“Эрк!” дея жон бергани рост.

Юртбошингнинг нигохидан
Чароғондир бугун бағринг.
Авайлагин, жоним элим,
Истиклолинг – улуғ наҳринг...

1999 йил

ЮРТ ҲАҚИДА ТАРОНА

Алпомишга алла айтиб, эр этган,
Гўрўғлига алёр айтиб, шер этган,
Юртим деган ҳар йигитни зўр этган,
Туронимсан, таронамсан — шонимсан:

Гулу гулзорим ўзинг,
Номусу орим ўзинг.
Бўйнимдаги туморим,
Ширин гуфторим ўзинг.

Тўмариснинг узугига кўз бўлган,
Темур бобом “Тузуг”ига сўз бўлган,
Булутларни хайдаб, охир ўз бўлган,
Эй, ўзбегим, жаҳонимсан — жонимсан:

Гулу гулзорим ўзинг,
Номусу орим ўзинг.
Бўйнимдаги туморим,
Ширин гуфторим ўзинг.

Қанча уруғ-аймоғинг бор – манимдур,
Қанча ошно-ўртоғинг бор – манимдур,
Маёғинг бор, байроғинг бор – манимдур,
Ўзбекистон, танда оққан қонимсан:

Гулу гулзорим ўзинг,
Номусу орим ўзинг.
Бўйнимдаги туморим,
Ширин гуфторим ўзинг.

1999 йил

КЎЧАМИЗДАН БИР ҚИЗ ЎТАР...

Кўчамиздан нозиккина бир қиз ўтар,
Қокиллари ёзиққина бир қиз ўтар,
Жонни ёқар иболари, хаёлари,
Нигоҳлари сузуккина бир қиз ўтар.

Шу охуга етолмайин армондаман,
Изларига зор қарайман ҳар ёндан ман,
Ошиқлигим билса ҳамки парвосиз у,
Бир ширин сўз айтарми деб гирёндаман.

Совчи бўлиб борса бувам, йўқ деганмиш,
Элчи бўлиб борса знам, йўқ деганмиш,
Тўй тугунга ҳолва солиб элтса онам,
Ноз қилганмиш, лекин ундан еган эмиш.

Ҳолва еган тилларингда эриб кетгум,
Хаёлингни хаёлимга буриб кетгум.
Ҳой қизгина, жўнар бўлсам маҳшарга ҳам,
Юрагимни юрагингга бериб кетгум...

Кўчамиздан нозиккина бир қиз ўтар...

1998 йил

БИР ГЎЗАЛ КЕЗАДИ ЛАБИ ҲОВУЗНИ

Шаршарадай кокиллари тақимин ўпиб,
Бир париваш аста кезар Лаби Ҳовузни.
Иқлимларни бўйласангиз билмайсиз топиб,
Изларидан ифор тошган бундайин кизни.

Лаби Ҳовуз, Лаби Ҳовуз, жон Лаби Ҳовуз,
Киприкларинг бўлойин ва қабоғинга кўз.
Ул гўзалнинг йўлларига мени сувдай сеп,
Толим-толим сумбуллари унинг чин наврўз.

У бамисоли булбул эрур — тилида баҳор,
Гул баргидай лабларидан таралар наво.
Оккуш эрур, хаккуш эрур — дилида баҳор,
Этагидан ўпиб-ўпиб, ўргилар сабо.

Лаби Ҳовуз, Лаби Ҳовуз, жон Лаби Ҳовуз,
Қалбинг бўлай, лабинг бўлай, бўлай сенга сўз.
Майли, мени гулдай сочгин у Гул йўлига,
Ахир мен ҳам Наврўздирман, чин ошиқ Наврўз...

1998 йил

СИЗГА ДИЛБАСТА БИСЁР

(Мувашшаҳ)

Монанди райҳондурсиз, Сизга дилбаста бисёр,
Бамисли жайрондурсиз, Сиз деб дилхаста бисёр.

Арзигаъ кўзингизга шому сахар тикилмак,
Чаманлардан узилган Сизга гулдаста бисёр.

Йирокми ёки яқин сизни ўстирган ул боғ,
Бориб гулларин кучай, мендек белбаста бисёр.

Сочларингиз сумбулми, ифоридан ёнди жон,
Сочқин-сочқин мавжидан, билсам, шикаста бисёр.

Аршдан то ергача аёл зоти бордурким,
Унга қалбин бергувчи ошиқ — найваста бисёр.

Ризойи дилингиз деб мен ҳам юрибман сармаст,
Инчунин, кўйингизда банди-побаста бисёр.

Аҳмадийни қийнамай, сузинг ишқ жомидан май,
Сипқорай, рақибларим юрсин хавасда бисёр.

1997 йил

МУЛОЙИМ

(Мувашшаҳ)

Ҳижрон чеккан булбулдай сайрошингиз мулоийм,
Мунисгина охудай яйрошингиз мулоийм.

Ишқ шаробин ичолмай қолганмисиз армонда,
Ер чизиб, кўз остидан қарошингиз мулоийм.

Муҳаббат гулин қалбда ўстиргай мард йигитлар,
Номардларга ҳатто дил қайрошингиз мулоийм.

Ох, у окин сочларни кесиб увол этибсиз,
Бир тутам бўлса ҳамки, тарошингиз мулоийм.

Яримми ёки бутун, билолмадим кўнглингиз,
Дард билан жилмаясиз, бардошингиз мулоийм.

Тошпўлат деган шоир дейди бугун юракдан:
Бахтингиз тўқис этсин Сизни худо илойим...

1997 йил

ПУЛИ ОШИҚОН*

Ёшлиқда... гулларни бағримга босиб,
Ошиқиб елардим ёниб сен томон.
Илк висол дамларин этгандинг насиб,
Эй, Пули ошиқон, Пули ошиқон.

* Пули ошиқон – Ошиқлар кўприги. Бухорода шундай кўприк бор.

Бугун ўзгаларга ўтибди кўчиб,
Ўша талпинишу ўша хаяжон.
Сен ҳам шу — кутасан меҳрингни сочиб,
Эй, Пули ошиқон, Пули ошиқон.

Қанча йигит-қизни кузатган кўзинг,
Бирин бағри бутун, бириники қон.
Барига таскину тасалло ўзинг,
Эй, Пули ошиқон, Пули ошиқон.

Ошиқ келар бўлса, наво бўласан,
Маъшуқага эса сафобахши жон.
Икки дил туташса, вафо бўласан,
Эй, Пули ошиқон, Пули ошиқон.

Сенсан севишганлар куйи, ғазали,
Меҳру оқибатни куйловчи дoston.
Сенсан садоқатнинг мангу ҳайкали,
Эй, Пули ошиқон, Пули ошиқон...

ОҚ ОЛМАЛАР

Оқ олмалар сувда оқиб келади,
Бири ботиб, бири қалқиб келади,
Бир-бирини қувиб-қувиб келади,
Эй, ёри жон, биттасини олсанг-чи.

Сой бўйида ўлтиришинг билардим,
Сувга қараб дил тўкишинг билардим,
Олмаларга кўз тутишинг билардим,
Эй, ёри жон, биттасини олсанг-чи.

Олмаларни мен окиздим, ёри жон,
Каттасига номинг ёздим, ёри жон,
Номингдан сўнг номим ёздим, ёри жон,
Эй, ёри жон, каттасини олсанг-чи.

Оқ олмаю оқ олмаю оқ олма,
Ёри жонга бориб етсанг, ёқ олма,
Қўлларига олса, калбин ёқ, олма,
Эй, ёри жон, оқ олмани олсанг-чи...

2000 йил

ЭЙ ФАЛАК, МАҚТАНМА КЎП...

Ушбу шеърӣ айтишув 1982 йил май ойи да Ромитан туманининг "Ромитан" совхози боғида ёзилган. Бунга туманнинг ўша пайтдаги мафкура бўйича ўринбосари Сайёрахон исми гўзал аёл сабабчи бўлган эди...

У й ғ у н:

Эй фалак, мақтанма кўп, бизда ҳам Сайёра бор,
Сочлари сумбул мисол, кўзлари хуммора бор.

Т у р о б Т ў л а:

Бир келиб, Шош шаҳридин ишкида бўлдик адо,
Кўйида дилхастаю бағри чок, садпора бор.

З о ҳ и д ж о н О б и д о в:

Демаким садпора у, балки чин девонадир,
Машраби шайдо манам, васлида оввора бор.

Т о ш п ў л а т А ҳ м а д:

Ҳой гўзал, лол бўлма кўп, лоф калом алдамчидир,
Гар десам, бизнинг билан Зоҳиди маккора бор.

Т у р о б Т ў л а:

Мен дедим: "Муштум"чи у, илмасин қармоғига,
Эй, иним, хушёр туринг, чалгали ноғора бор.

З о ҳ и д ж о н О б и д о в:

Урнама кўп, Тошпўлат, урнашинг зое кетар,
Рози бўл, поччанг бўлай, қалбима ёр-ёра бор.

Т о ш п ў л а т А ҳ м а д:

Мен дедим: бундай пари қаримас, ёшга раво,
Бир илож айлаб уни обқочаман, тайёра бор.

У й ғ у н:

Чўзмангиз гапни ҳадеб, барингиз модапараст,
Йўқ эса, Сизни тийиб кўйгувчи Сайёра бор...

АЙТИШУВ

Мен ошиқи зорни кўриб, турди санам бир силкиниб,
Юз силкиниб, минг силкиниб, кетди сочи дил силкитиб.

– Тўхта, дедим, кетма дедим, жоним сенга садка,
– Не деюрсиз, деди ул киз, сўнгра турди юрак ютиб. дедим,

Мен дедимки: гул юзингни бир кўрай деб ох чекарман,
Гул юзингга гул рўмолни тутма, гўзал, парда этиб.

Қиз дедики: гул юзимни бир кўрай деб чексангиз ох,
Не сабадан юргайдирсиз ўзга гулга гул узотиб?

Мен дедимки: билсанг ул гул кўшни боғда битган
Ёрингга бер дея гулни берган эдим пулга сотиб. гулдир,

Қиз дедики: сиз – ёлғончи, сиз гулсотар, севгисотар,
Ишқ гулимнинг харидори турар мени боғда кутиб...

Мен дедимки: хой қизгина, икки юзи қирмизгина,
Харидоринг ўзимдирман, ўзгани кўй, юрсин қотиб.

Қиз дедики: йўлни тўсманг, хар гулнинг ўз булбули
Гул ва Булбул чин севгиси кетмас ойдай сувга ботиб. бор,

Мен ғарибни лол қолдириб, кетди санам бир силкиниб,
Юз силкиниб, минг силкиниб кетди сочи дил силкитиб...

2000 йил

• • •

Мажнунтол соясида
Бир қиз йиғларди юм-юм.
Мен кўприк панасидан
Уни кузатдим жим-жим.

Қиз бош кўтариб аста,
Гўё беадор, хаста,

Бир хат олиб қўйнидан
Ўқиди қайта-қайта.

Сўнгра... турди ирғишлаб,
Келиб қатъий қарорга.
Хатни йиртиб, гижимлаб,
Туфлаб отди анҳорга.

Во ажабким, шу асно
Кўрдим ажиб ҳолатни.
Анҳор тошиб, сохилга
Суриб ташлади хатни...

Билмам, қизни куйдирган
Қандай мактуб эди у.
Ҳар калай, соф туйғуга,
Отилган тўп эди у...

Англадимки, муҳаббат
Манзили бўлган анҳор.
Номардлар каломини.
Оқизмаскан, этиб ор...

2000 йил

• • •

Йиғлаб чикди тун бетиним,
Қиз дардига ҳамдам бўлиб.
Қаро тортиб юзига ой
Порламади “малҳам” бўлиб.

Хўрсинганча чексиз осмон,
Қалдироклар чалиб чикди.
Хатто шамол тўс-тўполон
Кўтарганча “у-вв”лаб чикди.

Дув-в тўшади зардоллар
Бодрок-бодрок гулларини.
Хайрону зор чумолилар
Йўқотдилар йўлларини...

“Қўй ачинма”, — дея далда
Берди қизга хаёлчан тол.

“Арзимаиди у севгига”, —
Дея айтди ёш мажнунтол.

Шабнам ювган гулдай тоза,
Сувдай тиниқ навнихол киз.
Юрагини эза-эза,
Кўз ёш тўкди ўйчан, бесўз.

Сўнг хаёлда “номард” деган
Сўз устидан чизик тортиб.
Нигоҳи-ла кучиб тунни,
Аста-аста кетди юриб...

2000 йил

БЎЛДИМ ЖАҲОН ОВОРАСИ

Навоий ғазалига мухаммас

Ёр агар жабр айласа, чикқай кўнгул садпораси,
Бедаво дардмидурур йўқ асло-асло чораси,
Шу сабабдин ўчмагай ошиқ дилининг ноласи,
Махвашиким, меҳридин бўлдим жаҳон овораси,
Раҳм этиб бир чора қилмас ўлса ҳам бечораси.

Эшикинг остонасин ўпдим, вале қилдинг жафо,
Бу жафокаш кўксима дайр тигин кўрдинг раво,
Чун навосиз бу юракни не қилай, эй бенаво,
Захмлар қилдинг яна ҳам нешидин эй бевафо,
Бутмиш эрди васл нўши бирла бағрим ёраси.

Гар тилак учқур эса, юлдузга етгай қилса жаҳд,
Бемурод қолгай ва лекин кимки анга қилса қасд,
Ишк жомидин бода ичсанг, шу эрур тиллоий бахт,
Бевафолар кўнгли тонг йўқ, лабларингга бўлса сайд,
Қайдаким лаъл ўлса атрофида бўлур хораси.

Маъшуқу махвашлара тут майи ноб, лек қилма рашк,
Майи ноб ичган кангул айлар самони сайри гашт,
Чун маъшуқа қалбига йўл изламоқни айла машк,
Юзига бокқач ажаб йўқ кўзларимга тўлса ашк,
Эл кўзига ёш тўлар қилса қуёш наззораси.

Ёр учун, эй Аҳмадий, бағринг сенинг ишк нахридур,
Субҳи шом афғон чекарсан, ютганинг гул захридур,
Билмаса билсун санамким, масканинг гул шахридур,
Дарди ҳажрингдин Навоий кўнгли, кўкси, бағридур,
Хар бири юз порау минг ёра хар бир парчаси.

2000 йил

КЎРИНГ

Машраб газалига мухаммас

Бир булбули ошик магар авжу навосини кўринг,
Гамза ила, ишва ила нозик адосини кўринг,
Кокиллари тўлғонадур, савту сафосини кўринг,
Офати жоним, эй санам, қоши қаросини кўринг,
Икки юзига чулғанур зулфи сиёсини кўринг.

Чехраи олини кўринг, бадри сахар хижилдадур,
Нуктаи холини кўринг, зеру забар хижилдадур,
Лабдаги болини сўринг, болу шакар хижилдадур,
Ҳури паридин тозадур, шамсу қамар хижилдадур,
Ким они кўрса бандадур, хусни расосини кўринг.

Ўзгалара назар солиб, юрманг балолара қолиб,
У юрадур фироқ қилиб, қошу қабоғини солиб,
Айланингиз, ўргилингиз нозиккина кўнглин олиб,
Гоҳо қизил қабо қийиб, қирмизи сочбоғин солиб,
Нозу карашмалар қилиб, ахду вафосини кўринг.

Юрманг ёра ёлғон айтиб, хою хавасларга ботиб,
Меҳрингизни дариг тутиб, севги садоқатни сотиб,
Айни жомига буткул ботиб, гар юрсангиз ўздин кетиб,
Гоҳо қошини ё этиб, киприк ўқи бирлан отиб,
Жоду кўзини ўйнатиб, макри балосини кўринг.

Эй, Аҳмадий, бандадурам, бу дунёга нидодурам,
Ишқ-вафога садодурам, садоқатга адодурам,
Мавжли-мавжли наводурам, бир булбули гўёдурам,
Машраби бенаводурам, васлинг учун гадодурам,
Ҳажр ўтига куёдурам, ёр жафосини кўринг.

2000 йил

ЮЛДУЗЛАР НИДОСИ

Парпираган юлдузларга мен,
Кўзим тикиб сукланаман жим.
Яркираган юлдузларга мен,
Қалбим очгум – мисли мунажжим.

Саноғи йўқ унсиз юлдузлар,
Хавас билан кўз ташлар менга.
Кўкни тутган мунис юлдузлар,
Дил дардидан сўз бошлар менга:

“Меҳринг қаршисида қуёш таъзимкор,
Одамзод, қаердан уни олгансан?
Бошингда минг битта ташвиш, дардинг бор
Ва лекин шайдойим бўлиб қолгансан.

Шайдойи кўнглингда менинг нур – аксим,
Тилагим: хамиша нурдай азиз бўл.
Кўкка кўз тутмасанг майлига, лекин
Муқаддас ерингда ёруғ юлдуз бўл!”

1966 йил

ОДДИЙ ҲАҚИҚАТ

Бировлар пеш қилиб юрса мансабин,
Бировларга қалқон унинг “таянчи”
Агар қўйиб берсанг, бундайлар тайин,
Тириклай терисин шилар қувончининг.

Уларга дуч келсам, оғрийди кўнглим,
Хаёлим ҳазонрез баргдай эзилар.
Шуларнинг дастидан каждир ҳақ йўли,
Шуларнинг дастидан дунё бузилар.

Ёронлар, бир гапни сўраманг такрор,
Изламанг, Фитратнинг қотили ким деб?
Бул зот ҳам таянчли, мансабдор пастрлар
Дастидан жон узган кўксидан ўк еб...

1991 йил

Таянганим — Халқим дардин дардим, дейман

ҚАДРДОНИМ, МЕХРИБОНИМ...

Қадрдоним, меҳрибоним, биродарим,
Жигарбандим, жон пайвандим — дил гавҳарим,
Излай-излай топганим Сиз — тожи сарим,
Бу дунёда борлигингиз давлат менга.

Бўйим ўсгай Сизни соғу омон кўрсам,
Йўлингизда сермавж гули райҳон кўрсам,
Чирой очган чеҳрангизни хандон кўрсам,
Бу дунёда борлигингиз савлат менга.

Мен ўзим деб яшамайман, Юртим, дейман,
Таянганим — Халқим дардин дардим, дейман,
Дўст-ёр дейман, улар шоним, бурдим, дейман,
Бу дунёда борлигингиз қувват менга.

Қалам тутсам, кўз ўнгимда мудом борсиз,
Кузатувчи, тузатувчи — мадаққорсиз,
Шоирлигим Сиз биландир — чин ҳамқорсиз,
Бу дунёда борлигингиз қанот менга.

Сиз айтдингиз, рақам қилдим, ўқинг такрор,
Қалбингизни кучгай балки тиник шарор,
Насиб этсин яна шундай ширин дийдор,
Бу дунёда борлигингиз ҳаёт менга.

2002 йил

КЕЛДИМ

Олтмиш ёшнинг остонасига,
Дунёи-дун дарсхонасига,
Шаън ҳаётнинг қононасига,
Узоқлардан чопиб келдим ман.

Ўтдим канча шарт-синовлардан,
Йўлим тўсган девор-ғовлардан,

Беорлару беҳаёлардан,
Бахилликни тепиб келдим ман.

Гоҳ рост келиб, гоҳида чалғиб,
Гоҳо чўкиб, гоҳида қалқиб,
Гоҳо ботиб, гоҳида балқиб,
Чин дўстларим топиб келдим ман.

Кафтда тутиб устозларимнинг,
Меҳрибону мумтозларимнинг,
Толеимга жонсўзларимнинг
Қўлларини ўпиб келдим ман.

Ғанимларим эмасдир бисёр,
Ҳар қалайким, якка-ярим бор,
Бўлмасин деб улар шармисор,
Ҳиёнатин ёпиб келдим ман.

Ҳаёт, сенга минг бора шукур,
Кам қилмадинг, юрагимда нур,
Чўнг бойлигим — шеър ила шуур.
Эзгуликни селиб келдим ман.

Жон жўралар — жону жахонсиз,
Шогирдларим — мавжли уммонсиз,
Фарзандларим — жонимга жонсиз,
Барчангизни ўпиб келдим ман.

2002 йил

УЙҒОҚ ВИЖДОНИМСАН, ВАТАН!

(Қасида)

Бу ёруғ оламда борлиғимдирсан,
Кўксимда тумордай ёрлиғимдирсан,
Минори Калондай ардоғимдирсан,
Гарди гиёҳимсан, Ватан,
Тийран нигоҳимсан, Ватан!
Чумоли зоти ҳам сендан розидур,
Нафасинг, соф сасинг беозордурур,
Сенда тўвилмоқнинг ўзи ораудир,

Гулу райхонимсан, Ватан,
Тоза иймонимсан, Ватан!
Ойбек айтганидай: агар бир кунни,
“Қуёш кўрмай қолса, соғинар сени”.
Ахир саждағоҳсан — нажот маскани,
Номусим, шонимсан — Ватан,
Уйғоқ виждонимсан — Ватан!
Хазрат ибни Сино сендан кетар чоғ,
Юрт меҳрин уққанман кўриб бағрин доғ.
Хар кимга буюрсин туккан эл, тупроғ,
Бехазон боғимсан, Ватан,
Таянчим, тоғимсан, Ватан!
Сен Фитрат кўзида котган ноласан,
Файзулла кўзидан оққан жоласан,
Шаҳидлар қабрида унган лоласан,
Сўнмас хаётимсан, Ватан,
Қўшиқ-баётимсан, Ватан!
Сени хор этганлар ўзи хор бўлди,
Беному бенишон, қўшмазор бўлди,
Хурликдан оғушинг шуълавор бўлди,
Руҳи равонимсан, Ватан!
Метин қўрғонимсан, Ватан!
Бугун сўзлаётир буюк боболар,
Бухорий, Термизий, канча Кубролар,
Амир Темура, Нақшбанддек даҳолар:
Омон бўлсин қарвонинг, Ватан,
Омон бўлсин Сарбонинг, Ватан!

2001 йил

ХАЁТ ФАЛСАФАСИ

Бу дунёда кўп яшаган
Кўп нарсани биларкан.
Дейлик, хосид юрагига
Қузғунлар ин қўяркан.

Ҳазаб келса, ақлу шуур
Қочар экан миядан.
Таъма қўрқиб юрар экан
Андишаю хаёдан.

Саховатнинг юзи ёруғ,
Шод боқаркан кўзлари.
Қабоҳатнинг кўли қурук,
Шувут экан юзлари.

Иффат гулдай очиларкан,
Кўнгил деган боғларда.
Қахр қулдай сочиларкан,
Меҳр сўнган чоғларда.

Нафаслари ичга тушиб,
Юрар экан миннатнинг.
Қадди тоғдай юксаларкан,
Назари соф химматнинг.

Алқиссаким, бу дунёнинг
Бош-охири хикматдир.
Кимга ғурур, кимга сурур,
Кимларгадир қулфатдир.

2001 йил

ЎРГИЛАЙ ЎЗИМ

Ай, менинг тўпори — тилло ёшлигим,
Хар дами қанд-қурсли, халво ёшлигим,
Юзи ой, кўзлари шахло ёшлигим,
Қошу қабоғингдан ўргилай ўзим.
От минган суворий янглиғ нор эдинг,
Нигоҳи тоғларни қучган сор эдинг,
Ердами, кўкдами доим бор эдинг,
Суйган тупроғингдан ўргилай ўзим.
Кун билан кунлашган, Ой-ла ойлашган,
Тун билан тунлашган, сой-ла сойлашган,
Эр эдинг — қоялар ила бўйлашган,
Ёққан чироғингдан ўргилай ўзим.
Сенга Темур бобом руҳи ёр эди,
Қалбингда Алпомиш меҳри бор эди,
Хар босган кадаминг гулузор эди,
Очган булоғингдан ўргилай ўзим.
Сен ҳамон ўшасан — қошлари қалам,
Мусаффо тилаги яшнаган кўклам,

Дунё дардларига босгувчи малҳам,
Кўзу қароғингдан ўргилай ўзим.

Кел, эй кел, ёшлигим, қўлимдан тутгил,
Мени жаҳдинг ила сарафроз этгил,
То абад ташвишу ғамни унутгил,
Яратган боғингдан ўргилай ўзим.

Бу боғнинг номини “Истиқлол” дерлар,
Ҳар битта гиёҳин безавол дерлар,
Унга бир кирдингми, мангу кол дерлар,
Тошингдан, тоғингдан ўргилай ўзим.

Сен шундай бахтлисан — қарвонинг бордир,
Доно Ислом бобонг — Сарбонинг бордир,
Она Ўзбекистон — жаҳонинг бордир,
Тутган байроғингдан ўргилай ўзим.

Ай, менинг тўпори — тилло Ёшлигим,
Асалим, ғазалим — қалам қошлигим,
Элим деб, юртим деб ён, Қуёшлигим,
Машғал-маёғингдан ўргилай ўзим.

2001 йил

ОШИҚ ШОИРЛАРГА

(Ҳазил)

Юрагимиз, тилагимиз софдир бизнинг,
Ҳаммамиз ҳам гадосимиз ширин сўзнинг.
Айланайлик, ўргилайлик бўйларидан,
“Шеърят” деб ном қозонган сулув “киз”нинг.

Бизни мудом чорлаб келган шу киз зрур,
Шу малак деб кўзларимиз олма терур.

Мен дедимки: хой, парирўй, рухсоринг оч,
Қай биримиз чин ошиқмиз, меҳрингни соч.

У дедими: — агар айтсам ранжимагил,
Гар меҳмонсан, сўзларимдан инжимагил.

Ошиқман, деб юрган шоир бисёр эди,
Барчасиям анвалида дўст-ёр эди.

Улар кўпи севгисидан тониб кетди,
Баъзилари ёниб-ёнмай сўниб кетди.

Лекин битта ошиғим бор — қалби олов,
Куйларимда, ўйларимда минган бедов.

У кўпларга ўртак эрур, ибрат эрур,
Пок севгиси бошдан-оёқ хайрат эрур.

Олтмиш ёшдан ошса ҳамки, куйилганмас,
Бирорта қиз мендек унга суюлганмас.

Ориф ўғли Абдулладир унинг номи,
То тирикман, садқа бўлсин унга жоним.

Бош эгаман, у гар ўпса ёноғимдан,
Боз айтаман: бўса ол деб дудоғимдан...

Мен дедимки: бизларга ҳам бир қиё бок,
Ўптирмасанг, майли, лекин ишқингда ёк.

Агар-чи биз ошиқлармиз, бир хаваскор,
Висолингга етишмоққа юрган бедор.

У дедик: бир шартим бор агар билсанг,
Абдуллажон Ориф каби қалбинг тилсанг.

Шеърят деб ёниб юрсанг изларимдан,
Ўптираман албат бир кун юзларимдан...

2001 йил

БИРОЗ ШУМ...

Ушбу ҳазил шеър асло ўлмас шоир Муҳаммад Юсуф вафотидан икки кун олдин — 2001 йилнинг 28 июлида — тонготар пайти Эллиққалъада ёзилган эди. Укамиз шеър қўлёзмасини ўқиб, роса завқланган ва ундан бир нусха кўчиртириб олганди. Илоҳим, Муҳаммаджонни Аллоҳ ўз раҳматига олган бўлсин.

Бироз қув, бироз шум Муҳаммад Юсуф,
У қанча-қанчани алдаб юрибди.
“Туркман қизлар узун кўйлак кияр” деб,
Ошириб-тошириб алкаб юрибди.

Шоир деганлари асли шунақа,
Ўзиники қолиб, ўзгага боқар.
Заррадай хислати кўнглига ёқса,
Чилдирмани четлаб, ноғора коқар.

Ўзбек, қорақалпоқ кизларин каранг,
Узун кўйлақ кийган бари-бариси.
Лабда хол, юзлар ой, кичриклар найза,
Хар бирини дейсиз жаннат париси.

Ва лекин дўстларим, Муҳаммад Юсуф
Улардан тескари буриб юзини.
Ортидан қолмайди ёнидан ўтган,
Қалта кўйлақ кийган туркман кизининг...

ҚАРАСАНГИЗ БУХОРОНИНГ ҚИЗЛАРИГА

Қарасангиз Бухоронинг кизларига,
Париларми, малакларми-ҳурми дейсиз.
Гар боқсангиз сурмаланган кўзларига,
Юракларга кўр ташлаган нурми дейсиз.

Жоним берай шу кизларнинг биттасига,
Гар истаса, тилларида асал бўлай.
Хатлар битиб тутказаман укасига,
Опасини севдиргувчи қазал бўлай.

Қарасангиз Бухоронинг кизларига,
Ўсма чеккан кошларини ёйми дейсиз.
Гар боқсангиз тарам-тарам юзларига,
Осмонларни оролаган ойми дейсиз.

Жоним берай шу кизларнинг биттасига,
Узукларин кўзларига ёқут бўлай.
Ёлвораман отасимас, онасига:
Рози бўлинг дейман, сизга дўмот* бўлай.

Сўнг, майлига, чимилдиқда қайсарингиз
Мен ғарибга нозлар қилиб, азоб берсин.

* Дўмот – куёв (Бухоро шевасида).

Бир кун келиб Сизни кучса неварангиз,
Ҳой, дадаси, кечиринг деб, гулоб берсин...

Қарасангиз Бухоронинг кизларига,
Нигоҳингиз ўйнаб-ўйнаб олма терар.
Дилни очинг фақатгина биттасига,
Йўкса сизга ўз йўлингдан қолма деяр...

2001 йил

КИПРИГИНГ-ЛА ХОКИН ЎП

Бухорога кирар бўлсанг,
этигингни ечиб кир,
Хаёлларинг шаффоф этиб,
юрагингни очиб кир,
Хар гардини кўзга суриб,
соф тилагинг сочиб кир,
Улуғларнинг рухи сендан
то абад рози бўлсин.

Бухорони кезар бўлсанг,
Иймонни ҳамроҳ айла,
Нигоҳларинг шуур ёксин,
Қуръонни ҳамроҳ айла,
Қадам боссанг, гуллар қўйгин,
райҳонни ҳамроҳ айла,
Бу саждагоҳ шаҳидларин
гўрлари нурга тўлсин.

Бухорони севар бўлсанг,
кипригинг-ла хокин ўп.
Меҳробларин, равоқларин,
гирихларин, тоқин ўп,
“Аллоҳ” сўзи нақш этилган
гумбазлар хол-хатин ўп,
Ки бу Шариф юртнинг меҳри
қалбингда муҳрлансин...

2001 йил

БЎЛМАСИН

Омон Мухторнинг “Тўрт томон қибла” романини ўқиб

Одамзот ҳар нега етиши мумкин,
Кучмоғи мумкиндир шухрату шонни.
Ҳатто қил кўприкдан ўтиши мумкин,
Ўпмоғи мумкиндир тахти равонни.

Юлдузга етгайдир узатса кўли,
Тоғларни кўпориб ташлаши мумкин.
Истаса, дарёнинг янгилаб йўли,
Оқимни измидан бошлаши мумкин.

Бу қудратга гап йўқ... фақат одамнинг,
Тилаги соф эрса, асло сўлмасин.
Борар қиблагоҳи битта бўлсин-у,
Тўрт томони унинг қибла бўлмасин...

2001 йил

БИЗДАН САЛОМ БЎЛСИН

Эркакнинг энг тоза хаёли сенсан,
Гуллаган толеи, иқболи сенсан,
Қалбида яшнаган Ҳилоли сенсан,
Биздан салом бўлсин сенга, эй, Аёл!

Истасанг, дунёни қафтда тутасан,
Истасанг, болангни ойда кутасан,
Хоинни, бединни яксон этасан,
Биздан салом бўлсин сенга, эй, Аёл!

Ёрини кутишга минг йил дош берган,
Қоядай чўкмаган, чин бардош берган,
Садоқат қасрини бузмай соф юрган,
Биздан салом бўлсин сенга эй, Аёл!

Сен Момо Ҳаводан олгансан дуо,
Шу боис кўзингда, юзингда хаё,
Ўшал Ҳаё ошиқ дардига даво,
Биздан салом бўлсин сенга, эй, Аёл!

Қанча Пайғамбар бор, қанча авлиё,
Қанча улур зот бор, қанчалар даҳо,
Барига онасан, жонсўз – жонфидо,
Биздан салом бўлсин сенга, эй, Аёл!

Шундан она сўзи Ватанга пешрав,
“Она-юрт”, “она-тил” – жон-танга пешрав,
“Она-ер”, “она-эл” – Иймонга пешрав,
Биздан салом бўлсин сенга, эй, Аёл!

Сен борсан, то абад дунё гуллайди,
Сен борсан, разолат, риё бўлмайди,
Сен борсан, адолат, зиё ўлмайди,
Биздан салом бўлсин сенга, эй, Аёл!

1999 йил

БОҒБОНИНГДУР

Бу ҳаётда тириксанми, онам дегил,
Шоду ғамгин юрибсанми, отам дегил,
Яхши-ёмон кунларимга ҳамдам дегил,
Улар билсанг, таянчингдур, посбонингдур.

Ота-она мўрт бўлади, каддини бил,
Сен деб кўзи тўрт бўлади, каддини бил,
Болангни ҳам болам дейди, каддини бил,
Улар билсанг, чароғбону боғбонингдур.

Гар оҳ чексанг, юраклари сўзон бўлгай,
Кўз ёш тўксанг, хаёллари тўзон бўлгай,
Гар қад буксанг, икки олам хуфтон бўлгай,
Улар билсанг, меҳрибону раҳмонингдур.

Отанг бўлса, қаддинг баланд – тоғ эрурсан,
Онанг бўлса, жаҳдинг баланд – боғ эрурсан,
Дуолардан бағринг бутун – соғ эрурсан,
Улар билсанг, қувватингдур, дармонингдур.

Отангни сан шон англағил, ранжитма ҳеч,
Онангни сан жон англағил, ранжитма ҳеч,
Ҳар сўзларин нон англағил, ранжитма ҳеч,
Улар билсанг, нигоҳбонинг – мижгонингдур.

Аё, фарзанд, ота-онанг гар тирикдур,
Ахмад айтур: гарди пойин кўзингга сур,
Ризо булса улар сендан – бахтинг эрур,
Йўкса бу хам кулфатингдур – армонингдур...

1997 йил

БУХОРОГА ЕТМОҚЛИК УЧУН...

Бухорога етмоқлик учун,
Оқ тонгларин кутмоқлик учун,
Унга сингиб кетмоқлик учун,
Фақат орзу камлик қилади.

Бухоро – нур, шафаққа она...
Ҳар қаричи қутлуғ остона,
Магар қучсанг, қуч ёна-ёна,
Йўкса, туйғу камлик қилади.

Бунда хатто лайлақлар мулло,
Ҳар юракка эш Каломулло.
Ҳар бир тилда “Ё Аллоҳ, Аллоҳ...”
Буни еру осмон билади.

Бухорога ким етибди, айт,
Унга сингиб ким кетибди, айт.
Мен хам буткул қоришиб кетай,
Тўлин ойдай ёришиб кетай...

О, Бухоро, онажонгинам,
Қадимийсан тарихлардан хам.
Қопки эди сенга етолсам.
Афсус, бунга менинг умриммас,
Мангулик хам камлик қилади...

2001 йил

ЧАМАН КУЛСА

Чаман кулса, боғ кулса,
Уйингда чирок кулса,
Йўл юрсанг, тупрок кулса,
Дўстим, бу бахтни асра!

Бир чимдим тузинг бўлса,
Эл ичра сўзинг бўлса,
Ўғилу кизинг бўлса,
Дўстим, бу бахтни асра!

Биров берса — миннатдир,
Оллоҳ берса — неъматдир,
Ўз топганинг — давлатдир,
Дўстим, бу бахтни асра!

Ахмадий, каломинг ҳақ,
Тонгдаги саломинг ҳақ,
Илохий илхоминг ҳақ,
Сен ҳам бу бахтни асра!

2001 йил

БАХТИМИЗНИНГ БОҒБОНИСИЗ

Агар тарих саҳфаларин кўрсак варақлаб,
Хаётингиз нур таратиб, турар чарақлаб.
Бу заминда эзгуликлар томир отсин деб,
Курашгансиз, матонатдан қалбга ўт қалаб.
Бахтимизнинг боғбонисиз, жон отахонлар,
Умримизнинг сарбонисиз, жон онахонлар.

Сиз туфайли элу юртнинг чароғи равшан,
Ҳар қаричи, тоғу тоши, тупроғи равшан.
Меҳрингиздан, сеҳрингиздан ҳар бир одамнинг
Юзи равшан, сўзи равшан, қароғи равшан.
Бахтимизнинг боғбонисиз, жон отахонлар,
Умримизнинг сарбонисиз, жон онахонлар.

Сиз — муаллим, таълимингиз мавжланган дарё,
Сиз — раҳнамо, сабоғингиз ранго-ранг дунё,

Сизлар кечган сўқмоқларда унгайдир гуллар,
Дуогўйсиз, кўл очсангиз, чекингай риё.
Бахтимизнинг борбонисиз, жон отахонлар,
Урмимизнинг сарбонисиз, жон онахонлар.

Ваганимиз хур чаманким, шод кадам ташланг,
Фарзандларга посбон бўлиб, чинордай яшнанг,
Бобожонсиз, бувижонсиз — малхами жонсиз,
Ойдаи бўлиб, сойдан тўлиб, юз йиллар яшанг.
Бахтимизнинг борбонисиз, жон отахонлар,
Урмимизнинг сарбонисиз, жон онахонлар.

2002 йил

КУТМОҚДАДИР

(Ҳазил)

Кун ўтганин билмаянимиз,
Тун ўтганин билмаянимиз,
Дун ўтганин билмаянимиз,
Эвоҳ, умр ўтмоқдадир.

Ука эдик, оға бўлдик,
Аста-аста тоға бўлдик,
Бугун эса бова бўлдик,
Кўллар хасса тутмоқдадир.

Гох белим деб инкиллаймиз,
Хотин кулса тўнғиллаимиз,
Дўхтир гомон зинриллаимиз,
Эвоҳ, мадор кетмоқдадир.

Лек... юрак зўр, хали булбул,
Санамларга тутгайдир гул,
Факат камрок чўнтақда пул,
Шу қадни ҳам этмоқдадир...

Эй, художон, ўзинг қўлла,
Қариликнинг йўлин бойла,
Бизни қайта йигит айла,
Замон шуни кутмоқдадир...

2002 йил

ЁМОНСАН, АЙРИЛИК

Армонни етаклаб келасан гохи,
Ҳижронни етаклаб келасан гохи,
Фигонни етаклаб келасан гохи,
Бунча беомонсан, айрилик!

Отамни, онамни ютиб кетдинг-а,
Қанча дўст-ошнамни ютиб кетдинг-а,
Жигарим поралаб, ситиб кетдинг-а,
Аждарсан, илонсан, айрилик!

Дастингдан баъзида музлаб қолгай дил,
Илвираб, шалвираб, бўзлаб қолгай дил,
Ўзинг тўзим бер деб, сўзлаб қолгай дил,
Бедин, беимонсан айрилик!

Ҳеч ким кутмаса ҳам келаверасан,
Бетаклиф, шамолдай елаверасан,
Барчани домингга илаверасан,
Тўфонсан, хазонсан, айрилик!

Барча айриликка мумкин дош бермоқ,
Лек... буюқ фожиа — Юртдан айрилмоқ,
Ҳеч бошга тушмасин бундайин фироқ,
Ёмондан ёмонсан, айрилик,
Ранг-рўйи сомонсан, айрилик!

2002 йил

...КЎРДИНГМИ ЎЙЛАБ?

Шикорга беяроқ борганми биров,
Режасиз бир бино курганми биров,
Журъатсиз чўл кўксин ёрганми биров,
Аё дўст, буни сен кўрдингми ўйлаб?

Охунинг кўзлари — мискин муножот,
У биздан ҳар лаҳза кутгай илтифот,
Нажоткори унинг ёлғиз одамзот,
Аё дўст, буни сен кўрдингми ўйлаб?

Қафасга тушибди булбули нолон,
Унинг холини кўр, юраги бирён,
Унга эрк лозимдур, лозим кенг осмон,
Аё, дўст, буни сен кўрдингми ўйлаб?

Соз айтсам: омадлар сенга ёр бўлсин,
Журъат ила жавлон мададкор бўлсин,
Нажоткор, халоскор номинг бор бўлсин,
Дўсти жон, кел, шонинг юрайин куйлаб...

2002 йил

СОЯСИЗ БИР КИМСАГА

Илмасангиз илманг назарингизга,
Биламан, қояда юрасиз мудом.
Мард туриб, чидадим озорингизга,
Гарчи қиёматни этдингиз қойим...

Кўкларга кўз тикиб, кеккайиш билан,
Тошни-да тешолмас пучук бурнингиз.
Сиздан ҳазар қилар хаттоки илон,
Оловни сўндирар совук туркингиз.

Гарчи қояларда кезасиз хуррам,
Хайхотки, соянгиз тушмайди ерга.
Сиз — бадбахт, бамисли кўринмас одам,
Зулматсиз, кўзи кўр — интизор нурга.

Мен эсам, гарчи бир ғариб, бечора,
Қозони ҳар қуни қайнамайдиган.
Ва лекин мағрурман мисли Минора,
Нафси пок, лафзи пок, айнамайдиган.

Минг шукур, заминга юрагим пайваст,
Бўйимга баробар соям бор менинг.
Шундан қаддим баланд, юрибман сармаст,
Ҳар қуним, ҳар оним навбахор менинг...

2002 йил

ШОИР, СЕНГА НЕ КЕРАК?

- Бошинг бунча хаёл уяси,
Шоир, сенга не керак ўзи?
- Ховлимдаги қантак ўрикнинг
Калингина, салқин сояси.

- Тамшанасан гоҳ худ, гоҳ бехуд,
Шоир, сенга не керак ўзи?
- Неварамнинг йиқилиб-туриб,
Йиғлагани, шодон кулгиси.

- Сўйлашасан ўз-ўзинг билан,
Шоир, сенга не керак ўзи?
- Меҳр бир кун қучгайми дейман,
Биласан, мен унинг гадоси.

- Хонанишин бўлибсан магар,
Шоир, сенга не керак ўзи?
- Кошки эди тирилиб келиб,
Жоним ёкса онам нафаси.

- Кўп ўртадинг, шоир бағримни,
Сенга яна не керак ўзи?
- Эшигимдан соғиниб кирган,
Дўстларимнинг очик чехраси!..

2002 йил

НЕ ДЕЙСИЗ?

Менга сўз бердингиз, не десам экан,
Кўнгил боғингизга не эксам экан,
Айтмишим не бўлгай, гулми ё тикан,
Меҳрим бошингиздан сочсам не дейсиз?

Майни қўя туринг, гулоб берингиз,
Бир чимдим катраи офтоб берингиз,
Тоза рух берингиз, шитоб берингиз,
Севгим пойингизга сочсам не дейсиз?

Ҳар кимнинг белгили нону тузи бор,
Аллоҳ ўлчаб берган ризку рўзи бор,
Шоирнинг сизга деб айтар сўзи бор,
Қалбимни сув қилиб сепсам, не дейсиз?

Косани тўлдириг гар хикмат бўлса,
Сипқорай боз унда ҳамият бўлса,
Аммо синдираман у миннат бўлса,
Сохта улфатлардан қочсам, не дейсиз?

Дунёда не азият самимиятдан,
Бир-бирга тиланган улуғ ниятдан,
Соз суҳбат фанимат миш-миш, ғийбатдан,
Гоҳ мавжли дарёдай тошсам, не дейсиз?

Айтиг, ширинмасми болдан ҳам дийдор,
Меҳр турганида қаҳр не даркор?
Дўстларим, тилагим этайин ошкор!
Чехрангиз шуъласин ичсам, не дейсиз?

2002 йил

ИШҚНИ АСРА

Кимнинг элда хурмати бор,
Йўлларига ёғмайди қор.
Унга мангу ҳамроҳ баҳор,
Бундайларга дарвозанг оч,
Қадамига дил меҳринг соч.

Субутсизда ор бўлмайди,
Фаним асло ёр бўлмайди,
Мард ҳеч қачон хор бўлмайди,
Берсанг нонинг мардга бергин,
Хатто жонинг мардга бергин.

Ишқ соф эрса, тумор — ўша,
Қалбда нақшу нигор — ўша,
Минор — ўша, чинор — ўша,
Ишқни асра, ҳеч чўкмайсан,
Кўзларингдан ёш тўкмайсан.

Ошқор этма дардинг бўлса,
Яшнаг юпун гули сўлса,
Юрт йиғламас хоин ўлса,
Дарди борга дармон бўлгин,
Соткинлардан ҳазар қилгин.

Элим десанг, эл гул тутар,
Узок кетсанг, йўлинг кутар,
Гар гадосан, подшоҳ этар,
Унай десанг элим деб ун,
Сўнай десанг, элим деб сўн...

2002 йил

ЎЛЧАБ БЎЛГАЙМУ?

Боласин кураги ерга текканда,
Шамшод қоматини тухмат букканда,
Айбсиз озор чекиб, кўз ёш тўкканда,
Онанинг оҳини ўлчаб бўлгайму?

Хақ поймол этилса, иймон тўзғиса,
Сўз увол этилса, виждон тўзғиса,
Манзилга йўл олган қарнон тўзғиса,
Эл-юртнинг додини ўлчаб бўлгайму?

Шафакни нур эмас, қопласа тутун,
Бовларни гул эмас, қопласа кукун,
Дунёни сар-тосар қопласа сукун,
Хаётнинг зорини ўлчаб бўлгайму?

Аллох, ўзинг асра беомонликдан,
Шуурсиз, ғурурсиз – безабонликдан,
Ватансиз — жон-тансиз, бемаконликдан,
Буларсиз умрни ўлчаб бўлгайму?

2002 йил

АССАЛОМ!

Осмонга учган одам эрта яна қайтади,
Ерга оёқ қўйдими, “Ассалом” деб айтади.
Ассалом деб айтмаса, оху зорлар ютади,
Ерга кўзин тикканлар, Сизга ассалом!

Биргина ширин сўздан кўнгилнинг кўнгли ўсгай,
Эзгуликнинг сувидан кадр ниҳоли ўсгай,

Бахилликнинг шамолин сахийлик қўли тўсгай,
Меҳр гулин экканлар, Сизга ассалом!

Илми борнинг илмидан юлдуз бағир очади,
Ҳақгўйнинг каломидан ҳақ сўз наҳр очади,
Кимки Қуръонхон эрса, шайтон ундан қочади,
Жаҳолатни букканлар, Сизга ассалом!

Оналар алла айтса, тушиб куёш тинглайди,
Оталар дуо этса, эриб тоғ-тош тинглайди,
Қалбларини тигламанг, кўздаги ёш йиғлайди,
Уларга тиз чўкканлар, Сизга ассалом!

Устоз этагин тутган шогирд қачон хор бўлган,
Ватаним деб ёнганлар қай замон ночор бўлган.
Иймон туғин тутганга дунё қачон тор бўлган?
Эл-юрт дардин уққанлар, Сизга ассалом!

Ҳар дилга нур улашинг, завқ ҳилоли яшнасин,
Ҳеч сўнмас кўр улашинг, бахт-икболи яшнасин,
Аҳмадийнинг жамоли ҳам камоли яшнасин,
Жонга жонни сукканлар, Сизга Ассалом!

2002 йил

ДУНЁДА СИР КЎПДИР

Дарёнинг ҳолини уммон билмайди,
Мезбоннинг ҳолини меҳмон билмайди.
Яхшининг ҳолини ёмон билмайди,
Дунёда сир кўпдир, синоат кўпдир.

Болари бол эмса, боғ йиғлармиди,
Чўккини қор босса, тоғ йиғлармиди,
Дардмандга дарди йўқ дил боғлармиди,
Дунёда сир кўпдир, синоат кўпдир.

Қояга қўнган қуш лочинга ёкмас,
Ўрмонда юрган шер сичқонга боқмас,
Тилак соф бўлмаса, ҳаёт гул тоқмас,
Дунёда сир кўпдир, синоат кўпдир.

Вафо кулиб чикса, жафо тиш қайрар,
 Меҳр бўй кўрсатса, жабр ниш қайрар,
 Химмат боғ яратса, ҳасад ўт кўяр,
 Дунёда сир кўпдир, синоат кўпдир.

Ахмадий, кўп куйма, ҳаё абадий,
 Кўнглингдан оққан куй, наво абадий,
 Савобга банди бўл, дуо абадий,
 Дунёда сир кўпдир, синоат кўпдир.

2002 йил

МАҒРУР ЎТИШИ АНИҚ

Ҳасадгўйнинг боғида кушлар асло сайрамас,
 Хасис солган япроқда қуртлар пилла ўрамас.
 Лоқайдга ушбу дунё борса-келмас роҳ эрур,
 Қоқилиб йиқилсанг-да, холинг не деб сўрамас.

Таъмагирнинг тошидан филнинг бели майишар,
 Беиктидор кимсалар бир-бирига қайишар.
 Ифвогару тухматчи ўпишиб, ҳар замонда
 Иймоннинг томирига захри бўҳтон қуйишар.

Шулар дастидан гоҳо кўнгил тори узилар,
 Хаёли покинг эмас, хону монинг бузилар.
 Қалдирғочнинг инига илон ўрмалагандай,
 Жисму жонинг эзилар, ҳам жаҳонинг эзилар.

Лек зулмат бағрин ситиб, тонгнинг отиши аниқ,
 Жумла қабохатларнинг муздай қотиши аниқ.
 Кимнинг кўнглида Ҳақ бор, баралла айт, Ахмадий,
 У нур тараб, оламдан мағрур ўтиши аниқ...

2002 йил

ВОҲ КўНГЛИМ-А, ОҲ КўНГЛИМ-А

Ким кўрибди риё ахлин
 чорик кийиб юрганин,
 Ё суруркуш ғийбатчининг
 тилин тийиб юрганин,

Ким кўрибди вафосизнинг
ишқда куйиб юрганин,
Воҳ кўнглим-а, оҳ кўнглим-а,
бунча дардинг кўп сенинг.

Фарзандининг кўз ёшига
юрса нокас қўл чайиб,
Амал учун бошлик пойин
ўпса пасткаш илжайиб,
Ой тугилиб, юлдуз сўниб,
кўк қолмасми мунғайиб?
Воҳ кўнглим-а, оҳ кўнглим-а,
бунча дардинг кўп сенинг.

Элдан олиб, элга бермас
кимсалар курса кўрғон,
Машаққатсиз мансаб қучган
нодонлар сурса даврон,
Соҳилин сув емиргандай
қалбни қучмасми фиғон?
Воҳ кўнглим-а, оҳ кўнглим-а,
бунча дардинг кўп сенинг.

Мард қаддини гоҳо-гоҳо
номард букканин кўрдим,
Ҳакни айтиб, қон ютганнинг
кўз ёш тўкканин кўрдим,
Ноҳақликдан ўзинг асра
деб Аллоҳга ёлвордим,
Воҳ кўнглим-а, оҳ кўнглим-а,
бунча дардинг кўп сенинг.

Эй, Ахмадий, гарчи сенинг
алам-андухинг бисёр,
Лекин кўкда паст-баландни
тузатувчи Хакам бор.
Факат ўшал зотга сиғин,
бағрингни қучгай баҳор,
Воҳ кўнглим-а, оҳ кўнглим-а,
дардинг йўқ бўлсин сенинг...

2002 йил

ЭСИМДАДИР...

(Ҳазил)

Эсимдадир, эшикчангиз олдидан ўтсам,
Кўтарганча чиқардингиз мушукчангизни.
Ортга боксам, олиб қочар эдингиз шу дам,
Куйдирмажон, икки шахло сузукчангизни.

Якин борсам, мазах қилиб жийрардингиз,
Кўш гилосдай бурунчангиз — пучукчангизни.
Кошки дердим узиб олсам битта-битталаб,
Лабингизда холдай тошган учукчангизни.

Эх, бевафо дунё экан, тақдир кўп кўрди,
Мен тақишим лозим бўлган узукчангизни.
Бир киш куни кордай совуқ бир номард сизни,
Олиб кетди кучиб бели нозикчангизни.

Йиллар ўтди, хотинвойдан яшириб, асраб,
Келаяпман тортиқ этган қийикчангизни.
Эшитдимки, юраркансиз Сиз ҳам авайлаб,
Мактубларим солиб қўйган сандиқчангизни.

Э воҳ, гарчи Сиз ўзгага, мен ўзгага ёр,
Лек эслайман ишқномаю битикчангизни.
Во ажабким, гўё қайта келгандай баҳор,
Ўғлим бугун чертар экан эшикчангизни.

Биз-ку мангу хижрондамиз... Сиздан илтижом,
Сўраб борса ўғлим ойдаи суюкчангизни.
Қайнонадай бағир очинг, айтинг хуш калом,
Талаттирмай, боғлаб қўйинг кучукчангизни...

2002 йил

ТУРНАЛАРНИНГ ҚАНОТИДА

Турналарнинг қанотида гул Наврўз келди,
Хонандалар баётида гул Наврўз келди.
Саман отга бахмал ёпиб, чечаклар сепиб,
Юракларнинг саботида гул Наврўз келди.
От йилингиз, оқ йилингиз муборак, дўстлар,
Нурга тўлган пок дилингиз муборак, дўстлар.

Қадр топган қадриятлар йилидир бу йил,
Оқибату ориятлар йилидир бу йил.
Истиқлолнинг неъматин бу, шон-шавкати бу,
Қанотланган нек ниятлар йилидир бу йил.
От йилингиз, оқ йилингиз муборак, дўстлар,
Нурга тўлган пок дилингиз муборак, дўстлар.

Мархаболар, хуш келибсан, эй гўзал Наврўз,
Сен — гурурсан, сен — сурурсан, эй ғазал Наврўз.
Урмимизнинг бахорини мангу чаман эт,
Хаёт каби тотлидирсан, эй асал, Наврўз.
От йилингиз, оқ йилингиз муборак, дўстлар,
Нурга тўлган пок дилингиз муборак, дўстлар!

2002 йил

УСТОЗ МУТАЛ БУРҲОН ВАФОТИГА МАРСИЯ

Дунёни ҳалокатдан икки нарса қутқаргай:
Бири ҳалол Сўз бўлса, бири шаксиз эрур Соз.
Шу икки буюк неъмат тунлар бағрин ёритгай,
Шу икки илохий нур дилларга эрур ҳамроз...

Эй, Сиз сўз ила созни Илох билган улуғ зот,
Ўзбекнинг шаън-ғурурин бошга кўтарган Инсон.
Бухоройи шарифни англаган баҳр-ул хаёт,
Сиз эдингиз муқаррам, Ҳақпарвар Мутал Бурҳон!

Тобутингиз бошида агарда аён этсам:
Сиз Ҳизр назар этган комил устоз эдингиз.
Шу боис лутфингиз пок, созингиз эди малхам,
Дунёларга довуғи кетган мумтоз эдингиз.

Алвидо, устоз, дея сўнгги йўлга кузатиб,
Айтадурман: жойингиз жаннат бўлсин, илоҳо.
Давронлар ўтар, аммо, асло ўчмас номингиз,
Сизни унутмас халким, унутмайди Бухоро!..

2002 йил

БЎСТОН ЭКАН

Кумушконнинг сойларидан ғозлар учар,
Хаволаниб, наволаниб нозлар учар,
Хаёлимни сулув сарвинозлар кучар,
Ай, бу жойлар гўзал экан, ғазал экан.

Тингласангиз гиёҳлари кўшиқ айтар,
Шаббодаси “ишқ” сўзини жўшиб айтар,
Хуш келибсан, меҳмоним деб, тошиб айтар,
Ай, бу жойлар барно экан, раъно экан.

Куёш асли шу масканда уйғонгайдир,
Нур таралса, тоғлар қалби тўлғонгайдир,
Ёвузликнинг қўли бир кун боғлангайдир,
Ай, бу жойлар хикмат экан, давлат экан.

Хой, йигитлар, бағрингизни шунда очинг,
Севгилингиз йўлларига гуллар сочинг,
Тоғлар сизни дуо қилар, бахтни кучинг,
Ай, бу жойлар дилбар экан, гавҳар экан.

Тилагим шу: бунда мангу баҳор кулсин,
Хар одамнинг юрагига ифор тўлсин,
Жонон* деган полвонлари омон бўлсин,
Ай, бу жойлар бўстон экан, дoston экан.

2002 йил

* Жонон Маҳкамов – Кумушкон дам оляш уйи бошлиғи.

ШОИР МАҲМУД ТОИРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Мени бирор кимсадан яхшироқ деб ўйламам,
Тоғларга шайдолигим ҳеч ошириб сўйламам,
Қаддимнинг расолигин қояларга бўйламам,
Мен бир оддий шоирман, яъни Маҳмуд Тоирман.

Тоғлар бамисли тугён, бағрида ёлкини бор,
Минг дардга даво гулу гиёҳи, салқини бор,
Юрагим мавжларидай сойларин тўлкини бор,
Мен бир ошиқ шоирман, яъни Маҳмуд Тоирман.

Кўз очдим шу тупрокда, ўсдим тошларин кучиб,
Дайди шамолларни гоҳ тўсдим кўксимни очиб,
Табиатни онам деб юрибман меҳрим сочиб,
Бир нигоҳбон шоирман, яъни Маҳмуд Тоирман.

Кимки асл фарзанддир, энг аввал юртим дегай,
Хар зарра хокин ўпиб, кўзимга суртдим, дегай,
Чароғбоним, Паркентим – тенгсиз зар кентим, дегай,
Мен бир дарвиш шоирман, яъни Маҳмуд Тоирман.

Сочларим толасидан дўсту ёрларим бисёр,
Кимда илоҳий нур бор – улар менга мададор,
Шулар ичра Бухорий Тошпўлат Аҳмад ҳам бор,
Дўстлар кучган шоирман, яъни Маҳмуд Тоирман.

Эллик ёшда неча бор элакларда эландим,
Ҳақни айтиб, ҳалол еб, халқ қалбига бойландим,
Бахтим шуки, фидойи, чин фарзандга айландим,
Толеи хур шоирман, мағрур Маҳмуд Тоирман.

2002 йил. Кумушкон.

МУНОЖОТ

Улфати чор бўлиб, сухбат
Қураркансан қилиб роҳат.
Қўнгил боғинг айлаб хуфтон,
Чирокнинг ўчгани ёмон.

Қўлинг ошга етар чоғда,
Тақдир гуллар тутар чоғда,
Жисму жонинг ўртаб фиғон,
Омаднинг қочгани ёмон.

Дарё кечсанг сузиб-сузиб,
Тўлқинларнинг авжин бузиб.
Соҳилга етганинг замон,
Гирдобнинг қучгани ёмон.

Бегонани дўст фаҳмлаб,
Дарди дилинг қўйсанг гуллаб.
У бошинг хам бўлсин дебон,
Сирингни сочгани ёмон.

Номардга дуч келишдан қоч,
Унга ҳамдард бўлишдан қоч,
У зўр келса, сотиб иймон
Қасамлар ичгани ёмон.

Эй Аҳмадий, боғбонлик қил,
Эл-юртингга посбонлик қил.
Йўкса, ғаним пайт пойлабон,
Яроғин санчгани ёмон...

2002 йил

ФАРҒОНА ТАРОНАЛАРИ

(Туркум)

1

“Таронаи ишқ”дир Фарғона,
Авжи баланд кўшиқ – Фарғона.
Гўзалликни кўриб, кучганлар
Сенга абад ошиқ, Фарғона...

2

Фарғонани Фарғона этган
Бу ҳаётда фарзона этган,
Билсам, шоир-фозиллар экан,
Кўллари гул – оқиллар экан...

3

Абдулла Ориф деса,
гул сочаркан Фарғона,
Шеър у шуур ахлига
йўл очаркан Фарғона.
Бу юртга шеърятнинг
ким сепса асл донин,
Кучиб, ўпиб, ардоқлаб,
дил очаркан Фарғона...

4

Не сабаб донғи юксак
десам Олтиарикнинг,
Эли кўтарган экан
Эркин Воҳидни бошга.
Нечун қуёши баланд,
десам Олтиарикнинг,
Эркин Воҳид кўтариб
тураркан уни бошга...

5

Меҳр дарахти

Мен ниҳол ўтқаздим энтикиб, титраб,
Кўконда – “Шоирлар хиёбони”да.
Наздимда: буюқлар турарди қараб,
Кетмон чопиб турган мен – меҳмониға.

Илғадим: бу боғда юргайдир учиб,
Устозлар шод рухи мисли каптардек.
Улар кўзи покни юргайдир қучиб...
Эй, юрак, сахфанг оч тоза дафтардек.

Сўнгра ёз шундок деб ҳар вароғига,
Ки ҳалол сўзу соз асло ўлмагай.
Эккан ниҳолим ҳам бир япроғига
Дард тегмас, яшнагай — асло сўлмагай.

Мен уни ўтқаздим қўшиб қалб қўрим,
Меҳр дарахтим у, соғинч дарахтим.
У ўсиб, ҳар қуни Аҳмадийман деб,
Устозларга салом берса, шу бахтим...

6

Нодира қабри қошида

Қабрингизни тавоф айлаб, Мохлар ойим,
Юрагимда кўзғалди дард-охлар, ойим.
Биласиз-ку бу дунёнинг каж қорларин,
Булбулга чанг солгайдир гоҳ зоғлар, ойим.

Насруллоҳон агарчи шох, бир зор эди,
Қузғун эди, хаёллари носоғ эди.
Фитнақашлар қармоғига чув илинган,
Худо урган, Куръон урган тўмтоғ эди.

Диёнатни билганида ул беимон,
Қилич сермаб келармиди шаҳри Қўқон.
Ахли башар кечирмагай жаллодни ҳеч,
Чун аёлга тиф санчгани тутгайдир қон...

Шундок бўлди ул ноқаснинг тақдири ҳам,
Зотан, тарих ҳар қимсага олий ҳакам.
Симоб қуйгай қотилларнинг қулоғига*,
Номи ўчгай, шони ўчгай мисоли шам.

Нодираи даврондирсиз — булбулгўё,
Шоирасиз, ҳар каломи меҳригиё.
Зиё сочиб окмоқдасиз дарё мисол,
Неча Ойдин, Ҳалимани айлаб дуо.

* Бухоро амири Насруллоҳон шундай қисматга дучор бўлган.

Насруллолар келиб-кетди, иймон бокий,
Шеър шуур, сурур бокий — жажон бокий.
Шаънингизни юракларга мангу битган,
Сиз куйлаган Ўзбекистон — Турон бокий...

7

Кумушбиби, ой оккушбиби

Фарғонага бордим-у, аммо
Марғилонга тушмади йўлим.
Нетай, гарчи хой, Кумушбиби,
Сиз томонга чўзгандим кўлим...

Этмадим деб шахрингиз тавоф,
Ростин айтсам, килмадим армон.
Чунки Ҳае тимсоли бўлиб,
Юракларда кургансиз ошён.

Биламанки, бу юртда ҳар бир
Иболи киз Кумушбибидир.
Лутфи ширин, ҳар дили сохир
Вафоли киз Кумушбибидир...

Дорилфунун копкасида ман
Кўриб нон-туз кўтарган кизни.
Ҳаёлимда тиклаб дафъатан,
Бир-бир чиздим суратингизни.

Лабингизни қимтиб, наздимда
“Сиз ўшамми?” деб сўрардингиз.
Не деб шархлай, кўзим ўнгида
Малак эмас, Сиз турардингиз...

Шу биргина карам — Ҳаёдан
Вужуд ёниб, куймасми жонлар?
Ер остидан боққан нигоҳдан,
Кўпирмасму томирда қонлар?

Кумушбиби, хой, Кумушбиби,
Бухоройи шариф — манзилим.
Сиз бизлар-чун Ой — Оккушбиби,
Ҳеч унутманг ушбу ғазалим:

“Бегим, Сиз соф севги қўшиғи —
Куйлар, ёнса ким ёр ишқида.
Сиз абадий хаёт ошиғи,
Маликасиэ вафо қўшқида...”

8

Тугёни бор...

Шоира Малика Мирзо қизига

Ўқидим “Дил япроғи”нгизни,
Варақлаб кўз қароғингизни.
Тингладим қалб титроғингизни,
Ҳорманг энди, Малика опам.

Сўз дегани — жон озиғидур,
Шоирга у шон озиғидур,
Гар чайналса, тан қозиғидур,
Ҳорманг энди, Малика опам.

Ифори бор ҳар сатрингизнинг,
Хумори бор ҳар сатрингизнинг,
Тугёни бор ҳар дардингизнинг,
Ҳорманг энди, Малика опам.

Инсон яшар офтобмонанд деб,
Сиз айтгансиз, моҳтобмонанд деб,
Нур таратса, китобмонанд деб,
Ҳорманг энди, Малика опам.

Нодираи даврондан магар
Дарс укқансиз — лутфингиз шаккар,
Ҳаққа ёрсиз — ҳақиқатпарвар,
Ҳорманг энди, Малика опам.

Фарғонани кимки англамоқ
Бўлса, лозим Сизни тингламоқ,
Ижодингиз тошқин, соф булок...
Ҳорманг асло, Малика опам.

Фарғонанинг чинорлари

Фарғонада бисёр кўрдим чинорларни,
Осмонга кад чўзиб ўсган алп — норларни,
Улар бошлаб келар экан баҳорларни,
Ох, кандайин нашъу намо бу гўзаллик.

Баъзиларин бирлашганда ўн қўл кучмас,
Соясига тангадайин офтоб тушмас,
Атрофида дон-дун еган қушлар учмас,
Ох, кандайин сурур, наво бу гўзаллик.

Улар тўсгай довулларни, бўронларни,
Тоғдан эсган шамолларни, тўфонларни,
Таъзим айлаб, бедор кутгай меҳмонларни,
Ох, кандайин дилга сафо бу гўзаллик.

Бирин кучдим бағрим — Йўлдош Сулаймон деб,
Бирин кучдим жон жигарим — Охунжон деб,
Яна бирин кучдим наҳрим — Маъмуржон деб,
Ох, кандайин мавжли дунё бу гўзаллик...

10

Мушоира этади давом...

Фарғонага бораримда йўлдош бўлди
Неча шоир, неча носир дўст-ёрларим.
Бири дилдош, бири эса қўлдош бўлди,
Улар эди бовурларим, жигарларим.

Йўл бошловчи Абдуллажон Ориф эди,
Дала-кирда бизга чикди нон-туз пешвоз.
Қалбимизга бир эътироф, ғурур тўлди,
Шу боисдан кўрганларим этдим оғоз:

Пахтазорда бошланганда мушоира,
Жуманиёз устоз дарё бўлиб тошди.
Омон, Усмон турармиди четга қараб,
Улар кўнгли садолари боғлар ошди.

Халимахон ибо билан, ҳаё билан,
Лутф айласа, кўзин ёрди қўш чаноклар.

Воҳ қарангиз, Азим Суюн викор билан
Наъра тортса, тебрандилар кир-ўтлоқлар.

Маҳмуд Тоир шеър ўқиркан, не юлдузлар
Унинг оқин дарёсига чўмилдилар.
Раҳмон Қўчқор ваъз айтганда, ёш-кексалар,
Хиссиётнинг мавжларига кўмилдилар.

Киприк қокиб тез-тез Мурод Абдулло ҳам,
Дўстлар! — деди, — хирмонингиз тоғдай бўлсин!
Фафур ўғли Иброҳимжон акамиз ҳам,
Дедиларки: икболингиз мангу кулсин!

Ўта камтар, ўта хоксор Собир Ўнар,
Бир оғиз гап айтди, холос: — Хорманглар, деб.
Турсун Али сўзга чиқар-чикмас бирдан
Жавоб кайтди: барчангиз бор бўлинглар деб!

Эҳ, нимасин айтай, Тўра Сулаймоний
Бахшиёна гап айтдилар ёна-ёна:
— Жаҳси ошин, жомон бошин жейди бир кун,
Жаҳси бўлинг, жомон билан бўлманг ошна...

Сирожиддин Саййидга гал текканида,
Юрак зарби Сурхонгача етди чоғи.
Матназарга, Рустамга гал етганида,
Кўнгиллардан гард-ғуборлар кетди чоғи.

Фаридаю Иқбол Мирзо Хўқандийлар,
Гулжамолу Ориф, Файрат айлаб жазм
Шеър айтдилар ёниб-ёниб, қониб-қониб,
Олқиш олиб, пахтакорга қилиб таъзим.

Томошабин бўлгани йўқ Ахмадий ҳам,
“Ассалом!” деб шеърлар айтди тўлқинланиб.
Энахону Ҳабиб, Анвар, Йўлдош оғам,
Фарғонам деб куйладилар ёлқинланиб.

Сўнгра чиқиб, раисимиз кенг даврага,
Дедиларки: этак осинг бўйинларга.
Пахта теринг, тобланингиз эгатларда,
Фақат оқшом навбат шеър у ўйинларга!..

2002 йил

Қўқон — Фарғона — Бухоро.

ХАЁЛИНГНИ ЖОН ҚУШИДАЙ ПАРВОНА КЎРДИМ...

Ғазаллар

ҚАМАР ЭТТИН...

Бу оламда яшаркансан хор-хасга ҳам назар этгин,
Беимону беинсофу нокаслардан хазар этгин.

Тангу торлик кўчасига кирмагин ҳеч, жоним болам,
Магар оёқ кўяр бўлсанг, нигоҳингни камар этгин.

Адолат деб ўйлаганинг гар разолат чикиб қолса,
Қоматингни баланд тутиб, хақиқатни камар этгин.

Дил мақсудинг ҳосил ўлса курашларнинг майдонида,
Шуълаларни, жилваларни қафтда тутиб, самар этгин.

Истиқлолни бағрингга бос, етар энди чайқалганинг,
Ёт қуюнлар эсар бўлса, зинхор зеру забар этгин.

Эй, Аҳмадий, тинма асло, то бор экан кўланкалар,
Ўзбекистон деган юртни зевар этгин, севар этгин.

КЎРДИМ

Аё дўстим, бугун кўнглинг қошона кўрдим,
Ғаму хасрат, надоматдан бегона кўрдим.

Самоларни ўпиб юрган кабутар мисол,
Хаёлингни жон қушидай парвона кўрдим.

Маҳлиёлиғ гулларгаму, гулгунларгаму,
Оинадай нигоҳингни фарзона кўрдим.

Сабо сени уйғотдиму ё сен сабони,
Тилларингда савту наво, тарона кўрдим.

Демам: роҳи равонингда ағёрлар йўк деб,
Йўлингга дом қўйғувчини девона кўрдим.

Уйинг асра, ўзинг асра, элинг асрагил,
Истиклолнинг шаън-шукухин дурдона кўрдим.

Эй, Аҳмадий, дўст қувончи қувончинг сенинг,
Ўзбекистон деган юртни нурхона кўрдим...

2000 йил

ҚОЛАР

Бу ҳаётда боғбондан турфа-турфа гул қолар,
Саховатли инсондан пасту баланд йўл қолар.

Ифорланса эзгулик тоғ бўлгуси юраклар,
Томир ёйса бадбинлик кукун қолар, кул қолар.

Магарам чавандозсан, дулдулингни авайлаб
Бошини юрт томон бур, йўкса жулдур жул* қолар.

Учмагин давлатингга, бойлик қўлнинг киридур,
Йўқсилга саховат кил, йўкса ҳиммат тул қолар.

Меҳрибону шафиқ бўл азиз ота-онангга,
Гар уларни унутсанг, сендан хорлик – зулл** қолар.

Биров сенга отса тош, сен хам отиб ёрма бош,
Котилу ёвузлардан эримаган дўл қолар.

Аҳмадийнинг сўзларин кулофингга ил мудом,
Иймонли одам номи эл ичра маъкул қолар.

2000 йил

БЎЛОЙИН

Кўнглим гули, кел, қад – бўйингга банда бўлойин,
Гар чалмоқ эсанг, майлига, чирманда бўлойин.

* Жул – теридан ишланган от ёниги.

** Зулл – хорлик, тубанлик.

Кўйингда неча ошиқу шайдолар чекар ох,
Бегона сени ёр этса, шарманда бўлойин.

Умрим торини узмагин, у сенга уланган,
Йўқса, севгимиз ўлди деб гўянда бўлойин.

Чун хирсу хавас кўчасида юргана бокма,
Сен – ишқ гулисан, мен эса коранда бўлойин.

Қалбим окизай пойингга ман, яшна, чаман оч,
Қаддингни кўриб, чолғучи – созанда бўлойин.

Эй, Аҳмади зор, доимо куйладинг вафони,
Боз айтадурсан: севгига мен банда бўлойин.

2001 йил

ҚУЙ

Менга гулнинг гулобимас, кўнгил гулобидан қуй,
Менга олам офтобимас, кўнгил офтобидан қуй.

Кўнглим кўнглинг гулобидан конмок истайдур, санам,
Кўлга олиб ишқ жомин севги селобидан қуй.

Гулғунчалар кўзин ёриб, десин ошиқ булбулга:
Мискин Лайли-Мажнунларга ишқнинг мохтобидан қуй.

Оловлансин, ловулласин токи танамда коним,
Кўзларимнинг меҳварига меҳринг шитобидан қуй.

Аҳмадийнинг калби – дафтар, очиб ёзгин ишқингни,
Сўнгра унга маст этгувчи Жилвон шаробидан қуй.

2001 йил

ҒАНИМАТ БИЛ

Эй кўнгул, тонг уйғонур,
сен ани ғанимат бил,
Хуш саболар кўзгалур,
сен ани ғанимат бил.

Булбули зор сайраюр,
 майсалар, гулгунчалар,
Тебраниб, шод чайкалур,
 сен ани фанимат бил.
Кипригу кўзин очиб,
 лола рангига ажаб,
Қир-адирлар чулғанур,
 сен ани фанимат бил.
Ёрни уйғот уйкудин,
 у десин: "Тонг, ассалом!"
Хушдурур субхи сурур,
 сен ани фанимат бил.
Дўсту ёрингни чорлаб,
 туз сухбати жононким,
Сухбати дўст жондурур,
 сен ани фанимат бил.
Тонг гўзал, тонг бахри нур,
 ким анга пешвоз чиқар,
Бехисоб ризк ундирур,
 сен ани фанимат бил.
Ахмадий, сен тонгданок
 саждага бошингни кўй,
Чун элинг саждагохдур,
 сен ани фанимат бил.

2000 йил

АНГРАЙМА

Дўстим дея юрганинг душман чикса анграйма,
Душман дея юрганинг дўстинг чикса анграйма.

Агар билсанг, бу фалак каж айланур гоҳида,
Бедодлик, беомонлик каддинг эгса, анграйма.

Доноларнинг лутфидан нури хикмат таралгай,
Нодонлар сухбатидан дилинг чўкса, анграйма.

Магарам ошиқдирсан, тут ошиқлар йўлини,
Маъшуканинг озори белинг букса, анграйма.

Кексаларнинг ўгити гавҳари шамчиरोқдир,
Алар панди бағрингда куртак тутса, анграйма.

Бу дунёга, биродар, ҳам саволсан, ҳам жавоб,
Хайронлиғдан кўзларинг борон тўкса, анграйма.

Кўп савдони бошингдан ўтказдинг, эй Аҳмадий,
Чун саботли дўстларга сўзинг ёкса, анграйма.

2000 йил

ФАРОҒАТ АЙЛА

Хур-хур эсган шаббодани ҳамсухбат айла,
Дўст-ёр тутган гулбодани фароғат айла.

Тўдасидан айрилган бир чўлок чумоли,
Гир айланса, ночордурким, ҳамият айла.

Ўз инида чирқиллаган полапон кўрсанг,
Билки, илон домидадур, химоят айла.

Фарзандига ёмон бўл деб айтмас оналар,
Магарким ул ёмон чикса, насиҳат айла.

Бу дунё бир омонатким, мисли қил кўприк,
Ундан бегард ўтмоқликни шаҳодат айла.

Эй Аҳмадий, пиринг сенинг Кул Хожа Аҳмад,
Умринг бўйи яхшилиқни саодат айла...

2000 йил

ЭХТИЁЖ

Мардни ағёр этгувчи эхтиёждир, эхтиёж,
Алпни абгор этгувчи эхтиёждир, эхтиёж.

Муродга етай дейсан, лекин ойдин йўлингда
Илон бўлиб ётгувчи эхтиёждир, эхтиёж.

Ахли адаб боадаб ахбобларга ҳамроҳдур,
Уларга дом тутгувчи эхтиёждир, эхтиёж.

Юракда ифоринг мўл, сочай дейсан оламга,
Химматни ҳам ютгувчи эхтиёждир, эхтиёж.

Дур термокка кодирсан, аммо қўлинг калтадур,
Жисму жонга ботгувчи эҳтиёждир, эҳтиёж.

Фурқатни кўр, хорликда юрт хажрида зор ўтди,
Дилда муздай котгувчи эҳтиёждир, эҳтиёж.

Бечоралик ҳеч кимга дор тикмасин, Аҳмадий,
Чун орни ҳам сотгувчи эҳтиёждир, эҳтиёж.

2000 йил

СЕН НЕ ҚИЛУРСАН?

Бир ажиб боғ яратганман,
сен не қилурсан?
Дўсту ёрни қаратганман,
сен не қилурсан?
Бу шундайин чаманзорким,
райхонларига
Оби кавсар таратганман,
сен не қилурсан?
Хар бутоғу хар гунчани
ўпиб уйғотган
Булбулларни сайратганман,
сен не қилурсан?
Сахарларни бедор кутган
Ойни қўятур,
Қуёшни ҳам яйратганман,
сен не қилурсан?
Мўралама, мўралама,
эй бадбин одам,
Бунда рашкни нурадганман,
сен не қилурсан?
Ҳавоси соф, навоси соф,
сурурлари соф,
Орзуларни хур этганман,
сен не қилурсан?
Аҳмадийнинг қалб боғи бу,
поқлар келсин деб
Аллоҳимдан сўратганман,
сен не қилурсан?

2000 йил

САБР ҚИЛГИЛ

Бошингга ғам сели ёғса, сабр қилғил,
Қабохатнинг дўли ёғса, сабр қилғил.

Фусунгарга макон асли дунёи дун,
Разолатнинг кули ёғса, сабр қилғил.

Чўнг тилакнинг кушандаси — гунг юраклар,
Адоватнинг мўли ёғса, сабр қилғил.

Расулуллох демишларким: фиск-фасоднинг
Куруғию хўли ёғса, сабр қилғил.

Сабр бир кун самар бергай оқ олмадек,
Ки хушбахтлик гули ёғса, сабр қилғил.

Куйиб-куйиб кул бўлди-ку ракибларинг,
Кўксингга кин тоғи оғса, сабр қилғил.

Эй, Ахмадий, дилинг равшан, тилинг бурро,
Ажабмас ҳақ кунни тугса, сабр қилғил.

1996 йил

ХУШ КЎРДИК СИЗНИ

(Тўй қутлови)

Тўйга келган дўст-ёронлар, хуш кўрдик сизни,
Биродарлар, кадрдонлар, хуш кўрдик сизни.

Бугун икки севишганнинг висол базмидур,
Дили дарё меҳрибонлар, хуш кўрдик сизни.

Алёр айтиб, гулёр айтиб, этайлик изҳор,
Муҳаббатга соф давронлар, хуш кўрдик сизни.

Ёшлик – баҳор, Ёшлик – наҳор, бу гул фаслига,
Ёғдирайлик шараф-шонлар, хуш кўрдик сизни.

Келин мисли чирок эса, куёв — парвона,
Улар бўлсин жонажонлар, хуш кўрдик сизни.

Садоқатнинг, аҳд-вафонинг бошида кулсин
Бахт офтоби, чин эхсонлар, хуш кўрдик сизни.

Икки куда-кудагайнинг босган изидан
Унсин тоза гул-райхонлар хуш кўрдик сизни.

Эй азизлар, олқишлайлик гул ва булбулни,
Улар кўрсин киз-ўғлонлар, хуш кўрдик сизни.

Ахмадийдек камтар бўлсин булар фарзанди,
Қарсак чалинг, дўст-ёронлар, хуш кўрдик сизни.

2000 йил

БОРАР ЙЎЛИ БОР...

Муаррих Фарҳод Қосимовга

Кўнгилнинг кўнгилга борар йўли бор,
Чаманзор борларнинг ўз булбули бор.

Агарчи оламнинг чеки йўк, лекин
Фарбию Шаркию ўнгу сўли бор.

Ўргилай юртимнинг тупрок-тошидан,
Унинг жонни ёқар минг хил гули бор.

Азизлар, гар мени кўрсангиз, айтинг:
“Бизнинг орамизда меҳр қули бор”.

Билингким, ўртага совуклик тушса,
Шаксиз, хиёнатнинг қинғир қили бор.

Дўстим деб ўйламанг ҳар бир кимсани,
Қулиб, жон олғувчи айёр, лўли бор.

Ишонманг савлатдор, ёр кимсаларга,
Уларнинг ақлимас, беҳад пули бор.

Ва лекин эл ичра заҳматқаш, хоксор,
Иймонни даст тутган илм аҳли бор.

Фурурким, мўйсафид, Пир — Бухоронинг
Қуръонхон, ҳадисхон қизи ўғли бор.

Уларни юракка босгувчи шоир —
Тошпўлат Аҳмаднинг қадок кўли бор...

2001 йил

БИЛГАЙ

Устозлик шаънини устозлар билгай,
Шогирдга жонфидо мумтозлар билгай.

Қуролин занглатмас йигитнинг асли,
Қиличнинг каддини сарбозлар билгай.

Хаётнинг йўллари қилдай нозикким,
Дорда юрмоқликни дорбозлар билгай.

Бозорда анқайиб юрмоқлик бекор,
Матонинг чин нархин базозлар билгай.

Юракка етмоқ-чун ёниқ сўз лозим,
Ҳар калом қимматин воизлар билгай.

Вафонинг жафоси ердан кўккача,
Садоқат шевасин гулюзлар билгай.

Аҳмадий, ошкора шуни айтгилким:
Хоинлик қилишни беюзлар билгай...

2001 йил

ЭЗИЛМАСИН

Бу хаётда ҳеч кимсанинг
хону мони бузилмасин,
Боши ноҳақ тегиб тошга
кўз ёшлари тизилмасин.
Бу дунёнинг вафосидан
жафоси кўп, вале дейман,

Хакни айтган дўстларимнинг
битта мўйи узилмасин.
Парча нонин ҳиммат эмас,
миннат қилиб бергувчи бор,
Эй Аллоҳим, сен улардан
асра, юрак эзилмасин.
Муҳаббатнинг кўчасига
киргай факат ахли жунун,
Мажнун дея уларнинг пок
йўлига чоҳ қазилмасин.
Маъракада билингайдир
ҳар йигитнинг қадди-бўйи,
Ночор бўлса дастурхони,
ғариблиги сезилмасин.
Эҳтиёжга кунинг қолса,
жисминг эмас, жонинг куяр,
Номардларнинг қанотлари
тўзса тўзсин, ёзилмасин.
Бир келдикми, бир кетиш бор,
ҳақ сенингдур, эй Аҳмадий,
Вафо боғи яшнасин-у,
жафо тоғи чўзилмасин.

2002 йил

ЎЙЛАМАГАЙ

Саҳродан эсанг шамол сочларинг силамагай,
Самода кезган Хилол ўқ узсанг қуламагай.

Қимки салом бермаса, кутмасин аликни ҳам,
Беҳаёлар қалбига ҳеч ким қалб уламагай.

Бахилга бармоғини қачон тутибди Хизр,
Беймоннинг боғига ҳатто қуш йўламагай.

Бу ҳаётда меҳрга зор юрганлар кам эмас,
Фарзандин хор этгани тақдир ҳам сийламагай.

Тиниб оққан булоқдай дилинг тоза бўлмаса,
Ҳар қанча мансабдор бўл, эл шонинг сўйламагай.

Юртинг — ўлан тўшагинг, ҳар лаҳза унга бош кўй,
Ватансизнинг холига ҳеч кимса йиғламагай.

Сенга аён, Аҳмадий, ўзгалар ҳам ёд этсин,
Ким халқин ўйламаса, халқ уни ўйламагай.

2002 йил

ТУТМОҚ КЕРАК

(Бобур газалига мухаммас)

Ғам селиким, тошса даф этмоқ керак,
Даф этибон, боғлара кетмоқ керак,
Орзию аъмолни шод кутмоқ керак,
Ўзни кўнгул, айш ила тутмоқ керак,
Бизни унутқонни унутмоқ керак.

Хаёли софинга гоҳо чу бериб,
Кучсанг дўсту ёрни елдек эврилиб,
Сўнгра юрсанг эркан ғоздай керилиб,
Айшу тараб гулбунига сув бериб,
Ғусса ниҳолини қурутмоқ керак.

Даштни қурук демаким, нам кўп турур,
Барчани тик демаким, ҳам кўп турур,
Бахтиёрлар кўп дема, кам кўп турур,
Ҳар нимага ғам ема, ғам кўп турур,
Айш ила ўзни овутмоқ керак.

Ўртанурким бошлар хамидин кўнгул,
Ўртанурким соғлар камидин кўнгул,
Ўртанур ваҳ, беҳамиятдин кўнгул,
Тийрадурур зухд дамидин кўнгул,
Ишқ ўти бирла ёрутмоқ керак.

Аҳмадий, беиштиёк — довдир кўнгул,
Жазм этса, ҳар нега кодир кўнгул,
Сабр илан бол еган нодир кўнгул,
Қўйма машаққат аро, Бобур, кўнгул,
Ўзни фароғат била тутмоқ керак.

2000 йил

БУХОРО БУ...

(Мусаббаъ)

Ўтмишидан гар сўзласанг ёйлар эгилар,
Кечмишидан гар сўзласанг, ойлар эгилар,
Тарихидан нур изласанг, кўз ёш тўкилар,
Буюклари чанглар аро маънос тикилар,
Қирқта жонинг бўлса ҳамки, бир-бир сўкилар,
Нафаслари ичга тушиб, ғамга ботган юрт —
Бухоро бу, Бухоро бу — ганжи ниҳон бу!

Ўзи емай, ўзи ичмай ошириб келган,
Ўзгалар деб сувлар кечиб, тош ёриб келган,
Раҳбарлари “марказлар”га бош уриб келган,
Дардларини ичга ютиб ёшириб келган,
Ҳам коврилиб, ҳам соврилиб, ер суриб келган,
Жафо чекиб, раҳмат олмай заққум ютган юрт —
Бухоро бу, Бухоро бу — бахти ҳазон бу!

Ҳар тошида минг йилларнинг хати устивор,
Ғарбу Шарқда “Шариф” деган оти устивор,
Ибн Сино, Бухорийлар ёди устивор,
Минорларин, гумбазларин қадди устивор,
Азал-азал шижоати, шаҳди устивор,
Лекин умри қуёш кўрмай, муздай қотган юрт —
Бухоро бу, Бухоро бу — ранги сомон бу!

Истиқлолнинг шукухидан зеболанган юрт,
Юртбошисин нигохидан ороланган юрт,
Нефть, буғдойи, қоракўли тиллоланган юрт,
Пахтасини тоғлар қадар бўйлай олган юрт,
Икки мингу беш юз ёшин тўйлай олган юрт,
Бахт-икболин дунёларга кўз-кўз этган юрт,
Бухоро бу, Бухоро бу — мулки жаҳон бу!

Ўн иккита дарвозасин ланг очган чаман,
Дўстлар келса, изларидан гул сочган чаман,
Етти иклим боғларига йўл очган чаман,
Озодликнинг булоғидан сув ичган чаман,
Хур Ватанни онасидай зич кучган чаман,
Ахмадийнинг юрагида томир отган юрт —
Бухоро бу, Бухоро бу — жонингдай жон бу!

2001 йил

ҲАЁ

Кўзларига сурма тортмиш, воҳ, каранг, раъно хаё,
Ўсмалардан ғамзаланмиш қошлари аъло хаё.

Хай, бу жонон жонга жонми ёки жонга бир бало,
Жонга жонни жо қиларму, бу қадар барно хаё.

Мен хаё деб беҳаёлар ичра қолиб бўзласам,
Беҳаёлар айтдиларки: бу сароб – рўё хаё.

Мен дедимки, билмамишсиз, чун демиш Момо Ҳаво:
Одамизот қаддини тик сақлагай танҳо хаё.

Юр эй кўнглим, шод кезайлик боғлару тоғлар ошиб,
Чун биза ҳамроҳ эрурким, Лайлию Зухро хаё.

Ким бошига гултож этса гул – хаёни, Аҳмадий,
Сартосар босган изига зеб берар зебо хаё.

2001 йил

ЭЙ , ОНАМ...

(Мусаллас)

Эй, онам, қабрингга ман келдим бугун зор йиғлабон,
Чорасиз бечораман, йўқ энди ўзга меҳрибон,
Сен эдинг кўксимда Мох, сенсиз энди тундир жаҳон.

Билмадим қабрингни, воҳ, хуршиди тобон экансан,
Бир келиб кўнгилга нур ёққувчи меҳмон экансан,
Жойнамоз экан изинг, лек кеч билиб, чеккум фиғон.

Кўллариңг тафтини ман эслагум ҳар он соғиниб,
Саждагоҳ хокингни гар суртсам-да кўзга, сиғиниб,
Бермагайсан бир садо, қошки садонгдан қонса жон.

Бу хаёт аста ўтар ота-онанг жонин олиб,
Сўнграким, ўзингга ҳам навбат етар бир кун келиб,
Шунда мен айтгум қушод: сендан айрилмам, онажон.

Гул кулар, сунбул кулар, булбули нолон сайрагай,
Бандалик — покизалик бўлганда виждон яйрагай,
Онажон, сеникидир калбимдаги топ-тоза қон...

2001 йил

ИШҚ БОҒИН БЕЗАЙЛИК

(Мураббаъ)

Баҳорни бағримга бошлаб келган — сен,
Хаёлим ёритиб, ойдаи тўлган — сен,
Ғамларни тарк этиб, кундай кулган — сен,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Кўнглимга ифрлар сочган ҳам ўзинг,
Унга ишқ ирмоғин очган ҳам ўзинг,
Суғориб-суғориб қочган ҳам ўзинг,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Ширинга, Лайлига бергувчи сабоқ,
Ўзингсан, калбимга қўёлган тузук,
Сўнг эса кўйингда чектирдинг фирок,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Эшигинг олдиға ёлвориб бордим,
Унинг тешигидан термулиб, хордим,
Сенимас, симторда кўйлагинг кўрдим,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Бир вақт онанг чиқди, қўлида косов,
“Пишт” деб улоқтирди уни беаёв,
Қочган мушук эмас, мен — ночор куёв,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Сўнгра олов ёқдинг тандирга ўзинг,
Лек томда турганини кўрмади кўзинг,
Жонимни ёндирди, куйдирди нозинг,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Ўшанда бир қиё боксайдинг менга,
Розийдим бўлишга ўт тандиринга,

Чунки ёзилганман ҳақ тақдирингга,
Севгилим, бўлгайми буни унутиб.

Кел энди, гинани тойчокдай ҳайда,
Сенга ҳам, менга ҳам ҳар фурсат фойда,
Ишқ боғин безайлик кезиб пиёда,
Севгилим, аразни бўлгай унутиб...

2001 йил

БЎЛСИН

Дейдилар: ҳар юракнинг боғи-бахори бўлсин,
Ҳаётга шайдолигу номуси-ори бўлсин.

Солмасин асло соя ғаму кулфат девори,
Суянмоққа куламас ўғли – чинори бўлсин.

Бу дунёи дун ичра кезгай ҳали шайтонлар,
Улардан асрагувчи дуо – тумори бўлсин.

Омадсизлик қуюни бир келса келаверар,
Унинг йўлин тўсмоққа аҳди – қарори бўлсин.

Ердан садо келади, кўкдан нидо келади:
“Юртим!” деган бу мавжни ўпмок – шиори бўлсин.

Ўргилай сендан элим, дунё билан бўйлашдинг,
Ҳар ўғил, ҳар кизингнинг доим барори бўлсин.

Узлатга кетди шомлар, айрилику хижронлар,
Миллатим деганларнинг Эрку шарори бўлсин.

Ниятинг соф, Аҳмадий: илоҳим ҳар бир халқнинг,
Улуғ Ўзбекистондай қутлуғ диёри бўлсин!

1996 йил

Сумбула сувида хаёлни покланг...

ЗИЛОЛ ҚАТРАЛАР

• • •

Йигирма биринчи аср... Ассалом,
Хуш келдинг, хуш кўрдик, эй бағри баҳор.
Бокий бўлсин деймиз сенда то абад,
Раҳмоний туйғулар, гўзал хулқ-атвор...

• • •

Англаганим шулки: ҳар бир уйғоқ қалб,
Ўзи ёққан нурдан бўлмаскан равшан.
Ўзгалар кўнглини ёритолмас у,
Ўзгармас эл-элат, юксалмас Ватан...

• • •

Елиб-югуришинг барчага ибрат,
Халким, китобга ҳам кўйгил муҳаббат.
Турғунлик, жаҳолат, зўравонликдан,
Халос этгай сени фақат маърифат...

• • •

Турланиб-турланиб келди замонлар,
Турланиб-турланиб келди инсонлар.
Буларни кечирмоқ мумкиндир, аммо
Тарих турланишни кечирмас асло...

• • •

Қўй, куюнма жоним, жонингга раҳм қил,
Ҳар сония, ҳар бир онингга раҳм қил.
Бесурур каслардан сурур тиланиб,
Фуруринг сўндирма, конингга раҳм қил.

• • •

Дарди йўқ одамда фироқ не қилсин?
Бўм-бўш тегирмонда урвоқ не қилсин?

Маслаксиядан хикмат изламанг, ахир
Қуриган дарахтда япроқ не қилсин?

• • •

Хар қанча гуноҳи бўлса-да унинг,
Билиб-билмаганга олиб юради.
Ўзгалар айбини кўрганда эса,
Бетиним ногора чолиб юради.

• • •

Кўрни сўқир етакласа, чоҳга тушмасму?
Белбоғ боғламаган полвон ерни кучмасму?
Ахир, хаёт деганлари сарҳисоблидир,
Ўз юртига ўк узганлар ўққа учмасму?

• • •

Учар қушнинг изи бўлмас,
Муҳаббатнинг кези бўлмас.
Элим, деган шаън умрнинг
Хазонию кузи бўлмас...

• • •

Ҳақиқат йўлида кимки содик қул,
Унга чин каломни сўзламоқ маъқул.
Бездирманг ҳеч ўздан художўй қалбни,
Қайта гулламайди ахир сўлган гул.

• • •

Катта балик яшамайди кичик ховузда,
Дардли бўлса, нафосат жо соз ила сўзда.
Даъво ила кўк тоқини қучмоқлик маҳол,
Буюклигу нашъу намо ўзлигу ўзда...

• • •

Калтак билан юлдузни уриб бўлмагай,
Теша билан ўр-қирни суриб бўлмагай.
То оргмасак елкага машаққат юкин,
Элнинг қалбига кўприк қуриб бўлмагай.

• • •

Агар булок тозадур, ирмоқ ҳам тоза,
Гар замин оромдадур, тупроқ ҳам тоза.

Миннату маломатни кўйгил, эй ғаним,
Бизда кетмон тозадур, ўрок ҳам тоза.

• • •

Фақирликда дўст бўлганни унутма,
Тирнок ила эт бўлганни унутма.
Пойинг ялаб, қад ростлагач, умрингнинг
Бахорига ёт бўлганни унутма!

• • •

Телбанинг кўлига пичок тутқазманг,
Сўқирнинг кўлига учок тутқазманг.
Ўз жонин ўйлаган номард кўлига,
Байроқ нари турсин, қурок тутқазманг.

• • •

Тошни тухум билан ким ёрибди, айт?
Юлдузни бенарвон ким “урибди”, айт?
Юрак — масжид эрур, унга бош кўймай,
Аллоҳ рухсатисиз ким кирибди, айт?

• • •

Меҳринг кўнглига дарича очсанг,
ОҚИБАТ ўргилиб, сенга тутар гул.
Куюнлар кўзғатиб, гар уни ёпсанг,
ОҚИБАТ буралиб, сенга сепар кул...

• • •

Иймон тоғини эй сен, буза олмайсан,
Лоқайддирсан, мавжларда суза олмайсан.
Уриниб-чиранганинг бари бефойда,
Сувнинг сатҳига сурат чиза олмайсан.

• • •

Маслакисизсан, ғоянгдан уял,
Қалтираган поянгдан уял.
Субутинг йўқ сенинг, эй динсиз.
Ҳеч бўлмаса, соянгдан уял.

• • •

Эгаси йўқ уйга меҳмон келмагай,
На кундуз, на шомда — ҳеч он келмагай.

Дунёга дунёдек назар солмасак,
Юртга жаҳон эмас, бир жон келмагай.

• • •

Ранг, упа жилосида хунук барно кўрингай,
Чўлонга чўлда ўсган янтоқ раъно кўрингай.
Бунча бисёр бўлмаса турланишу товланиш,
Олтиннинг шуъласида аҳмоқ доно кўрингай...

• • •

Чекинма бўрондан, ховри сўнгайдир,
Боғларга боғ биллур шабнам кўнгайдир.
Аё дўст, тоқат қил, сабрга суян,
Бардошли дарахтда олтин унгайдир.

• • •

Синалмаган дўст-душманни тўйингга элтма,
Зинҳор-зинҳор куй-кўшиғу ўйинга элтма.
Гарчи умринг кўпроқ ўтар далаю даштда,
Йўлда гуноҳ иш қилдингми, уйингга элтма.

• • •

Кўзингга тик қараб, хушомад қилса,
Билгилки, орқангдан ғийбат бошлайди.
Касб-кори ғийбатчи бўлгач, у бир кун
Сенга деб тухматнинг тошин чошлайди.

• • •

Қочган кимса йўл танламайди,
Ночор ошиқ гул танламайди.
Порахўрга чўзсанг бўлгани,
Унинг қўли пул танламайди.

• • •

Беранжу бемашаккат ким чопонлик бўлибди,
Беулову бежилов ким чўпонлик қилибди?
Ҳар нарсанинг ўлчови, оти бору изми бор,
Тўкилган сувни қайта ким челаққа солибди?

• • •

Ботқоқликда ўсса-да,
Нилуфар оқ — қалри бор.

Оқдир ёки қорадир,
Хар одамнинг дарди бор...

• • •

Дейдиларки: доно йўли донога аён,
Бахт излаган нолон йўли нолонга аён.
Нодоннинг ҳам йўли маълум, чунки эл-юртда
Бир ғам бордур: илон йўли илонга аён.

• • •

Бемаврид хабардан ким суюнибди,
Сотқиннинг ҳолидан ким куюнибди,
Хар икки ҳолат ҳам виждон йўриғи
Эшик пардасига ким суянибди?

• • •

Юракни тўсмангиз Эътиқод хаки,
Тилақни тўсмангиз Садоқат хаки.
Юракда, тилақда ишқ — вулқон ахир,
Тошни ҳам тешгайдир Муҳаббат ўқи...

• • •

Кийикнинг ортидан чопган кимсага,
Писандмас тоғларнинг харсанги, тоши.
Югурсанг икболнинг ортидан, ўғлон,
Бир қуни юз очгай бахтнинг қуёши.

• • •

Хоҳ отлиғ, хоҳ яёв, тоғ ошмоқ қийин,
Дардинг тўлган бўлса, бўшамок қийин.
Соз айтсам: хаётда одам хайлига
Ўлиш қийин эмас, яшамок қийин...

• • •

Бизга аён нарса бировга ноаён,
Бировга аёни бизга ноаён.
Қўй, кўнглим, чиранма чигал корларга,
Аёну ноаён Аллоҳга аён...

• • •

Хей, Машаккат, умринг бунчалар узун,
Аср ошган чолдай яшайсан узок...

Хей, Ором, не сабаб қисқадир ёшинг?
Янграйсан бир лахза... мисли кўнғироқ.

• • •

Эмишки, тошбақа ойга чиққанмиш,
Қурбака тимсоҳни кўлда боққанмиш...
Мен ҳам битта мишмиш сўзлай, ишонинг,
Кийикнинг шохини ари чакқанмиш...

• • •

Бадавлат кимсага мухтожлигингдан
Зинҳорким, сўз очма, тийгин тилингни.
У сени тиланчи, гадо ҳисоблаб,
Ошириши мумкин дарди дилингни.

• • •

Бегона юрт асло юртинг бўлолмас,
Гарчи сени қучиб, очса-да қулоч.
Ахир, ким кўрибди, ким эшитибди,
Таянч бўлolgанин нураган оғоч?!

• • •

Мендан кўп узоклашма, дўсти ғарибим,
Нафасимдек азиз бўл, токи тик юрай.
Билсанг, олисдагини тез унутгайлар,
Кел, кўзим бўл, оламни сен бўлиб кўрай.

• • •

Табассум кил, табассум, эй дўст,
Чин табассум қулфларни очгай.
Табассумсиз кимсанинг хатто
Дўконидан диёнат кочгай.

• • •

Тирноғин эҳтиёт қилади қоплон,
Эртанги хаёти, корнини ўйлаб.
Доно одам эса асрайди тилин,
Эл ичра обрўйи, кадрини ўйлаб.

• • •

Ғанимнинг ғийбати — аччиқ шамолдир,
Телбадай ўзини хар ён уради.

Эшигинг ёпсанг-да, кутулолмайсан,
У тирқиш, туйнукдан албат кирази...

• • •

Нодонлар даврасига тушсанг мабодо,
Бошингдан тўксалар-да этак-этак зар.
Тилиннга бермагин эрк, нафасингни тий,
Чун сукут — ажиб чечак, бебаҳо гавхар...

• • •

Аёлнинг шаштини ким тўсмок бўлса,
У юз бор адашиб, хато қилади.
Тан беринг кучига... Аёл истаса,
Қоя ичидан ҳам ўта олади...

• • •

Минг ювсанг-да окармас қоп-қора кумфон,
Домангирдир хамиша гирдобу ўпқон.
Ҳар нарсанинг баҳоси ўзидан чиқар,
Бир умрга тинч ётмас туби йўк вулқон...

• • •

Ип дегани игнанинг изидан юрар,
Чин шогирдлар устозин измидан юрар.
Қўли кадок кўрмаган эрка ношудлар,
От-она юзию кўзидан юрар...

• • •

Мен очик курашга чорладим сени,
Нега қочиб колдинг думингни қисиб.
Мард бўлсанг, шердай кел, юрма ортимдан,
Хўрозни пойлаган тулкидай пусиб...

• • •

Дехкон галвир элар, унда сеҳр бор,
Туганмас бир саховат бор, меҳр бор.
Тилаги оқ эрур ушбу инсоннинг:
Нони бутун бўлсин Ўзбекистоннинг...

• • •

Менинг умрим тўрт кунлик эмас,
Оху зорли, дард-унли эмас,
Кўксимнинг Ой-қуёши борким,
Мангу ёник, гард-унли эмас...

• • •

Ўчим бордир аламларга,
Тухмат битган қаламларга.
Ўчим бордир “Қуръон” ўқиб,
Қинғир юрган қадамларга.

• • •

Шундайлар бор: ўзин сотгай мансаб учун,
Сўзин сотгай, кўзин сотгай мансаб учун.
Во дарифқим, лозим бўлса бу малъунлар.
Норасида кизин сотгай мансаб учун...

• • •

Кўксимда мозийнинг алам-ўти бор,
Элу элатимнинг дод-фарёди бор.
Жисмимни пораланг сотмам уларни,
Чунки жонда Темур бобом ёди бор...

• • •

Мансаб аҳли билан асло ишим йўқ,
Уларга рағбату кўнгил хушим йўқ.
Чопони йиртиқлар чин дўстларимдир,
Шундан баҳор, ёзу кузу кишим тўқ...

• • •

Ҳаётга келдими, одам хайлига,
Озмидир, кўпмидир яшамоқ тайин.
Аммоким бу қадам дунёни дунда,
Ҳавас бўлиб яшамоқ кийин...

• • •

Оху зоринг кўзимда, эй ҳасратли Шарк,
Номус-оринг созимда, эй нусратли Шарк.
Ҳавзи кавсар гулобин ичган Пирларинг,
Шаън-шукуҳи кўксимда, эй ҳазрати Шарк.

• • •

Сумбула сувида хаёлни покланг,
Шаффоф назар билан хилолни покланг.
Агарчи дунёнинг озори бисёр,
Уни кўп ўйламай, иқболни покланг...

• • •

Дунёга келганман ўрганаин деб,
Мудом уринаман сирғанмайин деб.
Жон юртим, нон юртим, қулинг бўлойин,
Ҳадигим: юраман қарғанмайин деб.

• • •

Мусулмонмас “Ла илах”ни билмаганлар,
Имон дарсин назарига илмаганлар.
Бу дунёдир, у дунёдир инсон эмас,
Эл дарди деб юрагини тилмаганлар...

• • •

Элим, сен Интизор фарзандидурсан,
Минг йиллик эътиқод дилбандидурсан.
Хар кимга буюрсин ўлан тўшаги,
Боймисан, қашшоқми – арзандадурсан.

• • •

Бир кафт тупроқ олсам, нами бор экан,
Демакким, кўнгилинг гами бор экан.
Во ажаб, шўрми деб унга лаб боссам,
Онам ёпган ноннинг таъми бор экан.

• • •

Кўп айландинг бошимдан,
Юзимдан, кўз-қошимдан.
Хозир ахир, аччиқ киш,
Даркор эмас елпиғич...

• • •

Чумолилар тўғонни бузишга қодир,
Ингичкалар йўғонни узишга қодир.
Бирлик ҳамда аҳиллик шундайин кучки,
Улар ҳаётни қайта тузишга қодир.

• • •

Чўри чимилдик кўрса, уни чўри демаслар,
Чол отнинг ёлин кучса, уни қари демаслар.
Айтаверса топилгай ҳар нарсанинг ўхшови:
Кампир қошини қокса, уни пари демаслар...

• • •

Аёнким, дунёда устун бўлган йўк,
Ҳаётдан абадий мамнун бўлган йўк.
Оламда азалий равиш шу экан:
Очга оч маҳрамдир, тўкка эса тўк...

• • •

Уруғ ширин тупроқда бехато унгай,
Капалаклар чиройли гулларга кўнгай.
Шуни очиқ айтгил эй, Тошпўлат Аҳмад,
Кимнинг қалбида нур бор, у мангу ёнгай...

2001 – 2002 йиллар

Аллоҳнинг назари тушган Ватан бу

САЖДАГОҲИМ

Она юртим, осмонингда
Тўлин ойинг бўлойин ман.
Гуркираган бўстонингда,
Гулдай яшнаб, кулойин ман.

Саждагохсан, қиблагохсан,
Ота-онам ётган хоксан.
Кўзга суртай зарраларинг,
Виждонимдай мангу поксан.

Ал-Бухорий бобом сендан
Олис кетса, хумор бўлдинг.
Ибни Сино соғинганда
Дуо каби тумор бўлдинг.

Ёғийларнинг босқинидан
Тўзган ўзинг, озган ўзинг.
Амир Темур қиличига
“Адолат” деб ёзган ўзинг.

Жалолиддин Мангуберди
Сен деб жанга киргани рост.
Фитратларинг, Чўлпонларинг
Эрк, дея жон бергани рост.

Юртбошингнинг нигохидан
Чароғондир бугун бағринг.
Жоним элим, авайлагин
Истиклолинг – улуғ наҳринг.

Она юртим, осмонингда
Тўлин ойинг бўлойин ман.
Гуркираган бўстонингда,
Гулдай яшнаб, кулойин ман.

2000 йил

ЎЗБЕКИСТОН БОШҚАЧА

(Фахрия)

Қанча иқлим, қанча юрт бор дунёда,
Ҳаммаси ҳам бир-биридан зиёда.
Бири отлиқ эса, бири пиёда,
Лекин Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Жумла элнинг бордир сойи, дарёси,
Бордир дашти, бордир тоғу дараси.
Раиғлари кўп, бордир оқу қораси,
Лекин Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Ғарчи ҳар ўлканинг ой, қуёши бор,
Ғарчи чараклайди тиник, шуълавор,
Аммо у ҳаммани илитмас бекор,
Ахир, Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Хорижда “ҳамшаҳрим” учратсам бир кун,
Деди: “Кўр эканман, чун ҳолим забун,
Эссиэ, юртим!” — дея йиғлади хун-хун,
Ахир, Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Аллоҳнинг назари тушган Ватан бу,
Қуёш иймон нурын эмган гулшан бу,
Мевасидан шаккар томган чаман бу,
Ахир, Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Дунёнинг шаҳри кўп, лек Хивоси йўқ,
Бобо Самарканду Бухороси йўқ,
Имом Бухорийдек авлиёси йўқ,
Дунё – Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Нур сочади бунда бирлик маёғи,
Қанча эл бор, қанча элат-ўртоғи,
Ҳилпирайди бонда Ҳурлик байроғи,
Она-Ўзбекистон бошқачадир,
Бу гулистон бошқача.

Омон бўлсин унинг шому кундузи,
Чорлайверсин дўстларни куй-навоси,
Омон бўлсин Юртбоши – раҳнамоси,
Бу гулистон бошқачадир,
Ўзбекистон бошқача!

1999 йил

1

Жаноб Расулulloҳ жангу низони
Бартараф этгувчи бир зот эдилар.
Бошга бевақт тушган ўлим-қазони,
Тан-жонни ютгувчи барбод дердилар.

Кай кун кўрдиларки, икки мусулмон
Киндан қиличларин суғуриб, сермаб.
Ўзаро ташланиб, оқизмоқ-чун кон,
Жанг қилар эдилар куйиниб, терлаб.

– Тўхтатинг, бас қилинг, эй дўзахийлар!..

Деб хитоб қилганча Расули Ақрам.

Ўртага тушдилар ва жангарилар

Дил ютиб, тил ютиб, бўлдилар мулзам...

Жаноб Расулulloҳ кайтаркан ортга,
Бир саҳоба шундоқ айлади савол:

– Ўлдирган-ку аниқ, аммо наҳотки,

Дўзахий саналур ўлган беикбол.

– Ҳа, шаҳид кимса ҳам қилич кўтариб,

Қилгайдир ракибин ўлдирмоққа қасд.

Бас, шундоқ эканми, улар баробар

Дўзахий саналур бейймон ва паст...

2

Иймони илохий ила кўз очиб,
Хушқалом ўстанлар Пайғамбаримиз.
Меҳру муруватнинг нурларин сочиб.
Зулматни тўсганлар Пайғамбаримиз.

Дағаллик ёт эди ул зотга, зотан,

Сўқиш не, қарғаш не, билмас эдилар.

– Ширин сўз – садақа, ширин сўз айтинг,

Дея такрорлашдан тинмас эдилар.

Магар лозим бўлса бермоқлик танбех,
Дердилар: “Пешонанг тупроққа теккур!”

Бу сўзлар этарди дилларни раншан,

Бу сўзлар янграрди бамисли такбир...

Эй, оёғи ердан узилган ошнам,

Магарким заминга боқмасанг бир кур.

Такаббур кўзингга тик бокиб мен ҳам,
Дегайман: “Пешонанг туирокка теккур!..”

3

Бир куни жамоа тўпланган ерга,
Ташриф буюраркан Расули Акрам.
Бир-бир тикилганча шод чехраларга
Шундайин саволни бердилар хуррам:

— Мўмин одам каби барги тўкилмас
Қандай дарахт бордир доим ям-яшил?
Биров у, биров бу деди басма-бас,
Лек жавоблар эди таҳлилга мойил.

Шунда бир табассум килганча ул зот,
Қўркам боғ томонга айлаб ишора.
Дедилар: “Бу хурмо дарахти эрур,
Унинг мўминлардан фарқи йўқ сира...”

Мантик шул эдиким: мўмин одамнинг
Барглари ушбудир мангу беҳазон:
Яъниким, ростгўйлик, ҳалоллик, поклик,
Тағин чин садоқат, ҳаё ва иймон...

4

Ҳар ишда, ҳар ерда ибрат эдилар,
Хушталъат эдилар Расули Акрам.
Саховат боғининг ажиб боғбони —
Серхиммат эдилар Расули Акрам.

— Одамнинг ёмони турланиб турган
Товламачи эрур, — дердилар ул зот.
Аллоҳнинг энг ёмон кўргани эса,
Хусуматчи эрур, — дердилар ул зот.

Дердилар: — Ҳаёли бўлинг ҳамиша,
Ҳаё ҳам — иймондан, поклик — иймондан.
Вафоли, иболи бўлинг ҳамиша,
Викорү вазминлик, неклик — иймондан.

Бекорга ўт бўлманг, ютинг жаҳлни,
Курашда йиқитган эмасдир полвон.

Кимки енгса ғазаб деган жоҳилни,
Ўша саналгайдир ботир, паҳлавон.

5

Шундай сабоғи бордур
Жаноб Расулulloҳнинг:
Ғийбатчи дучор бўлгай
Ғазабига Аллоҳнинг.

Ким меҳрибон бўлмаса,
Меҳрибонлик кўрмагай.
Ким саховат қилмаса,
Давру даврон сурмагай.

Ким ҳимматли, очилгай
Унга ҳам ҳиммат йўли.
Бошларидан сочилгай
Оби раҳматнинг сели.

Ҳақорат қилма асло
Мунис ота-онангни.
Кечирмас сира Аллоҳ
Йўл қўйган бу хатонгни.

Мулойим бўл, мулойим,
Мулойимлик — ғазилат.
Табассум қил, табассум,
Табассумда кўп ҳикмат.

Алқисса, Аллоҳимга
Хуш келган ишни қилгил.
Эҳтиёт бўл тилиннга,
Ҳақ сўзни давлат билгил.

6

Оч ва юпун юрсалар-да Расули Акрам,
Ўзларини худди тўқдай тутар эдилар.
Ғар садақа сўраб қолса бирорта одам,
Бор-будларин дарҳол тақдим этар эдилар.

Дер эдилар: Исломда энг яхши ғазилат —
Камбағални қийинтирмоқ ва тўйдирмоқлик.

Бебаходур тагин бизга шундайин хислат:
Нотанишу танишга ҳам салом бермоқлик.

Яна билинг: мол-дунёли бадавлат эмас,
Балки нафси тўқ одамлар эрур баданлат.
Амалдору мансабдору мулкдорга эмас,
Фарибларга, сағирларга этинг хамият.

“Ло илоҳа иллаллоҳу” деганлар шаксиз,
Қиёматда эришгайдир шафоатимга.
Ким иймону эътиқод-ла юрса, шубҳасиз;
Етишгайдир Аллоҳимнинг марҳаматига.

7

Расули Акрамдан сўрдилар бир кун:
– Гуноҳи азим не? Сўйланг, билайлик.
Токи биз адашиб юрмайлик ҳар кун,
Токи биз ҳақ сўзга амал қилайлик.

– Энг аввал, – дедилар Пайғамбаримиз,
Лозимдур ҳар ишда сабру қаноат.
Сўнг Аллоҳга асло ширк келтирмангиз,
Ота-онангизга этинг итоат.

Кимки ўз-ўзини ўлдирар экан,
Икки дунёда ҳам кечирилмасдур.
Ким тухмат тошини иргитар экан,
У дилдан мухрдай ўчирилмасдур.

Кимки унутса бу ақоидларни,
Гуноҳи азимга ботиши тайин.
Ақлу идрок ила иш тутганларнинг,
Бағрида офтобнинг отиши тайин.

8

“Ким фирибгар, алдоқчи – дўзахдир жойи,
Ким ваъдабоз, бетайин – иймон душмани.
Коранда дехконларнинг жаннатдир жойи,
Текинхўр мунофиқлар – замон душмани”

Деб уқтирар эдилар такрор ва такрор,
Набий салаллоҳу алайҳи васаллам.
Мусаллога бош қўйган мусулмонки бор,
Биларди ул зотнинг ҳар сўзин мусаллам.

Тагин вахдат нурунинг ул пок дунёси,
“Кечиримли бўлинг” деб айтар эдилар.
Сермавж шафқат нурунинг ул соф дарёси,
“Хайру эҳсон килинг” деб айтар эдилар.

Диёнатнинг калиди эрур бу сўзлар,
Англаганга ҳамиша иймон ҳамроҳдур.
Саодатнинг калиди эрур бу сўзлар,
Ким укса, амал қилса, унга Ҳақ ёрдур...

9

Болаларни севардилар Расули Акрам,
Аёлларни суярдилар Расули Акрам.

Сизлар учун жоним фидо бўлсин, дердилар,
Бошингизда қуёш мудом кулсин, дердилар.

Ушбу олам аёл билан гўзал, дердилар,
Ушбу олам бола билан ғазал, дердилар.

Дер эдилар: ҳар иккиси кўнгил гавҳари,
Ҳар иккиси Ер-самонинг хуршид, камари.

Аёлинг бор, демак, бахтинг бўлмагай хазон,
Боланг бордур, демак, умринг мангу чароғон.

Кўрдиларки, ул зот бир кун чиққанда уйдан,
Келишарди талай бола, аёллар тўйдан.

Қадларини ростлаганча хурсанд, бахтиёр,
Дедиларки: сўзим сўздир, эй Парвардигор:

Келаётган ушбу гуллар маҳбубларимдур,
Жон-дилимга пайванд бўлган хабибларимдур...

То абадким ғам-кулфатга этмагин дучор,
Улар кулсин, шод яшасин кўрмайин озор.

Болаларни бол дердилар Расули Акрам,
Аёлни иқбол дердилар Расули Акрам.

Ўғриликка кушанда
 Бўлиб келган тўғрилик.
 Тўғриликка кушанда
 Бўлиб келган ўғрилик.

Ўғрилар ҳар қаерда
 Ҳар хилда “сийланишган”.
 Тўғрилар ҳамма ерда
 Бир хилда сийланишган.

Яъни, ўғрилар килич
 Тиғларида туришган.
 Тўғрилар эса халқдан
 Олкиш олиб юришган.

Хуш ёқмаган каззоблар
 Расули Акрамга ҳам.
 Ҳалолни-чи эъзозлаб,
 Билганлар чин мухтарам.

Дейдиларки, бир аёл
 Эгри босиб оёғин.
 Ўмариб, илинибди
 Бировнинг тақинчоғин.

“Хўш, энди не қилайлик?”
 Деган саволга ул зот.
 Ўйлаб-ўйлаб ахийри,
 Шундай дебдилар кушод:

“Магар шу қаллоб ўғри,
 Бўлганда ҳам ўз қизим.
 Кестираддим қўлини,
 То ойдин бўлсин юзим...”

Алқисса, нопокликка
 Завол эрур тўғрилик.
 Ҳалол, покизаликка
 Камол эрур тўғрилик.

1999 йил

ҲАР КАЛОМИ ИНЖУДИР АВЛИЁЛАРНИНГ...

Ҳазрати Шайх Увайс Қараний демишлар:

Таҳорат олмоққа чоғланар экан
Бир дўсти сўради ҳазрат Увайсдан:
— Қани, айт, намозда хушӯ не эрур?
Хулоса чиқарай сен айтган дарсдан.

Буюк Шайх бош силкиб, дедилар шундок:
— Жавобим йўлингда айлагил чирок.

Ҳаёлинг банд этса Аллоҳнинг ёди,
Ўқисанг каломин қараб қиблага.
Қилич санчса ҳамки биров орқангдан,
Сездирмай, қўябер бошинг саждага...

Ҳазрати шайх Суфёни Саврий демишлар:

Ҳадя келтирганда Суфён Саврийга
Олис бир қишлоқдан таниш бир дехқон.
Тесқари қарабди миниб жаҳлга,
Норози бўлганча ул шайхи замон.

— Нечун рад этурсан? — дея сўрабди
Бу ҳолдан лол қолган ўшал бечора.
— Бу ахир изхори кўнглимдир менинг,
Чун дўстмиз, гарчи сен номдор ситора.

— Узр, — дебди ул шайх, — бир қариндопинг
Ҳадис ўрганмоқда субҳу шом мендан.
Қўрқаманки, хадянг олсам-у, унга
Майлим ортиб, жудо бўлмай иймондан...

Ҳазрати Шайх Ҳасан Басрийга болалигидаги хуш тилак:

Ёш бола маҳали шайх Ҳасан Басрий,
Билибми-билмайми, ё ташна қолиб.
Ҳазрат Пайғамбарга тегишли сувни
Ичибди тамшаниб, маззалар қилиб.

Бу холдан беҳабар Расули Акрам
Эрк бериб ойдаин хаёлларига.
— Менинг косамдаги сувни ким ичди? —
Савол берибдилар аёлларига.

— Ҳасан ичди, — дебди ҳаяжон ила
Завжаи покдомон Умму Салима.
— Унда Ҳасан қанча сув ичган бўлса,
Бари илм бўлсин, ўзи аллома.

Дея дуога кўл кўтариб шодон,
Омин, деган экан сарвари иймон.
Шул дуо йўл очиб келажагига,
Басрий бўлган экан олими замон...

Ҳазрати имом Абу Ҳанифани Куфий демишлар:

Ҳаммомга кирганда Абу Ҳанифа,
Кўрдик, лунгисиз ўлтирар биров.
Чирт юмиб кўзини ўшал дакика,
Чеккарокқа чўкли...
Шунда у меъров

Тундланиб сўради: — Айт-чи, эй имом,
Кўзларинг нуруни олдилар қачон?
— Юзингдан пардаи шарму хаёни
Олган кундан, — деди имоми жаҳон...

Ҳазрати Шайх Боязид Бистомий демишлар:

“Ай кўнглим-а, кўнглим, роса ўттиз йил
Васлинг истасам-да, кўрсатмадинг юз.
Сени кўтарганча кездим мутгасил,
Ҳамон дийдорингга тиккандирман кўз...”

Дея пичирларкан ҳазрат Бистомий,
Бир нидо таралди сахар кўйнида:
Наҳот биздан бўлак нарса тиларсен,
Наҳот пинҳон жисм ҳоким ўйингда?

Илло, кўнгил бирлан не иш битгайки,
Уни истайдирсен бизни унутиб.

Агар хохиш этсак, излаганингни
Ошкор кўрсатурмиз кўлингга тутиб...

Икки водий

Бязид Бистомий — шайхи акобир,
Султон ул-орифин эди беназир.
Унинг тилларида бамисли шарор
Бир калом янграрди такрор ва такрор.
Шул калом сеҳридан олам ёришиб,
Кетарди гўёки нурга қоришиб,
То ҳануз қалбларда у бергай садо
Ва мангу тинглагай уни Ер-само:
“Ла илаҳа иллаллоҳ
Водийсидан ўтмасанг,
Мухаммадун Расуллуллоҳ
Водийсига етмайсан...”

Ҳазрати Довуди Тойи демишлар:

Уч-тўрт дўсти ила Ҳазрати Довуд
Ўлтирган чоғида машварат қуриб.
Улар хаёлини бузибди ношуд —
Бир кимса даврага бетаклиф кириб.

Боз яна у безбет шайхи комилга
Ҳадеб тикилибди гўё оч кузғун.
Шунда ул аллома кирибди тилга,
Ноҳуш бу ҳолатдан бўлганча дилхун:

Миянгга ёзиб қўй билмасанг агар,
Бу хикматни асло унутма, нодон!
Лоф урмоқлик қанча келтирса зарар,
Тикилмоқ ҳам шунча келтиргай зиён.

Ҳазрати Абу Ҳафс Ҳаддод демишлар:

Бир мажлисла сўрдилар
Абу Ҳафс Ҳаддоддан:
— Дарвишлигу валийлик
қандай инсонларга хос?
Аллоҳнинг халифаси
бироз чўмиб хаёлга,

Шундай жавоб айлабди
 беясану бепардоз:
 – Дарвиш улким, ўзини
 Ҳақ ҳузурида ожиз
 Ҳамда бечора санаб,
 амрига бўлса асир.
 Ўз нафсидин халослик
 истаган киши эрса,
 Шаксиз валий эрурким,
 еру-қўқ мутаассир...
 – Унда, эй қутби замон,
 бу саволга жавоб бер,
 Ахир сени дегайлар
 валийларнинг султони.
 – Мунофик ким? Не сабаб
 бундайлардан халқ безор?
 Кўрармизми риедан
 буткул озод дунени?
 – Дунёга иллатлардан
 халослик бор, – дебди шайх.
 Аммоким риёкорлар
 унда-бунда бўйланур.
 Улар илму амалин
 Қуръон, Ҳадис нури-ла,
 Ўлчамай юрганидан
 мунофикка айланур...

Ҳазрати шайх Абулҳасан Пошнакий демишлар:

Бир такаббур бор эди
 агарчи илми пастрок,
 Лекин даъвоси унинг
 сифмасди еру кўкка.
 Йиллар ўтгани сайин
 у бамисли шамчирок,
 Тутаб, тугаб борарди
 ларза солиб юракка...

Бир донишманд бор эди
 гарчи пешвойи замон,
 Аммоким яшар эди
 гадодайин хокисор.
 Кунлар, ойлар кечаркан
 у ёккан нури Иймон

Тараларди, сингарди
хар калбга худди шарор...

Бу холни кўриб, ўйлаб,
шундок деб айлабди шарх,
Абулҳасан Пошнакий —
хуросонлик буюк шайх:
— Ким ўзни баланд тутса,
Ҳақ уни хор этгайдир,
— Кимки ўзини хор тутса,
Ҳақ уни бор этгайдир...

Ҳазрати шайх Ҳабиби Ажамий демишлар:

Шайх Ҳабиби Ажамий яшар эди Басрада,
Улким кароматпеша ва соҳиби сидқ эрди.
Гар бировлар субҳу шом коғоз қорайтиришса,
Ул хуш сухани бирла кўнгил оқартирарди.

Бир жумъа кун намозга бораркан масжид томон,
Синов назари ила биров сўрабди шайхдан:
— Жавоб айла, билайин, сенсан доноий замон,
Олам яратгувчиси — Ҳақнинг ризоси қайда?

Ул такаббурга боқиб, дебдилар дин пешвоси:
— Хаёлингни поклаб юр, соф сурур — тилакдадур.
Билмасанг билиб олгин: Аллоҳимнинг ризоси —
Беномуслик ғубори кўнмаган юракдадур...

Ҳазрати шайх Аҳмади Масрук демишлар:

Шогирди бисёр эрди шайх Аҳмади Масрукнинг,
Оташин каломидан кўнгиллар сув ичарди.
У нутқ ирод этса, хатто кўзи юмукнинг
Факат киприкларинмас, ақлин ҳам нур кучарди...

Уч хил дарахт бор, дерди ул Пири комил хар кез,
Улар — Маърифат, Фафлат ҳамда Тавба дарахти.
Ким қандай кўкартирар... бу тилсимогдир шаксиз,
Дарахтлар яшнашига борлик одамзот бахти.

Мен дегайман: Маърифат дарахтини суғоринг,
Фикратнинг суви бирлан, токи сермева бўлсин.

“Фафлат”га бедорлиг-у, “Тавба”га пушаймонлик —
Сувларини қуйингки, бошида хилол тўлсин...

РОБИЪА УЛ-АДАВИЙЙА СИНОВИ

Ул мастураи ихлос, сўхтаи ишк — Робиъа,
Яъни Марями соний — раҳматуллоҳи алайҳ.
Ҳазрат Ҳасан Басрийга шам, игна, қил юбориб,
— Қани, эй шайхи комил, айла, — дебди, — буни шарҳ.

Робиъага шундайин жавоб йўлланган экан:
— Шамдек ёниб, нурунгдан оламни эт мунаввар.
Игнадайин ишчан бўл гар қолсанг-да яланғоч,
Риёзат чек маънида қилча бўлгунга қадар...

Робиъа ул-адавиййа демишлар:

Яшаганимиш кўп фақир Робиъа Адавиййа,
Тўшаги нимдош бўйра, ёстиғи хом фишт экан.
Бир кун меҳмонга келса дўсти Малик бин Динор,
У таҳорат олармиш эски, синиқ идишдан.

— Рози бўл, фалон бойдан кўрпа-тўшак келтирай,
Дебди раҳми келиб ул илтижо-ла мулојим.
— Ё Малик! — дея шу чок юзланибди Робиъа,
Билгајиму билмагајиму яратган Эгам ҳолим?

— Албатта билгај! — дебди ул меҳмон дили сўзон, —
Аллоҳим ахир, кафтда тутгај дунёи дунни.
— Унда жавобим ушбу, — деб жилмайибди меҳмон: —
Эгам нени истаса, биз ҳам истаймиз шуни...*

2002 йил

* Биз ва Сиз доно ўғитларидан баҳраманд бўлганимиз буюк зотлар жаноб
Пайғамбаримизга замонаш бўлган ва яна кейинроқ яшаб ўтган араб авлиқаларидир.
Аллоҳ уларни ўз раҳматига олган бўлсин, Омин!

ШУКРОНА

1

Сумитон осмонидан юлдузлар учар маҳал,
Саболар гир-гир эсиб, гуллар хид сочар маҳал,
Яъни саҳар-мардонда – куёш юз очар маҳал,
Бир рози дил таралиб, қалбларга сепгай зарҳал:
– Чор Бакри ночор эдик, пукур, чор чинор бўлдик,
Меҳрибонлик қўлидан мисли чор Минор бўлдик.
Рухимиз шод этганнинг умри безавол бўлсин,
Иймон туғин тутганнинг бахти баркамол бўлсин.

2

Фатҳобод мавзеидан ким ўтса, зил чўкарди,
Хароба ичра ботган гумбаз фиғон чекарди.
Бунда ётган Пир холин кўрганлар ёш тўкарди,
Энди бул жойдан бир сас тинглаб, қалбим кўкарди:
– Оҳким, зери по эрдим, боғ Шайхи Олам бўлдим,
Меҳрибонлик нуридан эл-юртга ҳамдам бўлдим.
Рухимни шод этганнинг умри безавол бўлсин,
Иймон туғин тутганнинг бахти баркамол бўлсин.

3

Фалакнинг дастидан қон ютган донолар қанча,
Ўз юртига сиймайин кетган даҳолар қанча.
Уларнинг зор кўзида мазмун-маънолар қанча
Ва лекин бир улуғ зот айтур мамнун бўлганча:
– Имом Бухорий бўлиб, бағрингга қайтдим, шаҳрим,
“Хадис”дай шарифимсан, сенсан — Маккадай наҳрим.
Рухимни шод этганнинг умри безавол бўлсин,
Иймон туғин тутганнинг бахти баркамол бўлсин.

4

Бир қутлуғ саждагоҳ бор, номи эрур Фиждувон,
Бу маскандан таралган тариқати Хожагон,
Лек унда бир Авлиё ётаверди дил сўзон,

* Шайх Сайфиддин Бохарзӣ назарда тутилмоқда.

Чун бугун кўнглин ул зот шундай этмоқда аён:
— Қадру кимматим кайтди, Хожай Жаҳон* манам,
Руҳимни шод этганнинг умри безавол бўлсин,
Иймон туғин тутганнинг бахти баркамол бўлсин!

5

Бухоро — Самойи дин, нилий гумбази иймон,
Етти Пир — Авлиёга шу замин бўлган ошён.
Номлари кимга аён, кимга эди ноаён,
Лекин улар тилида бугун шундайин калом:
— Гарчи дунёни қучдик... дунё бизга тор эди,
Хуррият нурын ичдик, замон бизга ёр энди...
Руҳимиз шод этганнинг умри безавол бўлсин,
Виждон туғин тутганнинг бахти баркамол бўлсин!

6

Эй, комили баржаста, Хизрназар Бухоро,
Биламанки, сен Ҳаққа етишган қутлуғ маъво.
Ким сени жондан севса бағринг этгай пурзиё,
Ўзин эмас, халким деб юрганни қўллар худо.
Шундайлар бор эканки, гўзалсан — жаннатосо,
Шу боиским тилингдан тушмайди шундай дуо:
Дилларни шод этганнинг умри безавол бўлсин,
Хурлик туғин тутганнинг бахти баркамол бўлсин.

2002 йил

* Хожа Абдуҳолик Ғиждуволий кўзда тутилмоқда.

ЯССАВИЁНА

• • •

Яссавийни пирим дея,
Бухорийга берсам қўл.
Ҳикматларнинг хазинаси
Сўфий каби очди дил.

Англадимки, бу оламда
Ҳар бир одам меҳмондир.
Қимки имон гулин терса,
Ҳаёти беҳазондир...

ЯССАВИЙ ҚАБРИ ҚОШИДА

Сиз нури хидоят уққан шаҳардан,
Накшбанд бобомни туккан шаҳардан,
Менга ҳам онамдай боққан шаҳардан,
Тавоф истаб келдим, Сизга, бобожон.

Рухим таркок эди, кўнглим шикаста,
Кўзим қўркоқ эди, хаёлим хаста,
Бир гуноҳкор эдим — осий, пойбаста,
Офтоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Кўп замон Иймонни билмай келдик биз,
Инсофни назарга илмай келдик биз,
Паймонамиз ярим, тўлмай келдик биз,
Махтоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Гарчи йўллар очик, йўллар берк эди,
Гарчи қўллар очик, қўллар берк эди,
Ва лекин хаёлда орзу — Эрк эди,
Шитоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Шукур, касирғалар чекинди ортга,
Тун қочиб, тонг сели чиқдилар сиртга,
Ҳуррият куёши чакнади юртда,
Гулоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Сиз ётган тупроқнинг номи Туркистон,
Тарикат таркалган муаззам макон,

Ул жой барчамизга азият, жонажон,
Савоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Дуогўй бобомсиз, қани, қўл очинг,
Жумла турк элига ойдин йўл очинг,
Пирларга бош бўлиб, нур — иймон сочинг,
Китоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Халқимнинг тутгани энди зар бўлсин,
Ҳақ дилнинг айтгани муяссар бўлсин.
Бизни кўролмаган сўқир, қар бўлсин,
Хитоб сўраб келдим, Сиздан, бобожон.

Пойингизга бошим қўйдим — софландим,
Қалбим тундай эди — мусафоландим,
Тупроқдай хушландим, чин сафоландим,
Сизни тавоф этгач, Яссавий бобо!...

*Туркистон — Бухоро,
1998 йил*

ЭЛНИНГ ЎТАР КЎПРИГИ БЎЛ...

*Ошиқларнинг куйиб ўчган кули бўлғил,
Ҳақ жамолин кўрсатмаса, золим бўлай.
Аҳмад Яссавий*

Насихатга юзим бурдим, тингла ўғлон,
Ҳар каломим мағзини чак, англа, ўғлон,
Оч ҳақкадай кўз ўйнатма у ён, бу ён,
Элнинг ўтар кўпригию йўли бўлғил.

Ҳар замонда бир замон бор, тўғрини де
Ҳамон олғир, юлғич бисёр, тўғрини де,
Тулкинамо айёр бисёр, тўғрини де,
Тўғри лафзу тўғри сўзнинг гули бўлғил.

Унутмағил, баҳор оний — ўткинчидир,
Сахар — оний, наҳор — оний, ўткинчидир,
Ўздан кетма, дунё фоний — ўткинчидир,
Камтариннинг бол томғувчи тили бўлғил.

Агар билсанг кабристонда... куёш ботар,
Бир кун келиб бунда отанг, онанг ётар,
Жисму жонинг бу манзилни макон этар,
Калимагўй бандаларнинг кули бўлғил.

Савобингдан гунохинг кўп бу дунёда,
Жавобингдан саволинг кўп бу дунёда,
Макомингдан мақолинг кўп бу дунёда,
Кибру ғурур майин ичма, мунгли бўлғил.
Яссавийдан учган ушок — учкун бўлғил,
Эътикодга, тарикатга тутқун бўлғил,
Бошга қилич тушганда ҳам Ҳакни дегил,
Ахмадийнинг ҳақгўй, ростгўй ўғли бўлғил!

1993 йил

ЮРАГИНГНИ ЁЛҚИН ЭТГИН

*Оллоҳ дебон ичга нурни тўлдирмасанг,
Валлоҳ-биллоҳ сенда ишқни нишони йўқ.*

Аҳмад Яссавий

Элим десанг, юрагингни ёлқин этгин,
Тилим десанг, тилагингни тўлқин этгин,
Ҳақ йўлинда нигохингни чақин этгин,
“Хизмат қилғон харғиз йўлда қолғони йўқ”.

Оқар эрик оқаверсин, солмагин дов,
Ёшлик олов ёқаверсин, бўлмагин ғов,
Охиратни эсла мудом, хали биров,
Бу дунёда устун бўлиб қолғони йўқ.

Лоқайдларга дардин айтма, эсиз кетар,
Беҳудага кўз ёш тўкма, изсиз кетар,
Ҳаяжонинг, жон-жаҳонинг хиссиз кетар,
Бедард хали биров дардин олғони йўқ.

Ким молини мақтар бўлса, ундан қочғил,
Зўрга эмас, зориққанга қўнғил очғил,
Иймони бут кетмончига меҳринг сочғил,
Текинхўрдан элга ошно бўлғони йўқ.

Сўқир кўрсанг, қўлини тут, йўлин ёрит,
Фақир кўрсанг, бағрингга бос, дардин арит,
Сағир кўрсанг, саховат қил, қўнғилин эрит,
Мурувватли қаснинг ранги сўлғони йўқ.

Ғамхўринг ким, ағёринг ким — кўзига бок,
Синамасдан сиртдан ўтма, юзига бок,

Лутфин тингла, лафзин тингла, сўзига бок,
Келгиндининг барчаси дўст бўлғони йўк.

Амалдорлик мансабини этма хавас,
Тўрт кунликдир даври даврон, мангу эмас,
Сохта обрў, шону шавкат — бари абас,
Қув амалдор халққа қўрғон солғони йўк.

Ҳар бир ишда Яссавийдан мадад сўра,
Баҳоуддин Нақшбанддан имдод сўра,
Магар ғамга дучор бўлсанг, нажот сўра,
Эътиқодли одам бағрин тилғони йўк.

Муҳаббатни юрагингда гавхар деб бил,
Кундуз-шомда хуршид деб бил, қамар деб бил,
Ишқ бодаси талх бўлса ҳам шаккар деб бил,
Соф сурурни кучган ошиқ ўлғони йўк.

Гар ойдинлик истаюрсан, таҳорат қил,
Пирлар изин кўзга суриб, ибодат қил,
Эй, Ахмадий, Аллох дегил, имон дегил,
Руҳи покнинг бу дунёда армони йўк.

1993 йил

КЕТМАСИН

Эй ёронлар, ўтар даврон, кетар карвон,
Меҳру шафқат кетмасин.
Орка-олдин кетар нодон, кетар комрон,
Аллу адолат кетмасин.

Мусулмонмиз, чин мўминмиз,
Меҳрибонлик бизга мерос қадимдан.
Аста-аста золим кетар, олим кетар,
Дину диёнат кетмасин.

Бу очунда фақир ҳам бор,
Сўқир ҳам бор-ки мухтожлик бандаси,
Бирин-бирин бахил кетар, сахий кетар,
Хайру саховат кетмасин.

Нигоҳлар кўл — жовдир-жовдир,
Довдир-довдир бир карамга интизор,

Бу хаётдан жохил кетар, оқил кетар,
Меҳру мурувват кетмасин.

Ахир, дунё чархпалақдир, жонхалақдир,
Кекса-ёш барча меҳмон.
Эй Аҳмадий, Ҳакка ёлвор, элу юртдан
Шону шавкат кетмасин.

ИНСОФ БЕРГИЛ

Тўғри йўлдан озган кимса дўст бўлмағай,
Бировга чоҳ қазган кимса дўст бўлмағай,
Пок хаёлинг бузган кимса дўст бўлмағай,
Риёкорга инсоф бергил, эй Раббано!

Ёлғон сўзлаб рост деганлар ўй бузардир,
Маъракангга маст келганлар тўй бузардир,
Қарзинг узмай, паст юрганлар уй бузардир,
Мунофиққа инсоф бергил, эй Раббано!

Нур аҳлидан қочган киши оқил эмас,
Зулматга йўл очган киши одил эмас,
Шуурга қум сочган киши софдил эмас,
Жохилларга инсоф бергил, эй Раббано!

Кул Аҳмаддек инсоф дея бунча ёздинг,
Эй Аҳмадий, ўзингга бок, чўпдай оздинг,
Битигинг-ла бирни туздинг, бирни эздинг,
Ноинсофга инсоф бергил, эй Раббано!

ПОК НИЯТ ВАҚТИ ЕТМИШ

Уйғон, ўғлим, сахарда пок ният вақти етмиш,
Бедор бўлгин наҳорда, пок ният вақти етмиш.

Булбуллардан сабоқ ол ва гуллардан андоза,
Софланиб ол анҳорда, пок ният вақти етмиш.

Саболарга кулок тут, найнинг саси келадур,
Қалбинг ёнсин хуморда, пок ният вақти етмиш.

Ошпоқ тонг бу – илоҳий рангларнинг жилвагоҳи,
Тўш ур – сиру асрорга, пок ният вақти етмиш.

Саждага бошинг қўйиб, тангрига келтир иймон,
Уйғон, ўғлим, сахарда ибодат вақти етмиш.

1997 йил

ЎЗИНГ КЕЧИР

Қодир Эгам, яратганингга шукур,
Бу ҳаётда яйратганингга шукур,
Булбул қилиб сайратганингга шукур,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Яна шукур: асраб келдинг бўхтонлардан,
Тухматчию нафаслари ўпконлардан,
Мадад бердинг қутулдим дом — қопконлардан,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Элфурушлар эш бўл деди, унамадим,
Дилфурушлар хеш бўл деди, унамадим,
Тилфурушлар тош бўл деди, унамадим,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Қай кун “оғам” деб юрганим бузғун чикди,
У кўксимни чўкилади, кузғун чикди,
Шундан унга нафратларим тўзғин чикди,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Қуёш этдим бағрим — баҳрим яхшиларга,
Ҳамдам бўлдим шоирларга, бахшиларга,
Меҳр қўйдим илоҳий хат, нақшларга,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Мен саждалар этгайдирман сенга факат,
Ёруғ толеъ кутгайдирман сендан факат,
Мунофикни кўрганимда битгай токат,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Мухаммадга умматдирман, сенга банда,
Биров дейди — оқилдир у, биров — ганда,
Аммо ҳақгўй муслимдирман, бахтим шунда,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

Аҳмадийман, яратганингга шукур,
Бу ҳаётда яйратганингга шукур,
Шоир қилиб, сайратганингга шукур,
Магар бўлса гуноҳим, ўзинг кечир.

1998 йил

Бу дунёда беишқларни кўрдим, дўстлар,
Савлатига бир дам бокиб турдим, дўстлар.
Қисматларни ўйлаб, хаёл сурдим, дўстлар.
Бундайлар кўп ночор экан, ночор экан.

Беишқ кимса ким деб сўрманг, девор эрур,
Юраги санг, тилаги санг, бир хор эрур,
Бағрингизни қон қилгувчи хунхор эрур,
Бундайларнинг кори нуқул озор экан.

Ишинг тушса беишқларга, пишмас ошинг,
Оқижади кўзларингдан аччиқ ёшинг,
Маломатдан чиқазмайди асло бошинг,
Бу нусхалар айёр экан, ағёр экан.

Ошиқларни кўрса улар дил қайрайди,
Тухмат тошинг ёғдиради, тил қайрайди,
Боғингизда бойқуш бўлиб хўп сайрайди,
Бундай пастлар шайтон экан, маккор экан.

Етти одам беишқлардан безиб келди,
Машрабдайин соч-соколи тўзиб келди,
Ўзинг қутқар, во дариг, деб озиб келди,
Вовайлоким, улар тухми бисёр экан.

Бош туртади беишқлар гоҳ унда-бунда,
Ор-номусни пуллайдилар кунда, тунда,
Улар элнинг йўлидаги қора кунда,
Бундайларга манзил-макон бозор экан.

Эй, Аҳмадий, Ҳаққа қулсан, кўп сўзлама,
Ахир, ҳаёт сархисобли, кўп сўзлама,
Ошиқ унгай, беишқ сўнгай, кўп бўзлама,
Беишқлардан ҳатто худо безор экан.

1997 йил

БИР КУН ЖАВОБИ БОРДУР

Дунё маним демагил, дилни вайрон этмагил,
“Текин луқма емагил”, бир кун жавоби бордур.

Мансаб туғин кўзлама, ёғли жойни излама,
Бўлма иккиюзлама, бир кун жавоби бордур.

Сийму зар деб чопмагил, ор-номусни қопмагил,
Инсоф кўзин ёпмагил, бир кун жавоби бордур.

Оқилнинг йўлини кесма, орзу-аъмолин тўсма,
Изғирин бўлиб эсма, бир кун жавоби бордур.

Бўлмай десанг шарманда, чаёндайин газанда,
Харомга бўлма банда, бир кун жавоби бордур.

Қаноатда қойим бўл, ибодатга сойим бўл,
Тош эмас, мулойим бўл, бир кун жавоби бордур.

Жафо чеккан кам бўлмас, бўйи баста хам бўлмас,
Киприклари нам бўлмас, бир кун жавоби бордур.

Меҳнатни фароғат бил, захматни саодат бил,
Машаққатни роҳат бил, бир кун жавоби бордур.

Ғофил юрсанг саробсан, жохил эрсанг харобсан,
Жимирлаган ҳубобсан, бир кун жавоби бордур.

Аҳмадий, кўнгул очдинг, Қул Аҳмад йўлини кучдинг,
Ҳақнинг гулларин сочдинг, бир кун жавоби бордур.

ЎЗ ҚАДРИНГ БИЛ

Аё фарзанд, энг аввало, ўз қадринг бил,
Ҳаёт нима, баёт нима, қалбингга ил.
Ишқу хавас кўчасининг поёни йўқ,
Сен толибсан, толибликнинг машқини қил.

Аслу наслинг кимлигини унутма ҳеч,
Томирингда оққан қонни совутма ҳеч.
Парча нонга кўз тикканлар дунёда кўп,
Нон диёринг — жон диёринг тарк этма ҳеч.

Ўзга юртга кетганларни кўрганим бор,
Айш жомига ботганларни кўрганим бор.
Магар кулиб турса ҳамки улар кўзи,
Барчасининг юрагида дард беканор.

Элим деса, эл-юрти йўқ, мисли гадо,
Тилим деса, ўз тили йўқ — жондин жудо.
Юргайдирлар бир кафт Ватан хокига зор,
Аросатлик этмиш улар қаддин дудо.

Билармусан, битта булбул ўз маконин
Ташлаб кетиб, йўқотганмиш жон-жахонин.
Қўшиқларин англамаскан ҳеч бир кимса,
Ахийри у ютган эмиш тил-забонин.

Булбул холи сабоқ сенга, ерингни қуч,
Меҳрибонинг — ул онайи зорингни қуч.
Бўлай десанг содик фарзанд шу тупроққа,
Азиз юртинг — қутлуғ номус-орингни қуч!

1997 йил

ЎЗБЕКЛИГИНГ САРБОН БЎЛСИН

Ай жигарим, узоқларга жўнар бўлсанг,
Умр сурган йўлчилардан сабоқ ўрган.
Вақту новақт чет манзилга қўнар бўлсанг,
Дунё кўрган элчилардан сабоқ ўрган.

Йўлчиликнинг йўллардайин сири борким,
Ўрганмасанг, аросатда қолгайдирсан.
Элчиликнинг эл қалбидай сеҳри борким,
Гар укмасанг, йўлга тушмай толгайдирсан.

Энг аввало, тиззанг букиб, тупроқни ўп,
Унда улуғ боболаринг гарди бордур.
Шабнамларда шаффофланиб, байроқни ўп,
Унда қутлуғ она-юртинг тафти бордур.

Андин сўнгра сабот ила жилов тортгин,
Карвонингга ўзбеклигинг сарбон бўлсин.
Нафсингни тий, қўлингни тий, кўзинг тийгин,
Хар иш қилсанг, тарозибон — Виждон бўлсин.

Ана шунда йўлинг, кўнглинг бўлгай ойдек,
Дулдулиннга ёр бўлгуси мудом парвоз.
Етгайдирсан муродинга Аҳмадийдек,
Ҳалолликнинг нони сенга чикар пенвоз...

1998 йил

РЎЗАИ РАМАЗОНДА

Хидоят нури тошгай,
Ҳамият дури тошгай,
Заковат кўри тонгай —
Рўзаи Рамазонда.

Тилаклар соф бўлгуси,
Нигоҳлар шод кулгуси,
Гуноҳлар тўкилгуси —
Рўзаи Рамазонда.

Яшнагай Имон йўли,
Поклигу инсоф йўли,
Ёрилгай раҳмат сели —
Рўзаи Рамазонда.

Шафқат дилга эш бўлур,
Қаноат кўлдош бўлур,
Диёнат қуёш бўлур —
Рўзаи Рамазонда.

Муслим меърожи — Намоз,
Қалбни этса сарафроз,
Ҳаёт гули яшнар боз —
Рўзаи Рамазонда.

Дўстлар, килгум тавалло,
Тилдан тушмасин асло:
Ла илаҳа илаллох,
Муҳаммадун расулиллох —
Рўзаи Рамазонда.

1997 йил

ОЙ ДЕГАН ҲАМ ОҲ ЧЕКАР

Бу ҳаёт ҳеч бир замон беҳато бўлган эмас,
Жонажон ҳам меҳрибон — бебаҳо бўлган эмас.

Илму урфон бандаси то ҳануз ночор яшар.
Фурқати нолон каби ҳеч киши сўлган эмас.

“Анда жоним” колди деб шох Бобур қон йиғлади,
Чун биров Ҳинд мулкида юртга зор ўлган эмас.

Мирзо Мўминга хоин тиф ураркан, маст бобо,
Мир Алишердек куйиб, бағрини юлган эмас.

Отабек йиғлар ҳамон ой-Кумуш қабрин кучиб,
Ҳеч бир ошиқ у каби қалбини юлган эмас.

Қодирий бобом қани, Фитрату Чўлпон қани,
То ҳануз қотил яшар, лек биров билган эмас.

Бу фалак корин кўриб ўртанурман гоҳида,
Менга ҳам бериезат толеъ ҳеч қулган эмас.

Дўсту ёринг кўп бўлур гар амал отидасан,
Биз ғарибмизки, бироя илтифот қилган эмас.

Ёринг Аллоҳ, Ахмадий, ҳамдаминг меҳнат эрур,
Ой деган ҳам оҳ чекар, бесабаб тўлган эмас.

НА ҚИЛСУН

*Бир муттаҳам “шифокор” майит
бармогидаги узукни ечиб олиб,
жигилдонига урмоқчи бўлибди.*

Виждони йўқ кимсада иймону ор на қилсун?
Иймони йўқ кимсада виждону ор на қилсун?

Мунофиқнинг кўзида ўргимчаклар ит кургай,
Тундай қаро бағрида меҳру шарор на қилсун?

Беномуснинг ҳамроҳи шайтони лаъин эрур,
Аллоҳни унутганга дину диёр на қилсун?

Қасамига хиёнат этган сўқир бўлмасму,
Қасамхўрда покиза аҳду қарор на қилсун?

Бундайин пастлар ҳатто пора олгай майитдан,
Жиғилдони ўйиққа дўсту ҳамкор на қилсун?

Ҳалолликка тиф санчиб, харомга бўлиб банди,
Юрган ўшал нокаста махрами зор на қилсун?

Рост айтурсан, Аҳмадий, диёнатсиз кимсанинг
Қалби мудом музу қор, лайли нахор на қилсун?

1997 йил

ЗОР КЎРМА, ДЎСТИМ

Интизорлик ёмон, кўз тутмоқ ёмон,
Илҳақлик ёмондир, ғам ютмоқ ёмон,
Баридан орзуни ер этмоқ ёмон,
Эшиқда онангни зор кўрма, дўстим.

Уйингдан чиқдингми остона хатлаб,
Майли, еру кўкни қучгин соатлаб,
Лек ортга қайтмоқни бил олий матлаб,
Эшиқда ёрингни зор кўрма, дўстим.

Меҳринг қонда бўлса, қонга ўтади,
Мавжланиб-мавжланиб жонга ўтади,
Йўкса, икки дунёнг қуйиб кетади,
Эшиқда болангни хор кўрма, дўстим.

Дўстни қариндошдан устун кўргайлар,
Уларга қўл берсанг, мафтун кўргайлар,
Дилларда гул унса, мамнун кўргайлар,
Эшиқда дўстингни зор кўрма, дўстим.

Хабар олиб тургин хеш-акрабодан,
Бу гап тайин бизга Расулиллоҳдан,
Ўсарсан, унарсан шунда дуодан,
Эшиқда қавмингни хор кўрма, дўстим.

2000 йил

АЙЛА

Хур-хур эсган шаббодани ҳамсухбат айла,
Дўст-ёр тутган гулбодани фароғат айла.

Тўдасидан айрилган бир чўлок чумоли,
Гир айланса, ночордурким, хамият айла.

Ўз инида чиркиллаган полапон кўрсанг,
Билки илон домидадур, химоят айла.

Фарзандига ёмон бўл деб, айтмас ҳеч она,
Магарким ул ёмон чикса, насиҳат айла.

Бу дунё бир омонатким, мисли қил кўприк,
Ундан бегард ўтмоқликни шаҳодат айла.

Эй, Ахмадий, пиринг сенинг Кул Хожа Аҳмад,
Умринг бўйи яхшиликни саодат айла.

2000 йил

ГУНОҲЛАРИМ

Онани унутмоқ гуноҳми? Гуноҳ!
Отани хор этмоқ гуноҳми? Гуноҳ!
Элингни унутсанг, гуноҳ эмасми?
Тилингни хор этсанг, гуноҳ эмасми?

Ўзингдан: мен кимман, дея сўрдингми?
Ўзлигинг қошида дадил турдингми?
Аждодинг ким эрур, қавминг ким эрур?
Бу ҳақда виждонинг – кадринг не деюр?

Қонингда боболар кони окмаса,
Донолар, даҳолар кони окмаса,
Минг йиллик имлонгга боксанг сўқирдай,
Битиклар – китоблар жонинг ёкмаса.

Саргардон изласа ўз кабрин Дониш,
Буюк Торобийни этсанг фаромуш,

Гуноҳсиз атайсан ўзингни қандоқ?
Гуноҳсиз санайсан сўзингни қандоқ?

Меҳрдан айросан гуноҳми? Гуноҳ!
Сеҳрдан айросан гуноҳми? Гуноҳ!
Меҳру сеҳр эди баҳру наҳримиз,
Юртга мадор эди Орол, Сиримиз.

Мангу баҳор эди тупроқ, еримиз,
Сабзавор, ғамзавор эди Еримиз...
Наҳримиз қуритдик, гуноҳми? Гуноҳ!
Баҳримиз қуритдик, гуноҳми? Гуноҳ!

Еримиз бемадор — гуноҳми? Гуноҳ!
Гиёҳлар нолакор — гуноҳми? Гуноҳ!
Тағин нима қолди, эй дўст, аён эт,
Кўнгилда армонинг бўлса, баён эт.

Шунчалар гуноҳинг бор экан, ахир,
Қандайин яшадинг ёндирмай бағир?
Барига сен сабаб, сен ўзинг айбдор,
Ноахил, нотавон, ношуд ва ночор!

Шу сабаб тилингни юрибсан тишлаб,
Ох уриб турибсан кўзингни ёшлаб,
Сўнгни тилакларим этай хавола,
Гуноҳинг — дардларинг ўзинг давола.

Онангни азиз бил — йўкса гуноҳдир,
Отангни азиз бил — йўкса гуноҳдир.
Элингга, тилингга бўлолсанг посбон,
Аждодинг пок руҳи яшар бегумон.

Имлойинг — аъмолинг авайла мудом,
Баҳрингни — наҳрингни авайла мудом.
Тарихинг — қадрингни авайла мудом,
Юртингни — Ерингни авайла мудом.

Йўкса, гуноҳкорсан, гуноҳкор минг бор,
Гуноҳни ювмоқлик ахир, кўп душвор...

1988 йил

КЎРСАТ ЖАМОЛИНГ

Машраб газалига мухаммас

Бошингни урма ғамхоналарга,
Ўхшаб юрмагин хайроналарга,
Ишонма, жоним, афсоналарга,
Кўрсат жамолинг мастоналарга,
Ишкингда куйган парвоналарга.

Кутгай чок дилим сендин табобат,
Кутгай пок дилим сендин харорат,
Тутмоққа қўлинг бергин ижозат,
Мендин дуодир, сендин ижобат,
Жоним тасаддук жононаларга.

Меҳрингга зорман, фаҳм айламайсан,
Кўнглимни очсам, жазм айламайсан,
Севгим сурурин назм айламайсан,
Эй, кўнгли каттиғ, раҳм айламайсан,
Қилгил назар сен бечораларга.

Қанча олиқлар ўтди замондин,
Бўлиб жудолар ёри жонондин,
Аҳмадийни ҳам аюрма жондин,
Машраб сени деб кечди жаҳондин,
Бошини қўйиб остоналарга.

2000 йил

ЎВУЗ ХОН ВА ЎҒУЗХОН

(Баллада)

...Кучли ракиб – кўшни хондан,
Мактуб олмиш Ўғузхон.

Унда шундай битилганмиш:

“Сўзимни тингла, эй хон:

Дулдулингни ёктирганман,
Уни юборгин менга.

Йўкса, кўшин тортгайдирман
Юртингга — маконингга”.

Бехуда кон оқмасин деб,
У ютиб фигонини.
Юборибди рақибига
Севган аргумоғини.

Бироз фурсат ўтиб, ул хон
Яна мактуб йўллабди.
Ундаги шарт — мисли тўфон,
Барчани ўйлатибди:

“Хотинингни суйиб қолдим,
Уни тортик эт менга.
Йўкса, қўшин тортгайдирман,
Манзилу маконингга!”

Ҳақоратдан баттар эди,
Гарчи бу шарт, бу сўров.
Маликадан воз кечди у,
Кон тўкмасин дея ёв.

Еб тўймаган ялаб тўймас,
Деганича бор экан.
Ул ёвуз хон тагин шундай
Мактуб юборган экан:

“Фалон еринг маъкул кўрдим,
Уни инъом эт менга.
Йўкса, қўшин тортгайдирман,
Сени тукқан Ватанга!...”

Ҳар галгидек машваратга
Йиғилган оқсоқоллар.
“Майли бергин” деб айтишди
Суриб оғир хаёллар.

“Балки унинг нафси қониб,
Шу билан даф бўлгайдир
Бир парча ер кетса, мулкинг
Камайиб қолмагайдир...”

— Йўк! — деб шитоб туриб кетди,
Шунда ёвқур Ўғузхон.

— Аждодларим ётган хокни
Бермагайман ҳеч қачон!

Бу заминнинг ҳар зарраси
Қалбимда илдиз отган.
Магар уни ёвга берсам,
“Қуёш биз учун ботган!...”

Шундок дея шоҳ Ўғузхон
Қиличин суғурибди.
Лашкар тортиб рақибини,
Қон билан суғурибди.

Зафар билан кайтаркан у
Онажон тупроғига.
Шундай сўзлар ёздирибди
Юртининг байроғига:

“Боболарим рухи кезган,
Ҳар қарич ер — муқаддас.
Юрагимиз унга қалқон,
Бўлсин то сўнгги нафас!...”

МЕНГА БУХОРОДА...

Менга Бухорода яшамок азоб,
Менга Бухорода яшамок шараф.
Шу икки туйғуни бамисли шароб
Ичаман, ичгандай девона Машраб.
Азоб мерос эрур Ибни Синодан,
Имом Бухорию Фитрат бобомдан.
Шарафни бошимга гултож этганман,
Шаҳримга шариф деб берилган номдан.

Ғар кезсам, гумбазлар, тоқу равокдан
Менга бир интибоҳ келгай ҳар лаҳза.

“Бизни биласанми?” деган сўроқдан,
Қалбимга тушади бетизгин ларза.

Уқдим Шайх ул-олам, яъни Бохарзий
Дилидан бир нидо: “Хўш, айтгин, биз ким?”

Тингладим Поянда Муҳаммад Ахсий

Тилидан бир нидо: “Хўш, айтгин, биз ким?”

“Биз киммиз?” деб сўрар тагин Желоний,

Мунис Пири Дастгир — Ғавс ул-Аъзам.

Қутб ул-Қутубдир шул зотнинг ўзи,

Дуоси ижобат бўлғувчи аълам.

Не-не авлиёлар этар имтиҳон,

Минор, мадрасалар ҳолим айлар танг:

“Қани сўзлагин, эй бандаи хайрон,

Биз киммиз, тарихми ёки оддий санг?”

Лол қолиб, англагач нодонлигимни,

Хўжаи Жаҳондан сўрайман узр:

“Бир қошиқ қонимдан ўтингиз дейман,

Мендек бир осийни этингиз маъзур”.

Билдим: телбалиқдир амалсиз илм,

Зотанким, илмсиз амал ҳам бўлмас.

Лекин шариатга дохилсиз илм,
 Бағрини офтобдай ёрита олмас.
 Боз билдим: магарким яшасанг юз йил,
 Аъмолинг — толиблик бўлмоғи шартдур.
 Иймон, эътикодни юракка жо қил,
 Тарихинг, тақдиринг билмоғинг шартдур.
 Мана, Бухоройи шариф — шаън тупроқ,
 Азия авлиёлар кўз очган маъво.
 Бу юрт Шарк йўлини ёритган чирок,
 Буюк даҳоларга бўлган паноҳ.
 Нетайки, ожизман — бамисли сўқир,
 Авлод-аждоғларим билмаганим рост.
 Бунда ҳар бир гиёҳ оятлар ўқир,
 Калом нурун кўзга илмаганим рост.
 Илло, бир сас келди, этайин аён,
 Бу садо Нақшбанд бобомдан турур:
 “Магар комилликни истасанг, ўғлон,
 Ўзлигингни ўрган, юргайсан мағрур”...
 Менга Бухорода яшамок азоб,
 Менга Бухорода яшамок шараф.
 Азобу шарафни бамисли гулоб
 Ичаман, ичгандай Пирим — Шох Машраб!

2000 йил

ПОСБОН

(Шухрат домлага)

Ойнинг ёруғига боқолмаганлар,
 Чирок ёқдим деб шам ёқолмаганлар.
 Лочинман, деб қанот қоқолмаганлар,
 Сизга тош отдилар ғов — ғаддор бўлиб.

Қодирий кадри деб ютдингиз оҳлар,
 Чўлпон деб ёнганда чўлпон нигоҳлар.
 Бошингизда ғужғон ўйнаб у зоғлар —
 Номингиз сотдилар чаён, мор бўлиб.

Болангиз гул бўлиб ётса бешиқда,
 Улар ов пойлаган ўғри мушукдай.
 “Сен эски бидъатсан” дея эшиқдан,
 Қуюндай эдилар совук қор бўлиб.

Каска тешигидан боққанда дунё,
Эрк учун жонингиз этдингиз фидо.
Шинель кийиб, ғолиб қайтсангиз хатто,
Йўлингиз тўсдилар тикан-хор бўлиб.

— Қайда Усмон Носир, қайдадир Фитрат?
Беиз йўколгайми пок калом — фикрат?
Дея бонг урсангиз, жохиллар титраб —
Беун чайқалдилар сиртмок — дор бўлиб.

Ҳақиқат кўзига тик боққан — ғолиб,
Меҳру мурувватдан ўт ёққан — ғолиб.
Ғолиб муаллимсиз — биз эса толиб,
Бемаслаклар яшар чор-ночор бўлиб.

Диёнат — чароғдир, у сароб эмас,
Адолат — олтиндир, асло занғламас.
Диёнат, адолат посбонисиз, бас,
Ёвузлар ётибди қўшмозор бўлиб.

ФЕРУЗАГА

Охумисан — тор гули,
Раъномисан — боғ гули.
Сен қай чаман булбули?
Эй Феруза, Феруза.

Даврада шўх ўйнайсан,
Капалакдай қувнайсан.
Кўзларинг-ла куйлайсан,
Эй, Феруза, Феруза.

Окшом чиройи — ҳиллол,
Сенинг қошларинг — ҳиллол.
Бу қандайин ажиб ҳол,
Эй, Феруза, Феруза.

Кўзларинг бунча сузгун,
Лабларинг гунча майгун,
Балки пундай дилда ун,
Эй, Феруза, Феруза.

Чиройда-ку тенгсиэсан,
Хаёлдаги бир кизсан,
Хуллас, мисли юлдуэсан,
Эй, Феруза, Феруза.

Умр абадий эмас,
Ёшлик ўткинчи – ҳавас.
Шуни англай олсанг бас,
Эй, Феруза, Феруза.

Мактай десам сўзим мўл,
Сенга айтар сўзим шул:
Ишқ бобида танҳо бўл —
Эй, Феруза, Феруза.

1986 йил

АТИРГУЛГА АЙЛАНИБ ҚОЛСАМ...

Мабодо гулларга айланиб қолсам,
Файз бериб турайин хонадонларга.
Қувонсин севганлар мени кўрган дам,
Нур бўлиб таралай хиёбонларга.

Оналар кўксини ёндирай яшнаб,
Атримдан маст бўлсин жон-болажонлар.
Аммо истамасдим хатто сўлиган
Баргимга қўл чўзса жоҳил, нодонлар.

Яхши ният билан келса бир меҳмон,
Майли, мени унга айлангиз тортиғ.
Юрагига санчинг гар кири бўлса,
Ўткир тиканларим қилиб олмос тиғ.

Кўз юмса хаётдан қалби соф Инсон,
Қабрига ўтқазинг, анкиб турайин.
Тўрт фасл авайланг, сув таранг обдон,
Бошида куёшдай чакнаб турайин...

1964 йил

Юрагимда ўстирган гулнинг
Богбонисан дегандим сени –
Ёри жоним, ўшал сунбулнинг
Уволига қолдирдинг мени.

Узиб уни банди-бандидан
Ариқчага қилдим оқизок.
Кайтганинг-чун берган аҳдингдан,
Саболар-ла сирлашдинг узок.

Ишкинг буткул этди девона,
Дунёсига силтаб кетдим кўл.
Нечун қалбга бўлдинг бегона,
Дил боғингдан кимга бердинг йўл?

Вафо деган сирли кўчага
Кирмоқ бору қайтмоқ йўқ эди.
Бу бошимни чилвир сочингга,
Сурмоқ бору сиртмоқ йўқ эди...

Юрагимга ўстирган гулнинг
Богбонисан дегандим сени.
Ёри жоним, ўшал сумбулнинг
Уволига қолдирдинг мени...

1994 йил

ЯНГИ ДАФТАРДАН

Тупроғингнинг хушбўй атридан,
Ҳидлагани келдим, Бухоро.
Тўймоқ бўлиб иссик меҳрингдан,
Бағринг томон елдим, Бухоро.

Келсам, мени илк бора кучди
Фарзандидек Афанди бобом.
Саррофондан ифорлар кўчди,
Лаби ховуз тутди гулгун жом.

Сипқордим ман қона ва қона,
Вужудимда ёқиб аланга.

Ростин айтсам, этдим шукрона,
Таъзим айлаб сендай чаманга...

Ахир, азал меҳригиёсан,
Балогардон айтган дуосан.
О, Бухоро, қиблагоҳимсан,
Нурсан, хурсан – Арши аълосан...

2006 йил

НАВРЎЗ МУБОРАК

(Қўшиқ)

Гулу гуландомим, Ватан,
Дилбар, дилоромим, Ватан,
Дилсўз, дилафкорим, Ватан,
Наврўз муборақдир сенга.

Жамолимсан, камолимсан,
Анваримсан, аъмолимсан,
Зилолимсан, ҳилолимсан,
Наврўз муборақдир сенга.

Истиклолинг кўзларга нур,
Қалбга ғурур, тилга сурур,
Жоним элим, давронинг сур,
Наврўз муборақдир сенга.

Дунё келар сенинг томон,
Юртбошимиз – чин нигоҳбон.
Мангу яша, бўлгин омон,
Наврўз муборақдир сенга!..

2006 йил

БУХОРО ЮЛДУЗИ

(Аҳмад Донишга)

Дунёга кўз очиб, савол бўлдингиз,
Товланиб, нурланиб, жамол бўлдингиз.

Умр карвонлари кетар, бамисли
Аюб чашмасидай зилол бўлдингиз.

Сиз хаттот, гоҳ шоир, гоҳо муҳандис,
Бировлар йўлига малол бўлдингиз.

Давронсиз, бағрингиз оловланган чўр,
Қора юракларга завола бўлдингиз.

Дили гунг, кўзи кўр – безабонларга,
Хитобсиз – Минора! – Увола бўлдингиз.

Ой қўнса, бош узра кафтга кўтариб,
Сиз унинг чароғи, ҳилола бўлдингиз.

Билим – гула, таълим – йўла, деган сўзни сиз
Маърифат, хидоят – камола билдингиз.

Ахир, Ахмадийман мен ҳам бир дониш,
Жадидлар отаси, икбола бўлдингиз.

У дунё, бу дунё Хаёт кулсин деб,
Ахмади Донишсиз – Хаёл бўлдингиз...

2006 йил

“ҲАЗРАТ НАВОИЙНИ СЕВИНГИЗ ЖОНДАН”

Дўстларим, бир сирни этайин оғоз:
Дуёни англамоқ эмаскан мушкул.
Барча тилсимола очар экан юз,
Ҳазрат Навоийга ким қўйса кўнгула.

Ҳазрат Навоийга ким қўйса кўнгула,
Демакки, ошно у ҳақ-ҳақиқатга.
Унинг қалб боғида сайрайди булбула,
У мангу содикдир дин – диёнатга.

У мангу содикдир дин – диёнатга,
Ҳамиша тариқат гулобин ичгай.
Бағрини кенг очиб самимиятга,
Тафаккур дурларин ховучлаб сочгай.

Тафаккур дурларин ховучлаб сочгай,
Ким илм – бамисли шафақ ёғдуси.

Ким уни симирса, дарёдай тошгай,
Хаёлин уфкида юлдуз балкгуси.

Хаёлин уфкида юлдуз балкгуси,
Тоғларни Фарходдай этар чилпарчин;
Ишқ шоҳи – Мажнунни дўст-ёр билгуси,
Магарам араб у ёки аҳли Чин.

Магарам араб у ёки аҳли Чин,
Бағрига босганча: “сен – қардошим,” дер.
Ўргилай ўзингдан, эй қўхна очун,
Эй, азиз она-Ер, сен – дардкашим, дер.

Эй, азиз она-Ер, сен – дардкашим, дер,
Айтар: Навоийни севингиз жондан.
Одамлар: ўзингиз қалб қуёшим, дер
Ва у айрилмагай асло Иймондан!..

2002–2006 йиллар

НИМА ОЛДИНГ МЕНДАН, БУХОРО?

*(Ўзбекистон халқ артисти Аҳмаджон Шукуров
монологи)*

Бир хофиз болангман, онажон шаҳрим,
Куйингман, волангман, жонажон шаҳрим.
Бағрингда барқ уриб, пойингни ўпган,
Яшнаган лолангман, меҳрибон шаҳрим,
Оларимни олдим сендан, Бухоро,
Сен-чи, нима олдинг мендан, Бухоро?

Бир қошиқ конимдан ўтгин, сўзлайин,
Бир коса майи ноб тутгин, сўзлайин.
Бошингдан лайлакдай ўргилиб, кучай,
Тилимни найга жўр этгин, сўзлайин.
Оларимни олдим сендан, Бухоро,
Сен-чи, нима олдинг мендан, Бухоро?

Сабру каноатни ўргатган – ўзинг,
Ишқу муҳаббатни ўргатган ўзинг,
Ноҳақлик қошида қад букма дея,
Ҳақни, ҳақиқатни ўргатган – ўзинг.

Оларимни олдим сендан, Бухоро,
Сен-чи, нима олдинг мендан, Бухоро?

Англатдинг, бу дунё – сўнгсиз сир экан,
Хаётнинг ярми боғ, ярми кир экан.
Билимсиз фарқ қилмас хатто холадан,
Нурга ошно юрак доно – Пир экан.

Оларим олганман сендан, Бухоро,
Сен-чи, нима олдинг мендан, Бухоро?

Кўрсатдинг: соз тутган созанда бўлмас,
Минғирлаб куйлаган хонанда бўлмас.
Ёниб-ёндирмаса токи санъаткор
Халкига ҳеч қачон арзанда бўлмас.

Оларим олганман сендан, Бухоро,
Сен-чи, нима олдинг мендан, Бухоро?

Англатдинг: қўшиқ-куй дунёча тургай,
Соф сурур қалбларда ошиён қургай.
Кимки сотар бўлса ўз санъатини,
Бир кун уни албат “Шашмақом” ургаёй.

Оларимни олдим сендан, Бухоро,
Сен-чи, нима олдинг мендан, Бухоро?

Шукурким, юрибман иқболим кулиб,
Ҳалоллик нонин еб, фарахга тўлиб.
Бахтим шу: оёғим қай ерга етса,
Эл-юртим куйладим Бухоро бўлиб.

Розиман, қарздорман сендан, Бухоро,
Сен ҳам рози бўлгин мендан, Бухоро!

2006 йил

**Устознинг ҳар бир сўзи китоб
экан...**

БАЛЛАДАЛАР

ДУЭЛЬ

Маъшук турар қаршимда маним,
Буюк тоққа тикилганман лол.
Нимадандир ғашдир юрагим,
Қайларгадир етаклар хаёл.
Ана, кўкни қоплади туман,
Тоғ оғуши бўлди зим-зиё.
Ёмғир қуйди челақлаб бирдан,
Даралар ҳам бўлди тим сиёх.
Чор атрофни ларзага солиб,
Чакнаб кетди момоқалдирик.
Бу қандай хол, қандайин сароб?
Тушди бирдан қалбимга титрок...
Ўзни арча остига олиб,
Олисларга боқдим бесабр.
Ва... хайхотки, бирдан от солиб,
Секундантлар келдилар бир-бир.
Белгиланди... сўнгра масофа –
Ўн беш қадам...
Эй, танти шоир!
Келмагач у иблис инсофга,
Не иложинг бор эди, ахир?
Сен ҳам олдинг қўлга тўлпонча,
У ҳам олди киборлар “мулкин”.
Мудхиш дуэль шарти бўйича
Аввал сен ўк узишинг мумкин!
– От! – деди у дахшатга тўлиб,
Аммо бунга килмадинг парво.
– От! От! – деди молдай ўкириб,
Сен кўкка ўк уздинг бепарво...
Шунда сойлар қолдилар хайрон,
Қайинлар ҳам чекдилар афсус.
Не бўларди мўлжалга отсанг,
Бир дайди йўқ бўларди, холос...

Кейин котил навбати келди,
Тоғ-тошларга карадинг бир-бир.
Балки кўзинг ёшларга тўлди,
Сен Кавказни севардинг, ахир.
Энг сўнгги бор Маъшукка бокдинг,
Ва ... – От! – дединг мулойим кулиб.
Аммо кўксинг у аллакачон
Турар эди нишонга олиб.
Чап кўзини кисди у узок,
Коя каби сен мағрур эдинг.
Ва... хайхотки, янтраганда ўк,
Коя каби ерга куладинг.
Секундантлар лол қолиб бирров,
Отларига босдилар камчи.
Парво қилмас котил Мартинов,
Сен тўлганиб ётсанг-да гарчи.
Попоғини бостириб кошга,
У ҳам қочди мисоли тулки.
Кўксингдан кон оқарди тошга...
О, Лермонтов, қисматинг шулки,
Ёш бошинг-чун осмон йиғлади,
Жала қуйиб чакнади чакмок.
Ҳатто тоғлар калбин тиглади,
Сахаргача этишди фирок.
Сўзла, Маъшук, сўзла буюк тоғ,
Сўзлагин, эй мардлар маскани.
Бир беватан узган дайди ўк,
Нахот тешар энди кўксингни?
Нега караб турдинг титрамай,
Нечун қолдинг беидрок, беҳис.
Бир шавкатли ўғлинг танитай,
Ёв ўкига топширдинг унсиз!
Эй, юксақда учган сор бургут,
Ул илонни нахот сезмадинг?
Чўқкиларни кучган сор бургут,
Ул малъунни нахот сезмадинг?
У иблисдай сўзлаган пайтда,
Тилин чўқиб олсанг бўларди.
Шоир кўксин кўзлаган пайтда,
Кўзин чўқиб олсанг бўларди!..
Эй, табиат, эй борлиқ мулки,
Эй оғуши гулгун, диловар.
Сени она деймиз ва лекин
Бўлолмайсан унга баробар.

Разил, олчок, каллоб, ўғрини
Кучофингда асрайсан баъзан.
Софдил, одил, ботир, тўғрини
Захарлайсан илондай баъзан.
Олтин нима, кул нима ахир,
Ажратолмай хайронсан гоҳи.
Тикан нима, гул нима ахир,
Ажратолмай гирёнсан гоҳи.
Шайдо бўлиб ёнган дилларни
Шайдо бўлиб бошингга кўтар.
Оғу сочган ёвуз тилларни,
Томиридан суғурсанг нетар!
Шунда ортик кулфат бўлмасди,
Бўлмас эди ганим ва рўё.
Ғам-андухга диллар тўлмасди,
Пок-покиза бўларди дунё...

• • •

Булут кўчди тоғлар устидан,
Шаррос куйган ёмғир ҳам тинди.
Секин чикдим арча остидан,
Юксакларда кувш кўринди.
Елиб қолди майин шабада,
Тоғ оғуши нурга ўралди.
Аммо кўнглим хира, афтода,
Ул воқеа жоним ўртарди.
Маъжусланиб, хаёлга толиб,
Текис йўлга чиққаним чоғи.
Оҳанграбо овозга тўлиб,
Садо берди Маъшук кучоғи...
...Куйлар эди Лермонтов, ёраб!
Бу – ўнгимми ва ёки тушим.
Ишонмасдим юксакка караб,
Гўё бошдан учганди хушим.
Малла сочин гоҳида силаб,
Жўшиб-тошиб у шеър айтарди.
Гоҳ ингичка мўйловин бураб,
Секин-секин ортга қайтарди.
Йўллариға гуллар пояндоз,
Япроқлар ҳам қутлар шоирни.
Мен бокаман, юрагим мумтоз,
Гўё кучгим келарди уни.
Шоир одам ўлмагай асло,

Шоир умри мангудир, мангу.
Шоир гулдай сўлмагай асло,
Тоғлар каби бокий яшар у...

1970 йил

ҚЎЙИНГ МЕНГА ЎЗ ЮРАГИМНИ

Хамшира, опагон,
Илтмос, бир пас
Қўйиб туринг ўша уйқу дорингизни.
Ўпкамни тўлдириб, олайн нафас,
Эшитай меҳрибон овозингизни.
Дўхтир, Сиз наштарни
Жойига қўйинг,
Битта юрак Сизга нима деган гап?
Жудаям номдорсиз, донгдорсиз тайин,
Биламан, қўймайсиз мени нимталаб.
Лекин ғаниматдир
Хар лахза, фурсат.
Бир ширин сўз тингланг беморингиздан.
(Аввал чойдан қуйинг, дил топсин роҳат,
Хозир суҳбат афзал талх дорингиздан!)
Тўғрисини сўзланг,
Тўғрисин менга,
Хак сўздан юрагим ёришса зора.
Нажот тилайман деб, тагин бу жонга
Бир парча гўшт улаб, бўлманг овора.
Ахир мен биламан
Шаҳид кимлигин,
Сизга ҳам аён-ку, дўхтир, олинг тан.
Нега танладингиз унинг юрагин –
Ўт билан сув ахир бўларми пайванд?!
Ахир тирик мурда
Эди ул кимса,
Киприксиз кўзида ёнарди ҳасад.
Ер номус қиларди у кадам босса,
У тансиз рух эди – қуп-қурук жасад.
Унга ишқу ҳавас
Буткул бегона,
Туякуш мисоли танбал ва сархуш.
– Уч, десанг, туяман, дерди ягона!
Юр, десанг, мен ахир, дерди, тенгсиз қуш!

На туя бўлолди –
Йўлда мададкор,
На қуш бўлиб кўкка парвоз этди ул.
Бир кун ўтса бўлди... бошқаси — бекор,
Шундай туғилганди, шундай кетди ул...
Дўхтир, нахот шундок
Беҳис юракни
Менинг вужудимга кўрдингиз раво?
Аввал ўйлаб кўринг, тешмай кўкракни,
Тоб ташлаган торни килманг бенаво!
Англайман, сизга ҳам
Осонмас, аммо –
Юрак алмаштирмоқ одатий хизмат.
Бемор омон қолса – айни муддао,
Раҳматлар ёғилар Сизга то абад.
Майли, ёрса ёғсин
Довруқ, олқиш, шон,
Хайратдан лол қолсин бутун қоинот.
Яшамок шириндир ахир, ҳар қачон,
Минг йилни гоҳида истар одамзод.
Марҳаматли дўхтир
Ва лекин бу гал
Хато қилаяпсиз жиддий, ножўя.
Нечундир қалтирар Сиз тутган напштар,
Содир бўлаётир буюк фожеа.
Икки олам аро
Мен талвасада,
Ибтидо, интихо этмоқда таъкиб.
Ибтидо – боғингман, деб имласа-да,
Интихо кўзига турибман боқиб.
Сўнги танлаганим
Хаётдир — боқий,
Беҳис яшамоқлик эмас матлабим.
Кўйинг, жудо этманг туйғудан, токи
Бир кун бўлса ҳамки тепсин ўз қалбим.

1976 йил

ЗАНЖИРБАНД ШЕЪР

(*Айний хотирасига*)

Қора туман ичра қолмиш Регистон,
Сарсари кезади миршаб, сарбозлар.
Қонли томошага келмиш оломон,
Фалакка ўрлайди йиғи, овозлар.

Гуноҳкор бандилар кутишар навбат,
Жаллод кундасига қўймоқ учун бош.
Жисминг ёндирмасми, осмон, бу даҳшат,
Бардошинг куймасми, сўзла, эй кўёш.

Нечун беидроксан, эй шамшир – чакмоқ,
Чақилгин, титрасин пичоқ тутган қўл.
Шамоллар, қуюнлар, қўзғалинг тезроқ,
Сиртмоқлар чайқалиб, куласин буткул.

Қандай надомат бу, қандайин ситам,
Шунчалар бўлурми қисмат калака?
Бухоро укага тутсаю мотам,
Обхонада ётса беҳабар ака!

• • •

Қўшбеги кўзлари ёнар аламнок,
Шоирдан ўч олмоқ йўлин излайди.
Зиндон туйнугидан бош сукиб қувнок
Истеҳзо аралаш кулиб сўзлайди:

– Қалайсан, Салридин, шоири замон,
Балки обхонада ашъор битурсан.
Сенга Сирожиддин йўлламиш салом...
Жаннатга ортидан сен ҳам кетурсан...

– Тўхтагин, не дединг, рост сўзла яқбор,
Нахот жудо бўлдим жигаримдан мен.
Қон тутар сени ҳам тезда ситамкор,
Нахот, жудо бўлдим дилпорамдан мен...

Занжирбанд қўлларин тугди-ю шоир
Кишанли оёқда босиб ҳаяжон.
Обхона деворин титратиб дир-дир,
Писта кўмир билан шеър битди нолон:

“Жигарам об шуду рехт зи ду чашму тарам,
Жигарам, во жигарам, во жигарам, во жигарам.
Хабар омадки, бо теги ситам кушта шудаст
Жигарам, малхаму жону дили жону, жигарам...”*

• • •

Зилзила тушгандек тебранди сарой,
Арк ичра янграгач Айний овози.
Зиндон эшигида қўшбеги пайдо,
Кулфга калит солар чаккон сарбози.

Аёнлар дарғазаб – қўзларида ўт
Шеър учун мушт тушар шоир бошига.
Амир важоҳати – гўёки булут,
Судраб келтирарлар уни қошига:

– Ситам тиги билан ўлдирилди, дебсан.
Нечун журъат этдинг шоири нодон?
Кўрсатай сенга ҳам ситам тигин ман,
Шеър айтган тилингдан тиркирасин кон..

Амирнинг кўзига бокиб мардона,
Шоир лабларидан шеър окди равон:
“Чақмоқлар чакилсин кўк юзинда
Факирлар дунёси яшнасун.
Хоинлар қолмасин ер юзинда,
Ишчилар отлари кишнасун.
Олдай бос! Олдай бос, эй, қариндош!
Мундан сўнг окмасун кўзингдан ёш!
Қўймагил дунёда бир золимни,
Инсонлар хур бўлсин, бор бўлсин!”

1979 йил

ШОФИРКОННОМА

Тонг юлдузи чарақлайди мовий осмонда,
Қўзларимга куйилади ховуч-ховуч нур.
Бир оромбахш наво келар Жилвон томондан,
Меҳнат завқи мавжларидан дил топар хузур...

* Жигарим сув бўлди-ю икки кўзимдан окди,
Жигарим, вой жигарим, вой жигарим, вой жигарим.
Хабар келдики, ситам тиги билан ўлдирилмиш,
Жигарим, жонимнинг малхами, дилу жоним жигарим...

Шул навони тинглаб бир дам толаман ўйга,
 Узокларга етаклайди сирдош — хаёлим.
 Етмасайдинг, Шофирконим, шу ёруғ кунга,
 Бўлар эди бахтинг шаксиз тилим ва тилим.
 Бугун эса порлаб турар бошингда офтоб.
 Саховатла шуъла сочар толе юлдузи.
 Хар гўшангда бахт шароби — гулгун майи-ноб
 Икболингдай яшнар мудом кечанг-кундузинг.
 Паривашдай чирой очар Жилвон жамоли,
 Шаркираган каналлардан сувмас — бол оқар.
 «Мингчинор»нинг пахлавондай мингта чинори,
 Минг йилларга томир тараб, мардона боқар...
 Бу не хикмат: Вардонзеда бўй чўзмиш гуллар,
 Зиёланмиш кўхна қалъа тоши-тупроғи.
 Раҳмат айтар сенга, элим, миннатдор диллар,
 Ўзинг очдинг унутилган тарих вароғин.
 Зарафшондай зар сочардир бу тупроқ асли,
 Фарзандларин юраги ҳам дарёга монанд.
 Фарходчалик қудрати бор бу тупроқ наслин,
 Хар йигит-қиз қалби ижод ишқи билан банд...
 Шофирконим — шеър маконим, илҳом булоғи,
 Бунча дилкаш, бунча гулгун, бўйинг барваста.
 Султон Жўра тирик бўлса, эй гулшан боғи,
 Таърифингни этар эди шеърий гулдаста.
 Хеч бир одам боқий бўлмас ушбу дунёда,
 Бир кун албат кўзин юмар қаридир, ёшдир.
 Аммо, дўстлар, бизнинг жўшқин, шод давраимизда,
 Мўмин ўғли — ал-Иброхим даврабошидир.
 Сахнамизнинг юлдузидир Ҳамросев Раззоқ,
 Давлатовни тоғлар кўрса, очади бағрин,
 Пахта илмин «гулоб» қилиб ичганлар канча,
 Шароф бобо, Боки Ҳамро — барчага устоз.
 Эгат болиш — рохатидан кечганлар канча,
 Олисларни кўзлаганлар доим серпарвоз:
 Эргаш Жума қўш юлдузни кўзлар бегумон,
 Файратидан сўлим дала чўмгандир нурга.
 Не бахт, агар бир уйғониш бўлса Кахрамон,
 Олимликнинг шаъни яна кўмилар дурга...
 Ҳа, шундай бир мардистондир, ажиб бўстондир.
 Ўзбек элим битта гули — гули раъноси
 Жонажони, меҳрибони — хур гулистондир,
 Мен — Тошпўлат, мангу унинг куйчи — шайдоси!

1968 йил

СПИТАМЕННИНГ СЎНГГИ ҚЎШИҒИ

“Сўедиёна” романини ўқиб...

Мен енгилдим... баланд қаддим буқикдир,
Эгилмаган бошим бугун эгикдир.
Буғилганман, тилим ҳатто тугикдир,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

Шаббоданинг гарди йўқ деб ким айтар,
Гулнинг ахир зарди йўқ деб ким айтар,
Бу очуннинг дарди йўқ деб ким айтар,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

Тангрим дея сиғинардим қуёшга,
Сиғинардим она-Ерга, тоғ-тошга,
Ҳиёнатнинг зарби тушди бу бошга,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

Душман-ку, ҳеч туширолмас тузокка,
Ўз лашкарим ўзин олди овлокка,
Бошим кесиб балки санчар санокка,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

Чигал экан — номард йўли, билдим кеч,
Узун экан — номард қўли, билдим кеч,
Макр экан ўнгу сўли, билдим кеч,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

Сўғдий эли, ёлғон сўзни тингламанг,
Ҳар кимсани дўсту ёр деб англаманг,
Номард бўлса, зарра шафқат айламанг,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

Мен мард бўлиб, ҳамдард бўлиб яшадим,
Эл ғамида кўзларимни ёшладим,
Мангуликка бугун қадам ташладим,
Тақдир, кулма менинг хайрон ҳолимга.

1986 йил

МИРИ КУЛОЛ ВА ШОГИРД

Тингланг дўстлар, эл нақлида
Шундай ажиб ҳангома бор.
Эл зехнида, эл ақлида
Яшаб, яшнаб, сочар ифор.

Қадим замон Бухорода
Яшар экан ҳунарманд чол.
Комил экан маҳоратда,
Оти унинг Мири Кулол.

Тупроқ олса гавҳар бўлиб,
Айланаркан олтинга тош.
Хизматидан порлаб – кулиб,
Ёнар экан кўкда қуёш.

Маширдан то Мағрибгача
Тан оларкан етти иқлим.
Мири Кулол шогирдларга
Берар экан шундай таълим:

“Ҳунарманд ҳеч ғариб бўлмас,
Санъатига ўлим йўқдир.
Ўзи ўлса, иши ўлмас,
Шунинг учун кўнгли тўқдир...”

Унга бир кун шогирд тушмиш,
Адил қомат бир ўспирин.
Ўрганмоққа қарор этмиш,
Кулолликнинг бутун сирин.

Устозининг ҳар бир сўзи
Ўқилмаган китоб экан.
Ҳунар завқи, муҳаббати
Ёш юракка офтоб экан.

Ўспиринга бир кун уста
Сўз котибди: “Ёдингда тут.
Мана, ўтин, аста-аста,
Қалаб тургин ўчоққа ўт”.

Қаёққадир кетмиш устоз,
Шогирд узмас ўчоқдан қўл.

Хаёлида: “Лой пишсин соз,
Тўқис бўлсин кўза буткул”.

Олов ёнар, лекин ажаб,
Ўтин тугаб, қолмиш бирдан.
Жоизмикан турса караб,
Нажот борми бирор ердан?

Уст-бошини ечиб бир-бир,
Ўтга шартта қалабди у.
Олов эса ёниб гур-гур,
Таратибди шуъла — ёғду.

Устоз қайтиб келса, шогирд,
Қип-яланғоч турган эмиш.
Бошда бир оз ранжиб ундан,
“Вой, беадаб ўғлон” демиш.

Сўнг англабди: олов сўнса,
Бутун иши бўлар барбод.
Кимга керак синиқ кўза,
Хосил бўлмас ундав мурод.

Пири комил Мири Кулол
Шогирдидан бўпти мамнун.
Дуо қилиб, тилаб иқбол
Кийгизибди сарупо, тўн...

Алқисса, шу: дилдан макон
Тутсин десанг хунар маҳкам.
Қалагайсан, ўтга ҳар он
Кийимингмас, жонингни хам...

1979 йил

АРМОН

Мўъжазгина хонада бир зот
Жон талашиб ётарди офир.
Сўнар эди кўзида хаёт,
Лек учарди лаблари пир-пир.
У тамшанди, сўнг очиб кўзин,
Бир дам боқди катта ўғлига:
— Болажоним, тинглагил сўзим,
Лозим эди ош бермоқ элга.

Неварамнинг кўлини ҳалол
Қилай деган орзум бор эди.
Нахот, энди кулмагай икбол,
Нахот, дунё менга тор энди?!
Ё оёққа турарманми, айт,
Тузалмоққа бормикан имкон?
— Тўй бошида турасиз, албат,
Тузаласиз ахир, отажон!
— Ҳа, дарвоқе, якинрок келгин,
Сенга айтар сўзим бор, кизим.
Ишсеварсан, чеварсан, лекин
Вакт ўтказмай ўқишинг лозим.
Ўзим сени катта шаҳарга
Элтай деган орзум бор эди.
Нахотки, йўл олсам махшарга,
Нахот, дунё менга тор энди?
Ё оёққа турарманми, айт,
Тузалмоққа бормикан имкон?
— Йўл бошлайсиз шаҳарга, албат,
Тузаласиз ахир, отажон!
— Сен, онаси, койимагин кўп,
Бу дунёнинг ташвиши битмас.
Томоркаю молу холни деб,
Рангу рўйинг сомон этма, бас.
Томошага, сени узоққа,
Элтай деган орзум бор эди.
Нахот, менинг жоним тузоқда —
Нахот, дунё менга тор энди?
Ё оёққа турарманми, айт,
Бу дардимнинг борми давоси?
— Томошага элтасиз албат,
Тузаласиз ахир, отаси!
— Раҳмат, Сизга!..
Ховлини лекин
Қайта тиклай девдим шу ёзда.
Кунгираддор бўлмаса хамки,
Қурай девдим катта дарвоза.
“Яна битта орзум бо-о-ор..”
Чолнинг бирдан кесилди дами.
Диллар ёнди, киприklar хуншор,
Фигон қучди Еру самони.
Нима эди ул ширин орзу,
Нима эди ул нурсиз мохтоб?

Нима эди ул мавхум туйғу —
Юракларга ботган изтироб?
Юлдузларга бошимни уриб,
Ўйлай-ўйлай англаганим шу:
Умр ўзи сўнгсиз бир армон,
Умр ўзи туганмас орзу...

1980 йил

ИККИ ШАЙХ ВА ХОН ҲАҚИДА ҚИССА

Бухоронинг Халфа Худойдот
Гузарида бордир қўш мазор.
Ҳар иккиси зиёратгоҳдир,
Ҳар иккиси қадамжо бисёр.

Бирисида Эшони имло*,
Бирисида Халфа Худойдот**.
Ётарларки... ким этса тавоф
Олар экан худодан имдод.

Демишларки, Абдулазизхон***
Ҳар икковин устоз деб билган.
Ҳар икковин кўриб бир кўзда,
Баб-баробар саховат қилган.

Лекин унинг калбига кўпроқ
Якин турган Эшони имло.
У аталган “Жомеъ ал-сулук” —
Тарикатда тенгсиз авлиё.

Халифаи шайх Худойдот ҳам,
Бўлган экан донои замон.
Ёришаркан ул соҳибкарам
Назар солса, ҳаттоки осмон...

Ҳар икки Пир хонни ўзига
Қаратмоқнинг йўлин кидирган.
Хон ҳам қайси бирига мурид
Бўлсам, дея кўп бош котирган.

* Эшони имло ёхуд Мавлоно Шариф — 1748 йилда вафот этган буюк Шайх.
У бир йўла тўрт тарикат — ишқия, кубравия, яссавия ва накшбандияни эгаллаган.
Шу боис у кишига “Жомеъ ас-сулук” унвони берилган.

** Халифа Худойдот — Эшони имло билан бир даврда яшаган буюк Шайх,
сўфий.

*** Абдулазизхон — 1645 — 1680 йилларда ҳукм сурган Бухоро хони

Алқисса, у чигал тугунни
Ечмок бўлиб, минган эгарга.
Ва бўшатиб жилов, юганин
Отни кўйган ихтиёрига.

Қалб амрига ғов бекор; илло,
Тилсиз жонвор бош солмай куйи;
Жадал йўртиб Эшони имло
Топган экан қароргоҳ – уйин...

Хон кўрсаки, ул Пири комил,
Дилда фарах, кўзда нур ила.
Сухбат қураб экан астойдил,
Пайғамбарнинг пок рухи ила...

Шунда жисму жонига бирдан,
Югургандек гўё тоза қон.
Йигитлардек тушибди отдан,
Оёқлари фалаж юрган хон.

Пир олдига ул зот кирганда,
Сал йўқотиб кўйибди хушин.
Англаб етгач бу қароматга,
Шайх пойига кўйибди бошин.

Бу саводан воқиф Халифа
Бироз куйиб, бироз рашк қилиб.
Йўл олибди Эшон тарафга,
Хонни ўзга қаратмок бўлиб.

Келиб кўрса: хон ҳамда Эшон
Бир улуғ рух сухбатида банд.
У шум аҳддан кечиб ўшал он
Машваратга бўлибди пайванд.

Бундан мамнун Абдулазизхон,
Дўст этибди ҳар икки Шайхни.
Мурид тушиб уларга, шодон
Бошқарибди бебако тахтни.

Ҳисса шулким, шогирди комил
Тутмок эрса устозлар кўлин.
Ранжитмайин улар ҳеч бирин,
Юрмоғи шарт Ҳақнинг йўлидин.

2000 йил

ШАЙХ САЙФИДДИН БОХАРЗИЙ КАРОМАТИ

Бухорода бир-бир от солиб,
Қанча беку султонлар ўтган.
Бири мағлуб, бириси ғолиб
Дегандайн хоконлар ўтган.

Барисига гувоҳдир тарих,
Барисига гувоҳ замонлар.
Қайд этгандек доно муаррих,
Жоҳил ўтган мўғулий хонлар.

Қозонхоннинг номин эшитса,
Нафас олмай турган куртаклар.
Жим туришган эшик тик этса,
Бешикдаги хатто гўдаклар.

Аямаган кимки мусулмон,
Доноларга пеш этган дорни.
Чингизбачча бу қора илон,
Билмаган ҳеч номусу орни.

Жаҳолатдан зада бўлган зот –
Шайх Бохарзий – устози комил.
Золим хонга жўнатибди хат,
Унга шундай ёзибди дадил:

“Э, ситамгар, бу кўнгил озоридан сен хавф қил,
Элга кўп қаҳр айлама, қаҳхордин сен хавф қил.
Бир кўнгил озоридин бўлгай жахон зеру забар,
Мунча зулм этма, бу кирдикордин сен хавф қил...”

Қизарибди, бўзарибди хон,
Тутақибди номани ўқиб.
“Ўлдираман!” — дея Шайх томон,
От солибди қиличин тақиб.

Шайх ул-олам эса ўшал пайт,
Бир олмани отиб ҳавога.
Ўқибдилар сирли бир оят
Такбирини солиб худога ..

Кўп ўтмайин етди шум хабар:
Эмишки, бир серхиммат дехқон.

Пешвоз чиқиб, хонга бир сават
Олма этмоқ бўлибди инъом.

Шунда ҳурккан от устидан хон,
Қулаб тушиб, бўйни синибди.
Чора топмай, ютганча забон,
Ҳаёт шаъми мангу сўнибди...

Мурод шулки бу хангомадин,
Баланд келса гоҳ зулмат қўли.
Мадад келгай албат Аллоҳдин,
Тўсилмасин дея ҳақ йўли.

Тағин: шуур ахлин руҳини
Сўндирмоққа кимки қилса аҳд.
Унинг бир кун синади бўйни,
Қозонхондай бўлади бадбахт...

2000 йил

БОШ ЭГАРКАН ШОҲЛАР ҲАМ...

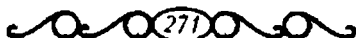
Эшитгансиз, сўнг тарих гувоҳ:
Бухорода ҳар хил шох ўтган.
Жоҳилини лаънатласа халқ,
Оқилига нону туз тутган...

Эмишки, бир уқувсиз амир,
Кўкда қуёш тутилишин кўриб.
Сабабини сўрабди бир-бир,
Аҳли тахтни тезда чақириб.

— Таксир, — дебди битта рухоний,
Бир нарсадан этай хабардор.
Шаҳримизда беҳад кўпайган,
Истеъдодсиз бир қанча бадкор.

Улар шомдан сахаргача то,
Тинғир-тинғир қилгани-қилган.
Эл кўзидан қочириб уйқу,
Ванғур-вунғир қилгани-қилган.

Ғар билсанғиз, улар созанда,
Ҳофиз, шоир, машшоклар эрур.
Шу боиским, қуёш алардан
Юзларини бекитиб турур.

Бизким, яъни ахли уламо,
Дуо килсак, ижобат бўлиб.
Аста-аста ёришар само
Ва қуёш ҳам кўз очар кулиб...

— Э, шундайми? — дебди ғазабнок,
Хусуматга ишонган амир.
Нахот бизда шунчалар бебок,
Укувсизлар ёзмишлар томир.

— Йўк, киркаман алар решасни!
Дея амир берибди фармон:
“Бирор шоир, машшок, хофизнинг
Янграмасин овози ҳеч он!”

Шу мажлисда бош солиб турган,
Мужрим Обид^{*}-ки шоири пок.
Ногоҳ туриб кетиб ўрнидан,
Шеър ўқибди шундайин дилчок:

— Кўшиқ бизга мерос Аллохдан,
Одам Ато уни этган ёд.
Сўз ила соз мерос Аллохдан,
Момо Ҳаво уни этган ёд.

Нахотки, Сиз сўзга қаттол ёв,
Нахот, куйни этасиз барбод?
Эл руҳига асло тушманг ғов,
“Суруркуш” деб орттирасиз от...

Бу сўзларнинг чақиб маъносин,
Довдир амир — укувсиз банда.
Шундай фармон берибди дарров:
“...Ки, кўшиқ-қуй бўлмасин қанда!”

Булбул қўнглим, айланай сендан,
Сўз-созингдан ризо ҳар одам.
Яхши шеър шоир олдида,
Бош эгаркан ҳатто шохлар ҳам...

2000 йил

^{*} Мужрим Обид - XVIII асрда Бухорода япган шоир.

Табаррук Шарқ каби сеҳрли дунё...

ДОСТОНЛАР

БУХОРОНОМА

1

Тарих варақлайман бағрим хун бўлиб,
Асрлар ўтарлар ойсиз тун бўлиб.
Кулоғимга келар отлар дупури,
Замонлар шовкини, қалблар гупури.
Хаёлда жонланар мозий бетартиб,
Давронлар, қарвонлар ўтар саф тортиб.
Кечмишнинг шу сўнгсиз денгизи аро,
Излаганим сенсан, она—Бухоро!

2

Ким у келаётган тиф яланғочлаб,
Кимнидир тақимга олибди боғлаб.
Юлдуздек сочилар бандининг қони.
Узилмас, симобдек уринар жони.
Қамчи, тиф танини этса-да абгор,
Қутайба кўзига тик боқар такрор.
Қонларга бўялган эй мотамсаро —
Буюқлари зиндон бўлган, Бухоро!

3

Фалакка тил чўзар олов ва тутун,
Шаҳар алангага чулғанмиш бутун.
Ёнар мадрасалар, ёнар равоқлар,
Ёнар сардобалар, ёнар кишлоклар.
Кўксини ғам тоши айлаб заъфарон,
Бенажот, беқанот, беҳол, бедармон,
Ғазнавий зулмидан бағри минг пора —
Топталган, таланган, шўрлик Бухоро!

4

Одам нигохига сифади олам,
 Олам гар боқмаса бекордир одам.
 Одамнинг нигохи нурга тўлсин деб,
 Оламнинг нигохи мудом кулсин деб,
 Қалб қони-ла ёзиб “Китоб аш-шифо”,
 Не-не юракларга бўлса-ю шифо,
 Ўзи сарсон бўлиб юрса дахр аро —
 Синони интизор кутган Бухоро!

5

Толеинг шунчалар қаромиди, айт,
 Бошингга ёрилган баломиди, айт.
 Кайхусрав қиличи қонинг тўқди-ку,
 Чингиз палахмони қаддинг букди-ку.
 Хазон бўлди, элим, боғингда гуллар,
 Фалакни титратди етимлар, туллар.
 Фарзанди қирилган эй бахти қаро —
 Торобий кўзида қотган Бухоро!

6

Келдилар, кетдилар зобитлар бир-бир,
 Кўзларда қон эди, қўлларда шамшир.
 Ва лекин ул шохи буюк, диловар
 Юлдузлар чиройин айлаб мунаввар.
 Сенда бунёд этмиш бинога ёзди:
 “Муслим, муслимага ўқимок фарзидир!”...
 Илм осмонида юз очар Зухро,
 Улуғбек изини ўпган Бухоро!

7

Бу олам азалдан армонли олам,
 Ўлчасанг, кўксида қалашгандир ғам.
 Фигонлар тўфони кўкларга етар,
 Фарёдлар бўрони ерни титратар.
 Аёл жаллодини башар кечирмас,
 Аёл овозини ҳеч ким ўчирмас.
 Кўкон сари юргач амир Насрулло —
 Ортидан қон қақшаб қолган Бухоро!

8

Зулмат тун каърида ёнди бир чирок,
 Шуъласи, жилоси тонг каби порлок.
 Ва лекин нурини тўсди қоялар,
 Бошида чарх урди машъум соялар.
 Шам каби парпираб ўчди ул оташ
 Ва лекин дилларга кўчди ул оташ.
 Замон золим эди, ҳаёт тимқаро –
 Дониш орзулари сўнган Бухоро!

9

Қаёққа шошилар “Ёш бухоролик”,
 Хаёли ошуфта, кўкси яролик.
 Қалъайи Аркдан у истарми нажот?
 Илоннинг тилидан бол томар нахот?
 Шаккар деб кутгани оғу бўлди-ку,
 Кувонч деб кутгани қайғу бўлди-ку!
 Айний ох чекади, тани юз пора*,
 Ситамлар домида қолган Бухоро!

10

Ул кун назар солсам Минори Калон
 Бағридан таралар шундайин калом:
 “Бухоро бир олтин коса –
 Кон-ёш билан лиммо-лим,
 даюс Амир Олим
 Қусиғига ёнбошлаган бир бадмаст,
 разил – паст...”**
 Кўз ёшу қон ичра ботган Минора –
 Қадди дол, рухи хор, махаун Бухоро!

11

Олисан мавжланиб келди бир хитоб,
 Хитобми, дилларни ёритган офтоб.
 Мудрок юраклардан берди у садо,
 Тугилган муштлардан таратди нидо:

* “Ёш бухоролик”ларнинг амирга хитобларидан сўнг Садриддин Айний хибсага олинди, 75 дарра билан жазоланган эди.

** Ғ.Ғуломнинг “Яловбардорликка” шеърдан.

“Яшасин хуррият, йўқолсин зулмат”,
“Чекинсин истибдод, хур бўлсин
миллат!”

Озодлик азизсан, ноҳдек бебаҳо,
Уйкудан уйғонгил, уйғон, Бухоро!

12

Виждон етакласа, буйрук не хожат,
Иймон етакласа, надир зарурат?
Виждону имонинг пок бўлсин дея,
Кипригу камонинг шод кулсин дея,
Қўзғалди бағрингда қудратли тўфон,
Қўзғалди “ал-омон” дея оломон.
Файзулла дилида мавжланган дарё –
“Байналмилал маршин” чалган Бухоро!

13

Не бахт, осмонингда чакнади чакмоқ,
Булутлар танига тушди-ку титроқ.
Қуёш сахий нурин сочгандек лов-лов,
Регистон устида порлади ялов.
Сен ўшал яловга тикиб кўзингни,
Ҳурлик нигоҳида кўрдинг ўзингни.
Алданган, адашган шаҳри хуморо –
Шарқнинг дарвозаси бўлган Бухоро!

14

Сени Кремлда неча бор кўрдим,
Юзингда ёлқинни чор-ночор кўрдим.
Ильич гўё мамнун тингларди сени,
Гўё меҳрибондек “англарди” сени.
Сен унга “ота” деб килдинг армуғон,
Бухорий дўппию бухорий чопон...
Саробларга учган соддасан, э воҳ –
Бойлиги Масковга пешкаш Бухоро!

15

Эрк деган офтобнинг сояси бўлмас,
Эрк деган мохтобнинг кояси бўлмас.
“Ҳужум” қанот ёзиб кирганда юртга,
Қоялар, соялар чекинди ортга.

Гулханга ташланди, паранжи, чачвон,
Гўё ёниб битди қол-қора замон.
Эрк нури чехрасин этган мохпора –
Тонгдайин мусаффо, эркин Бухоро.

16

Не бахт, гуркираса боғларда гуллар,
Не бахт, саодатни мадх этса диллар.
“Бунда орзу қозонади от,
Бунда севги ёзади қанот.
Хазон қилмас Зайнабни замон
Ва оташда ўртанмас Омон...”
Муҳаббат гунчасин айлаган соро –
Мармар хаволари сўлим Бухоро.

17

“Фанга юриш керак”, деганда сен ҳам
Яратмок қўшиғин куйладинг хуррам.
Камалак жилоси эди жавлонинг,
Элларга таралди шуҳратинг, шонинг.
Шароф* боболаринг таратдилар шаън,
Хурматой** ипакдан кашф этди чаман.
Пахтадай, ипакдай эй суханоро –
Меҳнатқаш, захматқаш, дехқон Бухоро!

18

Бир сахар... чайқалди олам сартосар,
Тўплар гумбурига чўмди баҳру-бар.
Нахотки, тонг яна зулматга маҳкум,
Нахотки, тун яна бўлади ҳоким?!
Юракка, билакка тушди аланга,
“Жонлар фидо бўлсин азиз Ватанга!”
Яна синовларга бўлдинг рўбарў –
Қасоскор, фидокор, жангчи Бухоро!

19

Рус уйи – ўз уйим, остонам дединг,
Белорус, украин – дўст-оғам, дединг.

* Шароф бабо Хамроев – донгдор пахтакор.

** Хурмат Тешаева -- ипакчи, Давлат мукофоти лауреати.

Дўстликка кўксингни айладинг қалқон,
Султон Жўраларинг фидо этди жон.
Бурч номли садокат – йўлингда маёк,
Ўзга юртлар учун қададинг байрок.
Ғолиблар сафида тиллари бурро –
Минглаб фарзандидан жудо Бухоро!

20

...Ўтмишинг эсладим ёниқ дард билан,
Кечмишинг эсладим бир фарёд билан.
Кўксингни тивлаган алам – ўт эди,
Кўнгил қашшоқлиги сенга ёт эди.
Бир бурда нонга зор ўтдинг-у, аммо
Юрагинг тафтидан порлади даҳо.
Ўзи афтода-ю, ирфони аъло –
Буюк фарзандларга бешиқ Бухоро!

21

Бобур таъриф этган гўзал шаҳар – сен,
Турдий умри кечган ғазал шаҳар – сен.
Сенсан Форобийга илҳом бахш этган,
Рудакий қалбига шеърни нақш этган.
Абу Наршахийнинг рақами – ўзинг,
Кавкабий* торининг мақоми – ўзинг.
Зимзиё шомда ҳам таратган зиё –
Бағридан қуёшлар сочган Бухоро!

22

Қўлимда “Шохнома” – ганжи муқаддас,
Кўз тикиб, бир лаҳза ютаман нафас.
Нигоҳим ёндирган юлдузми, хатми,
Муқимхон** қалами сочган зийнатми?
“Хамса”да мавжланган нурлар, жилолар,
Жиломас, киприкдан томган тиллолар.
Асрлар мулкини асраб қалб аро –
Ўчмас қилиб ёзган хаттот Бухоро!

* *Кавкабий* Бухорода яшаб ўтган машҳур макомшунос.

** *Муҳаммад Муқимхон* XVII асрда Бухорода янаган машҳур хаттот,
миниатюрочи.

23

Кулфлаб қўйган эди эркинг, овозанг,
Икромий ёзгандек неча дарвозанг.
Энди биттагина дарвозанг бордир,
Ким ташриф буюрса, унга бахт ёрдир.
Ўшал дарвозадан кўринар каддинг,
Кўринар жамолинг, жавлонинг, жаҳдинг,
Дўстлар келар бўлса, дейсан: мархабо –
Кўнгил дарвозаси очик Бухоро!

24

Гарчи ноўриндир, аён этайин,
Аср фожиасин баён этайин.
Ер узра “ёзги боғ” бўлсин деб танхо,
Меъморнинг бармоғин қирқдилар, эвох!*

Аммо усто номин билади олам,
Бармоғин сеҳридан барқ урар кўклам.
“Моҳи Хосса” порлар мисли Сурайё –
Санъат салтанати гўзал Бухоро!

25

Айтинг, ўлчанарми пулга нафосат,
Назокат сотилган кимга, қай фурсат?
Лекин огоҳ бўлсин дунё бир гапдан,
Пулдор мистер келиб Америкадан**.

Пеш айлаб беҳисоб бойлик – долларин,
Сотиб олмоқ бўлди “Сомоний қабрин”.
Нафосат эмасдир тикан ё хоро –
Олтинга бергусиз бойлик Бухоро! –

26

Яшарган Чор Минор қошида туриб,
Нечун фахр этмайин чиройин кўриб.
Шамшод қоматингга бокиб ла-Гума***,
Шундай баҳо берди, бу – чин хангома;

* *Ривоятларга кўра*, “Моҳи-Хосса”даги “Ок зал” қурилши поёнига етгач, амирнинг буйруғи билан Усто Ширин Муродовнинг бармоқлари қирқилган.

** Америкалик бир капиталист 1937 йилда Бухорога келиб, “Сомоний қабри”ни сотиб олмоқчи бўлган.

*** *Алекс ла-Гума* – Жанубий Африка ёзувчиси, Халқаро Нилуфар мукофоти лауреати.

“Афшоналар ичра тенгсиз афшона,
Бекиёс, бетимсол, янрок фасона!..”
Не-не улугларни кутлар шуаро –
Дунёнинг нигохи тушган Бухоро!

27

Шеърят, осмонинг бунчалар ойдин,
Ой бўлиб порлайдир Гулчехра, Ойдин.
Кимнингдир янгради шод кахкахаси,
Балки Неъмат Амин қувноқ хагдаси.
Илҳом булоғидир Лаби Ҳовузинг,
Иқболинг куйлайди хар ўғил-кизинг.
Жамол Камол шеъри янглиғ дил оро –
Дилни шайдо этган шоир Бухоро!

28

Ўзбекистон бошинг узра камардир,
Сахий сийнанг сандик-сандик самардир.
Шу камардан кўзинг мангу чароғон,
Шу самардан тахту бахтинг фаровон.
Салобатинг, садоқатинг тоғ қадар,
Саодатинг, саховатинг боғ қадар.
Зарафшони мавж айлаган бой сахро,
Олтинқайнар, тупроғи зар Бухоро!

29

Юрагинг куёши дунёча бордир,
Юрагинг оташи дарёча бордир.
Газлининг қаъридан окқан харорат
Қитъалар қалбини боғлади, не бахт!
Даштаро порлаган кўшкми, саройми,
Қошида таъзимкор бобо Навоий!
Жавохир таратган эй гули хумро*,
Чамандай яшнаган сайқал Бухоро!

30

Бир эзгу истакка интизор эдинг,
Етим бўтадайин сувга зор эдинг.

* Гули хумро – кизил гул

Азм этдинг, жазм этдинг – мушкулинг кушод,
Дўстлик кудратидан кўзинг кулди шод.
Сув келди, нур келди – армонинг келди,
Сахий Аму келди – дармонинг келди.
Чўлларинг, йўлларинг топмоқда оро –
Дониш орзулари ёнган Бухоро!

31

Буюклар йўлидан ўтмоқ фарз эрур,
Буюклар кўлидан тутмоқ қарз эрур.
Не ажаб, авлодинг ақлида бугун
Юз очса, кўз очса муаммо, тугун.
Самога бўй чўзган ҳар бир кошонанг,
Муаззам, мўътабар, ажиб дарсхона...
Шаҳри фан, шаҳри нур, шаҳри ихтиро –
Иброҳим Мўминдай олим Бухоро!

32

Бунда ҳар битта боғ – чашмаи ижод,
Улуғ боболарнинг руҳи кезгай шод.
Даврамиз сарбони буюк Фитратдир,
Ҳар лутфи, каломи мангу ибратдир.
Тошпўлат Ҳамиднинг номи дилга жо,
Шариф Нурхон ёди ўчмагай асло...
Исмоил Бухорий, Нақшбанд бобо –
Дуоларин олган қутлуғ Бухоро!

33

Мен-ку фарзандингман, онажон –шаҳрим,
Тил бердинг, дил бердинг – чексиздир меҳрим.
Меҳрибон кўлингнинг тафтини туйиб,
Ҳар лаҳза эслайман номингни суйиб.
Лекин жавоб бергин: бир бор кўрганда
Нечун дилга тугди номинг Неруда?*

Табаррук Шарк каби сеҳрли дунё –
Табаррук Ватаннинг кўрки Бухоро!

* Пабло Неруда Исла
атаганди.

Неградаги уй-музейини “Бухоро” номи билан

34

Жўйи Мўлиёндан наво келадир,
Шох Арик шалдираб, зебо келадир.
Домла Ҳалим куйи яйратар дилни,
Ота Жалол сози сайратар тилни.
Мужримнинг илхоми янграйди бунда,
Мушфикий каломи янграйди бунда.
Сўлим Зарафшондек эй оханграбо –
Ғазалхон, муғанний, дилкаш Бухоро!

35

Бугун Истиклолдан яшноқдир бағринг,
Серёлкин, сергўлқин мурувват-мехринг.
Дунёларга қулоч ёзмокдадирсан,
Ок ойдин режалар тузмокдадирсан.
Мақсадинг – Турон юрт гулмакон бўлсин,
То абад безавол, беҳазон бўлсин,
Ҳар зарра тупроғи кўзга тўтиё –
Хожа Насриддиндай ўқтам Бухоро!

36

Бир ёнинг Самарканд – азим тенгдошинг,
Бир ён туркман эли – қадим кардошинг,
Бир ён Қозоғистон, бир ёнинг Насаф,
Бир ён қорақалпоқ – дил-дилга пайваст.
Қардошлик қўшиғи таронанг эзур,
Шу Ватан, шу чаман парвонанг эзур.
Давронинг, карвонинг қомрон, қибриё –
Истикбол қуёши балққан Бухоро!

37

Мен нечун севаман сени шунчалар,
Бандаи асиринг кўнглим бунчалар.
Зармитан қатиғи ё оби новвот,
Шофиркон кишмиши ё “бахрул ҳаёт”*
Наҳотки, топилмас ҳеч бир маконда,
Сендан ўзга диёр йўқми жаҳонда?
Юртим боғларидай серишва маъво –
Киндик қоним томган ўлкам Бухоро!

* Бухоро минерал суви кўзда тугилаётир.

38

Сени синамоқчи бўлди табиат,
Баргдайн титратди зилзила — офат.
Ва лекин авлодлар ёд этсин сўзим,
Гуландом юзингга тушганда кўзи:
Жисмингда жасорат барқарор эди,
Қудрату матонат сенга ёр эди.
Дўстликдан ранг олган шаҳри дилоро —
Савлатдор, коматдор, чинор Бухоро!

39

Шодланиб қарайман камолингга ман,
Зардўзи дўплидай жамолингга ман.
Кимдир сени жарга отмоқчи бўлди,
Шоир битта холга сотмоқчи бўлди*.
Мен сени алишмам минг битта холга,
Минг битта чиройга, хазина молга.
Сен менга умрдек эзгу, бебаҳо —
Жаҳоним, жононим, жоним Бухоро!

40

Мени маъзур айланг, дўстлар, ёронлар,
Хаёли бепоён, ақли уммонлар.
Шаҳрим шарафини балки оширдим,
Мадху таърифини бир оз тоширдим.
Тарихларга бериб ихтиёримни,
Қорғозга туширдим дилда боримни.
Икки минг беш юзга юз тутган наво —
Бокий Шарк зийнати — яша, Бухоро!**

1976 йил

* Хофизнинг "Ба холи киндуяш бахшам Самарқанду Бухоро" мисраси кўзда тутилмоқда.

** Давр тақозосидан келиб чиқиб, манзумага баъзи ўзгаришлар киритилди (Муаллиф, 1996 йил, ноябрь).

ЧОРБАКР

*Кимки Бухорога таширф буюриб,
Чорбакрни зиёрат этмай кетса, ўзини
Бухорога келмадим деб ҳисобласин.*

В.В.Бартольд, академик.

1

Бисмиллохир роҳманир роҳийм...
Ўзинг қўлла, қодир худоийм.
Келдим бунга тоза рух ила,
Эътиқодга таважжух ила.
Ло илоҳа иллаллоҳ... тилда,
Нури ислом вужудда, дилда –
Ки одамзот эрса бетақво,
Анга тоат эмасдир раво.
Шукур, шукур, минг бора шукур,
Жисму жонда бекиёс шуур.
Аллоҳ номин юракка жойлаб,
Ибодатга хаёлни шайлаб.
Ақобирлар ётган тупроқдан,
Улар ёқиб кетган чироқдан.
Олмоқ учун рухий таҳорат,
Саждага бош қўйдим ниҳоят...

2

Ассалом, Сумитон* – тош туғён маъво,
Қуёшга ошиён мискин мусалло.
Сен нури хидоят булоғидирсан,
Иймонга ёр диллар маёғидирсан.
Сенда хоки поклар – Бакрлар ётур,
Тилаги мусаффо нахрлар ётур.
Бири қудси Аллоҳ – зикри фазоил,
Бири соҳид эрди – Ал шайхи комил.
Бири валий хожя – қутби тариқат,
Бири Шайхулислом – соҳиб каромат.

* Сумитон – Чорбакрнинг қадимги номи.

Жўйбори хожалар эрдилар улар,
Илм-амал гулларин тердилар улар.
Аллох осмонлар ва ернинг нури деб,
Яратганнинг сўзи қалблар кўри деб.
Иймон – сўз, амалдан иборатдир деб,
Тарикат – қуламас иморатдир деб,
Ҳидоятга бошлаб улусни, элни,
Улар кўрсатдилар Ҳақ – ойдин йўлни.
Мен алар хокини қиларкан тавоф,
Бағримда шуълалар порлади шу тоб.
Оқдим ман туйғулар қаҳкашониди,
Азиз авлиёлар ошиёнида...

3

Ер юзин султони – меъмори қуёш
Тонгда нурларини этар экан пош.
Аввал Чорбакрнинг бағрин ёритгай,
Сўнг унинг бошида мавжланиб тургай.
Феруза гумбазлар, мунаққаш тоқлар,
Шафақланган пештоқ, гулпеч равоқлар.
Морпеч гиёҳлару давриноялар,
Кошинкор меҳробу пиллапоаялар.
Куфий битиклару “қуш тили” хатлар,
Илоҳий оятлар, илоҳий байтлар –
Ила тақаллумин топмиш хонако,
Масжиду мадраса... гўё бебаҳо –
Заковат хайкали каби нур тарар,
Меъморлар заҳматин ёд этиб турар...
Бу – буюк Ётиқод гулдастасидир,
Ул улуғ руҳларга диллар бастадир...
Қуёш, қуёш, сенга хавасим келар,
Сахийлигинг кўриб, кўнглим сел бўлар.
Ким дину иймон деб ёндирса бағрин,
Ким илму урфон деб сарф этса умрин.
Сен улар бошида мангу нурпошсан,
Чунки сен меҳрибон бобо қуёшсан...

4

“Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”,
Сенди сўнгги манзил топмиш не акобир,
Улар ётган даҳмалардан райҳон анкир,
Дили поклар тавоф этсин бу масканни.

“Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”,
Пайғамбарнинг авлодлари сенда ётур.
Бу бихиштга оёқ қўйма, эй такаббур,
Тили поклар тавоф этсин бу масканни.

“Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”,
Пайғамбарнинг тола мўйи сенда ётур*.
Ох, бу бахтнинг шукухлари юртга татир,
Кўли поклар тавоф этсин бу масканни.

“Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”, “Чаҳор Бакр”,
Осмонингдан тунлари ҳеч кетмас бадр**.
Назари соф сенга келса, топгай қадр,
Йўли поклар тавоф этсин бу масканни...

5

Ушбу сарзаминда кўрдим бош эгиб,
Ўсади жийдалар... само рангида.
Мен улар қошида турдим тиз букиб,
Сўнг савол айладим куй оҳангида:

— Сўйла, челонжийда, сўйла, дўсти жон,
Қайдин келдинг бунга, сенга садка жон.
Сен магар жаннатда ўсгувчи гулсан?
Сирингни, сеҳрингни айлагин баён!

Кекса челонжийда қад ростлаб масрур,
Ўй суриб, киришди аста каломга:
— Бу жой жаннатийлар оромгоҳидур,
Насабу номлари шоён оламга.

Биз улар бошида эрурмиз посбон,
Асрадик рухларин урхо-сурлардан.
Шукур, сенга навбат келмиш, эй Инсон,
Асрагин, бизни ҳам қор-ёмғирлардан...

Дедимки, эй дўстлар, кўксимда яйраб,
Илдиз отиб ўсинг, яшнангиз шодон.
Келибсиз не улуғ рухларни асраб,
Энди сиз ҳам асло топмайсиз хазон...

* Чорбақра туташ Тали Тархонда Пайғамбаримизнинг бир тола мўйи мубрақлари кўмилган.

** Бадр – ой.

Ахли ал-каламнинг боқийдир умри,
 Жисман йўқолса-да, ўчмагай сўзи.
 Бунда хилхоналар; даҳмалар аро,
 Кезар Хожаларнинг саси, овози...

Дини ислом дея, соф Иймон дея,
 Ҳамон калом айтар Абу Бакр Ҳомид.
 Абу Бакр Фазл, Абу Бакр Тархон,
 Дерлар: Эътиқодга бўлингиз собит!

Хожа Калон, яъни Абу Бакр Саид...
 Топган мол-мулкингни халққа бер, дейди.
 Ўчмасин калбингдан Аллоҳнинг ёди,
 Илм гулларини мангу тер, дейди...

Боз айтурлар: маъмур бўлса бойлигинг,
 Раиятдан асло узма кўзингни.
 Мевали дарахт бўл, сояли бўлгин,
 Мўмину муслимдан тортма ўзингни...

Мазлумнинг ғуссасин арит кўнглидан,
 Зулм оловини ёқма ҳеч қачон.
 Ва шунда ҳар лаҳза огоҳ Тангри ҳам
 Ёруғликка бошлар сени бегумон...

Ҳикмат бор: кимки шу тўрт Бакр қабрин,
 Бир кунда этолса агар зиёрат.
 Барча хожатлари топармиш раво,
 Унга ёр бўлармиш кўп ажиб хислат...

Тагин бир Бакр бор, яъниким улуғ –
 Исҳоқ Калободий – таълими қутлуғ.
 Ўшал кун уни ҳам ким этса тавоф,
 Шаксиз, олар экан Аллоҳдан савоб...

Яна бунда... мангу уйқуга кетмиш,
 Қанча машойихлар, қанча хўжалар.
 Улар комиллиги дунёни тутмиш,
 Шундан сершуқудир кундуз-кечалар.

Офтоб, бобо офтоб, меҳрибон офтоб,
 Кетма ҳеч, кетма ҳеч улар бошидан.

Мохтоб, момо мохтоб, нуржаҳон мохтоб,
Сен-да кетмай ўргил тупрок, тошидан...

7

Тошфарч кўчаларни кезаркан хушхол,
Бокиб мадрасаю масжид, минорга.
Тилимга куйилиб келди бир савол,
Уни изҳор этдим кекса чинорга:

— Оғайни, ростин айт, кимдир боғбонинг,
Неча аср бўлди ўсганлигингга?
Қойилман, тариқат — илм масканин,
Бало-офатлардан тўсганлигингга!

Чинор деди: манов масжидга монанд,
Мен ҳам фарзандиман чин Эътикоднинг.
Кимки меҳрга ёр, мағрур, беписанд
Кўтарар зарбасин албат ҳаётнинг...

Ҳалоллик боқийдур, Инсоф боқийдур,
Шукур, етиб келдик дорилзамонга.
Факат бир илтимос, боқинглар бир кур,
Бизни пойдор этган Абдуллахонга!..

Тинглаб чинор сўзин англадим, алҳол
Ҳақиқатни айтмоқ экандир жоиз.
Ахир, ҳамма шоҳлар ўтмаган жоҳил,
Улар ҳиммати ҳам кетмагай беиз...

8

Бухорони шариф билиб, сурдингиз от,
Қанча ёвуз ёғийларни қилдингиз мот.
Гоҳо эса қоқилдингиз... айтиб "Ҳайхот!",
Абдуллахон*, савлатли хон, шараф Сизга!

Амир Темур йўли эди Сизнинг ҳам йўл,
Меъморликда Навоийга бердингиз қўл,
Фозилларнинг бошларидан сочдингиз гул,
Абдуллахон, иймонли хон, шараф Сизга!

* Абдуллахон 2 — Бухорода 1558 -- 1598 йиллари подшоҳлик қилган хон.

Агарчи Сиз бўлмадингиз Соҳибқирон,
Лекин Сизни дегим келар сахий боғбон.
Чорбакрга нигоҳ ташлаб, топдингиз шон,
Абдуллахон, иймонли хон, шараф Сизга!

“Икки қошим ўртасидан Хожа Калон,
Арик қазса, йўқ демасман” дея шодон,
Сўз айтгансиз, эл-юрт бўлгай деб фаровон,
Абдуллахон, химматли хон, шараф Сизга!

Неча Бакру жўйборийни суянч билиб,
Хожа Ислом, Хожа Саъдни таянч билиб,
Яшадингиз Туркистонга посбон бўлиб,
Абдуллахон, инсофли хон, шараф Сизга!

Бу манзилда бунёд этиб неча эҳром,
Заковатли подшоҳ дея олдингиз ном.
“Қуръон” нурын таратдингиз бўлиб Имом,
Абдуллахон, урфонли хон, шараф Сизга!

Эсиз, эсиз, ҳаётингиз порлоқ шаъмин,
Сўндирди-ку... зурёдингиз Абдулмўмин.
Захарлатиб, умрингизга бўлди зомин,
Абдуллахон, нотавон хон, алам Сизга!

Биласиз-ку, разолатнинг гоҳо қўли
Устун келар... лекин қисқа унинг йўли.
Олти ойдан ошмай сўлар ҳаёт гули...
Абдуллахон, беимкон хон, нолам Сизга!

Ўтди-кетди, яна ўтар қанча даврон,
Ёдда тутар бу саждагоҳ Сизни ҳамон,
Номингизни энди эслар бизнинг замон,
Абдуллахон, иймонли хон, шараф Сизга!

9

Илохийдир бу кадамжо оқ тутлари,
Ўриқлари, гиёҳлари, кўк ўтлари,
Оят ўқир унинг хатто шотутлари,
Шундай улўф сеҳри бордир “Чорбакр”нинг.

Чумчук учса Макка ёқдан бу ён қараб,
Кўниб ўтар, сувларидан ичар яйраб.

Сўнгра у ҳам оят ўқир сайраб-сайраб,
Шундай улуғ меҳри бордир “Чорбакр”нинг.

Қамишлари... Пайғамбарга бўйра тўқир,
Ҳавзи кавсар чақмасидан шарбат оқур,
Бунда ҳатто чумоли ҳам оят ўқир,
Шундай улуғ шарори бор “Чорбакр”нинг.

Ибни Сино кетар экан ўзга юртга,
Бу заминнинг тупроғини кўзга суртган.
“Ватаним!” деб узоқларда оҳлар ютган,
Шундай улуғ хумори бор “Чорбакр”нинг.

Бунда кўрдим ал-Бухорий изларини,
Тавоф айлаб, равшан этган кўзларини,
Қалбга уқдим “Ҳадис”лари, сўзларини,
Шундай улуғ икрори бор “Чорбакр”нинг.

Баҳоуддин бобомдан ҳам ризо бу хок,
Зиёратга келиб, руҳни этганлар пок.
“Дил ба ёру даст ба қор” деб айтганлар шод,
Шундай улуғ тумори бор “Чорбакр”нинг.

Бохарзий ҳам келиб бунда азон айтган,
Куффоратнинг хор-хасларин сўзон этган,
Элу юртнинг ағёрларин тўзон этган,
Шундай улуғ мадори бор “Чорбакр”нинг.

Бухоронинг жумла Пиру авлиёси,
Бу ер хокин ҳисоблаган дил кимёси,
Бир келганнинг ошар-тошар кўз зиёси,
Шундай улуғ изхори бор “Чорбакр”нинг.

Сомонийдан тортиб, манғит хонларгача,
Ўтиб кетди бек султонлар қанча-қанча,
Барисига шу жой бўлди Ер-осмонча,
Шундай улуғ мазори бор “Чорбакр”нинг.

Орифларга макон бўлган азал бу жой,
Тариқатга майдон бўлган азал бу жой,
Ҳақиқатга посбон бўлган азал бу жой,
Шундай улуғ чорёри бор “Чорбакр”нинг.

Ким бу ерга қадам қўйса руҳи озод –
Бўлгай шаксиз унинг кўнгли, йўли обод,
Алалхусус, ушбу маъво – мушкулкушод,
Шундай улуғ изхори бор “Чорбакр”нинг.

10

“Чорбакр”нинг оғушларин гулшан кўрдим,
Жилоларин, тиллоларин чаман кўрдим,
Аввалгидай бир саждагоҳ маскан кўрдим,
Отасига раҳмат ёғсин меъморининг.

Бир мен эмас, бир Сиз эмас, дунё аҳли,
Келиб кўрса, бизга дейди: “Балли, балли!”
“Дард кўрмасин таъмирчининг қўли, бели,
Онасига раҳмат ёғсин гулкорининг”.

Бухорои Шариф айтар: минг тасанно!
Қуёш юрак изхор этар: минг тасанно!
Бу каломнинг акси қайтар: минг тасанно!
Бобосига раҳмат ёғсин гилкорининг!

Гар окмаса қуриб қолгай дарёлар ҳам,
Гар боқмасанг, нураб қолгай дунёлар ҳам,
Қурдик, бокдик, уйғонди-ку даҳолар ҳам,
Момосига раҳмат ёғсин саркорининг.

Авлодларга бўлиб ёдгор қолгай бу ер
Самойи дин бўлиб такрор қолгай бу ер,
Истиклолга бўлиб мадор қолгай бу ер,
Етти пушти обод бўлсин ҳамкорининг.

Бунда руҳлар шод кезади энди буткул,
Саховатга, комилликка тилаб оқ йўл,
Аҳмадий ҳам дуо қилар очиб қангул,
Боши омон бўлсин мудом сардорининг...
Омин Аллоҳу акбар!

*Бухоро – Зомин, “Бухорои Шариф”
оромгоҳи, 1999 йил 20 – 26 июль*

ЗАЪФАРОН НИДОЛАР

(Драматик достон)

Истиқболдаги Ўзбекистон Ватан овозлиги насиб этмаган, шу йўлда шаҳид кетган боболаримизга улугвор ҳайкал бўлажак.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

*Мангуга тинмасдир қалб тугёнлари,
Энди хотирангиз йўлдошдир бизга.
Халқимнинг фидойи, мард ўғлонлари,
Оллоҳнинг раҳмати ёгилсин сизга.*

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири.

1

Остонангга келсам, эй улуғ Мозий,
Панжарали эшик тўсди йўлимни.
Кўзи ҳам, кўнгли ҳам юмуқ мен – осий,
Уни очмоқ бўлиб, чўзсам қўлимни,

– Тўхта! – деди биров. – Тўхта, биродар,
Бардошинг етгайму у ён... киргали.
Топталган, хўрланган ситамзадалар
Қошида титрамай унсиз тургали.

Тонгаро қарсиллаб узилганда ўк,
Уфқнинг бетига сачраганда кон.
Улар кулар экан, ҳатто еру кўк,
Ох чекиб ранглари бўлган заъфарон.

Ва лекин фиғону дард-аламлари,
Бесадо ётдилар папкаларда жим.
Самони титратган қайғу-ғамлари,
Агар-чи эритди тошларни сим-сим...

Йўк, беном-бенишон қолавердилар,
Тилаклар, орзулар зарангдай қотиб.
Чангдаги гул каби сўлавердилар,
Эрк – болам, деганлар зардобга ботиб...

Тарихчи:

– Биламан, биродар, йўлимни тўсманг,
Менга ҳам аёндир улар тақдири.
Чек қўйиб суҳбатга кўнглимни бузманг,
Улар – Хурриятнинг эдилар Пири...

Қўйинг, дадил боқай кўзларига ман,
Майли, оловларда ўртансин жоним.
Бир-бир қулок тутай сўзларига ман,
Майлига, жисмимни ёндирсин қоним.

Ахир, ҳақиқатни этайлик ошқор,
Дунёлар эшитсин... зулму зўрлик не?
Зулмат чиғириғи недур? Недур дор?
Дахшат не, ваҳшат не, хору зорлик не?..

2

Тарихчи:

Қарсиллаб очилгач, занжирбанд эшик,
Илик қаршилади мени хоналар.
Бирдан вужудимда қўзғалди ҳадик,
Жисмимни қуршади унсиз нолалар.

Сонсиз “Дело”лардан тошарди фарёд,
Қай бирин тинглашга лол, хайрон эдим.
Йўк эди бунда бир бергувчи имдод,
Ўзим лол, кўзим лол, дил вайрон эдим.

Гўё бошим узра бесанок рухлар,
Кезганча айтарди: мени кўлга ол.
Йўк, дерди бошқаси, уни қўя тур,
Аввал мени тингла, менга қулок сол.

– Ассалом, эй улуғ боболар, дедим
Келганман энтиқиб ҳузурингизга.
Суҳбатлар қурай деб сиз томон елдим,
Ахир, зор эрурман сўзларингизга.

Тегирмон тоши ҳам навбати билан
Айланар, дегандек, сўзланг битталаб.
Кани, Сиз бошланг-чи, эй боши яланг –
Бобожон, кимдирсиз? Ёзай хижжалаб...

Давра ўртасига келганча ул зот,
– Фитратман! Дедилар, – Бухороликман.

Фитрат:

Юртдошингман сенинг... кел, сўзлай кушод:
Бахтни кучолмаган дил яроликман.

Биласанми йўкми, ҳаётим кечди,
Тўфонлар, тазйиклар остида менинг.
Гох иқболим ёнди, гоҳида ўчди,
Лек кураш дер экан уйғок виждонинг.

Курашдим энг аввал Бухорода ман,
Файзулла Хўжага раҳнамо бўлиб.
Амирни қулатдик, хур бўлсин чаман
Деган бир орзуни ошуфта билиб...

Йўк, бари ниятлар пуч-сароб экан,
Кузғунлар ин кўйди хар бир ковакка.
Юракларни чўкиб, эқдилар тикан,
Улар бош сукдилар ҳатто тувакка...

Олтин, кумуш эди излаганлари,
Олтин, кумуш эди кўзлаганлари...

Тарихчи:

Нахотки, шу қалар паст эди улар?

Фитрат:

О болам, сўрама? Айтсам, дил бўзлар
Бойлик-чун этилди вайрон Аркимиз,
Хар бир уй айланди додхоналарга.
Муқаддас мадраса, масжидларимиз,
Топталди, айланди отхоналарга.

Тарихчи:

Худо урган экан уларни унда...

Фитрат:

Бу гапинг ростку-я... Лек, билсанг, болам,
Айёрлар, хунхўрлар хар кун, хар тунда,
Миллатим, деганнинг бошин этиб хам
Бирма-бир тикдилар авахталарга,
Бошларимиз узра тикилди дорлар.
Хакни ким айтса ул гўрсўхталарга,
Овозинг тингларди факат мазорлар...

Тарихчи:

Нахотки, Ватан деб кўзгалмадингиз?
Нахотки, сизларни кўлламасди халк?

Фитрат:

Ў, болам, савол бердинг аёвсиз,
Биласан, халк денгиз, хар не бўлгай фарк.
Ва лекин айбимиз... бизлар алдандик,
Ишондик ваъдалар, ёлгон сўзларга.
Шўролар домига беип бойландик,
Эргашдик йўлчим, деб юртбузарларга.

"Ватаним" деб айтсак, миллатчи бўлдик,
Пантуркист дейишди Турким, деб айтсак.
Хулласи, хазондай ёнмайин сўлдик,
Коврилдик, соврилдик Эрким, деб айтсак...

Мана, варақлаб кўр менинг "Дело"мни,
Гарчи ҳақ сўзим-чун калтак еганман.
Ўртага қўйганча каломуллоки,
Эл-юртим хакида шундай деганман:

"Ватаним — жон, таним — саждагохимдур,
У менинг қалқоним — пушт-панохимдур.

У — каъбам, у — киблам, гулистонимдур,
Удир тириклигим — боғ-бўстонимдур.

Куласам, миллатим дея кулайман,
Гар ўлсам, элатим дея ўламан.

Туроним — таронам, шон-шавкатимдур,
Борлигим, ёрлигим — чин давлатимдур.

У озоод бўлмаса, эрким йўк менинг...
Бошимда дўппию бўрким йўк менинг.

Унга ким чоҳ қазса, кулайди бир кун,
Баргдайин сарғайиб сўлади бир кун.

Сизнинг ҳам қисматда шундай ёзук бор,
Боскинчи, котилдан худо ҳам безор...”

Тарихчи:

Бари тўғри гап-ку, устози комил!

Фитрат:

Ха, тўғри! Лек улар эдилар ботил...

Золимлар измида бўлгач мамлакат,
Оху зор чеккайдир албат раият.

Уларни буккайдир қамчилар, дўклар,
Манглайини тешиб, ўтгайдир ўклар.

Менинг тақдирим ҳам шу тахлит бўлди,
Мақсудимга етмай, паймонам тўлди.

Тарихчи:

– Йўк, устоз тириксиз, номингиз яшар,
Сизни унутмаган жумлаи башар.

Сиз — Ватан тимсоли, эл-юрт тимсоли,
“Шахидлар майдони”н нури мисоли...

3

Тарихчи:

– Сизни танидим ман, эй, устоз Чўлпон,
Кўзойнакни ечиб, сўзланг мухтасар.
Биламан, носирсиз, шоир — нуктадон,
Айбингиз не эрур? Сизни не ўртар?

Чўлпон:

Ҳақиқат букилур, лекин синмагай,
Тийран нигоҳига гард ҳам қўнмагай, —

Деганлар хак эрур... аммоким, укам.
Фарёдим чеки йўк айласам рақам.

Хали Бухорода ишлаган пайтим,
Битта шеър ёзгандим, тўкканча дардим.

Тингланг, айтиб берай ундан икки байт,
“Дело”мда шу сўзлар этилгандир қайд:

“Халк денгиздир, халк тўлкиндир, халк
кучдир,
Халк исёндир, халк оловдир, халк ўчдир.
Халк кўзғолса куч йўкдирки, тўхтатсин,
Қувват йўқким халк истагин йўк этсин...”

Тарихчи:

Шараф Сизга, олқиш Сизга, эй устоз,
Фалат йўк-ку бу сўзларда эй, мумтоз!

Чўлпон:

Тўғри, лек айбловчинг гар бўлса кофир,
Тирноқ остидан ҳам топар экан кир.

Сўнг миллатчи деб қўйишга айблов,
Бу шеърим ҳам бўлди уларга сийлов:

“Кўнгил, сен мунчалар нега
Кишанлар бирла дўстлашдинг?
На фарёдинг, на додинг бор,
Нечун сен бунча сустлашдинг?
Тириксан, ўлмагансан сен,
Сен-да одам, сен-да инсонсан.
Кишан кийма, бўйин эгма –
Ки, сен ҳам хур туғилғонсан...”
Алқисса, устои комил Фитратдек,
Мени ҳам, Абдулла Қодирийни ҳам,
Айбсиз айбдор этиб, бамисли итдек,
Панжара ортига тикдилар мубхам...

Эмишки, ғояси бузуқ эканмиз,
Яъни ким, шўрога қарши тиканмиз...

Сув ичтанмиш биздан “Миллий иттиход”,
“Миллий истиқлол”га эканмиз канот.

Тарихчи:

Шундокми, Қодирий, хўш, не айб Сизда?
Қандай чакин бордир юрагингизда?

Тарихчи-олимман, билсангиз агар,
Ҳақиқатни сўзланг фақат мухтасар.

Чун, тарих – ҳақиқат, ҳақиқат – тарих!
Шундок деб битгандир доно муаррих...

Қодирий:

Чўлпоннинг гапида зарра ўтрик йўк,
Унга, Фитратга-да, менга теккан ўк –

Бўхтонлар, тухматлар, иғволар эрур,
Уларнинг дастидан қолдик бесурур.

Бизни тингламади ҳеч кимса, алҳол,
Дилда орзу бўлиб қолди Истиқлол.

Биз унга тиккандик бутун умримиз.
Афсус, тупроқ бўлди шаън – гуруримиз.

Қарсиллаб узилган ўқдан қотди ой...
Жисмимизни ютди Бўзсув деган жой.

Биз энди ўйлардик: пинҳон кетдик деб,
Ҳарчи аён эдик, ниҳон кетдик деб...

Тарихчи:

Йўк, азиз устозлар, сафимиздасиз,
Қўксимиз, калбимиз, кафтимиздасиз.

Сиз – кураш тимсоли, Ватан тимсоли,
“Шаҳидлар майдони”н қўри мисоли.

Тарихчи:

Атрофим тобора кенгайган эди,
Анча зот хаёлчан, мункайган эди.

Кўпларин танидим мен аста-аста,
Улар гўё бемор, бемажол, хаста.

Барисин кўнглида озорлар кўрдим,
Гоҳ узун, гоҳ қиска суҳбатлар курдим.

Уларнинг чекканин баён этмакка,
Қон ёшлар тўкканин аён этмакка.

Агар-чи етмасди мажолим, кучим,
Қотилларга чексиз бор бўлгач ўчим.

Уларни эшитдим, уқдим кўп сирни,
Хусусан, тинглагач Усмон Носирни...

Усмон Носир:

Менга воясиз деб айб тўнкаганлар,
Бегоналар эмас, тузим еганлар.

Улар кимлар эди, дея сўрарсиз,
Номларин ошкор эт дея турарсиз.

Тилга олишга ҳам нолойик улар,
Истеъдодсиз эди ўша қуйқалар.

Билсангиз, бир раҳбар таърифлаб мени,
Айтганди: бу йигит “ўзбек Пушкини”.

Шундан сўнг бошланди таъна-дашномлар,
Тухматлар ёғилди кундуз-оқшомлар.

“Усмон — ёт” дедилар, у — “халқ душмани”
Ахийри этдилар пешкаш турмани.

Мен айтмай, эшитманг у қийноқларни,
Совук уриб кетди оёқларимни.

О, аёвсиз эди Сибирь даҳшати,
Ютарга комига бўрон ваҳшати.

Ҳассага таяниб, ёғочлар кесдим,
Бир бурда қотган нон измида тўзим...

Тарихчи:

Бас, етар, азизим, англадим барин,
Фигонингиз узди кўнглимнинг торин.

Энди битта савол: рост айтинг, шоир,
Роман ёзганмисиз Сталинга доир?

Усмон Носир:

Ҳа, назмда ёзганман...
Бу гуржини ман,
“Халқлар отаси” деб кўп алкаганман.

Жўнатгандим хатто бир неча бобни,
Афсуски, кеч билдим ўша каззобни.

Англасам, у халқлар қотили экан,
Хуррият душмани – ботили экан.

Йўлбошчиси экан қатлиомнинг у,
Илҳомчиси экан қабохатнинг у.

Ўша раҳнамози экан “учлик”ни,
Жуда хуш кўраркан одамқушликни.

Тарихчи:

Ахир у дохий-ку... Бундайлар ҳақда,
Ёмон сўзламаслар, дегайлар халқда.

Усмон Носир:

Нима, дохий эмиш? Хайф унга бу ном,
Шукур, тарих этди уни кўп бадном.

У “зик”лар тилида “дракон” эди,
Бамисли одамхўр, беимон эди.

У сонсиз бандалар бошига етди,
Ўзи-да оламдан бекафан ўтди.

Устози Ленинни кучмагандай ер,
Уни ҳам комига тортди шиша гўр...

Нетайки, ёнаман ҳамон фирокда
Жисмим қолиб кетди ўзга тупрокда.

Қайта ўполмадим юртим тош-тоғин,
Кўзга суролмадим туғин, байроғин.

Уларни алишмам ахир зарларга,
Ишонинг мендайин мусофирларга.

Биз Ватан суратин кадаб юракка,
Мангу кўз юрганмиз етмай тилакка.

Наҳотки, унутар бизни боғимиз,
Наҳотки, унутар дўст-ўртоғимиз?

Тарихчи:

Асло, азиз дўстим, бағримиздасиз,
Сўзимиз, кўзимиз – нахримиздасиз.
Сизлар – эрк тимсоли, юрак тимсоли,
“Шаҳидлар майдони”н бонги мисоли.

5

Тарихчи:

Кани, хей, чарм камзул кийган биродар,
Файзулла Хўжасиз, адашмасам гар.

Не сабаб хомушсиз, недан бунча лол?
Гар малол келмаса, айланг дарди хол.

Қўлимда “Дело”нгиз, варақлаб кўрсам,
Чигал саргузаштлар экан мужассам...

Файзулла Хўжа:

Ха, чигал, кўп чигал кечган хаётим,
Парвоз қилолмайин синган қанотим...

Кечирим сўрайман аввал элимдан,
Ҳеч нарса келмади, айтсам, қўлимдан.

Афсус, кеч англадим эрмак эканим,
Ёвузлар пойида кўлмак эканим.

Курашим, даъватим бошқача эди,
Орзуим, ниятим куёшча эди.

Амир Темур бобом пойида туриб,
Қасамёд қилгандим қалбим жўш уриб: —

Ки, Туркистон яна қаддин кўтаргай,
Озодлик нуридан яна кўкаргаЙ!..

Шу важдан юкиниб, Масков борганман,
Большевик деганни мен чорлаганман.

Улар бизга ҳамкор, ҳамдаст бўлгаЙ деб,
Йўлдошу қўлдошу пайваст бўлгаЙ деб.

Ялдирбош, тақирбош Ленини билан
Яна эчкисоқол Калинин билан.

Сухбатлар курганман айтиб тилагим...
О, энди эсласам, санчар юрагим.

Тарихчи:

Демак, ишонгансиз у маккорларга,
Ёлғончи, лўттивоз, қув — айёрларга.

Файзулла Хўжа:

Ишонганман, укам, бош айбдор — ўзим,
Шундан дилхастаман, шувутдир юзим...

Улар Туркистоним кетдилар талаб,
Тағин ташладир парча-парчалаб.

Ҳаммаслак дўстларим этдилар қувғин,
Яккалаб қўйдилар мени бетизгин.

Бу — бадбахтлик эди, қаро кун эди,
Дийдалардан оққан ёшмас, хун эди.

СССР дегани рўдапо экан,
Еб тўймас, очофат, аждаҳо экан.

Дарёни ютса хам тўймас эди у,
Дунёни берсанг хам тўймас эди у...

Яна Масков бордим дардим сочай деб,
Мўйловдор “дохий”га кўнглим очай деб.

Йўк, сўнгги манзилим Бутирка* бўлди
Шу машъум лагерда икболим сўлди.

Ох, жуда севардим диёримни ман,
Кўзимда гуллаган бахорини ман.

У менинг Маккаю Мадинам эди,
Мехрибон, дуогуёй, жон онам эди...

Армоним – юртимда кўмилмадим ман,
Кавсар сувларига чўмилмадим ман.

Туну кун бедорман, бетин бўзлайман,
То хануз ўз кабрим ўзим излайман...

Тарихчи:

Бас, етар. Уфф, оғир дардни тингламок,
Тоғдайин вазминдир ҳақни англамок.

Аёнки, гоҳида бошланган шаън иш,
Юзини терс буриб, қалбга санчар ниш...

Ва лекин билингки, Сиз барҳаётсиз,
Ҳамиша, ҳар қачон бизга қанотсиз.

Виждони покларни шод этади халқ,
Юрти деб ўлганни ёд этади халқ.

Қабрингиз – кўксимиз, унутманг асло,
Адолат қасримиз тарк этманг асло.

Чунки сиз матонат, мардлик тимсоли,
“Шахидлар майдони”н хажри мисоли...

* Бутирка – Москвадаги машъум камокхона.

Тарихчи:

“Она Ўзбекистон, дардингни олай,
Қурбон бўлгин десанг, қурбонинг бўлай”.

Деган шаҳидларинг бунча кўп сенинг,
Раңг-рўйи зардларинг бунча кўп сенинг.

Бошингга қатағон дори тушганда,
Асил фарзандларинг ерни қучганда.

Кўксинг бўлганида ўқлардан абгор,
Қонинг хузурланиб ичганда ғаддор.

Сен қандай дош бердинг, қандай дош
бердинг?!
Разолат қошида қандай тик турдинг?!

Қани, Сиз сўзланг, Мунаввар қори,
Биламан, жадидсиз – тузум меъмори.

Қандай гуноҳингиз топган эдилар,
Нечун Сизни эрта қопган эдилар?

Мунаввар Қори Абдурашидхонов:

Босқинчи бамисли манқурт – бераҳм,
У хатто қилмагай онасига раҳм.

Буйруқнинг қули у, жаҳолат қули,
Миллатнинг гулларин йўқотмок – йўли.

Тўғриси, гуноҳим билмайман ҳамон...
Элу элатингга бўлолсанг дармон.

Миллатчи саналар экансан, ёраб,
Менинг чекимга ҳам тушди шундай айб.

“Жаннат каби гўзал юртинг
Бугун сендан иш кутадир!

Англа ўғлон, англа ўғлон,
Хуррият берилмас, олинур” –

Деб айтгансан... сенсан бизга ёв,
Дея уриб-сўкиб элтдилар Масков.

Жисму жоним ютди қамоқхонаси,
Қонларимни сўрди бити қанаси.

Ахир манглайимни чўқлаб отдилар,
Яна қанчаларни гумдон этдилар...

Саид Ахрорий:

– Менман шулар бири – Саид Ахрорий,
Журналист эдим ман – эл хизматқори.

Ҳақиқатни ёздим: юртим вайрон деб,
Туркистоним бўлди торикистон деб.

Қутуриб ташланди шунда ёвузлар,
Мухрланди “отув!” деган ёзувлар...

Қўчқор бобо:

Менга ҳам навбат бер, тарихчи болам,
Сен менга яқинсан – кўксимда лолам.

Бобонгман – онангнинг отасидирман,
Гар билсанг, тарихнинг хатосидирман...

Бор эди хўқизим, уч таноб ерим,
Ишлардим оқизиб пешона терим.

Рўзғор тебратардим шу тахлит ҳар кун,
Бирдан “қулок” дея этдилар сургун.

Ватандан жудолик тушди бошларга,
Ўзимизни урдик чўққа, тошларга.

Айрилдик фарзанду уйларимиздан,
Айрилдик қўшиғу куйларимиздан.

Соғинчдан хок бўлдик дашту тоғларда,
Сибиру Херсону Қорабоғларда...

Рухимиз тентираб юрибди ҳамон,
Бизлар минглаб эдик, рақам қил, ўғлон...

Овозлар:

Бизга ҳам, бизга ҳам беринглар имкон,
Сўзлайлик, дардимиз қолмасин ниҳон.

Тарихчи:

Бас, етар, шу ёғи ўзи кифоя,
Елкамни босмоқда гўё муз, қоя.

Барчангиз бирма-бир тингласам агар,
Разолат қуюни албат бўй чўзар.

Аёнки, шу қуюн Сизни маҳв этган,
Тухматлар, бўхтонлар каддингиз буккан.

– Мана, Сизни – Бехбудий – сарвари ақл,
Жадид деб яширин этишган қатл.

– Тўғрими, эй бағри бирён, бобожон,
Ё амир каслари этганми қурбон?

Бехбудий:

– Йўк-йўк, мени амир одамларимас,
Келгинди жаллодлар сўйишгани рост...

Тарихчи:

Ёки Мадаминбек, Сизни олайлик,
Майли, хаёлларга бир оз толайлик.

Қўрбоши эдингиз – чин ланкарбоши,
Асрамоқ бўлдингиз хурлик қуёшин.

Сизга “босмачи” деб тамға босдилар,
Измингиз тутганни тутиб осдилар...

Сиз эса эл-юртдан айрилиб буткул,
Хору зор ўтдингиз бамисли йўқсул.

Асли босқинчини босмачи дерлар,
Тиланчи, ташмачи, осмачи дерлар...

– Тўғрими, эй кўкси қуюк бобожон?

Мадаминбек:

— Тўғри, болам, шундан чекаман фиғон...

Тарихчи:

Аmmo ўкинмангиз, дилимиздасиз,
Қўшиғу куйимиз – тилимиздасиз.

Чунки Сиз озодлик, Хурлик тимсоли,
“Шахидлар майдони”н туғи мисоли.

7

Ёш овоз:

Энди менга навбат, сўзлайин андак,
Йигирма ёшимда бўлдим жувонмарг...

Аёл овози:

Сибирда бўлганман роса қирқ минг кун,
Миллатчи кизи деб этишган сургун...

Сўлгин овоз:

Мени ҳам тинглагин, жоним укажон,
Итларга таланиб, узгандирман жон...

Тарихчи:

Йўк, дўстлар, гал беринг менга ҳам бир он,
Мухтасар фикримни этайин баён:

Мана, сиз – Қувалик, бу киши – Ўшлик,
Ёшулли Урганчлик, бу оғам – Жўшлик.

Дўппингизга кўра Андижонликсиз,
Сиз эса албатта Намангонликсиз.

Манзилингиз сизнинг кадим Самарканд,
Ул сайқал заминга эрурсиз пайванд.

Гар хато килмасам, ҳой азиз жўро,
Мешавед шумо аз шахри Бухоро.

Сиз эса Сурхонюрт фарзандидурсиз,
Сиз кўхна Насафнинг дилбандидурсиз...

Не дей, орангизда Тошкентлик ҳам бор,
Мўйноқлик, Жиззахлик, Чимкентлик ҳам
бор.

Алқисса, Туркистон бош-оёқ ёнган,
Сизлардек юз минглаб толеълар сўнган.

Бирингиз “пантуркист” Фитрат эдингиз,
Бирингиз “миллатчи” – Ибрат эдингиз.

Бирингиз нуктадон Элбек эдингиз,
Элни елкалашга шердек эдингиз.

Афсус, қайирдилар қўлларингизни,
Бўрондай тўсдилар йўлларингизни.

Бирни Туркиянинг бош айғоғи деб,
Бирни Анварпошию ҳамтовоғи деб.

“Халқнинг душмани” дея атаб бировни,
Қатағон этдилар ёшу қарини.

Эл тўзди, тил тўзди, тўзди кадрият,
Булғанди, тўлғанди дину диёнат.

Сиз чеккан аламлар чексиз фарёддир,
Фигондир, шўролар дастидан доддир!

Миллатнинг гуллари эдингиз, ёраб,
Гарчи чилпидилар Сизни саралаб,

Ва лекин яшайсиз аъмолимизда,
Нур бериб, қўр бериб иқболимизга.

Бунга тилхат берур Истиклолимиз,
Бунга шаходатдур ҳур камолимиз.

Чунки сиз – фидойи, жонажонларсиз,
Ёвларга тик боққан ёвқур жонларсиз.

Чунки сиз Озодлик – ҳаёт тимсоли,
“Шаҳидлар майдони”н нури мисоли...

Фитрат:

Ҳой, болам, бир сўзни такрор этдинг кўп,
Тўғри, биз – шахидлар, сафимиз тўп-тўп.

“Шахидлар майдони” дединг, ҳойнаҳой,
Қайда ўша маскан, қайда ўша жой?

Бунёд этилганму хотирамиз-чун,
Ё ўзга сир борму? Бу нечук мазмун?

Тарихчи:

У жойни биласиз... Бўзсув бўйида,
“Алвасти кўприк” бор, биров қуйида.

Абдулла Қодирий:

О, биз отилган ер... даҳшат-ку, у жой,
Одамхўр, имонхўр – ваҳшат-ку, у жой.

Тарихчи:

Йўк, энди устозлар, у жой – кадамжо,
Шахидлар руҳи-чун азиз оромгоҳ...

“Алвасти кўприк”дан агар ўтсангиз,
ЖАННАТ КУПРИГИ бу, дея айтасиз.

Чўлпон:

Унда англат бизга ул жой саркорин,
Рухимиз шод этган ҚАЛБЛАР МЕЪМОРИН.

Ким ўша меҳрибон, ким ўша Боғбон?
Ким ул иймонпеша, ким ул Чароғбон?

Лозимдур ул зотга офарин айтмак,
Ҳурмат-иззат учун таъзимлар этмак.

Тарихчи:

Айтсам, улуғ Меъмор – Йўлбошчимиздур,
Ул зот нек ишларга илҳомчимиздур...

Эртага келсангиз, Бўзсувга агар,
Барини кўрасиз...
Кўришгунча хайр!

Тарихчи:

О, Жаннат кўприги, о, Бўзсув, йўл оч,
Бир улуғ зот келар... меҳринг гулдай соч.

Изларин кўзга сур, айлагин тавоф,
Унинг ниятлари сувингдай шаффоф.

У сенга ёшлиқдай ҳаёт бахш этди,
Бағринга баҳорни абад нақш этди.

Қон хиди анкирди қирғоқларингдан,
Энди ифор тошар тупроқларингдан.

Унга эргашганча одамлар келар,
Дуоларин қучиб, саболар елар.

Отадан айрилган келар сен томон,
Қаноти қайрилган келар сен томон.

Тилларда: бобожон, сизни топдим-ку,
Тоғажон, бувижон... сизни топдим-ку.

Шукур, қабрингиз ҳам бор экан, мана,
Уни излагандим мисли девона...

О, Жаннат кўприги, о, Бўзсув, йўл оч,
Улуғлар келмакда, пешвоз чиқ, гул соч.

Улар шаҳидлардур – қувонган рухлар,
Истиқлол нуридан уйғонган рухлар.

Улар келишмоқда чорлаб бир-бирин,
Зиёрат эттали ўз қабрларин...

О, Жаннат кўприги, о, Бўзсув – чаман,
Ажиб сир англадим бунда, очай ман.

Шаҳидлар тилидан бир нидо уқдим,
Каломулло янглиғ бир садо уқдим,

Бу нидо, бу садо танга дармондур,
Онам сўзларидай оромижондур.

Катагон бўлганлар дил каломи бу!
Заъфарон бўлганлар эҳтироми бу!

Мен уни юракка кўчирдим, тингланг,
Одамлар, хар сўзнинг салмогин анланг:

“ – Улуғ ЮРТБОШИМИЗ – Чароғбондирсиз,
Эл-юртга посбонсиз – Нигоҳбондирсиз.

Рухпарвар, сулҳпарвар – гуллаган боғсиз,
Миллатга, элатга қоясиз – тоғсиз.

Ватаннинг тимсоли дедингиз бизни,
Аслида шундоқ деб атаймиз Сизни...

Йўқ эдик, бор бўлдик, Сизга минг таъзим,
Хор эдик, нор бўлдик, Сизга минг таъзим.

Таъзим ИСТИҚЛОЛга, таъзим, иқболга,
Мангу юз тутмасин бу юрт заволга!

Омин, Пирлар руҳи Сизга ёр бўлсин,
Аллоҳим ҳамиша мадаккор бўлсин!..”

10

Тарихчи:

Эшигингдан кириб, эй улуғ Мозий,
Сўзлашдим, сирлашдим буюклар билан.
Уларнинг дардлари – дардларим экан...
Ўртандим юраги куюклар билан.

Мен ҳам халкимнинг бир жигарпораси,
Ким унга тош отса илк менга тегар.
Магар қўрғонимга ёв мўраласа,
Энг аввал у шамшод қаддимни букар.

Шу боис дегайман:
Азиз юртдошим,
Кўз-қулоқ бўлайлик шу боғ-бўстонга.
Ўзбекистон десак, жон нисор этсак,
У асло айланмас шаҳидистонга!...

*Бухоройи Шариф,
2001 йил, август.*

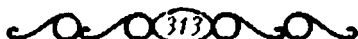

МУНДАРИЖА

Абдулла Орипов. Уйғоқ рухлар куйчиси..... 3

ИЗЛАРИМДАН УНГАЙ ЧЕЧАКЛАР

Имонга ёр бу юртининг.....	8
Таъзим.....	9
Таржимаи хол.....	10
Дунёда нима кўп.....	10
Ўғлин жангта жунатархан.....	11
Мағоки Атторнинг ёнида.....	11
Ранглар.....	12
Фозил бобо.....	12
Кўнгил.....	13
Олтин калит.....	14
Чарх айланар.....	15
Холат.....	15
Муҳаббат.....	16
Тупроғу нон хиди.....	16
Күёш бўлиб.....	17
Улғайиш.....	17
Менинг бағрим.....	18
Мен йўлдаман.....	19
Бахтигул.....	20
Гул таронаси.....	21
Сирли сўз.....	22
Уста Ширин монологи.....	22
“Токи заргарон”.....	24
Гумонлар.....	24
Қизим Ойдиннинг қўшиғи.....	26
Ҳаловат.....	26
Жайроним бор эди.....	27
Мен умримни ўлчамок бўлсам.....	28
Сўзласин Фузулий бобом.....	30
Бухоро ёр-ёри.....	31
Шаҳарда зерикканда.....	32
Қасоскор дунё бу.....	33
Во ажаб, бу ҳаёт.....	35
Қалбимнинг риштаси.....	36
Кўзлар.....	37
Шариф Нурхонни эслаб.....	38

Шохтут	39
Эҳтиёт ҳақида шеър	39
Беруний демиплар	41
Қирмизи олича	41
Айний	42
Мирзо Абдул Карим Бухорий истаги	43
Торобий тепалигидаги тугёнлар	44
Бухоройи Шариф бу	45
Чегара бажхонасида	46
Борадир	47
Қишнинг рутубатли кунлари каби	48
Аҳмад ас-Сомоний	49
Маҳмуд Торобийнинг опасига	50
Ишқом остидаги калин сояда	51
Эна тут	51
Ошиқ йигитларга	52
Рисолат опанинг видолари	53
Зуфар монологи	54
Варзоб сатрлари.....	56
Бобурнинг ўғли Ҳумоюнга сўнгги васияти.....	57
Жалолоддин Мангуберди	57
Тушовлама отни, чавандоз.....	58
Ўтлиғ нидо.....	59
Вардонзе.....	59
Румийга сифингил.....	61
Умр бўлсин.....	61
Оддий ҳақиқат.....	62
Алпомиш.....	63
Усмон Хўжанинг ўғли Темур Хўжага сўнгги васияти.....	64
Ўзингдан кўр.....	66
Эрк агар.....	67
Драматик шеър.....	68
Миртемир.....	69
1937 йил. Фитрат нидоси.....	69
Шоирлик – шоҳликдир.....	70
Имон калъаси.....	71
Марсия.....	72
Муяссар момонинг неварасига ўғитлари.....	73
Мавлон бобонинг неварасига ўғитлари.....	75
Шарқ тумори.....	76
Сен соғинч гулисан.....	77
Журналист.....	78
Тегина Бегим Моҳ.....	80
Яссавийнинг тилидаги дуосан.....	81
Жаннатни кўрай десанг.....	82
Сиёвуш.....	83
Жайронгина, хайронгина.....	83
Бухоро бахори.....	84

Чайкалур	85
Бу оламнинг олийлиги	86
Бу кўнгил	86
Гуллар юзида ханда	87
Мусаввирга	88
Хаёт бамисоли Минюран Калон (сақкизликлар)	89

УМРНИНГ ҲАР ДАМИН ҒАНИМАТ БИЛГИН

Савоб иш	102
Тасанно	103
Мен сендан	104
Сени кўриб	104
Уйкум келди	104
У ёшлиқдан	105
Кекса донишманднинг	105
Мени танидингми?	106
Ҳой, қалдирғоч	107
Бисёр татиб кўрдим	107
Мени кузатма	108
Кўнглимга ўхшайсан	109
Лайлақлар	110
Дилшод Қилич	110
Йўлингга тутансин	111
Мени суягин, эй дард	111
Юксакда не учун ўсдинг, наъматак?	112
Соғинч	112
Яшнайти	113
Улуғ ният	113
Бухоронинг зар дўппилари	114
Гул бўлгали келганман	115
Тилло шоир	116
Тахт курсин-а, тахт курсин	117
Ёмон гап	118
Онажоним – гавҳари жоним (туркум)	118
Ҳақиқатни уйғотганингча	123
Тор кўчалар	123
Кўнглим маним кўкламзор	124
Шайхи Гулрез	125
Нидо	125
Юрак билан мулоқот	126
Турки Жанди қудури	127
Шоир Нарзий ўғитлари	129
Дейдилар Бухоро	129
Ҳақнинг кули экан	130
Авлиё шаҳар	131
Бухорийман	131

Қутбиддин Хабаш Амида.....	132
Йўқлик билан жўраман.....	133
“Амири маъсум”.....	135
Навойни билмоқ учун.....	136
Қамолотинг бўлмаса.....	137
Турғён ила хуш.....	137
Улғайдим.....	138
Ширин.....	139
Ўргилай.....	140
Муҳаббат.....	141
Ишқим сени топади.....	142
Гулларга кулгу бўлманг.....	143
Виждонимдай мангу поксан.....	143
Юрт хақида тарона.....	144
Кўчамиздан бир қиз ўтар.....	145
Бир гўзал кезади Лаби Ҳовузни.....	146
Сизга дилбаста бисёр.....	146
Мулойим.....	147
Пули ошиқон.....	147
Оқ олмалар.....	148
Эй фалак, мақтанма кўп.....	149
Айтишув.....	150
Мажнунтол соясида.....	150
Йиғлаб чиқди тун бетиним.....	151
Бўлдим жаҳон овораси.....	152
Кўринг.....	153
Юдузлар нидоси.....	153
Оддий хақиқат.....	154

ТАЯНГАНИМ — ХАЛҚИМ ДАРДИН ДАРДИМ, ДЕЙМАН

Қадрдоним, меҳрибоним.....	156
Келдим.....	156
Уйғоқ виждонимсан, Ватан!.....	157
Ҳаёт фалсафаси.....	158
Ўргилай ўзим.....	159
Ошиқ шоирларга.....	160
Бироз шум.....	161
Қарасағиз Бухоронинг қизларига.....	162
Кипригинг-ла хокин ўп.....	163
Бўлмасин.....	164
Биздан салом бўлсин.....	164
Боғбонингдур.....	165
Бухорога етмоқлик учун.....	166
Чаман кулса.....	167
Бахтимизнинг боғбонисиз.....	167
Кутмоқдадир.....	168

Ёмонсан, айрилиқ.....	169
Кўрдингми ўйлаб.....	169
Соясиз бир кимсага.....	170
Шоир, сента не керак?	171
Не дейсиз?	171
Ишкни асра.....	172
Ўлчаб бўлгайму.....	173
Ассалом!.....	173
Дунёда сир кўпдир.....	174
Маърур ўтиши аниқ.....	175
Воҳ кўнглим-а, оҳ кўнелим-а.....	175
Эсимладир.....	177
Турналарнинг қанотида.....	178
Устоз Мутал Бурҳон вафотига марсия.....	178
Бўстон экан.....	179
Шоир Маҳмуд Тоирнинг айтганлари.....	180
Муножот.....	181
Фарғона тароналари (туркум)	182
Хаёлингги жон кушидай парвона кўрдим (Ғазаллар)	188
Қамар этгин.....	188
Кўрдим.....	188
Қолар.....	189
Бўлойин.....	189
Қуй.....	190
Ғанимат бил.....	190
Анграйма.....	191
Фароват айла.....	192
Эҳтиёж.....	192
Сен не қилурсан?.....	193
Сабр қилғил.....	194
Хуш кўрдик сизни.....	194
Борар йўли бор.....	195
Билгай.....	196
Эзилмасин.....	196
Ўйламагай.....	197
Тутмоқ керак.....	198
Бухоро бу.....	199
Ҳаё.....	200
Эй, онам.....	200
Ишқ боғин безайлик.....	201
Бўлсин.....	202
СУМБУЛА СУВИДА ХАЁЛНИ ПОКЛАНГ	
Зилол катралар	204

ОЛЛОҲНИНГ НАЗАРИ ТУШГАН ВАТАН БУ

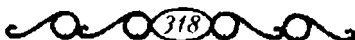
Саждагоҳим.....	214
Ўзбекистон бошқача.....	215
“Ҳалиси Шариф” – кўнгил жавҳари (туркум).....	216

Ҳар каломи инжудир авлиёларнинг

Ҳазрати Шайх Увайс Қараний демишлар	222
Ҳазрати Шайх Суфёни Саврий демишлар	222
Ҳазрати Шайх Ҳасан Басрийга болалигидаги хуш тилак	222
Ҳазрати имом Абу Ҳанифан Куфий демишлар	223
Ҳазрати Шайх Боязид Бистомий демишлар	223
Икки водий	224
Ҳазрати Довуди Тойи демишлар	224
Ҳазрати Абу Ҳафс Хаддод демишлар	224
Ҳазрати Шайх Абулҳасан Пошнакий демишлар	225
Ҳазрати Шайх Ҳабиби Ажамий демишлар	226
Ҳазрати Шайх Ахмади Масрук демишлар	226
Робиъа ул-Адавиййа синови	227
Робиъа ул-Адавиййа демишлар	227
Шукрона	228

Яссавиёна

Яссавийни пирим дея	230
Яссавий қабри қошида.....	230
Элнинг ўтар кўприги бўл.....	231
Юрагингни ёлқин этгин.....	232
Кетмасин.....	233
Инсоф бергил.....	234
Пок ният вақти етмиш.....	234
Ўзинг кечир.....	235
Бу дунёда беишқларни кўрдим, дўстлар	236
Бир кун жавоб бордур.....	237
Ўз қадринг бил.....	237
Ўзбеклигинг сарбон бўлсин.....	238
Рўзаи Рамазонда.....	239
Ой деган ҳам ох чекар.....	240
На килсун.....	241
Эр кўрма, дўстим.....	242
Айла.....	242
Гуноҳларим.....	242
Кўрсат жамолинг.....	244
Ёвуз хон ва Ўғузхон.....	244
Менга Бухорода.....	246
Посбон	247
Ферузага.....	248
Атиргулга айланиб қолсам.....	249

Юрагимда ўстирган гулнинг.....	250
--------------------------------	-----

Янги дафтардан

Тупроғингнинг хушбўй атридан.....	250
Наврўз муборак.....	251
Бухоро юлдузи (Ахмад Донишга).....	251
“Ҳазрат Навоийни севингиз жондан”.....	252
Нима олдинг мендан, Бухоро?.....	253

УСТОЗНИНГ ҲАР БИР СЎЗИ КИТОБ ЭКАН

Балладалар

Дуэль.....	256
Қўйинг менга ўз юрагимни	259
Занжирбанд шеър	261
Шофирконнома	262
Спитаменнинг сўнги қўшиғи	264
Мири Кулол ва шогирд.....	265
Армон.....	266
Икки шайх ва хон хақида қисса.....	268
Шайх Сайфиддин Бохарзӣ каромати.....	270
Бош эгаркан шоҳлар ҳам.....	271

ТАБАРРУК ШАРҚ КАБИ СЕҲРЛИ ДУНЁ

Достонлар

Бухоронома.....	274
Чорбакр.....	285
Заъфарон нидолар.....	293

ТОШПЎЛАТ АҲМАД

ШАРҚ ГАВҲАРИ

Сайланма

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош тахририяти
Тошкент — 2007

Мухаррирлар *И. Шоймардонова, Ш. Сулаймонов*
Мусаввир *Ж. Орзиев*
Бадний мухаррир *М. Самойлова*
Техник мухаррир *Р. Бобохонова*
Сахифаловчи *М. Атхамова*

Теришга берилди 14.02.2007. Босишга рухсат этилди 03.05.2007.
Бичими 84x108¹/₃₂. «PeterburgUz» гарнитураси. Офсет босма. Шартли
босма таъбири 16,38. Нашриёт-ҳисоб таъбири 17,80+0,43 зарв. Адади 5000.
Буюртма №3487. Баҳоси келишилган нарҳда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
босмахонаси, 100083, Тошкент шаҳри, Буюк Турон, 41.